

Buan-Orduithe i dtaobh Gnó Phoiblí

Eagrán 2024 – An 34ú Dáil

**Na Buan-Orduithe atá i bhfeidhm amhail an 26
Márta 2026**

Is leagan comhdhlúite de na Buan-Orduithe uile de chuid Dháil Éireann atá i bhfeidhm i láthair na huaire, amhail an **26 Márta 2026**, an doiciméad seo. Tá ar áireamh ann Buan-Orduithe eagrán 2024, mar aon le haon mhodhnuithe a rinneadh sa 34ú Dáil (cibé acu an modhnuithe seisiúnacha nó buana iad). Is ar mhaithe le háis tagartha a táirgeadh an leagan comhdhlúite seo agus ní eagrán oifigiúil de na Buan-Orduithe é. Féadfar aon mhodhnuithe a chomhaontófar ina dhiaidh seo a chur leis an doiciméad seo nó a áireamh ann de rogha Oifig na nImeachtaí.

Clár

Tionól na Dála tar éis Olltoghcháin	1
1. Rolla na gComhaltaí	1
2. Tosú ar na hImeachtaí	1
3. Tuarascáil an Toghcháin ón gCléireach	1
4. Cóipeanna de na hEascairí, etc., a leagan faoi bhráid na Dála	1
An Ceann Comhairle agus an Leas-Cheann Comhairle	1
5. Míniú ar na habairtí Ceann Comhairle agus Leas-Cheann Comhairle	1
6. An Ceann Comhairle a thoghadh	1
7. An cheist a chur go dtoghfar an Ceann Comhairle	3
8. Nós imeachta malartach chun an Ceann Comhairle a thoghadh	4
9. An Ceann Comhairle a dhul i gCeannas	4
10. Dearbhú ag an gCeann Comhairle	4
11. Leas-Cheann Comhairle a thoghadh agus dearbhú ag an Leas-Cheann Comhairle	5
12. Oifig an Cheann Comhairle a bheith folamh	5
13. An Ceann Comhairle as láthair	6
14. An Ceann Comhairle agus an Leas-Cheann Comhairle as láthair	6
15. Má leanann an Ceann Comhairle de bheith as láthair	6
16. Téarma oifige an Cheann Comhairle agus an Leas-Cheann Comhairle	6
17. Comhaltaí nach cead dóibh gníomhú mar Cheann Comhairle ná mar Leas-Cheann Comhairle	6
18. Rolla Cathaoirleach a ainmniú	6
19. Dualgais agus údarás an Leas-Cheann Comhairle	6
Teanga	7
20. Imeachtaí, Cín Lae Imeachtaí na Dála agus Doiciméid — Teanga	7
Córam	7
21. Córam	7
22. An Dáil a chur ar athló mura mbíonn córam ann (lena n-áirítear ar thuairisc vótála)	7
Suíonna na Dála	8
23. An t-am agus na laethanta chun suí: gnó a stopadh, etc.	8
24. Suíonna déanacha	9
25. Suí a chur ar fionraí	9

Comóradh Speisialta ar an Dáil agus an Dáil a chur ar Athló	9
26. Comóradh Speisialta do dháta is luaithe; suí a chur siar	9
Paidir agus Machnamh Ciúin	10
27. Paidir agus Machnamh Ciúin	10
An Coiste Gnó	10
28. Comhdhéanamh an Choiste Gnó	10
29. Cruinnithe an Choiste Gnó agus gnó a chinneadh	10
30. Iarraidh ar tharscaoileadh ceanglas de chuid Buan-Orduithe a bhaineann le grinnscrúdú ar an reachtaíocht	11
31. An Coiste Gnó do dhéanamh breithniú agus do thabhairt tuarascála	11
32. Féachfaidh an Coiste Gnó le comhthoil a bhaint amach	12
33. An Coiste Gnó do ghníomhú mar an Coiste Roghnóireachta	12
Gnó na Dála	13
34. Gnáthchúrsa laethúil an Ghnó	13
35. An tOrd Gnó	13
36. Ceisteanna maidir le beartas nó reachtaíocht	14
37. Gnó na Dála a fhoilsiú agus fógra ina leith a thabhairt do chomhaltaí	14
38. Ceisteanna ó Cheannairí	15
38A. Ceisteanna ó na Comhaltaí Eile	16
39. Saincheisteanna Tráthúla	16
40. Ord Gnó Phríobháidigh	18
41. Fógra tairisceana agus leasuithe: fógra níos giorra	18
42. Cur ar athló mar gheall ar ní sonrach tábhachtach a bhaineann le leas an phobail agus nach foláir a bhreithniú go práinneach	18
Ceisteanna	19
43. Páipéar na gCeisteanna	19
44. Fógra i dtaobh Ceisteanna agus Ceisteanna ar fhógra príobháideach	19
45. Ceisteanna a bheith ag baint le hábhar	20
46. Cumhachtaí an Cheann Comhairle maidir le Ceisteanna: cúrsaí oird i ndáil le Ceisteanna	20
47. Am le haghaidh Ceisteanna	20
48. Ceisteanna chun an Taoisigh; agus Ceisteanna chun comhaltaí eile den Rialtas: an róta	21
49. Ceisteanna: An crannchur	22

50.	Ceisteanna a mbeidh tosaíocht sonraithe dóibh	23
51.	Ceisteanna a rangú: Ceisteanna nach bhfreagrófar ó bhéal nó nach mbeidh sroichte	24
52.	Freagraí tarchurtha agus iarchurtha a chur i dTuairisc Oifigiúil na nDíospóireachtaí	25
53.	Ceisteanna le linn shos an tsamhraidh	25
54.	Ceisteanna Breise	26
55.	Leordhóthanacht freagraí ar Cheisteanna agus ar shaincheisteanna tráthúla	26
Ráitis		27
56.	Ráitis sa Teach	27
Mínithe Pearsanta		27
57.	Mínithe pearsanta	27
Rialacha Díospóireachta		28
58.	Glaoch ar chomhaltaí chun labhairt; labhairt chun na Cathaoireach	28
59.	Tosach labhartha ag an gCathaoir	28
60.	Labhairt faoi dhó	28
61.	Idirghabhálacha i ndíospóireachtaí	28
62.	Díospóireacht ar thairiscintí agus ar leasuithe	28
63.	Tairiscintí nó leasuithe do thitim ar lár	28
64.	Tairiscint ó chomhalta príobháideach do thitim ar lár	29
65.	Tairiscintí nó leasuithe a tharraingt siar	29
66.	Ábharthacht agus foirm leasuithe	29
67.	Ní cheadófar díospóireacht tar éis an cheist a chur	29
68.	Rún a leasú nó a chealú	29
69.	Srianta le díospóireacht: athrá na cainte céanna agus trácht roimh ré	29
70.	Díospóireacht: nithe atá <i>sub judice</i>	30
71.	Caint nach mbaineann le hábhar, nó athrá na cainte céanna	30
72.	Pribhléid: Caint a bhféadfadh dochar a bheith déanta léi: aighneacht a chur faoi bhráid an Chathaoirligh	30
73.	Pribhléid: Caint a bhféadfadh dochar a bheith déanta léi: Aighneacht a chur faoi bhráid an Choiste um Pribhléidí Parlaiminteacha agus Formhaoirsiú	31
74.	Pribhléid: Réamhfhógra a thabhairt go bhfuil sé i gceist caint a dhéanamh	34
75.	Ról an Chathaoirligh chun ord a choimeád agus rialuithe a thabhairt	34
76.	Iompar mí-ordúil: caithfidh an comhalta imeacht as an Dáil	34

77.	Comhalta a chur ar fionraí	35
78.	Saghsanna Fionraíochta ó Sheirbhís na Dála agus a Coistí	36
79.	An Dáil a chur ar athló nó an suí a chur ar fionraí i gcás mí-oird mhóir	36
80.	Tagairtí do chomhaltaí	37
81.	An nós imeachta a bhaineann le Breitheamh a chur as oifig	37
	Clabhsúr Díospóireachta	38
82.	An clabhsúr	38
	Comhaltaí den Seanad a bheith i láthair	39
83.	Comhaltaí den Rialtas nó Airí Stáit ar comhaltaí den Seanad iad	39
	Vótálacha	39
84.	Péire a dhéanamh i gcás saoire mháithreachais nó saoire reachtúil eile	39
85.	Vótáil a éileamh	39
86.	Bualadh na glog vótála agus an t-am chun glas a chur ar na doirse	40
87.	Vótálacha	41
88.	Vótálacha a dhéanamh trí mheán leictreonach	41
89.	An vótáil a chur ar atráth i gcás bearta slándála speisialta a bheith i bhfeidhm	42
90.	Toradh na vótála a fhógairt	42
91.	Neamhréireachtaí maidir le vótálacha nó toirmeasc ar vótálacha	42
92.	Vóta cinniúna agus staonadh	43
	Coistí	43
93.	Dul i gCoiste	43
94.	An córam i gCoiste den Dáil uile	43
95.	Easpa córaim i gCoiste den Dáil uile (lena n-áirítear ar thuairisc vótála)	43
96.	An nós imeachta i gCoiste	44
97.	An chéad chruinniú de Bhuan-Choiste, de Roghchoiste nó de Choiste Speisialta: cruinnithe a chur siar nó a thabhairt ar aghaidh	44
98.	Cruinnithe Coiste a Chur ar Fionraí	44
99.	An Coiste um Fhormhaoirsiú Sainchúraim	44
100.	Féadfar treoir a iarraidh chun orduithe tagartha Coiste a leathnú	45
101.	Treoir ón gCoiste um Fhormhaoirsiú Sainchúraim chun scor de ní	46
102.	Scóip agus Comhthéacs Gníomhaíochtaí Roghchoistí	47
103.	Feidhmeanna Roghchoistí Roinne	48
104.	Cumhachtaí Coistí	49
105.	Cúrsaí oird a ardú i gCoiste	51

106. Ordachán inordaitheachta (gnáthghnó Coiste)	51
107. Comhchruinnithe de Roghchoistí	52
108. Cumhacht Roghchoiste chun a thuairim a thuairisciú, agus chun tuairisc speisialta a thabhairt	52
109. Tuarascálacha Roghchoistí a Chlóbhualadh agus a Fhoilsiú, Cláir Oibre agus Tuarascálacha Bliantúla Roghchoistí	53
110. Teachtaireachtaí ó Roghchoistí i nDáil le Billí nó Meastacháin	53
111. Díospóireacht ar thuarascálacha ó Choistí	54
112. Féadfar dáta a cheapadh don Choiste Speisialta chun tuairisciú don Dáil	55
113. Cathaoirleach, Leas-Chathaoirleach agus Cathaoirligh shealadacha	55
114. Freagracht Cathaoirleach Coiste maidir le Buan-Orduithe, rialacha agus prótacail a chomhlíonadh	55
115. Comhaltas <i>Ex Officio</i> de Roghchoistí, Ionadú iontu, agus Freastal orthu	56
116. Cruinnithe Príobháideacha Coistí	57
117. Vótáil a dhéanamh i gCoistí: comhionannas vótaí agus cásanna ina mbíonn tosaíocht ag vótáil Dála	58
118. Córam Roghchoistí	58
119. Asláithreacht le linn d'fhinné fianaise a thabhairt	58
120. Asláithreacht le linn d'fhinné fianaise a thabhairt mar gheall ar imthosca eisceachtúla	59
121. Easpa córaim i mBuan-Choiste, i Roghchoiste nó i gCoiste Speisialta (lena n-áirítear ar thuairisc vótála)	59
122. Iompar mí-ordúil i gCoistí	60
123. Cruinniú Buan-Choiste, Roghchoiste nó Coiste Speisialta a chur ar athló nó ar fionraí i gcás mí-oird mhóir	61
124. Brath claontachta – freagracht comhalta	61
125. Comhalta a chur de Choiste fiosrúcháin i ndáil le brath claontachta	61
126. Nósanna imeachta maidir le brath claontachta	62
127. Cléireach Coiste do Scaipeadh Doiciméad	63
128. An Coiste um Buan-Orduithe agus Athleasú na Dála	63
129. An Coiste um Pribhléidí Parlaiminteacha agus Formhaoirsiú	64
130. Gasra Oibre de Chathaoirligh Coistí	65
131. An Coiste um Leasanna Chomhaltaí Dháil Éireann	66
132. Coiste na Gaeilge, na Gaeltachta agus Phobal Labhartha na Gaeilge	67
133. Gnóthaí Eorpacha a bhreithniú	68

An Comhchoiste um Achainíocha ón bPobal agus um na hOmbudsmain	69
134. An Comhchoiste um Achainíocha ón bPobal agus um na hOmbudsmain	69
135. Achainí a thaisceadh	70
136. Inghlacthacht achainíocha	70
137. Gníomh a dhéanamh maidir le hachainíocha	71
138. Achainíocha a dhúnadh	71
139. Tuarascáil Ombudsman a bhreithniú	71
Ról Dháil Éireann faoi Airteagal 29.4 den Bhunreacht (An Conradh ar an Aontas Eorpach agus an Conradh ar Fheidhmiú an Aontais Eorpaigh: Conradh Liospóin)	72
140. Socruithe idirthréimhseacha	72
141. Treoracha do Roghchoistí áirithe	72
142. Dréachtghníomhartha reachtacha: teorainn ocht seachtaine chun tuairim a nochtadh i dtaobh sárú ar an gcoimhdeacht (“cárta buí agus oráiste”)	73
143. Athruithe i gcinnteoireacht AE: teorainn sé mhí chun cur ina gcoinne (“cárta dearg”)	73
144. Gníomhartha reachtacha: sárú ar an gcoimhdeacht: iarraidh ar athbhreithniú ag Cúirt Bhreithiúnais AE	74
Fiosrúcháin de chuid Chuid 2	75
145. Fiosrúcháin de chuid Chuid 2	75
146. An Coiste um Pribhléidí Parlaiminteacha agus Formhaoirsiú chun fógra maidir le togra iomchuí a ghlacadh	75
147. Togra iomchuí	76
148. An Coiste um Pribhléidí Parlaiminteacha agus Formhaoirsiú do bhreithniú togra iomchuí	77
149. Tuarascáil iomchuí agus Rún maidir le Téarmaí Tagartha	77
150. Fiosrúchán ina dhiaidh sin	78
151. Tuarascálacha ar fhiosrúcháin de chuid Chuid 2	78
152. Dualgas comhalta sláine fiosrúcháin a chosaint	78
153. Urscaoileadh ó Choiste	78
Cuairteoirí	79
154. Tabhairt isteach cuairteoirí ag comhaltaí: Ionadaithe Nuachtáin	79
155. Cuairteoirí agus ionadaithe Nuachtáin a dhúnadh amach i gcás éigeandála	79
Oifig an Chléirigh agus Taifid na Dála	79
156. Cín Lae na Dála	79
157. Taifid agus scríbhinní a choimeád	79

158. Ceannas ar fhoireann na Parlaiminte	80
159. An Cléireach as láthair	80
160. An Cléireach agus an Leas-Chléireach as láthair	80
Doiciméid (Scríbhinní) Oifigiúla, Páipéir Phríobháideacha agus Cumarsáidí Rúnda	80
161. Doiciméid (scríbhinní) oifigiúla agus páipéir phríobháideacha	80
162. Doiciméid (scríbhinní) oifigiúla agus an Bunreacht	81
163. Páipéir phríobháideacha agus an Bunreacht	83
164. Doiciméid oifigiúla agus Acht 2013	84
165. Páipéir phríobháideacha, cumarsáidí rúnda agus Acht 2013	85
Tuairisc Oifigiúil na nDíospóireachtaí	85
166. Eisiúint faoi mhaoirseacht an Cheann Comhairle	85
Imeachtaí a Chraoladh	86
167. Coinníollacha maidir le craoladh imeachtaí	86
Gnó Comhaltaí Príobháideacha	86
168. Roinnt an ama idir gnó Rialtais agus gnó comhaltaí príobháideacha	86
169. Billí comhaltaí príobháideacha gach dara Déardaoin	87
Grúpaí	87
170. Grúpaí	87
171. Cearta grúpaí: ní cead do chomhaltaí tairbhe a bhaint “faoi dhó”	88
172. Aitheantas a thabhairt do ghrúpaí: ag scríobh chuig an gCeann Comhairle	88
173. Ag dul isteach i ngrúpa	89
174. Comhalta do scor de bheith ina chomhalta nó ina comhalta de ghrúpa	89
175. Scor de stádas grúpa	89
176. Comhaltaí de ghrúpaí do thíolacadh Billí agus do dhéanamh tairiscintí	89
176A.Cearta na gComhaltaí Eile	90
Gnó Comhaltaí Príobháideacha: Teorainn ama le díospóireacht	90
177. Teorainn ama le díospóireacht	90
Billí, Rúin agus Orduithe	91
178. Nithe a ndéileálfar leo trí Rún nó Ordú a thairiscint, nó trí Bhille	91
Ráitis Chomhbhróin	92
179. Ráitis chomhbhróin	92
Billí a Rith	92
<i>An Chéad Chéim</i>	92

180. Billí a thionscnamh	92
181. Breithniú réamhrechtach ar Bhillí Rialtais agus iad a fhoilsiú	93
Meabhráin Mhíniúcháin	94
182. Meabhráin mhíniúcháin a sholáthar le haghaidh Billí	94
<i>An Dara Céim</i>	94
183. An Dara Léamh	94
<i>Billí comhaltaí príobháideacha: grinnscrúdú roimh Chéim an Choiste</i>	95
184. I gcás go mbeidh an dara léamh de Bhille comhalta phríobháidigh rite	95
185. Coistí do dhéanamh grinnscrúdú ar Bhillí comhaltaí príobháideacha a mbeidh an dara léamh díobh rite	95
<i>Billí comhaltaí príobháideacha: Comhchomhairliúchán le BCE</i>	96
186. Comhchomhairliúchán le BCE ar Bhillí comhaltaí príobháideacha, de bhun an Chonartha ar Fheidhmiú an Aontais Eorpaigh	96
<i>Billí comhaltaí príobháideacha: Ordú do Chéim an Choiste</i>	97
187. Billí comhaltaí príobháideacha: Ordú do Chéim an Choiste	97
<i>An Tríú Céim</i>	98
188. Nuair a léitear Bille Rialtais an dara huair	98
189. Fógra maidir le leasuithe agus ord na leasuithe	98
Meabhrán Míniúcháin tar éis leasú substainteach a dhéanamh	99
190. Meabhrán Míniúcháin Athbhreithnithe a Sholáthar i ndáil le Billí	99
<i>Breithniú ar Bhille i gCoiste</i>	99
191. Bille a bhreithniú alt ar alt	99
192. Leasuithe a thairiscint agus déileáil leo: breithniú an réamhrá agus an teidil	99
193. Buan-Choistí, Roghchoistí nó Coistí Speisialta a chur ar athló: tuairisc ar a ndearnadh ó Choiste den Dáil uile	99
194. Cumhacht Coiste chun Billí a leasú: treoir do Choiste: teideal a leasú	100
195. Roghchoistí nó Coistí Speisialta do chlóbhualadh Billí agus Ordú don Tuarascáil	100
<i>An Ceathrú Céim (Tuarascáil)</i>	100
196. Bille a bhreithniú ar Thuarascáil	100
197. Tairiscint le haghaidh athchúrsa i gCoiste	100
198. Leasuithe ar an gCeathrú Céim	101
199. Leasuithe a bhunódh muirir ar an ioncam poiblí nó ar an bpobal	101
200. Ordú don Chúigiú Céim	101
<i>An Cúigiú Céim</i>	101

201. Tairiscint chun Bille a rith: leasuithe focal	101
Orduithe ag socrú dáta don chéad Chéim eile de Bhillí	101
202. Orduithe ag socrú dáta don chéad Chéim eile de Bhillí	101
Ceartuithe i mBillí	101
203. Ceartuithe i mBillí	101
Tuarascáil iar-achtacháin	101
204. Tuarascáil iar-achtacháin	101
Míreanna gnó do thitim ar lár agus Billí a thit ar lár a chur ar ais	102
205. Míreanna gnó do thitim ar lár agus Billí a thit ar lár a chur ar ais	102
Billí Croschineálacha	102
206. Míniú	102
Billí Comhdhlúite	102
207. Míniú agus tabhairt isteach	102
208. An Dara Céim	102
209. An Bille a chur faoi bhráid Buan-Chomhchoiste	103
210. Leasú a cheadaítear ar thairiscint chun comhthoilíú leis an mBille a chur faoi bhráid an Bhuan-Chomhchoiste	103
211. Bille a chur faoi bhráid an Chomhchoiste	103
212. An Buan-Chomhchoiste um Billí Comhdhlúite	103
213. Leasuithe a cheadaítear sa Choiste	104
214. Teachtaireachtaí ón mBuan-Chomhchoiste um Billí Comhdhlúite	104
215. An Ceathrú Céim	104
216. Gabháil thar Céimeanna	104
Nós Imeachta Airgeadais	104
217. Meastacháin agus Rúin Airgeadais le breithniú i gCoiste	104
218. Billí a tharraingeodh muirir ar an bpobal	104
219. Billí a tharraingeodh leithreasú ioncaim nó airgid phoiblí eile	105
220. Deontais le haghaidh na seirbhíse poiblí	105
221. Billí a thionscnamh ag tabhairt feidhme do Rúin lena vótáiltear airgead nó lena bhforchuirtear cánachas	105
222. Meastacháin a Thíolacadh don Dáil agus a Chur faoi bhráid Coistí	105
223. Coistí do dhéanamh breithniú ar Mheastacháin: Tuarascáil ó Choiste ar Mheastachán	106
224. Díospóireacht ar Mheastacháin Fhorlíontacha	106

225. Teorainn ama le hóráidí ar Rúin Airgeadais agus Meastacháin	106
226. An Coiste um Chuntais Phoiblí	106
227. An Coiste um Fhormhaoirsiú Buiséid	108
228. Comhaontuithe Idirnáisiúnta a Tharraingeodh Muirir ar Chistí Poiblí a Cheadú	109
Billí Airgid	110
229. Deimhniú i dtaobh Billí Airgid	110
Cumarsáid idir an Dáil agus an Seanad	110
<i>Teachtaireachtaí</i>	110
230. Teachtaireachtaí chun an tSeanad	110
231. Teachtaireachtaí ón Seanad	110
<i>Billí</i>	110
232. Billí a ritheadh ag an Dáil a dheimhniú	110
233. Billí a chur chun an tSeanad	110
234. Billí a tionscnaíodh sa Seanad	111
235. Leasuithe nó moltaí ón Seanad a bhreithniú	111
236. Cumhachtaí an Tí maidir le leasuithe ón Seanad: leasuithe ar leasuithe ón Seanad	111
Gnó a bheidh gan chríochnú	111
237. Gnó a bheidh gan chríochnú	111
Comhaltaí d'éirí as	111
238. An nós imeachta i dtaobh comhalta d'éirí as oifig, agus an dáta óna mbeidh éifeacht leis	111
Corrfholúntais	112
239. Eascairí a chur amach agus freagraí orthu, etc.	112
Scríbhinní a leagfar faoi bhráid na dála	112
240. An modh chun scríbhinní a leagan faoi bhráid na Dála: iad a bheith infhoilsithe	112
Buan-Orduithe	112
241. Buan-Orduithe a chur ar fionraí nó a mhodhnú ó thaobh éifeachta	112
242. Ré na mBuan-Orduithe	113
SCEIDEAL 1	114
Na hearnálacha doiciméid a ainmnítear leis na Buan-Orduithe seo chun críocha Bhuan-Ordú 162(2)(a) agus (b)	114

SCEIDEAL 2	116
Na Rialacha chun iarrthóir a roghnú chun bheith ina Cheann Comhairle nó ina Ceann Comhairle chun críocha Bhuan-Orduithe 6 agus 7	116
SCEIDEAL 3	121
Gnáthchúrsa laethúil an ghnó	121
FOSRÍBHINN	123
Nithe a fhoilseoidh an Cléireach agus a dtabharfar fógra ina leith do chomhaltaí de bhun Bhuan-Ordú 37	123
Tábla na ndátaí ar ar ritheadh agus ar ar leasaíodh Buan-Orduithe 2024	124
Orduithe Seisiúnacha sa 34ú Dáil a fhearann ar an sceideal seachtainiúil, am cainte, agus nithe nós imeachta eile	139

Tionól na Dála tar éis Olltoghcháin

1. Rolla na gComhaltaí

- (1) Beidh rolla de Chomhaltaí Dháil Éireann ann, agus síneoidh gach comhalta an Rolla sin, i láthair an Chléirigh, roimh a shuíochán nó a suíochán a thógáil.
- (2) Nuair a bheidh freagra faighte aige nó aici ar na hEascairí a cuireadh amach le haghaidh Olltoghcháin don Dáil, tabharfaidh an Cléireach fógra do chomhaltaí a toghadh nach foláir dóibh bheith i láthair, chun forálacha mhír (1) den Bhuan-Ordú seo a chomhlíonadh, in áit a cheapfaidh sé nó sí agus lá (nó laethanta) a ainmneoidh sé nó sí, agus is lá é sin (nó laethanta iad sin) a thiocfaidh roimh an dáta a bheidh luaite san Fhorógra ag comóradh Dháil Éireann.

2. Tosú ar na hImeachtaí

An chéad lá a thiocfaidh an Dáil le chéile tar éis Olltoghcháin, agus chomh luath is a bheidh córam i láthair¹, cuirfidh an Cléireach tús leis na himeachtaí agus léifidh sé nó sí an Forógra ag comóradh Dháil Éireann.

3. Tuarascáil an Toghcháin ón gCléireach

Tabharfaidh an Cléireach tuarascáil ansin ar eisiúint na nEascairí le haghaidh an Toghcháin sin. Áireofar sa tuarascáil sin na Dáilcheantair ar eisíodh na hEascairí sin ina leith agus na Cinn Chomhairimh ar cuireadh amach chucu iad. Craolfaidh an Cléireach freisin, ainm gach comhalta a toghadh chun fónamh sa Dáil agus an Dáilcheantar dár toghadh é nó í.

4. Cóipeanna de na hEascairí, etc., a leagan faoi bhráid na Dála

Leagfaidh an Cléireach faoi bhráid na Dála cóip den Eascaire toghcháin do gach Dáilcheantar agus den fhreagra a formhuiníodh air.

An Ceann Comhairle agus an Leas-Cheann Comhairle

5. Míniú ar na habairtí Ceann Comhairle agus Leas-Cheann Comhairle

Chun críocha na mBuan-Orduithe seo ciallóidh an abairt “Ceann Comhairle” an comhalta a bheidh tofa ag Dáil Éireann chun bheith ina Chathaoirleach nó ina Cathaoirleach ar Dháil Éireann, agus ciallóidh an abairt “Leas-Cheann Comhairle” an comhalta a bheidh tofa ag Dáil Éireann chun bheith ina Leas-Chathaoirleach ar Dháil Éireann.

6. An Ceann Comhairle a thoghadh

- (1) Cromfaidh an Dáil ansin ar Cheann Comhairle a thoghadh. Gníomhóidh an Cléireach mar Chathaoirleach go dtí go dtoghfad an Ceann Comhairle agus go rachaidh an Ceann Comhairle i gceannas.

¹ B.O. 21

- (2) Déanfar an Ceann Comhairle a thoghadh trí rúnbhallóid, ach sin faoi réir fhorálacha an Bhuan-Ordaithe seo. Déanfar socruithe ullmhúcháin don bhallóid faoi mhaoirseacht agus faoi stiúradh an Chléirigh.
- (3) Ní foláir aon ainmniú iarrthóra chun bheith ina Cheann Comhairle nó ina Ceann Comhairle a bheith i scríbhinn agus é a bheith glactha ag an gCléireach tráth nach déanaí ná 6 p.m. an lá roimh an gcéad lá a thioctha an Dáil le chéile tar éis Olltoghcháin, gan áireamh a dhéanamh ar Shatharn, ar Dhomhnach ná ar lá saoire poiblí.
- (4) Beidh iarrthóir chun bheith ina Cheann Comhairle nó ina Ceann Comhairle ainmnithe go bailí, más rud é—
 - (a) go mbeidh Rolla na gComhaltaí sínithe cheana ag an iarrthóir de réir Bhuan-Ordú 1 agus go mbeidh dearbhaithe aige nó aici i scríbhinn don Cléireach go bhfuil sé nó sí toilteanach seasamh lena thoghadh nó lena toghadh mar Cheann Comhairle; agus
 - (b) go mbeidh sínithe tacaíochta ó líon nach lú ná seacht gcomhalta eile ar an bhfoirm ainmniúcháin, a mbeidh Rolla na gComhaltaí sínithe cheana ag gach duine díobh de réir Bhuan-Ordú 1.

Ní fhéadfaidh comhalta a shíniú tacaíochta nó a síniú tacaíochta a chur ach amháin le haon fhoirm ainmniúcháin amháin. I gcás go gcuirfidh comhalta a shíniú tacaíochta nó a síniú tacaíochta le níos mó ná aon fhoirm amháin den sórt sin, beidh an síniú sin neamhbhailí ar gach foirm den sórt sin.

- (5) I gcás nach mbeidh ainmniú iarrthóra de réir fhorálacha mhír (4), ní bheidh an t-iarrthóir sin ainmnithe go bailí, agus déanfaidh an Cléireach foirm ainmniúcháin an iarrthóra a chur ar ais a luaithe is indéanta.
- (6) Féadfaidh iarrthóir a ainmniú nó a hainmniú a tharraingt siar, i scríbhinn, tráth ar bith roimh chríochnú na n-ainmnithe.
- (7) A luaithe is indéanta i ndiaidh chríochnú na n-ainmnithe, déanfaidh an Cléireach liosta de na hiarrthóirí a bheidh ainmnithe go bailí a fhoilsiú, in ord aibítire, ar shuíomh gréasáin Thithe an Oireachtais: Ach más rud é nach mbeidh aon iarrthóir ainmnithe go bailí, déanfaidh an Cléireach fógra á rá sin a fhoilsiú in ionad an liosta. I gcás nach mbeidh aon iarrthóir ainmnithe go bailí, go díreach tar éis Thuarascáil an Toghcháin ón gCléireach faoi Bhuan-Ordú 3, féadfaidh aon chomhalta tairiscint a dhéanamh lena dtairgfear comhalta chun bheith ina Cheann Comhairle nó ina Ceann Comhairle, agus beidh feidhm ag forálacha Bhuan-Ordú 8.
- (8) Mura mbeidh ach aon chomhalta amháin ainmnithe go bailí, ní bheidh aon rúnbhallóid ann chun an Ceann Comhairle a thoghadh. Go díreach tar éis Thuarascáil an Toghcháin ón gCléireach faoi Bhuan-Ordú 3, craolfaidh an Cléireach ainm an iarrthóra a bheidh ainmnithe go bailí. I ndiaidh óráidí, nach faide ná cúig nóiméad gach óráid díobh, cromfaidh an Cléireach ar an gceist a chur faoi Bhuan-Ordú 7(2).
- (9) Más rud é go mbeidh níos mó ná aon iarrthóir amháin ainmnithe go bailí, go díreach tar éis Thuarascáil an Toghcháin ón gCléireach faoi Bhuan-Ordú 3, déanfaidh an Cléireach ainmneacha na n-iarrthóirí a bheidh ainmnithe go bailí a chraoladh, in ord aibítire. Tar éis óráidí ó gach iarrthóir, nó ó chomhalta eile a bheidh ainmnithe in ionad iarrthóra, nach faide ná cúig nóiméad gach óráid díobh, craolfaidh an Cléireach go

bhfuil an Teach ag cromadh ar rúnbhallóid agus ordóidh sé nó sí go mbuailfear na cloig ar feadh sé nóiméad.

- (10) (a) Déanfar an rúnbhallóid sna pasáistí vótála. Rachaidh comhaltaí isteach sna pasáistí vótála agus amach astu faoi stiúradh an Chléirigh.
 - (b) Tabharfar páipéar ballóide, ar a mbeidh ainmneacha na n-iarrthóirí a bheidh ainmnithe go bailí agus iad liostaithe in ord aibítire, do gach comhalta a mbeidh sé i gceist aige nó aici vótáil.
 - (c) Féadfaidh gach comhalta vótáil do cibé líon iarrthóirí ar an bpáipéar ballóide is mian leis nó léi, agus iad a mharcáil in ord rogha.
 - (d) Fógrófar go bhfuil an bhallóid críochnaithe nuair a bheidh, i dtuairim an Chléirigh, a vótaí caite ag na comhaltaí go léir a mbeidh sé i gceist acu vótáil, nó, thairis sin, tar éis 60 nóiméad a bheith caite, cibé acu is luaithe: Ach féadfaidh an Cléireach, i gcás go mbeidh cinneadh déanta aige nó aici go bhfuil imthosca eisceachtúla ann, an tréimhse chun vótáil a fhadú de 30 nóiméad ar a mhéad. Féadfaidh an Cléireach a chinneadh freisin go bhfuil imthosca eisceachtúla tar éis teacht chun cinn a fhágann gur gá ballóid bhreise a dhéanamh, agus déanfar an bhallóid bhreise sin faoi fhorálacha an Bhuan-Ordaithe seo.
 - (e) I gcás go bhfógrófar go bhfuil ballóid críochnaithe, beidh an suí ar fionraí, agus déanfar an comhaireamh faoi shocruithe a chinnfidh an Cléireach.
 - (f) Déanfar an bhallóid a chomhaireamh faoin gcóras Ionadaíochta Cionúire ar mhodh an Aon Vóta Inaistrithe.
 - (g) Beidh feidhm ag forálacha Sceideal 2 a ghabhann leis na Buan-Orduithe seo i ndáil leis an mballóid, i ndáil le vótaí a chomhaireamh agus i ndáil le nithe a bhaineann leis an méid sin.
 - (h) Beidh an chumhacht ag an gCléireach cinneadh a dhéanamh maidir le haon ábhar amhrais a eascróidh as seoladh na ballóide nó an chomhairimh.
- (11) Úsáidfear an nós imeachta atá leagtha amach sa Bhuan-Ordú seo chun an Ceann Comhairle a thoghadh ar aon ócáid a thiocfaidh an oifig chun bheith folamh agus gur gá do na comhaltaí, dá réir sin, Ceann Comhairle nua a thoghadh.

7. An cheist a chur go dtoghfar an Ceann Comhairle

- (1) Ní rachaidh iarrthóir chun bheith ina Cheann Comhairle nó ina Ceann Comhairle i gceannas ach amháin i gcás go bhfuil an Teach tar éis aontú ar an gceist a bheidh curtha air sin ag an gCléireach faoin mBuan-Ordú seo. Ní fhéadfar aon leasú a chur síos i leith ceist den sórt sin, agus má éilítear vótáil ar an gcéanna, agus más ionann líon na vótaí ar an dá thaobh, cinnfear gur freagra diúltach a tugadh ar an gceist.
- (2) De bhun Bhuan-Ordú 6(8), i gcás nach mbeidh ach aon iarrthóir amháin ainmnithe go bailí chun bheith ina Cheann Comhairle nó ina Ceann Comhairle, déanfaidh an Cléireach, tar éis na n-óráidí, an cheist a chur, “Go dtoghfar..... (*ainm an iarrthóra*), arb..... (é nó í) an t-aon iarrthóir atá ainmnithe go bailí..... (é nó í), mar Cheann Comhairle agus go rachaidh..... (sé nó sí) i gceannas na Dála anois mar Cheann Comhairle”.
- (3) De bhun Bhuan-Ordú 6, i gcás go ndearnadh rúnbhallóid le haghaidh Ceann Comhairle, a luaithe is indéanta tar éis na vótaí a chomhaireamh agus ainm an iarrthóra ar éirigh

leis nó léi a chraoladh san ionad comhairimh, athchromfar ar an suí, agus craolfaidh an Cléireach don Teach ainm an iarrthóra ar éirigh leis nó léi agus a roghnaíodh trí rúnbhallóid. Cuirfidh an Cléireach an cheist ansin, “Go dtoghfar..... (*ainm an iarrthóra ar éirigh leis nó léi*), arb..... (é nó í) an t-iarrthóir..... (é nó í) ar éirigh.... (leis nó léi) agus a roghnaíodh go cuí trí rúnbhallóid ag comhaltaí Dháil Éireann, agus go rachaidh.... (sé nó sí) i gceannas na Dála anois mar Cheann Comhairle”.

- (4) I gcás go n-éileofar vótáil ar cheist a bheidh curtha faoi mhíreanna (2) nó (3), iarrfaidh an Cléireach ar na comhaltaí a bheidh ag éileamh na vótála éirí ina n-áiteanna, agus mura n-éireoidh 30 comhalta ar a laghad amhlaidh, fógróidh an Cléireach láithreach cinneadh na Dála i bhfabhar an iarrthóra ar éirigh leis nó léi, agus cuirfear ar Chín Lae Imeachtaí na Dála ainmneacha na gcomhaltaí easaontacha a d'éirigh.
- (5) Más rud é, nuair a bheidh an cheist curtha faoi mhíreanna (2) nó (3), go n-éileofar vótáil uirthi, agus go n-éireoidh níos mó ná 30 comhalta ina n-áiteanna, agus, sa vótáil a bheidh ann mar thoradh air sin, go gcinnefear gur freagra diúltach a tugadh ar an gceist, beidh feidhm ag forálacha Bhuan-Ordú 8.

8. Nós imeachta malartach chun an Ceann Comhairle a thoghadh

- (1) Más rud é, faoi Bhuan-Ordú 6(7), nach mbeidh aon iarrthóir ainmnithe go bailí chun bheith ina Cheann Comhairle nó ina Ceann Comhairle nó, más rud é, faoi Bhuan-Ordú 7(5), go gcinnefear gur freagra diúltach a tugadh ar an gceist go dtoghfar iarrthóir agus go rachaidh sé nó sí i gceannas mar Cheann Comhairle, beidh feidhm ag forálacha an Bhuan-Ordaithe seo.
- (2) I gcás go mbeidh feidhm ag an mBuan-Ordú seo, féadfaidh aon chomhalta a bheidh tar éis a shuíochán nó a suíochán a thógáil de réir dlí tairiscint a dhéanamh lena dtairgfear comhalta mar Cheann Comhairle. Tar éis óráidí, nach faide ná cúig nóiméad gach óráid díobh, cuirfidh an Cléireach an cheist go dtoghfar an comhalta a tairgeadh agus go rachaidh sé nó sí i gceannas mar Cheann Comhairle: Ach má thairgtear níos mó ná comhalta amháin mar Cheann Comhairle, cuirfidh an Cléireach gach ceist air sin de réir ord tairgthe na gcomhaltaí.

9. An Ceann Comhairle a dhul i gCeannas

Rachaidh an Ceann Comhairle i gceannas díreach tar éis a thofa nó a tofa, ach má bhíonn an Ceann Comhairle nuathofa as láthair, féadfaidh an Dáil, trí thairiscint a dhéanfar gan fógra, comhalta ar bith a cheapadh chun gníomhú mar Cheann Comhairle de thuras na huaire. Go dtí go gceapfar an comhalta sin leanfaidh an Cléireach de bheith ag gníomhú mar Chathaoirleach.

10. Dearbhú ag an gCeann Comhairle

Ar dhul i gCeannas dó nó di den chéad uair tar éis a thofa nó a tofa, tabharfaidh an Ceann Comhairle an dearbhú seo a leanas:—

Dearbhaím go sollúnta go ndéanfaidh mé, go cuí agus go dílis agus a mhéid is eol agus is cumas dom, oifig Cheann Comhairle Dháil Éireann a fheidhmiú gan scáth gan fabhar, na rialacha mar atá siad leagtha síos ag an Teach seo a chur i bhfeidhm go cothrom neamhchlaonta, ord a choimeád agus cearta agus

pribhléidí comhaltaí a chaomhnú de réir an Bhunreachtá agus Bhuan-Orduithe Dháil Éireann.

11. Leas-Cheann Comhairle a thoghadh agus dearbhú ag an Leas-Cheann Comhairle

- (1) Aon uair a bheidh Oifig an Leas-Cheann Comhairle folamh, déanfar toghchán de réir na nósanna imeachta atá leagtha amach sna Buan-Orduithe seo chun Ceann Comhairle a thoghadh trí rúnbhallóid, ach amháin:
- (a) go ndéanfaidh an Coiste Gnó, más indéanta, am agus dáta na rúnbhallóide le haghaidh Leas-Cheann Comhairle a chomhaontú;
 - (b) nach foláir ainmnithe iarrthóirí a bheith glactha ag an gCléireach tráth nach déanaí ná 6 p.m. an lá roimh an rúnbhallóid, gan áireamh a dhéanamh ar Shatharn, ar Dhomhnach ná ar lá saoire poiblí;
 - (c) i gcás tagairt a bheith déanta sna nósanna imeachta do Thuarascáil an Toghcháin ón gCléireach, go dtuigfear gur tagairt í an tagairt sin d'am agus do dháta na rúnbhallóide le haghaidh Leas-Cheann Comhairle, ach amháin i gcás nach mbeidh aon iarrthóir ainmnithe go bailí, nó i gcás nach dtoghfear an t-iarrthóir ar éirigh leis nó léi agus a roghnaíodh trí rúnbhallóid, go bhféadfar a chinneadh—
 - (i) rúnbhallóid a chur ar sceideal le haghaidh ócáid eile; nó
 - (ii) dáta a shocrú ar a bhféadfar tairiscintí a dhéanamh gan fógra chun Leas-Cheann Comhairle a thoghadh de réir Bhuan-Ordú 8; agus
 - (d) tar éis na rúnbhallóide, go ndéanfar na vótaí a chomhaireamh a luaithe is dóigh leis an gCléireach is indéanta déanamh amhlaidh, agus go gcráolfaidh an Cléireach don Teach ainm an iarrthóra ar éirigh leis nó léi agus a roghnaíodh trí rúnbhallóid a luaithe is dóigh leis nó léi is indéanta déanamh amhlaidh ina dhiaidh sin.
- (2) Tabharfaidh an Leas-Cheann Comhairle an dearbhú seo a leanas ar dhul i gCeannas dó nó di den chéad uair tar éis a thofa nó a tofa:—

Dearbhaím go sollúnta go ndéanfaidh mé, go cuí agus go dílis agus a mhéid is eol agus is cumas dom, oifig Leas-Cheann Comhairle Dháil Éireann a fheidhmiú gan scáth gan fabhar, na rialacha mar atá siad leagtha síos ag an Teach seo a chur i bhfeidhm go cothrom neamhchlaonta, ord a choimeád agus cearta agus pribhléidí comhaltaí a chaomhnú de réir an Bhunreachtá agus Bhuan-Orduithe Dháil Éireann.

12. Oifig an Cheann Comhairle a bheith folamh

Má tharlaíonn go mbeidh oifig an Cheann Comhairle folamh, déanfaidh an Leas-Cheann Comhairle na dualgais a chuirtear, agus an t-údarás a bhronntar, ar an gCeann Comhairle leis na Buan-Orduithe seo, a chomhlíonadh agus a fheidhmiú. Cuirfidh an Cléireach an folúntas sin in iúl don Dáil i dtosach a céad tionóil eile agus déanfar Ordú ag ceapadh dáta chun Ceann Comhairle a thoghadh agus déanfar an toghadh sin sa tslí a fhoráiltear anseo roimhe seo.²

² B.O. 6, 7 agus 8

13. An Ceann Comhairle as láthair

Mura féidir don Cheann Comhairle bheith i láthair, déanfaidh an Leas-Cheann Comhairle na dualgais a chuirtear, agus an t-údarás a bhronntar, ar an gCeann Comhairle leis na Buan-Orduithe seo, a chomhlíonadh agus a fheidhmiú go dtí go n-ordóidh an Dáil a mhalairt.

14. An Ceann Comhairle agus an Leas-Cheann Comhairle as láthair

Aon uair a chuirfidh an Cléireach in iúl don Dáil nach féidir don Cheann Comhairle ná don Leas-Cheann Comhairle bheith i láthair, ansin fad a bheidh siad beirt as láthair, cromfaidh an Dáil láithreach, má bhíonn córam i láthair, agus faoi réir fhorálacha Bhuan-Ordú 6, ar dhuine dá comhaltaí a thoghadh chun na dualgais a chuirtear, agus an t-údarás a bhronntar, ar an gCeann Comhairle leis na Buan-Orduithe seo, a chomhlíonadh agus a fheidhmiú; mura mbíonn córam i láthair, beidh an Dáil ar athló go dtí an chéad lá eile chun suí.

15. Má leanann an Ceann Comhairle de bheith as láthair

Más dócha go leanfaidh an Ceann Comhairle de bheith as láthair, agus mura mbeidh aon chomhalta eile ainmnithe chun bheith ina Cheann Comhairle nó ina Ceann Comhairle, féadfaidh an Dáil comhalta eile a cheapadh chun gníomhú mar Leas-Cheann Comhairle fad a leanfaidh an Ceann Comhairle de bheith as láthair amhlaidh.

16. Téarma oifige an Cheann Comhairle agus an Leas-Cheann Comhairle

Is é téarma oifige a bheidh ag an gCeann Comhairle agus ag an Leas-Cheann Comhairle an téarma a bheidh le caitheamh ag an Dáil a bheidh ann tráth a gceaptha, ach leanfaidh an Ceann Comhairle dá oifig nó dá hoifig go dtí go gceapfar a chomharba nó a comharba chun críche na mBuan-Orduithe seo: Ach féadfaidh an Dáil, aon uair, le Rún speisialta, an Ceann Comhairle nó an Leas-Cheann Comhairle a chur as oifig.

17. Comhaltaí nach cead dóibh gníomhú mar Cheann Comhairle ná mar Leas-Cheann Comhairle

Ní cead d'aon chomhalta den Rialtas ná d'aon Aire Stáit gníomhú mar Cheann Comhairle ná mar Leas-Cheann Comhairle.

18. Rolla Cathaoirleach a ainmniú

Ainmneoidh an Ceann Comhairle, chomh luath agus is féidir i ndiaidh ationól na Dála tar éis Olltoghcháin, rolla cúigear comhalta ar a laghad, a bhféadfaidh aon chomhalta acu gníomhú mar Chathaoirleach sealadach sa Dáil nó i gCoiste den Dáil uile, nuair a iarrfaidh an Ceann Comhairle air nó uirthi é sin a dhéanamh.

19. Dualgais agus údarás an Leas-Cheann Comhairle

Le linn don Leas-Cheann Comhairle (nó do Chathaoirleach sealadach) a bheith i gceannas déanfaidh sé nó sí na dualgais a chuirtear, agus an t-údarás a bhronntar, ar an gCeann Comhairle leis na Buan-Orduithe seo, a chomhlíonadh agus a fheidhmiú ach amháin mar a fhoráiltear a mhalairt go sainráite iontu.

Teanga

20. Imeachtaí, Cín Lae Imeachtaí na Dála agus Doiciméid — Teanga

- (1) Déanfar imeachtaí uile na Dála trí Ghaeilge nó trí Bhéarla.
- (2) Déanfar Cín Lae Imeachtaí na Dála agus gach doiciméad iomchuí eile, de réir mar a ordóidh an Ceann Comhairle, a eisiúint i nGaeilge agus i mBéarla.

Córam

21. Córam

N.B. [Féach *lth 140* maidir leis an Ordú Seisiúnach ón Dáil a fhearann ar an mBuan-Ordú seo].

- (1) Fiche comhalta an córam is gá chun tionól den Dáil a bheith ann, ach amháin i gcás go dtiocfaidh an Dáil le chéile tráth is luaithe ná 12 meán lae, tráth ar deichniúr comhalta an córam.³
- (2) Is é is córam infheidhme chun críocha Bhuan-Ordú 22:
 - (a) i gcás go dtiocfaidh an Dáil le chéile tráth is luaithe ná 12 meán lae, deichniúr comhalta go dtí 12 meán lae; agus
 - (b) fiche comhalta ar 12 meán lae agus ina dhiaidh sin go dtí go rachaidh an Dáil ar athló.
- (3) De thoradh fhorálacha Bhuan-Ordú 22, i gcás go gcromfar ar shuí tráth is luaithe ná 12 meán lae, mura mbeidh córam i láthair ar 12 meán lae, nó a luaithe is féidir dá éis sin, beidh feidhm ag forálacha Bhuan-Ordú 22 i ndáil leis na cloig vótála a bhualadh agus an suí a chur ar fionraí nó an Dáil a chur ar athló.

22. An Dáil a chur ar athló mura mbíonn córam ann (lena n-áirítear ar thuairisc vótála)

N.B. [Féach *lth 140* maidir leis an Ordú Seisiúnach ón Dáil a fhearann ar an mBuan-Ordú seo].

- (1)
 - (a) Más rud é, ceathrú uaire an chloig tar éis an ama a bheidh ceaptha le haghaidh an chruinnithe de Dháil Éireann (nó cibé tréimhse is faide ná sin a chinnfidh an Ceann Comhairle dá rogha féin), nach mbeidh córam i láthair, déanfaidh an Ceann Comhairle, toisc nach féidir dul ar aghaidh leis an gcrúinniú den Dáil gan chóram, an cruinniú den Dáil a chur siar go dtí tráth is déanaí an lá céanna.
 - (b) Más rud é, i ndiaidh seal ceathrú uaire an chloig tar éis an trátha a bheidh ceaptha faoi mhír (a) le haghaidh an chruinnithe de Dháil Éireann a cuireadh siar, go mbeifear fós gan chóram, cuirfidh an Ceann Comhairle an cruinniú den Dáil siar go dtí an chéad lá eile chun suí.
 - (c) I gcás go ndéanfaidh an Ceann Comhairle suí a chur siar faoi mhír (a) nó (b), rachaidh sé nó sí i gceannas agus craolfaidh sé nó sí ón gCathaoir go bhfuil an suí sin curtha siar: Ar choinníoll go ndéanfar an cur siar, mar aon le hainmneacha na

³ Féach freisin B.O. 94

gcomhaltaí a bhí i láthair i seomra na Dála an tráth a cuireadh an suí siar, a chur síos ar Chín Lae Imeachtaí na Dála don suí a cuireadh siar.

- (d) D'fhonn amhras a sheachaint, chun críocha mhíreanna (a), (b) agus (c), folaíonn “Ceann Comhairle” an Leas-Cheann Comhairle ach ní fholáíonn sé comhalta den rolla de Chathaoirligh Shealadacha arna ainmniú ag an gCeann Comhairle faoi Bhuan-Ordú 18.
- (2) Más rud é, aon tráth le linn suí den Dáil, ar ócáid seachas le linn Bille nó tairiscint ó chomhalta príobháideach nó tuarascáil ó Choiste faoi Bhuan-Ordú 111 a bheith faoi bhreithniú nó ní a tarraingíodh anuas de réir Bhuan-Ordú 39 a bheith á phlé, go gcuirfidh aon chomhalta in iúl don Chathaoir nach bhfuil córam i láthair, nó más léir sin ó thuairisc vótála, buailfear na cloig vótála agus leanfar dá mbualadh ar feadh seal nach lú ná trí nóiméad, agus más rud é i gceann seal nach lú ná trí nóiméad go mbeifear fós gan chóram, cuirfidh an Ceann Comhairle an suí ar fionraí go dtí uair is déanaí ná sin agus a luafaidh sé nó sí, nó cuirfidh sé nó sí an Dáil ar athló go dtí an chéad lá eile chun suí gan ceist a chur; agus ní mheasfar aon chinneadh a bheith déanta leis an vótáil sin; agus déanfar an uair a cuireadh an Dáil ar athló amhlaidh, mar aon le hainmneacha na gcomhaltaí a bhí i láthair, a chur síos ar Chín Lae Imeachtaí na Dála.⁴

Suíonna na Dála

23. An t-am agus na laethanta chun suí: gnó a stopadh, etc.

- (1) (a) Mura mbeartóidh sí a mhalairt le rún, tiocfaidh an Dáil le chéile ag an am a bheidh sonraithe i ngnáthchúrsa laethúil an Ghnó mar a mhínítear le Buan-Ordú 34.
- (b) Déanfar na himeachtaí ar aon ghnó a bheidh á bhreithniú a stopadh (nó, más i gCoiste don Dáil, tabharfar tuairisc ar a ndearnadh agus iarrfar cead chun suí arís) agus rachaidh an Dáil ar athló ag an am a bheidh sonraithe i ngnáthchúrsa laethúil an ghnó: Ar choinníoll, más rud é go mbeifear tar éis Ordú a dhéanamh faoi Bhuan-Ordú 24 gur am seachas an t-am a bheidh sonraithe i ngnáthchúrsa laethúil an ghnó an t-am a stopfar an gnó, beidh feidhm ag an athrú sin maidir leis an lá suí sin.
- (2) Má thairgtear an clabhsúr, nó má bhíonn imeachtaí faoin gclabhsúr ar siúl, ag an am a bheidh ceaptha chun gnó a stopadh mar a fhoráiltear i mír (1) den Bhuan-Ordú seo, ní dhéanfaidh an Ceann Comhairle an stopadh sin go dtí go mbeidh deireadh leis na himeachtaí faoin gclabhsúr agus leis na himeachtaí ar aon tairiscint eile den sórt a shonraítear sa Bhuan-Ordú i dtaobh an chlabhsúir⁵.
- (3) Más rud é, ag an am a cheapfar chun an gnó a stopadh mar a dúradh,
- (a) go mbíonn vótáil ar siúl nó go mbeidh ordú tugtha vótáil a dhéanamh, nó
- (b) go mbeidh an díospóireacht ar mhír ghnó críochnaithe,
- ní dhéanfar an stopadh go dtí go mbeidh an cinneadh fógartha ón gCathaoir. Más ar leasú, nó ar leasú ar an leasú, a bheidh an cinneadh, cromfaidh an Ceann Comhairle,

⁴ Féach freisin B.O. 95 agus 122 maidir le vótálacha agus córaim

⁵ B.O. 82

tar éis na fógartha sin, ar na Ceisteanna is gá chun imeachtaí a thabhairt chun críche a chur agus sin in ord ceart i ndiaidh a chéile.

24. Suíonna déanacha

Féadfaidh comhalta den Rialtas nó Aire Stáit, gan fógra, tairiscint a dhéanamh tráth nach déanaí ná 6.30 p.m. ar an Máirt nó ar an gCéadaoin nó 3 p.m. ar an Déardaoin gurb uair seachas an uair dá bhforáiltear i mBuan-Ordú 23 an uair a stopfar an gnó ar lá áirithe: Ach féadfaidh comhalta den Rialtas nó Aire Stáit a thairiscint, tar éis fógra a thabhairt, gurb uair seachas an uair dá bhforáiltear i mBuan-Ordú 23 an uair a stopfar an gnó ar feadh tréimhse sonraithe. Má aontaítear leis an tairiscint sin, beidh feidhm ag forálacha Bhuan-Ordú 23, faoi réir an athraithe sin, ar gach slí eile.

25. Suí a chur ar fionraí

- (1) Cuirfear an suí ar fionraí go ceann tréimhse ar an gCéadaoin agus ar an Déardaoin de réir ghnáthchúrsa laethúil an Ghnó mar a mhínítear i mBuan-Ordú 34, seachas ar an gCéadaoin i gcás go dtiocfaidh an Dáil le chéile ar 2 p.m. nuair nach ndéanfar an suí a chur ar fionraí amhlaidh.
- (2) Féadfar a thairiscint aon uair, le cead an Cheann Comhairle, agus gan fógra, go gcuirfear suí ar fionraí ar feadh tréimhse. Ceapfar tréimhse na fionraíochta leis an tairiscint sin: Ach más rud é go mbeifear tar éis Ordú a dhéanamh faoi Bhuan-Ordú 24, féadfaidh an Ceann Comhairle, má iarrtar air nó uirthi é, an gnó a chur ar fionraí ar feadh tréimhse nach sia ná dhá uair an chloig.

Comóradh Speisialta ar an Dáil agus an Dáil a chur ar Athló

26. Comóradh Speisialta do dháta is luaithe; suí a chur siar

- (1) Arna iarraidh sin don Taoiseach, féadfaidh an Ceann Comhairle an Dáil a chomóradh do dháta is luaithe ná mar a socraíodh nuair a cuireadh ar athló í. Luafar san fhógra á comóradh amhlaidh an chúis atá lena hationól níos luaithe agus sa ghnó a bheidh le glacadh cloífear leis an gcúis a bheidh luaite san fhógra mura n-ordóidh an Dáil a mhalairt ar thairiscint a dhéanamh faoi Bhuan-Ordú 35.
- (2) I gcás go mbeidh an Dáil ar athló go dtí lá a bheidh luaite agus go n-iarrfaidh Ceannairí na ngrúpaí⁶, nó comhalta eile thar a gceann, faoi seach, go ndéanfar cruinniú an lae luaite sin a chur siar go dtí lá agus am is déanaí ná sin a bheidh sonraithe san iarraidh, déanfaidh an Ceann Comhairle—
 - (a) fógra a thabhairt do gach comhalta den Dáil go bhfuil an cruinniú sin curtha siar; agus
 - (b) cruinniú den Dáil a chomóradh don lá is déanaí sin a bheidh sonraithe san iarraidh.

⁶ B.O. 170

Paidir agus Machnamh Ciúin

27. Paidir agus Machnamh Ciúin

- (1) Ar dhul i gceannas dó nó di gach lá, agus sula dtosófar ar aon ghnó, léifidh an Ceann Comhairle an phaidir seo a leanas i nGaeilge agus i mBéarla:—

Iarraimid ort, a Thiarna, d'anáil naofa a chur fúinn chun sinn a stiúradh inár ngníomhartha agus neart do ghrásta a bhronnadh orainn chun iad a thabhairt chun críche, ionas gur uaitse a thosófar ár n-uile bhriathar agus ár n-uile ghníomh feasta, agus gur tríot a chríochnófar iad; trí Chríost ár dTiarna. Amen.

- (2) Éireoidh na comhaltaí uile a bheidh i láthair ina seasamh le linn don Cheann Comhairle an phaidir a léamh, agus nuair a chríochnófar é, fanfaidh na comhaltaí ina seasamh ar feadh 30 soicind chun machnamh ciúin a dhéanamh.

An Coiste Gnó

28. Comhdhéanamh an Choiste Gnó

- (1) I ndiaidh ationól na Dála tar éis Olltoghcháin, beidh Buan-Choiste arna bhunú dá ngairfear an Coiste Gnó

- (2) Is iad a bheidh ar an gCoiste Gnó:

- (a) an Ceann Comhairle, arb é nó í an Cathaoirleach é nó í, *ex officio*;
- (b) cibé líon comhaltaí arna n-ainmniú ag an Rialtas a fhreagraíonn do líon na bpáirtithe sa Rialtas;
- (c) cibé líon comhaltaí eile a fhreagraíonn do líon na ngrúpaí sa Dáil, agus é de cheart ag gach grúpa aon chomhalta amháin a ainmniú chun an Choiste;
- (ca) ionadaí do na Comhaltaí Eile, mar a mhínítear i mBuan-Ordú 176A, nach comhaltaí de pháirtí sa Rialtas; agus
- (d) Cathaoirleach an Ghasra Oibre de Chathaoirligh Coistí.

Ar choinníoll gur cúigear is córam don Choiste, féadfaidh ionadaithe fónamh in ionad comhaltaí de réir mar a fhoráiltear faoi Bhuan-Ordú 115(2), agus féadfaidh an Ceann Comhairle comhalta eile den Choiste Gnó a cheapadh chun gníomhú mar Chathaoirleach i gcás an Ceann Comhairle a bheith as láthair.

- (3) Gníomhóidh an Coiste Gnó mar an Coiste Roghnóireachta freisin.

29. Cruinnithe an Choiste Gnó agus gnó a chinneadh

- (1) Mura gcinnfidh sé a mhalairt, tiocfaidh an Coiste Gnó le chéile ar bhonn seachtainiúil chun breithniú a dhéanamh ar na socrúithe i gcomhair an Tí agus i gcomhair gnó an Tí a thógáil an tseachtain dá éis sin.

- (2) Beidh an sainchumas ag an Rialtas an gnó a bheidh le tógáil in am Rialtais, agus an t-ord ina dtógfar é, a chinneadh. Beidh an sainchumas ag an bhFreasúra an gnó a bheidh le tógáil in am comhaltaí príobháideacha a chinneadh, de réir an róta dá bhforáiltear i mBuan-Ordú 176(3), ach sin faoi réir fhorálacha Bhuan-Ordú 111. Déanfaidh an Rialtas

agus an Freasúra araon mionsonraí an ghnó a bheidh le tógáil an tseachtain dá éis sin a chur ar fáil i dtráth cuí le haghaidh chruinniú an Choiste Gnó.

- (3) Féadfaidh an Leas-Cheann Comhairle socrúithe a mholadh don Choiste Gnó i ndáil le Gnó Príobháideach a thógáil, agus féadfar an gnó sin agus na socrúithe sin a áireamh sa tuarascáil ón gCoiste Gnó arna dhéanamh de bhun Bhuan-Ordú 31(3).

30. Iarraidh ar tharscaoileadh ceanglas de chuid Buan-Orduithe a bhaineann le grinnscrúdú ar an reachtaíocht

- (1) Féadfaidh an Coiste Gnó, ag aon cheann dá chruinnithe, breithniú a dhéanamh ar iarrataí ar tharscaoileadh—
 - (a) faoi Bhuan-Ordú 181 [“Breithniú réamhrechtach ar Bhillí Rialtais agus iad a fhoilsiú”], nó
 - (b) faoi Bhuan-Ordú 185 [“Coistí do dhéanamh grinnscrúdú ar Bhillí comhaltaí príobháideacha a mbeidh an dara léamh díobh rite”], de réir aon treoirlínte arna gcomhaontú i ndáil leis an gcéanna ag an gCoiste um Buan-Orduithe agus Athleasú na Dála.
- (2) Tar éis breithniú a dhéanamh ar iarraidh ar tharscaoileadh, tabharfaidh an Coiste Gnó fógra i scríbhinn faoina chinneadh—
 - (a) don chomhalta iomchuí den Rialtas nó don Aire Stáit,
 - (b) don Roghchoiste iomchuí, agus
 - (c) i gcás Bille comhalta phríobháidigh, don chomhalta a bheidh i mbun an Bille.
- (3) Má chinneann an Coiste Gnó an tarscaoileadh a dheonú, cuirfidh sé Teachtaireacht á rá sin chun na Dála. Is i scríbhinn agus arna síniú ag Cléireach an Choiste a bheidh Teachtaireacht den sórt sin, agus díreofar chuig Cléireach na Dála í. Cuirfidh an Ceannt Comhairle aon Teachtaireacht den sórt sin in iúl don Dáil a luaithe is caoithiúil.

31. An Coiste Gnó do dhéanamh breithniú agus do thabhairt tuarascála

- (1) Déanfaidh an Coiste Gnó, ag a chruinniú seachtainiúil, breithniú ar na socrúithe i gcomhair an Tí agus i gcomhair gnó an Tí a thógáil an tseachtain dá éis sin.
- (2) Féadfaidh an Coiste Gnó, mar chuid dá phléití, breithniú a dhéanamh ar thograí i ndáil leis na nithe seo a leanas—
 - (a) socrúithe i gcomhair gnó a thógáil, lena n-áirítear amanna labhartha;
 - (b) reachtaíocht a thógáil sa Teach agus i Roghchoistí araon;
 - (c) uaireanta suí an Tí a fhadú;
 - (d) míreanna gnó a thógáil ar feadh tréimhsí ama atá éagsúil leis na tréimhsí ama dá bhforáiltear sna Buan-Orduithe;
 - (e) míreanna gnó áirithe a chur siar nó a fhágáil ar lár;
 - (f) roghnú na nithe seo a leanas—
 - (i) tairiscint maidir le tuarascáil ó Choiste de bhun Bhuan-Ordú 111,
 - (ii) Bille comhalta phríobháidigh ag an Dara Céim de bhun Bhuan-Ordú 169, nó

- (iii) tairiscint a bhaineann leis an Ordú do Chéim an Choiste de Bhille comhalta príobháidigh de bhun Bhuan-Ordú 187, lena mbreithniú ar an Déardaoin de bhun Bhuan-Ordú 168(2);
 - (g) an Teach a chur ar athló;
 - (h) aon ní eile a mheasfaidh sé is gá nó is fóirsteanach chun gnó a sheoladh sa Teach.
- (3) An lá tar éis a chruinnithe, tabharfaidh an Coiste Gnó tuarascáil don Teach ina mbeidh—
- (a) an gnó Rialtais a bheidh le tógáil agus an t-ord ina dtógfar é, agus an gnó a bheidh le tógáil in am comhaltaí príobháideacha, de réir shainchumais an Rialtais agus na bpáirtithe agus na ngrúpaí sa fhreasúra de bhun Bhuan-Ordú 29(2),
 - (b) a mholtaí maidir leis na socruithe beartaithe don tseachtain dá éis sin, agus uimhir le gach ceann acu, lena n-áirítear aon mholtaí faoi shocruithe beartaithe don Ghnó Príobháideach, de bhun aon mholtaí a dhéanfaidh an Leas-Cheann Comhairle don Choiste Gnó de bhun Bhuan-Ordú 29(3); agus
 - (c) léiriú ar an ngnó a thógfáir an dara seachtain dá éis sin.
- (4) Déanfar an tuarascáil arna dhéanamh de bhun mhír (3) a fhoilsiú agus a scaipeadh ar na comhaltaí.

32. Féachfaidh an Coiste Gnó le comhthoil a bhaint amach

- (1) Féachfaidh an Coiste Gnó le comhthoil a bhaint amach le linn dó a mholtaí a dhéanamh maidir le socruithe beartaithe.
- (2) Féadfaidh an Rialtas socruithe a mholadh don Choiste i ndáil le gnó Rialtais a thógáil agus féadfaidh an Coiste iad a leasú, le comhthoil.
- (3) Is é nó is í an Ceann Comhairle a bheidh ina bhreitheamh nó ina breitheamh ar cibé acu atá nó nach bhfuil comhthoil ann i ndáil le haon togra a bheidh faoi bhráid an Choiste (cibé acu a bheidh sé leasaithe nó nach mbeidh).
- (4) I gcás gurb é tuairim an Cheann Comhairle nach mbainfear comhthoil amach i ndáil le togra, iarrfaidh sé nó sí ar na comhaltaí den Choiste atá i gcoinne an togra a chlárú go bhfuil siad ag easaontú leis.
- (5) Déanfar ainmneacha na gcomhaltaí easaontacha a thaifeadadh i gcoinne an togra sa tuarascáil ón gCoiste.

33. An Coiste Gnó do ghníomhú mar an Coiste Roghnóireachta

Agus é ag gníomhú mar an Coiste Roghnóireachta, déanfaidh an Coiste Gnó comhaltaí a ainmniú chun fónamh ar Roghchoistí, ar Choistí Speisialta nó ar Bhuan-Choistí, nach comhalta den Rialtas ná Aire Stáit aon duine acu, agus beidh sé de chumhacht aige comhaltaí de na Coistí sin a urscaoileadh ó am go ham agus daoine eile a cheapadh chun fónamh in ionad na gcomhaltaí sin arna n-urscaoileadh: Ar choinníoll, d'ainneoin aon Ordú ón Dáil, go mbeidh comhalta a cheapfar mar chomhalta den Rialtas nó mar Aire Stáit arna dhíscaoileadh nó arna díscáoileadh go huathoibríoch ó aon Choiste chun ar cheapadh é nó í. Agus é ag gníomhú mar an Coiste Roghnóireachta, déanfaidh an Coiste Gnó leithroinnt na bpost mar Chathaoirligh Coistí a riaradh freisin de réir chóras d'Hondt faoi Bhuan-Ordú 113(2).

Gnó na Dála

34. Gnáthchúrsa laethúil an Ghnó

- (1) Mura mbeartóidh sí a mhalairt le hordú nó le rún, agus faoi réir mhír (2), is de réir mar atá leagtha amach i Sceideal 3 a ghabhann leis na Buan-Orduithe seo a bheidh na laethanta agus an t-am a thiocfaidh an Dáil le chéile de ghnáth agus gnáthchúrsa laethúil an ghnó na laethanta sin: Ar choinníoll, i gcás gurb í an Chéadaoin an chéad lá suí den tseachtain, go mbeidh feidhm ag cúrsa an ghnó a bhaineann leis an Mháirt de ghnáth maidir leis an lá sin; Ar choinníoll fairis sin go bhféadfaidh an Coiste Gnó moltaí maidir le socrúithe beartaithe i gcomhair Gnó Príobháideach a thógáil a áireamh ina thuarascáil arna dhéanamh de bhun Bhuan-Ordú 31(3).
- (2) Maidir le tairiscintí—
 - (a) chun Ceann Comhairle a thoghadh de bhun Bhuan-Ordú 6,
 - (b) maidir le Dáil Éireann d’ainmniú Taoiseach chun a cheapadh nó chun a ceapadh ag an Uachtarán, agus
 - (c) maidir le Dáil Éireann do cheadú ainmniú comhaltaí eile den Rialtas ag an Taoiseach chun a gceapadh ag an Uachtarán,tabharfar tosaíocht dóibh ar ghnáthchúrsa an ghnó de bhun mhír (1) san ord atá leagtha amach thuas.
- (3) I gcás go mbeidh ordú tugtha céim ar bith de Bhille a thógáil ar lá áirithe, ní chromfar ar an gcéim sin tráth is luaithe ná an lá sin mura mbeartóidh an Dáil a mhalairt le hordú nó le rún.

35. An tOrd Gnó

- (1) Ní gá gnó na seachtaine, mar atá leagtha amach sa tuarascáil is déanaí ón gCoiste Gnó arna dhéanamh de bhun Bhuan-Ordú 31(3), a chraoladh sa Teach, ach tabharfar é i dTuirisc Oifigiúil na nDíospóireachtaí. Déanfaidh an Cléireach na socrúithe beartaithe i gcomhair gnó na seachtaine a fhoilsiú agus a scaipeadh ar na comhaltaí, agus uimhir le gach socrú. I dtosach an Oird Gnó arna thógáil de réir ghnáthchúrsa laethúil an ghnó mar a mhínítear le Buan-Ordú 34, iarrfaidh an Ceann Comhairle ar chomhalta ainmnithe den Choiste Gnó tairiscint a dhéanamh chun na socrúithe a ghlacadh, a chinnfear ansin, faoi réir mhír (3), le ceist amháin a chuirfear ón gCathaoir.
- (2) Má chuirtear i gcoinne na tairisceana chun na socrúithe i gcomhair gnó na seachtaine a ghlacadh, féadfaidh an Ceann Comhairle, dá rogha féin, ráiteas, nach faide ná 30 soicind, a cheadú ó Aire nó ó Leas Aire páirtí sa Fhreasúra agus ó ionadaí do ghrúpa teicniúil ar an gCoiste Gnó (nó a ainmní nó a hainmní), agus ina dhiaidh sin féadfaidh Príomh-Aoire an Rialtais (nó a ainmní nó a hainmní) ráiteas mar fhreagra, nach faide ná trí nóiméad, a thabhairt: Ar choinníoll nach gceadófar ach ráiteas amháin ó pháirtí nó grúpa sa Fhreasúra, agus ráiteas amháin ó chomhalta den Rialtas.
- (3) Féadfaidh aon chomhalta leasú a thairiscint ar an tairiscint chun na socrúithe i gcomhair gnó na seachtaine a ghlacadh: Ar choinníoll, go ndéanfaidh an comhalta, le linn dó nó di an leasú beartaithe a thairiscint, an togra ar mian leis nó léi é a leasú a shainnithint lena uimhir, agus go dtabharfaidh sé nó sí gearrthuirisc ar an togra; Ar choinníoll fairis sin, i gcás go ndéanfar leasú nó leasúithe a thairiscint ar shocrú nó ar

shocruithe, nach gcinnfear aon leasú den sórt sin a chur de lámh ar leithligh, ach go gcinnfear é le ceist amháin a chuirfear ón gCathaoir de bhun mhír (1) maidir leis na socruithe don tseachtain.

- (4) Más rud é, ar chúis ar bith, nach ndéanfaidh an Coiste Gnó tuarascáil i gcomhair aon lá suí nó laethanta suí a thabhairt don Teach, déanfaidh an Taoiseach nó comhalta eile den Rialtas an gnó Rialtais a bheidh le tógáil an lá sin nó na laethanta sin a chraoladh agus féadfaidh sé nó sí freisin socruithe a mholadh, lena n-áirítear i ndáil leis an ngnó a bheidh le tógáil, i gcomhair an lae sin nó na laethanta sin.
- (5) Féadfaidh Príomh-Aoire an Rialtais, tar éis dó nó di dul dul i gcomhairle leis an gCoiste Gnó, socruithe athbhreithnithe a mholadh don Teach, i ndáil le mír nó míreanna gnó a thógáil am ar bith tar éis an Oird Gnó agus aon lá suí ar leith; Ar choinníoll, i gcás gur mian leis an Rialtas mír nó míreanna gnó a chur ar sceideal nach gá aon socruithe a bheidh comhaontaithe ar an Ord Gnó a athrú ina leith, gur leordhóthanach, chun mír nó míreanna gnó den sórt sin a chur ar sceideal, fógra a thabhairt don Dáil trína gcur i dtuarascáil athbhreithnithe ón gCoiste Gnó, de réir shainchumais an Rialtais de bhun Bhuan-Ordú 29(2).

36. Ceisteanna maidir le beartas nó reachtaíocht

- (1) De réir ghnáthchúrsa laethúil an Ghnó mar a mhínítear le Buan-Ordú 34, féadfaidh an Ceann Comhairle, dá rogha féin, ceisteanna chun an Taoisigh, nó chun ainmní an Taoisigh, a cheadú, a ngairfear Ceisteanna maidir le beartas agus reachtaíocht díobh, i dtaobh na nithe seo a leanas:
 - (a) gnó atá geallta a thógáil, lena n-áirítear reachtaíocht a gealladh laistigh den Dáil nó lasmuigh di;
 - (b) reachtaíocht thánaisteach a dhéanamh;
 - (c) ní a bhaineann le beartas nó riarachán poiblí; agus
 - (d) cathain a scaipfear Billí nó doiciméid a bhfuil gá leo sa Teach:

Ar choinníoll go bhféadfaidh an Taoiseach a iarraidh ar Aire nó ar Aire Stáit freagra a thabhairt ar aon saincheist a ardófar.

- (2) Ní faide ná aon nóiméad amháin an ceann an t-am a cheadófar do cheisteanna a chuirfear de bhun mhír (1), agus ní bheidh cead ag comhaltaí ach ceist amháin a chur, is ceist a bhainfidh le haon ábhar amháin, agus tabharfaidh an Taoiseach freagra ar an gceist sin, nach faide ná aon nóiméad amháin.
- (3) Ar an gcéad lá suí den tseachtain, ní cheadófar tréimhse níos faide ná 30 nóiméad ar fad, don Ord Gnó de bhun Bhuan-Ordú 35 agus do cheisteanna maidir le beartas nó reachtaíocht de bhun an Bhuan-Ordaithe seo, ach amháin nach ndéanfar aon am arna thógáil ar vótáil ar an Ord Gnó a áireamh i ríomh an 30 nóiméad sin. Aon lá eile a mbeidh ceisteanna maidir le beartas nó reachtaíocht le tógáil de bhun an Bhuan-Ordaithe seo, ní faide ná 30 nóiméad an t-am a cheadófar.

37. Gnó na Dála a fhoilsiú agus fógra ina leith a thabhairt do chomhaltaí

- (1) Déanfaidh an Cléireach gach gnó a bheidh faoi bhráid Dháil Éireann a fhoilsiú agus fógra ina leith a thabhairt do chomhaltaí ar cibé slí a ordóidh an Ceann Comhairle. Féadfar an

gnó a fhoilsiú, agus an fógra a thabhairt, trí mheán leictreonach, agus féadfar leagan leasaithe d'aon ghnó den sórt sin a fhoilsiú agus fógra ina leith a thabhairt.

- (2) Déanfar na hearnálacha gnó a bheidh le foilsiú ag an gCléireach agus a mbeidh fógra ina leith le tabhairt do chomhaltaí, agus nithe parlaiminteacha eile a bhféadfar fógra ina leith a thabhairt do chomhaltaí, a fhoilsiú mar Fhoscríbhinn a ghabhann leis na Buan-Orduithe seo ó am go ham.

38. Ceisteanna ó Cheannairí

N.B. [Féach *lth 140* agus *142* maidir leis na hOrduithe Seisiúnacha ón Dáil a fhearann ar an mBuan-Ordú seo].

- (a) Mura n-ordóidh an Dáil a mhalairt, féadfaidh an Ceann Comhairle, dá rogha féin, an méid seo a leanas a cheadú: ceist ghearr ó Cheannairí sa Fhreasúra chun an Taoisigh faoi ní a bhfuil tábhacht phoiblí thráthúil leis, agus tógfar an cheist sin de réir ghnáthchúrsa laethúil an Ghnó mar a mhínítear le Buan-Ordú 34.
- (b) Ní faide ná 32 nóiméad an t-am iomlán a cheadófar do Cheisteanna ó Cheannairí aon lá ar leith faoin mBuan-Ordú seo agus ní mó ná ceithre cinn líon na gCeisteanna ó Cheannairí a cheadófar aon lá.
- (c) Ní faide ná trí nóiméad gach Ceist agus beidh feidhm ag na socruithe seo a leanas:
- (i) glaofar ar an Taoiseach chun freagra a thabhairt ar feadh tréimhse nach faide ná trí nóiméad,
- (ii) féadfaidh an Ceannaire sa Fhreasúra a chuir an cheist bhunaidh ceist ghearr fhorlíontach nach faide ná aon nóiméad amháin a chur ansin,
- (iii) glaofar ar an Taoiseach ansin chun freagra deiridh a thabhairt ar feadh tréimhse nach faide ná aon nóiméad amháin.
- (d) Maidir leis an ord ina nglaofar ar Cheannairí chun ceisteanna a chur, is de réir róta arna cheadú ag an gCoiste um Buan-Orduithe agus Athleasú na Dála agus arna chinneadh ar bhonn líon na gcomhaltaí i ngach grúpa, a bheidh sé agus beidh na ceisteanna le haghaidh gach grúpa arna ndáileadh thar gach Máirt, Céadaoin agus Déardaoin a shuífidh an Dáil: Ar choinníoll, nach mbeidh níos mó ná ceist amháin ag aon ghrúpa gach lá. Déanfaidh Oifig na nImeachtaí an róta arna chur chun feidhme maidir le dátaí áirithe a scaipeadh go tréimhsiúil ar chomhaltaí.
- (e) Féadfaidh an Taoiseach comhalta eile den Rialtas a ainmniú chun Ceisteanna ó Cheannairí a thógáil i gcás an Taoiseach a bheith as láthair. Beidh feidhm ag forálacha an Bhuan-Ordaithe seo ar an Déardaoin ach “an Tánaiste” a chur in ionad “an Taoisigh” agus “an Taoiseach”.
- (f) Sa Bhuan-Ordú seo, ciallaíonn “Ceannaire sa Fhreasúra” Ceannaire grúpa mar a mhínítear i mBuan-Ordú 172: Ar choinníoll go mbeidh tosach labhartha ag Ceannaire páirtí is grúpa faoi Bhuan-Ordú 172(1) ar Cheannaire sainithe grúpa arna aithint faoi mhír (2) den Bhuan-Ordú sin.

38A. Ceisteanna ó na Comhaltaí Eile

- (1) Faoi réir mhír (2), agus d'ainneoin aon ní i mBuan-Ordú 34(1), ar an gCéadaoin agus ar an Déardaoin, féadfaidh na Comhaltaí Eile, mar a mhínítear i mBuan-Ordú 176A, ceist faoi ní a bhfuil tábhacht phoiblí thráthúil leis a chur ar an Taoiseach díreach tar éis Ceisteanna ó Cheannairí de bhun Bhuan-Ordú 38: Ar choinníoll go bhféadfaidh an Taoiseach comhalta eile den Rialtas a ainmniú chun Ceisteanna ó na Comhaltaí Eile a thógáil i gcás an Taoiseach a bheith as láthair. Beidh feidhm ag forálacha an Bhuan-Ordaithe seo ar an Déardaoin ach "an Tánaiste" a chur in ionad "an Taoisigh" agus "an Taoiseach".
- (2) Ní bheidh cead ag na Comhaltaí Eile ach ceist amháin in aghaidh an lae a chur, agus ní faide ná trí nóiméad gach Ceist, agus beidh feidhm ag na socruithe seo a leanas i ndáil leis an bhfreagra agus le ceisteanna forlíontacha:
 - (a) glaofar ar an Taoiseach chun freagra a thabhairt ar feadh tréimhse nach faide ná trí nóiméad;
 - (b) féadfaidh an comhalta a chuir an cheist bhunaidh ceist ghearr fhorlíontach nach faide ná aon nóiméad amháin a chur ansin; agus
 - (c) glaofar ar an Taoiseach ansin chun freagra deiridh a thabhairt ar feadh tréimhse nach faide ná aon nóiméad amháin.

Déanfaidh Príomh-Aoire an Rialtais, thar ceann an Rialtais, na Comhaltaí Eile a bheidh i dteideal Ceisteanna a chur faoin mBuan-Ordú seo a chinneadh ar bhonn seachtainiúil.

39. Saincheisteanna Tráthúla

- (1) Féadfaidh aon chomhalta fógra a thabhairt i scríbhinn faoi ní is mian leis nó léi a tharraingt anuas lena bhreithniú mar shaincheist thráthúil, agus féadfaidh nithe de chineál náisiúnta nó idirnáisiúnta a bheith ar áireamh ann. Déanfar nithe den sórt sin a bhreithniú aon Mháirt, Céadaoin nó Déardaoin a thiocfaidh an Dáil le chéile.

Ar choinníoll nach foláir go mbeidh saincheisteanna tráthúla ag an gCléireach tráth nach déanaí ná 10 a.m. aon Mháirt nó Déardaoin chun go mbreithneofar iad lena roghnú an lá sin, agus nach foláir go mbeidh saincheisteanna tráthúla a chuirfear isteach aon Chéadaoin ag an gCléireach tráth nach déanaí ná 1 p.m. an lá roimhe, seachas i gcás gurb í an Chéadaoin an chéad lá suí den tseachtain, agus sa chás sin, ní foláir saincheisteanna tráthúla a bheith ag an gCléireach tráth nach déanaí ná 10 a.m. an mhaidin sin.
- (2) Roghnóidh an Ceann Comhairle cúig ní den sórt sin ar a mhéad lena mbreithniú gach Máirt, Céadaoin agus Déardaoin agus féadfaidh sé nó sí aon ní breise amháin den sórt sin a roghnú freisin mar ní malartach a bheadh le breithniú i gcás go ndéanfaí ceann de na cúig ní eile a chur siar: Ar choinníoll—
 - (a) gur cúig ní ar a mhéad a bhreithneofar aon lá;
 - (b) nach foláir gaol a bheith ag na nithe sin go léir le gnóthaí poiblí a bhaineann le Roinn Stáit nó le nithe riaracháin a bhfuil freagracht oifigiúil ar chomhalta den Rialtas nó ar Aire Stáit maidir leo (lena n-áirítear comhlachtaí atá faoi choimirce Roinn Stáit i leith beartas Rialtais);

- (c) cé go mbeidh sé de rogha dheirdh ag an gCeann Comhairle saincheisteanna a bhreithneofar a roghnú, go ndéanfaidh sé nó sí a rogha faoi threoir na bprionsabal seo a leanas, *inter alia*:
- (i) an chothromaíocht idir saincheisteanna áitiúla, náisiúnta agus idirnáisiúnta a ardófar,
 - (ii) ábhar sceideal na Dála an tseachtain suí sin,
 - (iii) líon na ngrúpaí (de réir bhrí Bhuan-Ordú 170) a bhfuil ionadaíocht á déanamh dóibh,
 - (iv) líon na saincheisteanna tráthúla a d'ardaigh na comhaltaí lena mbaineann roimhe sin,

agus go mbeidh aird aige nó aici ar aon iarrataí arna ndéanamh de bhun Bhuan-Ordú 55;

- (d) más rud é, in imthosca eisceachtúla, nach mbeidh an comhalta den Rialtas nó an tAire Stáit ar a bhfuil freagracht oifigiúil maidir leis an ní ar fáil ar an lá, go ndéanfaidh sé nó sí, tráth nach déanaí ná 12 meán lae, é sin a chur in iúl don Cheann Comhairle, agus go dtabharfaidh an Ceann Comhairle é sin le fios don chomhalta a mbeidh fógra tugtha aige nó aici agus go dtabharfar rogha ansin don chomhalta sin—

- (i) breithniú an ní a chur siar go dtí an chéad lá eile, nó
- (ii) dul ar aghaidh leis an ní ar an lá le rannpháirtíocht an chomhalta den Rialtas nó an Aire Stáit atá ar fáil;

- (e) gurb iad na chéad nithe a thógfar aon lá, i dtosach, aon ní a bheidh curtha siar ón lá roimhe sin agus ansin, más rud é nár úsáideadh é an lá roimhe sin, an ní malartach a roghnaigh an Ceann Comhairle an lá roimhe sin, agus go ndéanfar líon na nithe eile a bheidh le roghnú an lá sin a laghdú dá réir sin.

- (3) Mura n-ordóidh an Dáil a mhalairt, déanfar saincheisteanna tráthúla a roghnóidh an Ceann Comhairle a bhreithniú de réir ghnáthchúrsa laethúil an Ghnó mar a mhínítear le Buan-Ordú 34.

- (4) Is é a bheidh sa bhreithniú ar gach saincheist thráthúil—

- (a) ráiteas nach faide ná ceithre nóiméad ón gcomhalta a thug fógra,
- (b) ráiteas freagartha nach faide ná ceithre nóiméad ó chomhalta den Rialtas nó ó Aire Stáit, de bhun mhír (2),
- (c) ráiteas breise nach faide ná dhá nóiméad ón gcomhalta a thug fógra, agus
- (d) ráiteas clabhsúir nach faide ná dhá nóiméad ón gcomhalta den Rialtas nó ón Aire Stáit lena mbaineann:

Ar choinníoll—

- (i) i gcás go mbeidh ní a mbeidh fógra bailí tugtha ag níos mó ná aon chomhalta amháin ina leith roghnaithe ag an gCeann Comhairle, agus gurb é a thuairim nó a tuairim nach mbeadh go leor ama ag gach comhalta óráid leordhóthanach a dhéanamh de thoradh líon na gcomhaltaí a bheadh ag roinnt ama, go bhféadfaidh sé nó sí, faoi réir mhír (2), níos lú ná cúig ní a roghnú agus an t-am a thabharfaí de ghnáth do dhá shaincheist thráthúla nó níos mó a chur le chéile;

- (ii) nach rachaidh an t-am iomlán a cheadófar aon lá chun saincheisteanna tráthúla a bhreithniú thar 60 nóiméad;
 - (iii) i gcás go mbeidh saincheisteanna tráthúla i ndáil leis an ní céanna curtha le chéile, agus i gcás nach mbeidh an comhalta den Rialtas nó an tAire Stáit ar a bhfuil freagracht oifigiúil maidir leis an ní ar fáil ar an lá, go ndéanfar an ní a chur siar más rud é gur mian le haon duine de na comhaltaí a roghnaíodh i ndáil leis an ní go ndéanfaí é a chur siar.
- (5) Ní vótálfaidh an Dáil ar aon ní a éireoidh as breithniú a dhéanamh ar shaincheisteanna tráthúla.
- (6) Déanfar liosta de na nithe a mbeidh fógra tugtha ina leith faoin mBuan-Ordú seo agus ainm an chomhalta lena mbaineann i ngach cás a chlóbhualadh i dTuairisc Oifigiúil na nDíospóireachtaí.

40. Ord Gnó Phríobháidigh

Ag suí den Dáil, roimh thosach Gnó Phoiblí, cromfaidh an Dáil ar Ghnó Príobháideach gan freasúra a bhreithniú. Beidh Gnó Príobháideach go bhfreasúra faoi réir fhorálacha Bhuan-Ordú 142 de na Buan-Orduithe i dtaobh Gnó Phríobháidigh.

41. Fógra tairisceana agus leasuithe: fógra níos giorra

- (1) Faoi réir mhír (2) —
- (a) gach tairiscint a mbeidh fógra le tabhairt ina leith, ní foláir í a bheith i scríbhinn, faoi láimh chomhalta, agus í a bheith ag an gCléireach tráth nach déanaí ná 11 a.m. ceithre lá sula mbeidh an tairiscint le tógáil, gan áireamh a dhéanamh ar Shatharn, ar Dhomhnach ná ar lá saoire poiblí;
 - (b) ní foláir aon leasuithe a thairgfear a dhéanamh ar thairiscint a bheidh curtha síos de bhun fhomhír (a) a bheith i scríbhinn, agus í a bheith ag an gCléireach tráth nach déanaí ná 11 a.m. dhá lá sula mbeidh an tairiscint le tógáil, gan áireamh a dhéanamh ar Shatharn, ar Dhomhnach ná ar lá saoire poiblí.
- (2) Le cead an Cheann Comhairle, féadfar tairiscintí agus leasuithe a dhéanamh ar fhógra níos giorra ná sin a thabhairt.
- (3) Déanfaidh an Cléireach socrú maidir le tairiscintí agus leasuithe de bhun Bhuan-Ordú 37 a fhoilsiú agus fógra ina leith a thabhairt do chomhaltaí a luaithe is indéanta tar éis iad a fháil, faoi réir na mBuan-Orduithe a bheith á gcomhlíonadh leo.

42. Cur ar athló mar gheall ar ní sonrach tábhachtach a bhaineann le leas an phobail agus nach foláir a bhreithniú go práinneach

- (1) Aon Mháirt, Céadaoin nó Déardaoin a shuífidh an Dáil féadfar cead a iarraidh chun tairiscint a dhéanamh an Dáil a chur ar athló mar gheall ar ní sonrach tábhachtach a bhaineann le leas an phobail agus nach foláir a bhreithniú go práinneach má thugann comhalta fógra i scríbhinn don Cheann Comhairle 45 nóiméad ar a laghad roimh thús a chur leis an suí. Luafar san fhógra sin an ní atá an comhalta ag iarraidh a ardú agus féadfar tagairt a dhéanamh ann do thuillteanais an ní sin nó do na cúiseanna atá ann lena ardú ar shlí a mheasfaidh an Ceann Comhairle a bheith gearr agus gonta.

- (2) I gcás gur deimhin leis an gCeann Comhairle go gcomhlíonann an fógra ceanglais an Bhuan-Ordaithe seo, glaofaídh an Ceann Comhairle ar an gcomhalta go díreach roimh an Ord Gnó, agus leis sin éireoidh an comhalta ina áit nó ina háit agus luafaidh sé nó sí go bhfuil sé nó sí ag iarraidh cead chun a thairiscint go gcuirfear an Dáil ar athló d'fhonn ní sonrath tábhachtach a bhaineann le leas an phobail agus nach foláir a bhreithniú go práinneach a phlé agus luafaidh sé nó sí an fógra a tugadh ach ní cead dó nó di cur leis.
- (3) Más dóigh leis an gCeann Comhairle gur tairiscint atá ann den sórt a luaitear sa Bhuan-Ordú seo, iarrfaídh sé nó sí, air sin, ar na comhaltaí atá i bhfabhar an iarratais éirí ina n-áiteanna. Má éiríonn dháréag comhalta ar a laghad dá réir sin, tabharfaídh sé nó sí cead an tairiscint a dhéanamh, agus déanfar an tairiscint ar 7 p.m. más é an Mháirt nó an Chéadaoin atá ann, nó ar 3.30 p.m. más é an Déardaoin atá ann, nó cibé uair, lá déanta an iarratais, a cheapfaídh an Dáil.
- (4) Aon ní a chuirfear faoi bhráid na Dála de bhun an Bhuan-Ordaithe seo agus nach mbeidh an líon is gá i bhfabhar a phléite, ní féidir é a tharraingt anuas arís taobh istigh de na sé mhí dá éis sin faoin mBuan-Ordú seo.

Ceisteanna

43. Páipéar na gCeisteanna

- (1) Déanfaídh an Cléireach Páipéar Ceisteanna a fhoilsiú agus a scaipeadh ar na comhaltaí ar an Máirt, ar an gCéadaoin agus ar an Déardaoin agus le linn shos an tsamhraidh de réir Bhuan-Ordú 53, agus beidh ar an bPáipéar Ceisteanna téacs gach Ceiste a bheidh le cur ar chomhaltaí den Rialtas an lá sin (ach amháin Ceisteanna a cheadaítear faoi Bhuan-Ordú 44 ar fhógra príobháideach a thabhairt), de bhun Bhuan-Ordaithe 44 agus 53.
- (2) Ar an Máirt agus ar an gCéadaoin, cuirfear ar Pháipéar na gCeisteanna téacs na gCeisteanna, seachas na Ceisteanna a mbeidh tosaíocht sonraithe dóibh, chun freagra ó bhéal a fháil orthu an lá dár gcionn.

44. Fógra i dtaobh Ceisteanna agus Ceisteanna ar fhógra príobháideach

Ní foláir Ceisteanna chun comhalta den Rialtas—

(a) a mbeidh tosaíocht sonraithe dóibh⁷ nó

(b) a mbeidh freagra orthu le soláthar i dTuirisc Oifigiúil na nDíospóireachtaí⁸

a bheith i scríbhinn agus a bheith ag an gCléireach tráth nach déanaí ná 11 a.m. an tríú lá roimh an lá a bheidh siad le cur, gan áireamh a dhéanamh ar Shatharn, ar Dhomhnach ná ar lá saoire poiblí.

Ní foláir Ceisteanna eile chun comhalta den Rialtas a bheith i scríbhinn agus a bheith ag an gCléireach tráth nach déanaí ná 11 a.m. an ceathrú lá roimh an lá a bheidh siad le cur, gan áireamh a dhéanamh ar Shatharn, ar Dhomhnach ná ar lá saoire poiblí:

⁷ B.O. 50

⁸ B.O. 51(2)

Ach féadfar, le cead an Cheann Comhairle, Ceisteanna i dtaobh nithe a bhfuil deabhadh agus tábhacht phoiblí ag baint leo a chur tar éis fógra príobháideach ina dtaobh a thabhairt. Ní foláir na Ceisteanna sin a bheith i scríbhinn agus a bheith ag an gCléireach tráth nach déanaí ná 2.30 p.m. an lá a bheidh siad le cur.

45. Ceisteanna a bheith ag baint le hábhar

Na Ceisteanna a chuirfear chun comhalta den Rialtas, ní foláir baint a bheith acu le gnóthaí poiblí a bhaineann lena Roinn, nó le gnóthaí riaracháin a bhfuil sé nó sí freagrach go hoifigiúil iontu (ar a n-áirítear comhlachtaí faoi choimirce a Roinne i leith beartais Rialtais). Ar choinníoll go bhféadfaidh an Ceann Comhairle, dá lánrogha féin, Ceist nó saincheist thráthúil a cheadú i ndáil le comhlacht den sórt sin i gcás go ndearna comhalta iarraidh réasúnach ar fhaisnéis a chur faoi bhráid an chomhlachta sin, ar iarraidh í a bhaineann le feidhmeanna an chomhalta mar ionadaí poiblí, agus nach bhfuarthas freagra leordhóthanach.

46. Cumhachtaí an Cheann Comhairle maidir le Ceisteanna: cúrsaí oird i ndáil le Ceisteanna

- (1) (a) Scrúdóidh an Ceann Comhairle gach Ceist chun deimhin a dhéanamh de gur Ceist í atá de réir fhorálacha an Bhuan-Ordaithe seo. Rialóidh an Ceann Comhairle as ordú aon Cheist nach bhfuil de réir na mBuan-Orduithe: Ar choinníoll go bhféadfaidh an Ceann Comhairle, nó an Cléireach faoi údarás an Cheann Comhairle, aon Cheist a leasú, tar éis dó nó di dul i gcomhairle leis an gcomhalta a chuir isteach í, chun deimhin a dhéanamh de go bhfuil sí de réir na mBuan-Orduithe.
- (b) I gcás go rialóidh an Ceann Comhairle Ceist as ordú, féadfaidh an comhalta ar ina ainm nó ina hainm a cuireadh an Cheist síos, faoi réir an cheanglais glacadh leis an rialú sin, tuilleadh faisnéise a iarraidh ar an gCeann Comhairle i ndáil leis na cúiseanna lena rialú.
- (2) Is é an cuspóir a bheidh le gach Ceist ná eolas nó léiriú a fháil ar chúrsaí fíorais nó beartais, agus beidh Ceisteanna chomh gearr agus is féidir.
- (3) Ní fhéadfar, le Ceisteanna a chuirfear síos i gcomhair freagra ó bhéal, eolas a lorg a bheidh tugtha ó bhéal sa Dáil laistigh den dá mhí roimhe sin mar fhreagra ar Cheist ó bhéal nó mar fhreagra ar ní a ardaíodh faoi Bhuan-Ordú 39: Ar choinníoll, i gcás nach sroichfear Ceist ó bhéal agus go gcuirfear freagra scríofa ar an gCeist sin ar fáil i dTuairisc Oifigiúil na nDíospóireachtaí, go mbeidh feidhm ag forálacha mhír (4) den Bhuan-Ordú seo.
- (4) Ní fhéadfar, le Ceisteanna le haghaidh freagraí scríofa, eolas a lorg a bheidh curtha ar fáil laistigh den dá sheachtain roimhe sin mar fhreagra ar Cheist (bíodh freagra tugtha uirthi ó bhéal nó i scríbhinn) nó mar fhreagra ar ní a ardaíodh faoi Bhuan-Ordú 39.
- (5) Ní bheidh aon argóint i gCeisteanna ná aon líomhnachas pearsanta.

47. Am le haghaidh Ceisteanna

- (1) Mura n-ordóidh an Dáil a mhalairt, tógfar ceisteanna i gcomhair freagra ó bhéal chun an Taoisigh ar feadh tréimhse nach faide ná 45 nóiméad agus tógfar Ceisteanna i gcomhair freagra ó bhéal chun comhaltaí eile den Rialtas ar feadh tréimhse nach faide

ná 96.5 nóiméad de réir ghnáthchúrsa laethúil an Ghnó mar a mhínítear le Buan-Ordú 34: Ar choinníoll go bhféadfar Ceisteanna a chuirfear ar fhógra príobháideach a thógáil le cead an Cheann Comhairle agus, más rud é go dtógfad iad, déanfar iad a thógáil de réir ghnáthchúrsa laethúil an Ghnó mar a mhínítear le Buan-Ordú 34.

- (2) Ní faide ná 96.5 nóiméad an t-am a cheadófar do Cheisteanna, seachas Ceisteanna chun an Taoisigh⁹, ach lena n-áirítear Ceisteanna a mbeidh tosaíocht sonraithe dóibh¹⁰.

48. Ceisteanna chun an Taoisigh; agus Ceisteanna chun comhaltaí eile den Rialtas: an róta

- (1) (a) Ceisteanna a chuirfear chun an Taoisigh de bhun Bhuan Ordú 47(1), is ar an Máirt amháin a fhéadfar iad a chur (seachas i gcás gurb í an Chéadaoin an chéad lá suí den tseachtain, agus sa chás sin, féadfar iad a chur ar an gCéadaoin) agus cuirfear ar Pháipéar na gCeisteanna iad roimh Cheisteanna chun comhaltaí eile den Rialtas a bheidh le cur an lá céanna.
- (b) Ní cead d'aon chomhalta níos mó ná trí Cheist chun an Taoisigh i gcomhair freagra ó bhéal a chur síos aon lá áirithe: Ach féadfaidh comhalta suas le trí Cheist scríofa a shonrú in ionad Ceisteanna ó bhéal chun an Taoisigh a dhéanfaí a aistriú nó a dhíchheadú.
- (c) Ní faide ná 45 nóiméad an t-am a cheadófar do Cheisteanna chun an Taoisigh gach lá: Ar choinníoll nach faide ná 22 nóiméad go leith an t-am a cheadófar do gach Ceist nó do gach grúpa Ceisteanna, agus—
- (i) nach faide ná trí nóiméad as sin an t-am a cheadófar don fhreagra tosaigh ón Taoiseach, agus
- (ii) nach faide ná aon nóiméad amháin as sin an t-am a cheadófar do gach Ceist fhorlíontach nó don fhreagra uirthi.

Ar choinníoll thairis sin go bhféadfaidh an Ceann Comhairle, ar na comhaltaí a bheidh i láthair an tráth sin dá iarraidh sin, ach dá rogha féin, seal is faide ná 22 nóiméad go leith (gan dul thar an leithroinnt iomlán 45 nóiméad) a cheadú do ghrúpa Ceisteanna i gcás go gcuirfeadh líon na gCeisteanna arna rangú le chéile bac ar na comhaltaí uile, ar ina n-ainmneacha a cuireadh na Ceisteanna síos, Ceist fhorlíontach a chur.

- (d) Aon Cheist chun an Taoisigh a bheidh ar Pháipéar na gCeisteanna agus nach mbeidh curtha de lámh an chéad lá a bheidh sí ar Riar na hOibre, cuirfear ar Pháipéar na gCeisteanna í don chéad lá suí eile a bheidh Ceisteanna le freagairt ag an Taoiseach roimh Cheisteanna chun an Taoisigh a bheidh le cur an lá sin, ach amháin go bhféadfar Ceist a bheidh le tógáil ag an Taoiseach a chur roimh Cheisteanna a bheidh le tógáil ag Aire Stáit ag a Roinn.
- (e) Maidir le haon Cheist chun an Taoisigh nach mbeidh curtha de lámh an tríú lá suí a bheidh sí ar Pháipéar na gCeisteanna, mar a fhoráiltear i bhfomhír (d), cuirfidh an Taoiseach faoi deara freagra a sholáthar i dTuairisc Oifigiúil na nDíospóireachtaí: Ar choinníoll nach ndéanfaidh an freagra scríofa sin dochar do cheart an chomhalta ar ina ainm nó ina hainm a bheidh an Cheist ar Pháipéar na

⁹ B.O. 48

¹⁰ B.O. 50

gCeisteanna a iarraidh, laistigh de 30 nóiméad ó chríoch Thráth na gCeisteanna chun an Taoisigh an lá sin, go ndéanfar an Cheist a chur arís chun an Taoisigh an chéad lá eile a bheidh sé nó sí le freagra a thabhairt ar Cheisteanna i gcomhair freagra ó bhéal.

- (f) Aon lá nach mbeidh an Taoiseach ar fáil chun Ceisteanna a fhreagairt, ní bheidh ar Pháipéar na gCeisteanna ach na Ceisteanna a bhaineann le nithe a bhfuil an tAire Stáit ag Roinn an Taoisigh freagrach iontu agus ní áireofar an lá sin mar cheann de na trí lá suí i leith aon Cheisteanna chun an Taoisigh nach mbeidh ar Pháipéar na gCeisteanna.
- (2) Ceisteanna a chuirfear chun comhaltaí eile den Rialtas chun freagra ó bhéal a fháil orthu, cuirfear ar bhonn róta laethúil iad i cibé ord a chinnfidh an Dáil ó am go ham, agus beidh dhá earnáil díobh ann:—
- (a) Ceisteanna ar le crannchur a chinnfear a n-ord¹¹, agus
- (b) Ceisteanna a mbeidh tosaíocht sonraithe dóibh¹².

49. Ceisteanna: An crannchur

- (1) I ndáil le Ceisteanna ar le crannchur a chinnfear a n-ord, beidh feidhm ag na forálacha seo a leanas:—
- (i) Maidir leis an gcrannchur, ag a bhféadfaidh comhaltaí a bheith i láthair, déanfar é a sheoladh an ceathrú lá roimh an lá a bheidh na Ceisteanna le cur, gan áireamh a dhéanamh ar Shatharn, ar Dhomhnach ná ar lá saoire poiblí.
- (ii) Ní cead d’aon chomhalta Ceisteanna a chur síos in ainm comhalta eile. Ní cead d’aon chomhalta níos mó ná dhá Cheist a chur síos chun gach comhalta ar leith den Rialtas le freagra a fháil orthu aon lá áirithe: Ar choinníoll go bhféadfaidh urlabhraí iomchuí amháin de chuid grúpa uasmhéid cúig Cheist a chur síos.
- (iii) I gcás go bhfuil Ceisteanna chun dhá chomhalta den Rialtas (seachas an Taoiseach) le cur an lá céanna, is iad na Ceisteanna chun an chomhalta ar lú an líon a bheidh le cur chuige nó chuici a chuirfear chun tosaigh ar Pháipéar na gCeisteanna agus tabharfar dóibh méid nach mó ná leath an ama a bheidh in áirithe dóibh araon.
- (iv) Féadfaidh comhalta a bheidh ainmnithe ag grúpa sa Fhreasúra téacs a fháil, ach é a iarraidh, de Cheisteanna a chuir comhaltaí den ghrúpa sin síos.
- (v) I gcás go bhfuil Ceisteanna den sórt céanna (seachas Ceisteanna chun an Taoisigh) le cur an lá céanna, ní dhéanfar ach téacs na Ceiste sin a bhain an t-ionad is airde amach sa chrannchur a chur ar Pháipéar na gCeisteanna.
- (vi) Ciallaíonn “Ceist den Sórt Céanna” Ceist arna cur síos ag comhalta de ghrúpa agus atá, nó a bheadh murach difríochtaí téacsúla i bhfoirm a foclaíochta agus iad sin amháin, comhionann le ceann amháin nó níos mó de Cheisteanna eile a rinne an comhalta céanna nó comhalta amháin eile nó níos mó den ghrúpa sin a chur síos.

¹¹ B.O. 49

¹² B.O. 50

- (2) Chun Ceist a chur, éireoidh an comhalta, ar ina ainm nó ina hainm atá an Cheist ar Pháipéar na gCeisteanna, ina áit nó ina háit, luafaidh sé nó sí uimhir na Ceiste ar Pháipéar na gCeisteanna agus déanfaidh sé nó sí réamhchaint ghearr nach faide ná 30 soicind ar an gCeist, ní thabharfar freagra ó bhéal ar an gCeist thairis sin: Ar choinníoll go bhféadfaidh aon chomhalta, ar fhógra 24 uair an chloig, i scríbhinn, a thabhairt don Cheann Comhairle, ionadaí a ainmniú chun an Cheist a chur thar a cheann nó thar a ceann. I gcás go ndéanfar Ceisteanna a chuirfear síos i gcomhair freagra ó bhéal a rangú i gcomhair freagra, ní dhéanfaidh ach aon chomhalta amháin, arb é nó í an comhalta ag a mbeidh an chéad Cheist sa rangú é nó í, an réamhchaint ar an rangú Ceisteanna, nó mura mbeidh an comhalta sin ar fáil, is é nó is í an dara comhalta a dhéanfaidh í, agus mar sin de.
- (3) I gcás Ceisteanna (seachas Ceisteanna chun an Taoisigh) ar le crannchur a cinneadh a n-ord—
- (a) ní faide ná sé nóiméad go leith an t-am a cheadófar do gach Ceist—
- (i) nach mó ná dhá nóiméad as sin, tar éis an réamhchaint 30 soicind a dhéanamh, an t-am a cheadófar do fhreagra tosaigh an Aire: Ar choinníoll, i gcás go n-iarrfaidh Aire nó Aire Stáit amhlaidh, go n-ordóidh an Ceann Comhairle ráiteas ina mbeidh eolas breise a bhainfidh go díreach le freagra an Aire a thabhairt i dTuairisc Oifigiúil na nDíospóireachtaí, ar ráiteas é sin dá dtagraítear i gcúrsa an fhreagra, agus
- (ii) nach mó ná aon nóiméad amháin as sin an t-am a cheadófar do gach Ceist fhorlíontach nó don fhreagra uirthi,
- (b) i gcás go ndéanfar na Ceisteanna sin a rangú i gcomhair freagra, is iad na hamanna iomlána a cheadófar don rangú agus do fhreagra tosaigh an Aire ná na hamanna ar fad a cheadófaí do na Ceisteanna ar leithligh: Ar choinníoll nach faide ná ocht nóiméad déag go leith an t-am iomlán a cheadófar d'aon rangú Ceisteanna den sórt sin, agus
- (c) ní dhéanfaidh sé difear don am a cheadófar d'aon Cheist nó rangú Ceisteanna den sórt sin Ceist nó Ceisteanna a cuireadh síos le haghaidh freagra scríofa a bheith rangaithe léi nó leo.

50. Ceisteanna a mbeidh tosaíocht sonraithe dóibh

N.B. [*Féach lth 140 agus 145 maidir leis na hOrduithe Seisiúnacha ón Dáil a fhearann ar an mBuan-Ordú seo*].

- (1) I ndáil le Ceisteanna a mbeidh tosaíocht sonraithe dóibh, beidh feidhm ag na forálacha seo a leanas:—
- (a) cuirfear Ceisteanna a mbeidh tosaíocht sonraithe dóibh ar Pháipéar na gCeisteanna roimh Cheisteanna eile chun comhaltaí den Rialtas, seachas an Taoiseach, a bheidh le cur an lá céanna;
- (b) ní mó ná sé cinn líon na gCeisteanna sin a mbeidh freagra le tabhairt orthu aon lá áirithe, agus beidh feidhm ag na forálacha seo a leanas maidir leo:
- (i) ní foláir na chéad chúig cheist a bheith in ainm comhalta a bheidh ainmnithe ag grúpa (mar a mhínítear i mBuan-Ordú 170) sa Fhreasúra, agus déanfar iad a chur ar Pháipéar na gCeisteanna ionas go mbeidh siad

ag sealaíocht idir grúpaí sa Fhreasúra, ach tosaíocht a thabhairt don ghrúpa is mó (agus tosaíocht a chinneadh le crannchur in aon chás comhionannais idir grúpaí): Ar choinníoll go mbeidh tosach labhartha ag páirtí is grúpa faoi Bhuan-Ordú 172(1) ar ghrúpa arna aithint faoi mhír (2) den Bhuan-Ordú sin; agus

- (ii) cinnfidh an Rialtas leithroinnt an séú Ceist ar na Comhaltaí Eile, mar a mhínítear i mBuan-Ordú 176A; agus
 - (c) féadfaidh comhalta a bheidh i dteideal Ceisteanna a chur a mbeidh tosaíocht sonraithe dóibh faoin mBuan-Ordú seo Ceist nó Ceisteanna ionaid a shonrú in ionad Ceisteanna a dhéanfaí a aistriú nó a dhícheadú. Ní foláir sonrú den sórt sin a bheith i scríbhinn agus a bheith ag an gCléireach tráth nach déanaí ná 11 a.m. an tríú lá roimh an lá a bheidh na Ceisteanna le cur, gan áireamh a dhéanamh ar Shatharn, ar Dhomhnach ná ar lá saoire poiblí.
- (2) (a) Ní faide ná sé nóiméad go leith an t-am a cheadófar do gach Ceist a mbeidh tosaíocht sonraithe di—
- (i) nach mó ná dhá nóiméad as sin, tar éis an réamhchaint 30 soicind a dhéanamh, an t-am a cheadófar do fhreagra tosaigh an Aire: Ar choinníoll, i gcás go n-iarrfaidh Aire nó Aire Stáit amhlaidh, go n-ordóidh an Ceann Comhairle ráiteas ina mbeidh eolas breise a bhainfidh go díreach le freagra an Aire a thabhairt i dTuairisc Oifigiúil na nDíospóireachtaí, ar ráiteas é sin dá dtagraítear i gcúrsa an fhreagra, agus
 - (ii) nach mó ná aon nóiméad amháin as sin an t-am a cheadófar do gach Ceist fhorlíontach nó don fhreagra uirthi.
- (b) I gcás go ndéanfar Ceisteanna a mbeidh tosaíocht sonraithe dóibh a rangú i gcomhair freagra, is iad na hamanna iomlána a cheadófar don rangú agus do fhreagra tosaigh an Aire ná na hamanna ar fad a cheadófaí do na Ceisteanna ar leithligh.

51. Ceisteanna a rangú: Ceisteanna nach bhfreagrófar ó bhéal nó nach mbeidh sroichte

- (1) Féadfaidh comhalta den Rialtas, i gcásanna iomchuí, Ceisteanna a chuirfear síos chun freagra ó bhéal a fháil orthu agus Ceisteanna a chuirfear síos chun freagra scríofa a fháil orthu a rangú le chéile chun críocha an fhreagra: Ar choinníoll nach bhféadfar Ceisteanna ar sonraíodh tosaíocht dóibh a rangú le Ceisteanna eile i gcomhair freagra ó bhéal; agus ar choinníoll fairis sin nach ndéanfaidh forálacha Bhuan-Ordú 46(3) dochar do fhreagairt Ceiste i gcomhair freagra ó bhéal nach mbeidh sroichte agus a bheidh curtha síos arís i gcomhair freagra de réir mhír (3) den Bhuan-Ordú seo.
- (2) Más rud é go gcuirfidh comhalta réiltín lena Ceist nó lena Ceist, déanfaidh an comhalta den Rialtas chun ar cuireadh an Ceist freagra uirthi a chur ar fáil i dTuairisc Oifigiúil na nDíospóireachtaí.
- (3) I gcás nach sroichfear Ceist a bheidh curtha síos chun freagra ó bhéal a fháil uirthi, déanfaidh an comhalta den Rialtas chun ar cuireadh í freagra uirthi a chur ar fáil i dTuairisc Oifigiúil na nDíospóireachtaí: Ar choinníoll nach ndéanfaidh an freagra scríofa sin dochar do cheart an chomhalta ar ina ainm nó ina hainm atá an Ceist ar Pháipéar na gCeisteanna a iarraidh, laistigh de 30 nóiméad ó chríoch Thráth na

gCeisteanna an lá sin, go ndéanfar an Cheist a chur arís chun an chomhalta den Rialtas lena mbaineann an chéad lá eile a bheidh an comhalta sin le freagra a thabhairt ar Cheisteanna i gcomhair freagra ó bhéal.

- (4) Más rud é, i gcás Ceist a cuireadh síos chun freagra ó bhéal a fháil uirthi, gur Ceist í de shaghas nach foláir freagra fada nó freagra ar mhodh ráitis tháblaigh a thabhairt uirthi, déanfaidh an Ceann Comhairle, arna iarraidh sin don chomhalta den Rialtas chun ar cuireadh an Cheist, a ordú go dtabharfar an freagra i dTuairisc Oifigiúil na nDíospóireachtaí.

52. Freagraí tarchurtha agus iarchurtha a chur i dTuairisc Oifigiúil na nDíospóireachtaí

- (1) Más rud é, maidir le comhalta den Rialtas (lena n-áirítear an Taoiseach), le linn freagra a thabhairt ar Cheist a chuirfear ar fhógra a thabhairt—
- (a) go ndéarfaidh sé nó sí gur tharchuir, nó go dtarchuirfidh, sé nó sí an Cheist chuig comhlacht atá faoi choimirce a Roinne i gcomhair freagra (“freagra tarchurtha”), nó
- (b) go ndeimhneoidh sé nó sí gur féidir, agus go ndéanfar, faisnéis is mionsonraithe a sholáthar don chomhalta, ar ina ainm nó ina hainm a bheidh an Cheist ar Pháipéar na gCeisteanna, ar dháta is déanaí (“freagra iarchurtha”),
- cuirfidh an comhalta sin den Rialtas faoi deara an freagra tarchurtha nó an freagra iarchurtha sin a sholáthar laistigh de deich lá tar éis an Cheist a fhreagairt, gan an Satharn, an Domhnach ná lá saoire poiblí a áireamh.
- (2) Maidir le gach aon fhreagra a gheofar de bhun mhír (1), áireofar é i dTuairisc Oifigiúil na nDíospóireachtaí nó beidh baint aige ar shlí eile le Tuairisc Oifigiúil na nDíospóireachtaí (i dteannta na Ceiste agus an fhreagra bhunaidh) lena mbaineann sé agus leagfar faoi bhráid na Dála é.

53. Ceisteanna le linn shos an tsamhraidh

- (1) Féadfaidh comhaltaí Ceisteanna a chur síos a mbeidh réiltín curtha leo faoi Bhuan-Ordú 51(2) chun comhalta den Rialtas faoi dhó le linn shos an tsamhraidh.
- (2) Ní foláir na Ceisteanna sin a bheith i scríbhinn agus a bheith ag an gCléireach—
- (a) don chéad ócáid, tráth nach déanaí ná 11 a.m. an cúigiú lá tar éis an Dáil a chur ar athló, agus
- (b) don dara hócáid, tráth nach déanaí ná 11 a.m. an deichiú lá roimh an dáta a bheidh socraithe le haghaidh athchromadh na Dála tar éis an tsosa, gan áireamh a dhéanamh ar Shatharn, ar Dhomhnach ná ar lá saoire poiblí.
- (3) D’ainneoin nach mbeidh an Dáil ina suí na laethanta sin, ullmhófar Páipéar Ceisteanna ina mbeidh téacs na gCeisteanna a bheidh curtha don dá ócáid, agus cuirfidh comhaltaí den Rialtas faoi deara na freagraí ar na Ceisteanna sin a sholáthar i dTuairisc Oifigiúil na nDíospóireachtaí.
- (4) Beidh ag Ceisteanna a bheidh le freagairt le linn shos an tsamhraidh an stádas céanna a thugtar i gcoitinne do Cheisteanna faoi na Buan-Orduithe seo.

54. Ceisteanna Breise

Ní fhéadfar Ceisteanna Breise a chur ach amháin chun tuilleadh léirithe a fháil ar an eolas a iarradh, agus beidh siad faoi rialú an Cheann Comhairle maidir lena mbaint le hábhar agus maidir lena líon: Ach, san am a thabharfar do Cheisteanna a mbeidh tosaíocht sonraithe dóibh, ní cead ach don chomhalta ar ina ainm nó ina hainm atá an Cheist ar Pháipéar na gCeisteanna Ceisteanna breise a chur. Ná ní cead Ceisteanna forlíontacha a rangú chun críocha freagra.

55. Leordhóthanacht freagraí ar Cheisteanna agus ar shaincheisteanna tráthúla

- (1) Le linn freagra a thabhairt ar Cheist a chuirfear tar éis fógra a thabhairt (bíodh sí i gcomhair freagra scríofa nó ó bhéal) nó ar shaincheist thráthúil, díreoidh comhalta den Rialtas ar gach uile iarraidh ar fhaisnéis a bheidh sa Cheist sin.
- (2) Aon chomhalta a bheidh den tuairim, i ndáil le Ceist i gcomhair freagra ó bhéal nó saincheist thráthúil arna cur síos aige nó aici, gur mhainnigh an comhalta den Rialtas lena mbaineann déanamh de réir mhír (1), féadfaidh sé nó sí a iarraidh ar an gCathaoirleach (ar choinníoll go mbeidh an Ceann Comhairle nó an Leas-Cheann Comhairle i gceannas an tráth sin) le linn na n-imeachtaí, treoir a thabhairt don chomhalta den Rialtas an fhaisnéis atá á lorg a thabhairt agus, a mhéid a aontóidh sé nó sí le tuairim an chomhalta lena mbaineann, tabharfaidh an Ceann Comhairle nó an Leas-Cheann Comhairle treoir den sórt sin don chomhalta den Rialtas.
- (3) Aon chomhalta nár bhain leas as forálacha mhír (2) agus a bheidh den tuairim, i ndáil le Ceist (bíodh sí i gcomhair freagra scríofa nó ó bhéal) nó saincheist thráthúil arna cur síos aige nó aici, gur mhainnigh an comhalta den Rialtas lena mbaineann déanamh de réir mhír (1), féadfaidh sé nó sí an tuairim sin a chur in iúl i scríbhinn don Cheann Comhairle tráth nach déanaí ná ceithre lá tar éis freagra a bheith tugtha ar an gCeist (bíodh sí i gcomhair freagra scríofa nó ó bhéal) nó ar an tsaincheist thráthúil, gan áireamh a dhéanamh ar Shatharn, ar Dhomhnach ná ar lá saoire poiblí, agus an iarraidh shonrach nó na hiarrataí sonracha ar fhaisnéis nár díríodh uirthi nó orthu sa fhreagra a shainaithe agus iarraidh a dhéanamh go gcuirfear forálacha an Bhuan-Ordaithe seo i bhfeidhm d'fhonn an mhainneachtain sin a leigheas.
- (4) Más rud é go n-aontóidh sé nó sí, agus a mhéid a aontóidh sé nó sí, le tuairim an chomhalta lena mbaineann, déanfaidh an Ceann Comhairle a thuairim nó a tuairim gur mainníodh déanamh de réir fhorálacha mhír (1) a chur in iúl i scríbhinn don chomhalta den Rialtas lena mbaineann.
- (5) Déanfaidh comhalta den Rialtas ar tugadh le fios dó nó di i scríbhinn go bhfuil an Ceann Comhairle den tuairim gur mainníodh déanamh de réir fhorálacha mhír (1), tráth nach déanaí ná 12.30 p.m. an lá tar éis an lae a cuireadh an tuairim sin in iúl, freagra i scríbhinn a thabhairt don Cheann Comhairle ar gach ceann de na hiarrataí ar fhaisnéis a raibh, i dtuairim an Cheann Comhairle, mainneachtain ann déanamh de réir mhír (1) i ndáil léi.
- (6) (a) Beidh gach uile fhreagra a gheofar de bhun mhír (5) i dTuairisc Oifigiúil na nDíospóireachtaí, nó beidh sé nó siad i gceangal ar shlí eile le Tuairisc Oifigiúil na nDíospóireachtaí, lena mbaineann sé nó siad agus leagfar faoi bhráid na Dála é nó iad.

- (b) Más rud é nach dtabharfaidh an comhalta den Rialtas freagra faoi mhír (5) nó go measfaidh an Ceann Comhairle, maidir leis an bhfreagra a bheidh faighte, nach bhfuil sé de réir fhorálacha mhír (1) fós, déanfaidh an Ceann Comhairle, ag deireadh gach seisiúin Dála, tuarascáil staitistiúil i ndáil leis na hócáidí nach ndearnadh dá réir a ullmhú agus a leagan faoi bhráid na Dála.
- (7) Aon Cheist nó saincheist thráthúil ar i ndáil léi a thiocfaidh an Ceann Comhairle ar an tuairim gur mhainnigh an comhalta den Rialtas lena mbaineann déanamh de réir mhír (1), ní chuirfear i gcuntas í chun críocha mhíreanna (3) nó (4) de Bhuan-Ordú 46.
- (8) Aon chomhalta a bheidh den tuairim, maidir le freagra a bheidh tugtha ag comhalta den Rialtas de réir mhír (5), go raibh mainneachtain ann déanamh de réir mhír (1), féadfaidh sé nó sí an tuairim sin a chur in iúl i scríbhinn don Cheann Comhairle tráth nach déanaí ná ceithre lá tar éis an freagra a bheidh tugtha don Cheann Comhairle, gan áireamh a dhéanamh ar Shatharn, ar Dhomhnach ná ar lá saoire poiblí, agus an iarraidh shonrach nó na hiarrataí sonracha ar fhaisnéis nár díriodh uirthi nó orthu sa fhreagra a shainaitheint agus iarraidh a dhéanamh go roghnófar an ní lena bhreithniú mar shaincheist thráthúil¹³.

Ráitis

56. Ráitis sa Teach

Féadfaidh comhalta den Rialtas a mbeidh fógra roimh ré tugtha aige nó aici don Cheann Comhairle ráiteas a dhéanamh sa Teach ar ábhar ar bith. Ní cheadófar aon díospóireacht ar aon ráiteas den sórt sin ach féadfar ráitis bhreise a cheadú de rogha an Cheann Comhairle ó urlabhraí arna ainmniú nó arna hainmniú ag Páirtí Freasúra.

Mínithe Pearsanta

57. Mínithe pearsanta

- (1) Beidh de rogha ag an gCeann Comhairle cead a thabhairt d'aon chomhalta míniú pearsanta a thabhairt sa Dáil, tar éis don chomhalta lena mbaineann fógra i scríbhinn a thabhairt don Cheann Comhairle faoina mhian nó faoina mian chun míniú den sórt sin a thabhairt agus faoi ábhar an mhínithe bheartaithe sin.
- (2) Beidh míniú a thabharfar faoin mBuan-Ordú seo gearr, neamhargóinteach agus pearsanta go hiomlán agus ní bheidh sé de chineál a bheadh ina chúis le díospóireacht nó a n-éireadh tuilleadh mínithe as.
- (3) Ní cheadófar d'aon chomhalta ceisteanna a chur ar chríochnú mínithe phearsanta ná ní éireoidh aon díospóireacht as.

¹³ Féach B.O. 39

Rialacha Díospóireachta

58. Glaoch ar chomhaltaí chun labhairt; labhairt chun na Cathaoireach

Aon chomhalta ar mian leis nó léi labhairt, éireoidh sé nó sí ina áit nó ina háit. Má éiríonn níos mó ná aon chomhalta amháin san am céanna, glaofaidh an Ceann Comhairle ar dhuine acu. Is chun na Cathaoireach a labhróidh comhaltaí.

59. Tosach labhartha ag an gCathaoir

Aon uair a éireoidh an Ceann Comhairle le linn díospóireachta, ní foláir d'aon chomhalta a bheidh ag labhairt, nó ar tí labhairt, an uair sin, suí síos.

60. Labhairt faoi dhó

Ní bheidh aon chomhalta i dteideal labhairt faoi dhó ar an aon tairiscint amháin, ach amháin chun críoch a chur leis an díospóireacht ar thairiscint a rinne sé nó sí féin.

61. Idirghabhálacha i ndíospóireachtaí

- (1) Mura n-ordóidh an Dáil a mhalairt, féadfaidh comhalta atá ag tabhairt óráide i gcúrsa díospóireachta géilleadh do chomhalta eile ar mian leis nó léi ceist a chur nó tuairim a thabhairt maidir le pointí a bheidh déanta le linn óráid an chéad chomhalta: Ar choinníoll nach faide ná 30 soicind an idirghabháil sin: agus ar choinníoll fairis sin, mar riail ghinearálta, nach gceadóidh an Ceann Comhairle na hidirghabhálacha sin ach amháin le linn an chuid deiridh d'óráid.
- (2) Féadfaidh aon chomhalta a bhfuil fógra roimh ré tugtha aige nó aici don Cheann Comhairle idirghabháil a dhéanamh, le cead an Cheann Comhairle, chun ráiteas 30 soicind a dhéanamh d'fhonn soiléiriú a thabhairt ar ráitis a rinneadh níos luaithe le linn a óráide nó a hóráide.
- (3) In aon cheann de na cásanna sin a luadh cheana, beidh sé de rogha ag an gCeann Comhairle an t-am a bheidh cailte de thoradh idirghabhálacha a chur leis an am a bheidh ar fáil don chomhalta a bheidh ag tabhairt óráide: Ar choinníoll nach dóigh leis nó léi go gcuirfidh an breisiú sin isteach go míchuí ar an ngnó agus faoi réir uasmhéid iomlán deich nóiméad a chur le díospóireacht lena mbainfidh tairiscint i ndáil le roinnt an ama.

62. Díospóireacht ar thairiscintí agus ar leasuithe

Ní dhéanfar díospóireacht ar thairiscint ná ar leasú go dtí go dtairgfear an cheist iomchuí ón gCathaoir.

63. Tairiscintí nó leasuithe do thitim ar lár

Más rud é nach ndéanfaidh comhalta an tairiscint nó nach dtairgfídh sé nó sí an leasú, a mbeidh a ainm nó a hainm léi nó leis, titfidh an tairiscint nó an leasú sin ar lár mura ndéantar í, nó mura dtairgtear é, ag comhalta éigin eile a mbeidh údarás aige nó aici uaidh nó uaiti.

64. Tairiscint ó chomhalta príobháideach do thitim ar lár

Tairiscint ó chomhalta príobháideach nach ndéanfar laistigh de dhá mhí dhéag ón dáta a ndearna an Cléireach í a fhoilsiú i dtosach agus fógra ina leith a thabhairt do chomhaltaí de bhun Bhuan-Ordú 37, measfar í a bheith tite ar lár, ach sin gan dochar do cheart comhaltaí an tairiscint sin a chur síos arís.

65. Tairiscintí nó leasuithe a tharraingt siar

Aon chomhalta a dhéanfaidh tairiscint nó a thairgfídh leasú, féadfaidh sé nó sí an tairiscint nó an leasú sin a tharraingt siar le cead na Dála.

66. Ábharthacht agus foirm leasuithe

Ní foláir gach leasú a bheith ag baint le hábhar na tairisceana ar a dtairgfear é, agus é a bheith ceaptha chun focail a ligean ar lár nó a chur isteach nó a mhalartú. Ní ghlacfar le haon leasú is ionann agus diúltú díreach.

67. Ní cheadófar díospóireacht tar éis an cheist a chur

Nuair a bheidh an cheist ar thairiscint nó ar leasú curtha ón gCathaoir, ní cheadófar a thuilleadh díospóireachta ar an tairiscint nó ar an leasú sin.

68. Rún a leasú nó a chealú

Ní féidir tairiscint a dhéanamh chun Rún a chealú nó a leasú, seachas Rún a bhaineann leis an Dáil a chur ar athló nó le Buan-Orduithe, ach amháin tar éis fógra a thabhairt ina sonrú an Rún atá le cealú nó le leasú, agus ina luafar téarmaí na tairisceana atá le déanamh; ach ní dhéanfaidh an Cléireach aon tairiscint a fhoilsiú agus fógra ina leith a thabhairt do chomhaltaí de bhun Bhuan-Ordú 37, go ceann sé mhí ón dáta a glacadh le haon Rún den sórt sin, mura bhfaighfear aontú i scríbhinn ó 25 chomhalta ar a laghad nó ón séú cuid de chomhaltas Buan-Choiste, Roghchoiste nó Coiste Speisialta i gcás Rúin de chuid an Choiste.

69. Srianta le díospóireacht: athrá na cainte céanna agus trácht roimh ré

- (1) Ní dhéanfaidh comhalta ar bith atrácht ar cheist a bhí faoi thrácht cheana taobh istigh de na sé mhí roimhe sin.
- (2) D'ainneoin mhír (1), beidh de rogha ag an gCeann Comhairle tréimhse is giorra ná sé mhí a chur i bhfeidhm i gcás an ghnó a shonraítear thíos de réir an chleachtais bhunaithe:
 - (a) míniú pearsanta ag comhalta, tar éis fógra a thabhairt don Cheann Comhairle agus le cead an Cheann Comhairle¹⁴;
 - (b) tairiscint mhuiníne as an Taoiseach agus/nó an Rialtas nó comhalta den Rialtas; agus
 - (c) tairiscint á ordú don Cheann Comhairle a ordú do Chléireach na Dála a Eascaire nó a hEascaire a chur amach chun comhalta a thoghadh chun aon fholúntas a tharlóidh ó am go ham a líonadh.¹⁵

¹⁴ B.O. 57

¹⁵ B.O. 239(1)

- (3) Ní thráchtfaidh comhalta ar bith roimh ré ar aon ní a mbeidh fógra tugtha ina thaobh: Ach, nuair a bheidh an Ceann Comhairle á chinneadh cé acu atá, nó nach bhfuil, trácht ar aon ní as ordú ar an ábhar gur trácht roimh ré é, tabharfaidh sé nó sí aird ar an gcosúlacht atá ann go ndéanfar an ní ar a dtráchtar roimh ré a thabhairt faoi bhráid na Dála taobh istigh d’aimsir réasúnta.
- (4) Ní bhainfidh an Buan-Ordú seo le Buan-Choistí, Roghchoistí nó Coistí Speisialta.

70. Díospóireacht: nithe atá *sub judice*

Faoi réir i gcónaí cheart Dháil Éireann reachtaíocht a achtú faoi aon ní (agus aon treoirínthe a bheidh tarraingthe suas ag an gCoiste um Pribhléidí Parlaiminteacha agus Formhaoirsiú ó am go ham), mura mbeidh bac air thairis sin faoi na Buan-Orduithe, ní choiscfear ar chomhalta aon ní a bhfuil tábhacht ghinearálta phoiblí ag baint leis a ardú sa Dáil, fiú amháin i gcás ina mbeidh imeachtaí dlí tionscanta: Ar choinníoll—

- (1) go mbeidh baint shoiléir ag an ní a ardófar le beartas poiblí;
- (2) nach bhféadfar ní a ardú i gcás ina mbaineann sé le cás ina mbeidh fógra seirbheáilte agus a bheidh le héisteacht os comhair giúiré nó a bheidh á éisteacht an tráth sin os comhair giúiré;
- (3) nach n-ardófar ní ar shlí chomh follasach sin is gur dealraitheach go bhfuil iarracht á déanamh ag an Dáil luí isteach ar fheidhmeanna na gCúirteanna nó Binse Bhreithiúnaigh;
- (4) nach bhféadfaidh comhaltaí nithe a ardú ar mhodh substainteach (i.e. trí Cheist Pharlaiminte, ní a ardú faoi Bhuan-Ordú 39, tairiscint etc.) ach amháin i gcás inar gá fógra cuí a thabhairt ina leith; agus
- (5) nuair a bheidh cead tugtha ní a ardú, go mbeidh dualgas ar chomhaltaí i gcónaí gan tuairimí a thabhairt, más féidir in aon chor, arbh é an éifeacht a d’fhéadfadh a bheith leo ná dochar a dhéanamh do thoradh imeachtaí.

71. Caint nach mbaineann le hábhar, nó athrá na cainte céanna

Aon chomhalta a leanfaidh de bheith ag déanamh cainte nach mbaineann le hábhar díospóireachta nó de bheith ag athrá na cainte céanna, nó ar dóigh leis an gCeann Comhairle gur chun gnó a thoirmeasc atá sé nó sí ag labhairt, féadfaidh an Ceann Comhairle a ordú dó nó di éirí as a óráid nó as a hóráid, tar éis iompar an chomhalta a chur in iúl don Dáil nó don Choiste.

72. Pribhléid: Caint a bhféadfadh dochar a bheith déanta léi: aighneacht a chur faoi bhráid an Chathaoirligh

- (1) Chun críche an Bhuan-Ordaithe seo, Bhuan-Ordú 73 agus Bhuan-Ordú 75—
 - ciallaíonn “go ndearnadh dochar le caint” go ndearnadh tagairt do dhuine as a ainm nó as a hainm, nó ar shlí ar furasta an duine sin a aithint, agus go bhfuil dóchúlacht shuntasach ann, maidir leis an duine sin—
 - (a) go ndearnadh dochar dó nó di ina cháil nó ina cáil nó ina bhaint nó ina baint nó ina phlé nó ina plé le daoine eile,
 - (b) go ndearnadh díobháil dó nó di ina shlí/slí bheatha, ina cheird/ceird, ina oifig/hoifig nó ina chreidmheas/creidmheas airgeadais, nó

(c) go ndearnadh cur isteach míréasúnta ar a phríobháideacht nó a príobháideacht, de bhíthin na tagartha sin a rinneadh dó nó di: Ar choinníoll, maidir le caint a rinne dochar do dhuine, nach gá gurb ionann agus mí-úsáid pribhléide í de réir bhrí na mBuan-Orduithe seo.

ciallaíonn “Cathaoirleach” —

(a) i gcás imeachtaí Dháil Éireann, an Ceann Comhairle, nó

(b) Cathaoirleach an Choiste i gcás imeachtaí—

(i) Coiste arna cheapadh ag Dáil Éireann, nó

(ii) Comhchoiste arna cheapadh ag an dá Theach, nó aon Fhochoiste díobh sin,

ciallaíonn “Cléireach iomchuí” —

(a) i gcás imeachtaí na Dála, Cléireach Dháil Éireann, nó

(b) i gcás imeachtaí Roghchoiste, Coiste Speisialta nó Comhchoiste, Cléireach an Choiste.

folaíonn “imeachtaí” —

(a) imeachtaí Dháil Éireann agus Choiste den Dáil uile, agus

(b) i ndáil le Coistí—

(i) imeachtaí Coiste arna cheapadh ag Dáil Éireann, agus

(ii) imeachtaí Comhchoiste arna cheapadh ag an dá Theach, nó aon Fhochoiste díobh sin, agus

folaíonn “caint” gach ní arna fhoilsiú i dTuairisc Oifigiúil na nDíospóireachtaí.

- (2) Ní bheidh feidhm ag an mBuan-Ordú seo agus Buan-Ordú 73 maidir le finné a bheidh ag láithriú os comhair Coiste de bhun ordachán faoi alt 67 nó 83 den Acht um Thithe an Oireachtais (Fiosrúcháin, Pribhléidí agus Nósanna Imeachta), 2013.
- (3) Aon duine a bheidh den tuairim go ndearna caint dochar dó nó di, féadfaidh sé nó sí aighneacht scríofa a chur faoi bhráid an Chléirigh iomchuí tráth nach déanaí ná 6 seachtaine tar éis an chaint a dhéanamh. Déanfaidh an Cléireach iomchuí, a luaithe is indéanta tar éis an aighneacht a bheith curtha faoina bhráid nó faoina bráid, an aighneacht a thabhairt don Chathaoirleach lena breithniú aige nó aici faoi mhír (4).
- (4) Déanfaidh an Cathaoirleach, a luaithe is indéanta agus de réir aon treoirlínte iomchuí arna n-eisiúint ag an nGasra Oibre de Chathaoirligh Coistí faoi Bhuan-Ordú 130, de réir mar is cuí, an gníomh, más ann, a bheidh le déanamh mar fhreagra ar aighneacht faoi mhír (3), a chinneadh, agus cuirfidh sé nó sí an méid sin in iúl don duine a rinne an aighneacht dá réir sin: Ar choinníoll thairis sin go bhféadfaidh an Ceann Comhairle, dá rogha féin, an aighneacht a tharchur aon tráth chuig an gCoiste um Pribhléidí Parlaiminteacha agus Formhaoirsiú lena breithniú de réir Bhuan-Ordú 73.

73. Pribhléid: Caint a bhféadfadh dochar a bheith déanta léi: Aighneacht a chur faoi bhráid an Choiste um Pribhléidí Parlaiminteacha agus Formhaoirsiú

- (1) Aon duine—

- (a) nach mbeidh sásta leis an bhfógra i dtaobh fhreagra an Chathaoirligh ar a aighneacht nó a haighneacht tosaigh faoi Bhuan-Ordú 72(4), nó
- (b) nach mbeidh fógra den sórt sin faighte aige nó aici laistigh de 6 seachtaine tar éis an aighneacht tosaigh a dhéanamh,

féadfaidh sé nó sí, tráth nach déanaí ná 12 sheachtain tar éis an aighneacht tosaigh a dhéanamh, aighneacht eile a chur faoi bhráid an Choiste um Pribhléidí Parlaiminteacha agus Formhaoirsiú.

- (2) Ní cosc mír (1) ar dhuine a mbeidh fógra faighte aige nó aici mar fhreagra laistigh de 6 seachtaine tar éis aighneacht tosaigh a dhéanamh aighneacht eile a chur faoi bhráid an Choiste um Pribhléidí Parlaiminteacha agus Formhaoirsiú: Ar choinníoll go ndéanfar an aighneacht eile tráth nach déanaí ná 12 sheachtain tar éis an aighneacht tosaigh a dhéanamh.
- (3) Déanfaidh an Coiste um Pribhléidí Parlaiminteacha agus Formhaoirsiú aon aighneacht nó tarchur—
 - (a) a dhéanfar faoi mhír (1), nó
 - (b) a dhéanfaidh an Ceann Comhairle faoi Bhuan-Ordú 72(4) nó faoin mBuan-Ordú seo,

a bhreithniú a luaithe is indéanta tar éis í nó é a fháil. Féadfaidh an Coiste um Pribhléidí Parlaiminteacha agus Formhaoirsiú, mar eisceacht, a chinneadh go nglacfar le haighneacht tráth níos déanaí ná na tréimhsí ama a shonraítear sa Bhuan-Ordú seo, i gcás, sna himthosca iomchuí go léir, gur deimhin leis an gCoiste um Pribhléidí Parlaiminteacha agus Formhaoirsiú gur ghníomhaigh an duine go pras agus go bhfuil cúiseanna dosháraithe ann, agus fianaise ag tacú leo, don Choiste um Pribhléidí Parlaiminteacha agus Formhaoirsiú an aighneacht a ghlacadh.

- (4) I gcás nach mbeidh aighneacht déanta faoi Bhuan-Ordú 72 nó faoin mBuan-Ordú seo, féadfaidh an Ceann Comhairle, i gcás go mbeidh sé nó sí den tuairim go bhféadfadh dochar a bheith déanta do dhuine, caint a tharchur chuig an gCoiste um Pribhléidí Parlaiminteacha agus Formhaoirsiú lena breithniú de réir an Bhuan-Ordaithe seo.
- (5) I gcás go bhfaighidh an Coiste um Pribhléidí Parlaiminteacha agus Formhaoirsiú aighneacht nó tarchur faoin mBuan-Ordú seo, tabharfaidh sé fógra don chomhalta a rinne an caint agus tabharfaidh sé deis don chomhalta sin aighneacht dá chuid féin nó dá cuid féin a chur faoi bhráid an Choiste um Pribhléidí Parlaiminteacha agus Formhaoirsiú.
- (6) I gcás go mbaineann aighneacht nó tarchur faoin mBuan-Ordú seo le caint a rinne comhalta den Choiste um Pribhléidí Parlaiminteacha agus Formhaoirsiú, staonfaidh an comhalta sin ó na himeachtaí go léir i leith na haighneachta nó an tarchuir sin: Ar choinníoll go bhféadfaidh comhalta eile ionadú a dhéanamh don chomhalta sin sna himeachtaí sin de réir Bhuan-Ordú 115(2).
- (7) Le linn dó cinneadh a dhéanamh faoin mBuan-Ordú seo (agus féadfaidh cinneadh i dtaobh ar tharla mí-úsáid pribhléide a bheith san áireamh), beidh aird ag an gCoiste um Pribhléidí Parlaiminteacha agus Formhaoirsiú ar leas an phobail, nósanna imeachta cothroma agus riachtanais an cheartais aiceanta agus bunreacht, agus cibé cúinsí eile is cuí agus is iomchuí leis de réir mar a bheidh leagtha amach sna treoirínte arna nglacadh ag an gCoiste de réir Bhuan-Ordú 129.

- (8) Le linn dó leas an phobail a bhreithniú chun cinneadh a dhéanamh faoin mBuan-Ordú seo, déanfaidh an Coiste um Pribhléidí Parlaiminteacha agus Formhaoirsiú cothromaíocht a aimsiú—
- (a) maidir le cearta comhaltaí chun gabháil faoi shaoirse do dhíospóireacht i dtaobh nithe a mbaineann tábhacht phoiblí leo (ar cearta iad atá faoi réir fhorálacha na mBuan-Orduithe agus rialuithe ón gCathaoir arna dtabhairt de bhun Bhuan-Ordú 75), agus
 - (b) cearta gach duine dá ndéanann an díospóireacht sin difear.
- (9) Chun críocha an Bhuan-Ordaithe seo, folaíonn “leas an phobail” breithniú a dhéanamh ar na nithe seo a leanas, ach gan bheith teoranta dóibh:
- (a) a mhéid a bhaineann an chaint le ní a bhaineann le beartas poiblí agus leis an gcéanna a chur chun cinn,
 - (b) a mhéid a bhaineann an chaint le ní is díol mór imní don phobal,
 - (c) an amhlaidh go ndearnadh an chaint le linn dualgas parlaiminteach comhalta a chomhlíonadh,
 - (d) a mhéid a rinneadh an chaint ar bhealach freagrach, lena n-áirítear í a bheith iomchuí maidir leis na himeachtaí, agus
 - (e) a mhéid a dhéanann an chaint dochar do dhuine ar féidir é nó í a aithint.
- Féadfar cúinsí breise a leagan amach i dtreoirlínte arna nglacadh ag an gCoiste de réir Bhuan-Ordú 129.
- (10) Tar éis dó cinneadh a dhéanamh faoi mhír (7), féadfaidh an Coiste um Pribhléidí Parlaiminteacha agus Formhaoirsiú cibé moltaí is cuí leis a dhéanamh agus tuairisciú don Dáil ar an gcéanna. Féadfaidh ceann amháin nó níos mó de na nithe seo a leanas a bheith ar áireamh sna moltaí sin, ach gan bheith teoranta dóibh—
- (a) go mbeidh sé ina threoir ag an Dáil don Choiste iomchuí cibé gníomh a dhéanamh, faoi réir cibé coinníollacha, a chinnefidh an Coiste um Pribhléidí Parlaiminteacha agus Formhaoirsiú;
 - (b) go ndéanfaidh an Dáil comhalta a cháineadh ar chúiseanna a shonrófar:
- Ar choinníoll, i gcás go ndéanfaidh an Coiste um Pribhléidí Parlaiminteacha agus Formhaoirsiú moladh faoin mír seo, nach ndéanfaidh aon ní cosc a chur air a chinneadh gur mí-úsáid phribhléide í an chaint iomchuí.
- (11) Déanfaidh an Dáil tairiscint faoi mhír (10) a bhreithniú a luaithe is indéanta.
- (12) I gcás go gcinntear leis an tuarascáil ón gCoiste um Pribhléidí Parlaiminteacha agus Formhaoirsiú gur tharla mí-úsáid phribhléide, cuirfear ceangal ar an gcomhalta a rinne an chaint í a tharraingt siar le linn imeachtaí den Dáil nó den Choiste iomchuí, de réir mar is cuí, agus laistigh de cibé tréimhse ama agus i cibé foirm focal a shonróidh an Coiste ina thuarascáil. Déanfaidh an Ceann Comhairle (nó Cathaoirleach an Choiste iomchuí, de réir mar a bheidh) tar éis dul i gcomhairle leis an gcomhalta lena mbaineann, an t-am agus an lá a dhéanfar an tarraingt siar a chinneadh, agus déanfaidh an Ceann Comhairle nó Cathaoirleach an Choiste iomchuí cinneadh an Choiste um Pribhléidí Parlaiminteacha agus Formhaoirsiú i dtaobh na cainte a léamh amach díreach sula nglaofar ar an gcomhalta an chaint a tharraingt siar.

- (13) Más rud é nach ndéanfaidh an comhalta an chaint a rinne sé nó sí a tharraingt siar ar an modh atá leagtha amach i mír (12), déanfaidh an Ceann Comhairle (tar éis fógra, más infheidhme, a fháil ón gCléireach don Choiste iomchuí nach ndearna an comhalta an chaint a tharraingt siar) díreach roimh an Ord Gnó, nó díreach roimh Ceisteanna maidir le Beartas nó Reachtaíocht faoi Bhuan-Ordú 36, an chéad lá suí de chuid Dháil Éireann i ndiaidh an lae arna chinneadh chun an chaint a tharraingt siar, nó a luaithe is indéanta dá éis sin, cinneadh an Choiste um Pribhléidí Parlaiminteacha agus Formhaoirsiú i dtaobh na cainte a léamh amach agus an comhalta a ainmniú lena fhionraí nó lena fionraí ó sheirbhís na Dála agus a cuid Coistí de réir Bhuan-Ordú 77.

74. Pribhléid: Réamhfógra a thabhairt go bhfuil sé i gceist caint a dhéanamh

D’ainneoin fhorálacha Bhuan-Ordú 72 nó 73, aon chomhalta a mheasfaidh gurb é leas an phobail é go ndéanfaidh seisean nó sise caint a d’fhéadfadh, de réir na brí dá bhforáiltear i mBuan-Ordú 72, dochar a dhéanamh do dhuine, féadfaidh sé nó sí réamhfógra príobháideach i scríbhinn a thabhairt don Cheann Comhairle (nó do Chathaoirleach an Choiste iomchuí, de réir mar a bheidh) go bhfuil sé i gceist aige nó aici caint den sórt sin a dhéanamh agus na cúiseanna atá léi; agus déanfar an fógra sin a chur san áireamh le linn feidhmiú fhorálacha Bhuan-Ordú 73 a bheith á bhreithniú.

75. Ról an Chathaoirleach chun ord a choimeád agus rialuithe a thabhairt

- (1) Chun críche an Bhuan-Ordaithe seo, ciallóidh “Cathaoirleach”—
- (a) an Ceann Comhairle, an Leas-Cheann Comhairle, nó Cathaoirleach sealadach ag gníomhú de bhun Bhuan-Ordú 18, nó
 - (b) Cathaoirleach, Leas-Chathaoirleach nó Cathaoirleach sealadach Coiste arna ainmniú nó arna hainmniú de bhun na mBuan-Orduithe seo;
- (2) Is é nó í an Cathaoirleach an t-aon bhreitheamh ar ord in imeachtaí agus tá údarás aige nó aici mí-ord a chosc agus iallach a chur géilleadh go tapaidh dá rialú.
- (3) Tá údarás ag an gCathaoirleach na Buan-Orduithe a léiriú agus rialú a thabhairt ar nithe nach dtagann go sainráite faoi réim na mBuan-Orduithe, lena n-áirítear, ach gan bheith teoranta dóibh, nithe a bhaineann le caint nach mbaineann le hábhar, le hathrá agus le húsáid chuí pribhléide le linn díospóireachta.
- (4) Ní dhéanfaidh aon ní sa Bhuan-Ordú seo, ná sna Buan-Orduithe seo i gcoitinne, cosc a chur ar an Teach comhalta a chur ar fionraí ó sheirbhís na Dála agus a cuid Coistí de réir fhorálacha Bhuan-Ordú 77.

76. Iompar mí-ordúil: caithfidh an comhalta imeacht as an Dáil

- (1) Ordóidh an Ceann Comhairle do chomhalta a bheidh á iompar nó á hiompar féin go han-mhí-ordúil imeacht as an Dáil láithreach agus fanacht aisti ar feadh an chuid eile de shuí an lae sin. Más rud é, áfach, gur dóigh leis an gCeann Comhairle, ar aon ócáid, nach leor na cumhachtaí a thugtar leis an mBuan-Ordú seo chun déileáil leis an gcion, féadfaidh sé nó sí, de réir an chéad Bhuan-Ordaithe ina dhiaidh seo, an comhalta sin a ainmniú mar gheall ar mhí-iompar, nó féadfaidh sé nó sí glaoch ar an Dáil chun breith a thabhairt ar iompar an chomhalta. Comhaltaí a n-ordófar dóibh imeacht as an Dáil

de bhun an Bhuan-Ordaithe seo, nó a chuirfear ar fionraí de bhun an chéad Bhuan-Ordaithe ina dhiaidh seo, imeoidh siad láithreach ó mhaighin na Dála.

- (2) Ní fhéadfar comhalta a ainmniú ná ní fhéadfar gloch ar an Dáil chun breith a thabhairt ar a iompar nó ar a hiompar ach amháin nuair a bheidh an Ceann Comhairle i gceannas.

77. Comhalta a chur ar fionraí

- (1) Féadfaidh an Ceann Comhairle comhalta a ainmniú lena fhionraí nó lena fionraí ó sheirbhís na Dála agus a cuid Coistí, más rud é, i dtuairim an Cheann Comhairle, go bhfuil iompar an chomhalta sa Dáil nó i gCoiste den Dáil uile go han-mhí-ordúil.
- (2) Déanfaidh an Ceann Comhairle comhalta a ainmniú de réir fhorálacha na mBuan-Orduithe seo—
 - (a) i dtuarascáil ón gCoiste um Pribhléidí Parlaiminteacha agus Formhaoirsiú ina mbeidh cinneadh gur mhí-úsáid comhalta pribhléid, nó
 - (b) sa tuarascáil de réir Bhuan-Ordú 122, ó Chathaoirleach Coiste, nó ó Choiste arna cheapadh ag an Dáil, gur iompair comhalta é ní féin go han-mhí-ordúil agus gur thug sé nó sí neamhaird ar údarás na Cathaoireach.
- (3) I gcás go mbeidh comhalta ainmnithe, déanfaidh an Ceann Comhairle tairiscint agus an cheist a chur láithreach san fhoirm chúí ar an tairiscint, agus ní cheadófar aon leasú, cur ar athló ná díospóireacht. Más rud é, ar fhógairt an toraidh, go mbeidh an comhalta ar fionraí ó sheirbhís na Dála, imeoidh an comhalta láithreach as an seomra: Ar choinníoll, ar bhonn eisceachtúil, go bhféadfar vótáil a éileamh ar an gceist agus déanfar an vótáil sin gan mhoill agus beidh an comhalta i dteideal vóta a chaitheamh in aon vótáil den sórt sin.
- (4) Faoi réir mhír (5), déanfaidh an Ceann Comhairle, ar scríbhinn aiféala lena mbeifear sásta agus a bheidh le cur ar Chín Lae Imeachtaí na Dála a fháil ó chomhalta a bheidh ar fionraí—
 - (a) an scríbhinn aiféala a leagan faoi bhráid na Dála, agus
 - (b) an tairiscint a dhéanamh díreach roimh an Ord Gnó, nó díreach tar éis Ceisteanna maidir le Beartas nó Reachtaíocht faoi Bhuan-Ordú 36, an chéad lá eile chun suí, gan fógra, leasú, cur ar athló ná díospóireacht, nó a luaithe is indéanta dá éis sin, agus cuirfidh sé nó sí láithreach an cheist chun an tOrdú fionraíochta a chur ar ceal, agus leis sin, ar fhógairt an toraidh, beidh an tOrdú ar ceal agus ligfear an comhalta ar ais: Ar choinníoll go bhféadfar, ar bhonn eisceachtúil, vótáil a éileamh faoin gceist agus go ndéanfar an vótáil sin láithreach.
- (5) I gcás comhalta a chur ar fionraí de bhun é nó í a bheith ainmnithe de bharr nach ndearna sé nó sí caint a cinneadh a bheith ina mí-úsáid phribhléide a tharraingt siar—
 - (a) ní cosc an fhionraí ar an gcomhalta do dhul isteach i Seomra na Dála chun an chaint a tharraingt siar agus chuige sin amháin, agus
 - (b) i gcás go ndéanfaidh comhalta a chaint nó a caint a tharraingt siar, déanfaidh an Ceann Comhairle tairiscint chun an tOrdú fionraíochta a chur ar ceal de réir mhír (4): Ar choinníoll nach bhféadfar aon tairiscint a dhéanamh chun an tOrdú fionraíochta a chur ar ceal mura mbeidh a chaint nó a caint tarraingthe siar ag an

gcomhalta, fiú amháin más rud é go mbeidh scríbhinn aiféala lena mbeifear sásta tugtha ag an gcomhalta don Cheann Comhairle.

78. Saghsanna Fionraíochta ó Sheirbhís na Dála agus a Coistí

- (1) Beidh ar áireamh san fhionraí ó sheirbhís na Dála, i gcás go ndéanfar an comhalta a ainmniú faoi Bhuan-Ordú 77—
 - (a) mar gheall ar iompar an-mhí-ordúil sa Dáil nó i gCoiste den Dáil uile, nó
 - (b) toisc nach ndearna sé nó sí caint ar cinneadh gur mhí-úsáid phribhléide í a tharraingt siar,fionraí ó sheirbhís le haon Choiste arna cheapadh ag an Dáil chun ar ceapadh an comhalta roimh a fhionraí nó a fionraí, nó lena linn.
- (2) I gcás gur ainmníodh comhalta sa tuarascáil ó Chathaoirleach Coiste arna cheapadh ag an Dáil, nó sa tuarascáil ó Choiste arna cheapadh ag an Dáil, is ar fionraí ó sheirbhís leis an gCoiste sin amháin a bheidh an comhalta.
- (3) Beidh comhalta ar fionraí, ar an gcéad ócáid go ceann dhá lá suí, ar an dara hócáid go ceann ceithre lá suí agus ar an tríú hócáid nó ar aon ócáid ina dhiaidh sin go ceann ocht lá suí: Ar choinníoll—
 - (a) i gcás aon fhionraí, go ndéanfar an lá a cuireadh an comhalta ar fionraí a áireamh le linn líon na laethanta fionraí a ríomh, agus
 - (b) i gcás comhalta a chur ar fionraí de bhun é nó í a bheith ainmnithe—
 - (i) toisc nach ndearna sé nó sí caint ar cinneadh gur mhí-úsáid phribhléide í a tharraingt siar, nó
 - (ii) ar thuarascáil Coiste arna cheapadh ag an Dáil, beidh an comhalta ar fionraí go ceann ceithre lá suí.
- (4) I gcás go ndéanfar comhalta a chur ar fionraí ó sheirbhís aon Choiste arna cheapadh ag an Dáil—
 - (a) forléireofar an tagairt do “lá suí” i mír (3) mar thagairt do líon na n-ócáidí a thiocfaidh Coiste le chéile (agus measfar gur cruinniú ar leithligh ó chruinniú de Chomhchoiste é cruinniú de Roghchoiste); agus
 - (b) i gcás nach ndéanfar an comhalta a chur ar fionraí ó sheirbhís na Dála ach go gcuirfear ar fionraí é nó í ó sheirbhís Coiste arna cheapadh ag an Dáil, agus ar an gcúis sin amháin, gheobhaidh Cathaoirleach an Choiste an scríbhinn aiféala faoi Bhuan-Ordú 77(4) agus féadfaidh sé nó sí í a cheadú. Déanfar scríbhinn aiféala lena mbeifear sásta a chur faoi bhráid na Dála, agus cuirfear cóip di chuig an gCeann Comhairle. Ar an gcóip a fháil, déanfaidh an Ceann Comhairle tairiscint chun an tOrdú fionraíochta a chur ar ceal de réir Bhuan-Ordú 77(4).
- (5) Ní cosc aon ní sa Bhuan-Ordú seo ar chomhalta gníomhú mar ionadaí do chomhalta a bheidh ar fionraí ó sheirbhís Coiste, de réir Bhuan-Ordú 115(2).

79. An Dáil a chur ar athló nó an suí a chur ar fionraí i gcás mí-oird mhóir

I gcás mí-oird mhóir, féadfaidh an Ceann Comhairle an Dáil a chur ar athló gan an cheist a chur, nó aon suí a chur ar fionraí go ceann tréimhse a luafaidh sé nó sí.

80. Tagairtí do chomhaltaí

Nuair a bheifear ag tagairt do chomhaltaí den Dáil, beidh feidhm ag na rialacha seo a leanas—

- (a) Tagrófar (de réir mar is cuí sa chás) do chomhalta den Rialtas mar seo, an Taoiseach, an Tánaiste, nó Aire/an tAire; agus tagrófar d’Aire Stáit mar seo, an tAire Stáit ag
- (b) Tagrófar do chomhalta príobháideach den Dáil mar seo, an Teachta.....

81. An nós imeachta a bhaineann le Breitheamh a chur as oifig

- (1) Aon tairiscint (a dtabharfar “tairiscint Airteagal 35.4.1” mar thuairisc uirthi anseo ina dhiaidh seo) á éileamh Breitheamh a chur as oifig de dheasca mí-iompair nó míthreorach a luafar, de réir bhrí Airteagal 35.4.1° den Bhunreacht (nó, de réir mar a bheidh, de bhun alt 39 den Acht Cúirteanna Breithiúnais, 1924 nó alt 20 den Acht Cúirteanna Breithiúnais (An Chúirt Dúiche), 1946), luafar inti na nithe ar dá réir a mhaíonn tairgtheoir na tairisceana sin gur ceart an Breitheamh arb é nó í is ábhar don tairiscint a chur as oifig de dheasca mí-iompair a luafar nó go bhfuil sé nó sí faoi mhíthreoir.
- (2) Féadfaidh an Dáil an tairiscint Airteagal 35.4.1° sin a dhiúltú, nó ar thairiscint a dhéanfar chun an díospóireacht a chur ar athló féadfaidh an Dáil, trí thairiscint, Roghchoiste a cheapadh chun fianaise a ghlacadh i leith na tairisceana Airteagal 35.4.1° a dúradh, ar choinníoll nach ndéanfaidh an Roghchoiste aon chinntí fíorais ná nach ndéanfaidh sé aon mholtaí i leith an chéanna ná nach léireoidh sé aon tuairimí i leith an chéanna.
- (3) I gcás nach ndéanfaidh an Dáil Roghchoiste a cheapadh sa tslí dá bhforáiltear i mír (2) den Bhuan-Ordú seo laistigh de chúig lá suí ón tráth a ndéanfaidh an Cléireach aon tairiscint Airteagal 35.4.1° a fhoilsiú agus fógra ina leith a thabhairt do chomhaltaí de bhun Bhuan-Ordú 37, titfidh an tairiscint Airteagal 35.4.1° sin ar lár.
- (4) Maidir leis an tairiscint lena gceapfar an Roghchoiste, déanfar téarmaí tagartha an Choiste a lua inti, míneofar inti na cumhachtaí a chineachtar chuige agus socrófar léi an líon comhaltaí a fhónfaidh air.
- (5) Déanfaidh an Roghchoiste, gach tráth, aird chuí a thabhairt ar na prionsabail Bhunreachta a bhaineann le cothroime bhunúsach nósanna imeachta agus ar riachtanais an cheartais aiceanta agus Bunreachta.
- (6) Déanfaidh an Roghchoiste gach beart lena chinntiú go ndéantar taifead cuí dá chuid imeachtaí.
- (7) Déanfar imeachtaí an Roghchoiste a éisteacht go príobháideach ach amháin a mhéid a ordóidh an Coiste a mhalairt tar éis iarraidh a fháil chuige sin ó Bhreitheamh arb é nó í is ábhar do thairiscint Airteagal 35.4.1°.
- (8) Tar éis a chuid imeachtaí a chríochnú, déanfaidh an Roghchoiste tuarascáil ar na himeachtaí sin, mar aon le scríbhinní agus ábhar clos-amhairc cuí, a thabhairt don Dáil. Ar choinníoll go ndéanfaidh an Coiste a thuarascáil a chur chuig Cléireach na Dála ar dtús agus déanfaidh Cléireach na Dála socrú sa chéad ásc chun an tuarascáil a scaipeadh ar chomhaltaí na Dála agus a chur chuig an mBreitheamh arb é nó í is ábhar

do thairiscint Airteagal 35.4.1°. Ar choinníoll thairis sin go bhféadfaidh an Dáil, dá éis sin, a ordú go ndéanfar an tuarascáil a fhoilsiú agus a leagan faoi bhráid na Dála.

- (9) Tar éis don Dáil an tuarascáil sin a fháil, féadfaidh sí, le hOrdú, socrú a dhéanamh le haghaidh na díospóireachta ar an tairiscint Airteagal 35.4.1° sin agus beidh na nithe seo a leanas san áireamh ann:
- fógra cuí faoi thógáil na díospóireachta atá le hatógáil ar cibé cuid den tairiscint Airteagal 35.4.1° á éileamh an Breitheamh lena mbaineann a chur as oifig;
 - gach comhalta do thabhairt urraim chuí do na prionsabail Bhunreacht a bhaineann le nósanna imeachta cothroma;
 - ceart a bheith ag an mBreitheamh agus ag a ionadaithe dlíthiúla nó a hionadaithe dlíthiúla chun éisteacht a fháil roimh aon vóta ar an tairiscint Airteagal 35.4.1° sin;
 - cibé rialacha speisialta nós imeachta a mheasfar is cuí.
- (10) Ní bheidh feidhm ag Buan-Ordú 72 i leith tairisceana Airteagal 35.4.1° agus ní ardófar ábhar tairisceana Airteagal 35.4.1° sa Dáil ach amháin mar a fhoráiltear a mhalairt leis an mBuan-Ordú seo.
- (11) Ach amháin mar a fhoráiltear a mhalairt sa Bhuan-Ordú seo, ní bheidh feidhm ag Buan-Orduithe 102, 104, 107, 108, 109, 111, 113, 115, 116, 121, 154 ná 240(1) maidir le Roghchoiste arna cheapadh faoin mBuan-Ordú seo. Ar choinníoll, áfach, go mbeidh feidhm ag Buan-Ordú 154 más rud é go ndéanfaidh an Coiste, tar éis iarraidh a fháil chuige sin ón mBreitheamh arb é nó í is ábhar do thairiscint Airteagal 35.4.1°, a chinneadh a chuid imeachtaí a sheoladh go poiblí de réir mhír (7) den Bhuan-Ordú seo.
- (12) Maidir le Roghchoiste arna cheapadh faoin mBuan-Ordú seo, déanfar, le comhthoilíú Sheanad Éireann, é a chomhcheangal, le hOrdú ón Dáil, lena shamhail de Roghchoiste de chuid an tSeanaid arna cheapadh chun a fheidhmeanna a chomhlíonadh i leith tairisceana comhfhreagraí Airteagal 35.4.1° a thairgfear sa Teach sin i leith an Bhreithimh chéanna. Ar choinníoll gur comhalta de Dháil Éireann Cathaoirleach na Roghchoistí arna gcomhcheangal amhlaidh.

Clabhsúr Díospóireachta

82. An clabhsúr

- (1) Tar éis ceist (nach ceist ar coisceadh díospóireacht uirthi cheana faoi na Buan-Orduithe) a thairiscint ón gCathaoir, sa Dáil, i gCoiste den Dáil uile nó i mBuan-Choiste, i Roghchoiste nó i gCoiste Speisialta, féadfaidh comhalta cead a éileamh chun a thairiscint, “Go gcuirfear an cheist anois”, agus mura rud é go bhfeicfear don Cheann Comhairle, don Leas-Cheann Comhairle nó, i gcás Buan-Choiste, Roghchoiste nó Coiste Speisialta, don Chathaoirleach gur sárú ar chearta mionlaigh a leithéid sin de thairiscint, nó nach leor an plé a rinneadh ar an gceist, nó gur mí-úsáid, i slí eile, ar na Buan-Orduithe seo an tairiscint, cuirfear láithreach an cheist, “Go gcuirfear an cheist anois”, agus cinnfear í gan leasú ná díospóireacht.
- (2) Nuair a bheidh glactha le tairiscint, “Go gcuirfear an cheist anois”, agus a bheifear tar éis an cheist lenar bhain sí a chinneadh, féadfar aon tairiscint eile a dhéanamh (má bhíonn an Ceann Comhairle, an Leas-Cheann Comhairle nó, i gcás Buan-Choiste,

Roghchoiste nó Coiste Speisialta, an Cathaoirleach gan a chead nó a cead a dhiúltú, mar a dúradh) is gá chun aon cheist a chinneadh a tairgeadh cheana ón gCathaoir, agus cuirfear an tairiscint sin láithreach, agus cinnfear í gan leasú ná díospóireacht.

- (3) Ar choinníoll i gcónaí nach bhféadfaidh aon chomhalta cead a éileamh chun a thairiscint “Go gcuirfear an cheist anois” mura mbeidh an Ceann Comhairle, an Leas-Cheann Comhairle nó, i gcás Buan-Choiste, Roghchoiste nó Coiste Speisialta, an Cathaoirleach i gceannas.

Comhaltaí den Seanad a bheith i láthair

83. Comhaltaí den Rialtas nó Airí Stáit ar comhaltaí den Seanad iad

Féadfaidh comhalta den Rialtas nó Aire Stáit atá ina chomhalta nó ina comhalta den Seanad bheith i láthair agus éisteacht a fháil sa Dáil.¹⁶

Vótálacha

84. Péire a dhéanamh i gcás saoire mháithreachais nó saoire reachtúil eile

- (1) Féadfaidh an Ceann Comhairle fógra i scríbhinn a fháil á rá nach mbeidh comhalta i láthair sa seomra chun vóta a chaitheamh i vótáil i gcás go mbeidh péire déanta ag an gcomhalta sin le comhalta eile atá ar shaoire mháithreachais nó ar shaoire reachtúil eile.
- (2) Maidir le fógra i scríbhinn de bhun mhír (1)—
 - (a) féadfaidh an comhalta a sholáthróidh an péire é a thabhairt, nó
 - (b) féadfaidh Aire páirtí nó grúpa é a thabhairt:Ar choinníoll, i gcás go dtabharfaidh Aire páirtí nó grúpa an fógra, nach gá ainm an chomhalta a sholáthróidh an péire a shonrú san fhógra, ach seachas sin a rá go bhfuil an péire á sholáthar ag comhalta den pháirtí nó den ghrúpa.
- (3) I gcás go bhfaighfear fógra de bhun mhír (1), ordóidh an Ceann Comhairle go ndéanfar nóta cuí a áireamh i dTuairisc Oifigiúil na nDíospóireachtaí maidir leis an vótáil nó na vótálacha iomchuí.
- (4) Déanfaidh an comhalta a sheolfaidh an fógra de bhun mhír (1) comhfhreagras daingniúcháin ón gcomhalta a thógfaidh an tsaoire a chur san áireamh, agus sonrófar san fhógra freisin dáta tosaigh agus dáta críochnaithe an tsocraithe.
- (5) Féadfar fógra de bhun mhír (1) a chur ar aghaidh chuig an gCeann Comhairle maidir le vótáil a bheidh déanta cheana ach ní sheolfar é níos déanaí ná seachtain tar éis na vótála sin.

85. Vótáil a éileamh

- (1) Nuair a bheidh aon cheist le cur chun na Dála, nó chun Coiste den Dáil uile, éireoidh an Ceann Comhairle agus déarfadh sé nó sí, “Is í an cheist í go”, agus ansin léifidh sé nó sí nó luafaidh sé nó sí an cheist, agus iarrfaidh ar na comhaltaí atá ar an tuairim sin “Tá”

¹⁶ Féach Airteagal 28.8 den Bhunreacht

a rá, agus ar na comhaltaí atá ar a mhalairt de thuairim “Níl” a rá. De réir na bhfreagraí a thabharfar, measfaidh sé nó sí toradh na ceiste a chur, agus fógróidh sé nó sí cad é an toradh é, dar leis nó léi.

- (2) Tar éis don Cheann Comhairle a fhógairt cad é an toradh a bhí, dar leis nó léi, ar aon cheist a chur, féadfaidh comhalta ar bith a easaontaíonn vótáil a éileamh ar an gceist sin agus, air sin, déanfar an vótáil, faoi réir mhír (3), a chur siar go dtí an chéad tráth vótála seachtainiúla eile de réir ghnáthchúrsa laethúil an ghnó mar a mhínítear le Buan-Ordú 34. Ach, maidir le haon vótáil a éileofar ar lá na vótála seachtainiúla, ach roimh thráth na vótála seachtainiúla, déanfar í tráth na vótála seachtainiúla an lá sin.
- (3) Mura n-ordóidh an Dáil a mhalairt, déanfar vótálacha a éileofar ar na nithe seo a leanas a thógáil láithreach:
 - (a) an Ceann Comhairle a thoghadh,
 - (b) an Taoiseach agus comhaltaí den Rialtas a ainmniú,
 - (c) tairiscint mhuiníne as an Rialtas nó as comhalta den Rialtas,
 - (d) tograí ar an Ord Gnó,
 - (e) tairiscint chun comhalta a chur ar fionraí,
 - (f) ceisteanna a éireoidh ag céim an Choiste, as Céim na Tuarascála agus as an gCéim Dheiridh de Bhillí.

86. Bualadh na gclog vótála agus an t-am chun glas a chur ar na doirse

- (1) Nuair a éileofar vótáil ar aon cheann de na nithe a liostaítear i mBuan-Ordú 85(3), déanfaidh an Ceann Comhairle (faoi réir mhíreanna (2) agus (3))—
 - (a) a chur faoi deara na cloig vótála a bhualadh aon uair amháin ar feadh tréimhse nach lú ná sé nóiméad, agus
 - (b) a chur faoi deara glas a chur ar na doirse chomh luath, i ndiaidh seal nach lú ná ceithre nóiméad, agus a ordóidh sé nó sí é.
- (2) I gcás go ndéanfar an cheist ar éilíodh an vótáil uirthi a chur láithreach tar éis an toradh ar vótáil roimhe sin a fhógairt—
 - (a) is é trí nóiméad ar a laghad fad na tréimhse a mbeidh na cloig vótála á mbualadh lena linn, agus
 - (b) is é dhá nóiméad ar a laghad fad an tseala idir na cloig a bhualadh agus an glas a chur ar na doirse.
- (3) I gcás gur comhalta nach comhalta de ghrúpa mar a mhínítear i mBuan-Ordú 170 a d'éiligh an vótáil, is é dhá nóiméad ar a laghad fad an tseala idir na cloig a bhualadh agus an glas a chur ar na doirse.
- (4) Tráth na vótála seachtainiúla, arna déanamh de réir ghnáthchúrsa laethúil an ghnó mar a mhínítear le Buan-Ordú 34, nuair a bheidh an t-am ann chun déileáil le haon vótálacha a cuireadh siar faoi Buan-Ordú 85(2), déanfaidh an Ceann Comhairle (faoi réir mhír (5))—
 - (a) a chur faoi deara na cloig vótála a bhualadh aon uair amháin ar feadh tréimhse nach lú ná sé nóiméad, agus

- (b) a chur faoi deara glas a chur ar na doirse chomh luath, i ndiaidh seal nach lú ná ceithre nóiméad, agus a ordóidh sé nó sí é.

Ar choinníoll, i gcás go ndearnadh vótáil díreach roimh tráth na vótála seachtainiúla—

- (a) gurb é dhá nóiméad ar a laghad fad na tréimhse a mbeidh na cloig vótála á mbualadh lena linn; agus
 - (b) gurb é dhá nóiméad ar a laghad fad an tseala idir na cloig a bhualadh agus an glas a chur ar na doirse.
- (5) I gcás go mbeidh níos mó ná aon vótáil amháin ann tráth na vótála seachtainiúla, arna déanamh de réir ghnáthchúrsa laethúil an ghnó mar a mhínítear le Buan-Ordú 34, maidir leis an dara vótáil den sórt sin agus le haon vótálacha ina dhiaidh sin—
- (a) is é nóiméad amháin ar a laghad fad na tréimhse a mbeidh na cloig vótála á mbualadh lena linn, agus
 - (b) is é nóiméad amháin ar a laghad fad an tseala idir na cloig a bhualadh agus an glas a chur ar na doirse.

87. Vótálacha

Nuair a bheidh an glas curtha ar na doirse, agus gach aon duine imithe as na pasáistí vótála, ordóidh an Ceann Comhairle don Dáil nó don Choiste den Dáil uile, vótáil a dhéanamh, agus ceapfaidh sé nó sí beirt áiritheoir arna n-ainmniú go cuí do gach taobh: Ach, tar éis seal nach lú ná ceithre nóiméad nó dhá nóiméad nó nóiméad amháin, de réir mar a bheidh, mar a fhoráiltear i mBuan-Ordú 86, féadfaidh an Ceann Comhairle an cheist a chur arís, agus a fhógairt athuair cad é an toradh a bhí, dar leis nó léi, ar an gceist a chur, agus ní dhéanfar vótáil mura gcuirfear an t-athfhógra sin in amhras: Ar choinníoll, fairis sin, i gcás nach mbeidh áiritheoirí ainmnithe ag taobh amháin, go bhfógróidh an Ceann Comhairle cinneadh na Dála nó an Choiste i bhfabhar an taoibh eile: Ar choinníoll i gcónaí, más dóigh leis an gCeann Comhairle nach gá vótáil, go bhféadfaidh sé nó sí, tar éis seal nach lú ná na ceithre nóiméad nó an dá nóiméad nó an t-aon nóiméad amháin sin, de réir mar a bheidh, a iarraidh ar na comhaltaí atá ag éileamh na vótála éirí ina n-áiteanna. Mura n-éireoidh deichniúr comhalta ar a laghad amhlaidh, fógróidh sé nó sí láithreach cinneadh na Dála nó an Choiste, agus cuirfear ar Chín Lae Imeachtaí na Dála ainmneacha na gcomhaltaí easaontacha a d'éirigh amhlaidh.

88. Vótálacha a dhéanamh trí mheán leictreonach

- (1) Mura n-ordóidh an Dáil a mhalairt, féadfar vótálacha sa Dáil a dhéanamh trí mheán leictreonach ach amháin i gcás vótálacha ar aon cheann de na nithe seo a leanas:
- (a) an Ceann Comhairle a thoghadh,
 - (b) an Taoiseach agus comhaltaí an Rialtais a ainmniú,
 - (c) tairiscint mhuiníne sa Rialtas.
- (2) I gcás go gcuirfidh an Ceann Comhairle in iúl don Dáil aon tráth nach féidir vótálacha a dhéanamh trí mheán leictreonach nó nach bhféadfar brath ar an toradh nó i gcás, ar aon chúis eile, gur dóigh leis nó léi nár chóir vótálacha a dhéanamh amhlaidh, féadfaidh an Ceann Comhairle a ordú don Dáil vótáil a dhéanamh nó vótáil a dhéanamh arís, de réir mar a bheidh, ar an gceist, cibé acu trí mheán leictreonach nó

ar shlí eile, de réir mar is cuí leis nó léi sna himthosca, nó féadfaidh sé nó sí tógáil na vótála a chur siar go dtí cibé tráth ina dhiaidh sin a ordóidh sé nó sí.

- (3) Ar thoradh vótála arna déanamh trí mheán leictreonach a bheith fógartha ag an gCeann Comhairle, más rud é gur 5 vóta nó níos lú an difríocht idir líon na vótaí “Tá” agus líon na vótaí “Níl” i dtoradh na vótála sin, féadfaidh aon chomhalta a éileamh—
- (a) go ndéanfar an vótáil arís trí mheán leictreonach, nó
 - (b) go ndéanfar an vótáil arís ar shlí seachas trí mheán leictreonach,
- agus, mura áiritheoir arna ainmniú nó arna hainmniú chun críocha na vótála sin an comhalta a éilíonn amhlaidh, glaofaídh an Ceann Comhairle ar na comhaltaí atá ag tacú leis an éileamh éirí ina n-áiteanna, agus
- (i) mura n-éireoidh fiche comhalta ar a laghad amhlaidh, fógróidh an Ceann Comhairle láithreach cinneadh na Dála nó cinneadh an Choiste den Dáil uile, agus cuirfear ar Chín Lae Imeachtaí na Dála ainmneacha na gcomhaltaí easaontacha a d’éirigh amhlaidh,
 - (ii) má éiríonn fiche comhalta ar a laghad amhlaidh nó más áiritheoir arna ainmniú nó arna hainmniú chun críocha na vótála sin an comhalta a éilíonn amhlaidh, ordóidh an Ceann Comhairle don Dáil vótáil a dhéanamh arís ar an gceist sa tslí inar éilíodh amhlaidh.
- (4) Maidir le vótálacha trí mheán leictreonach, i gcás go ndéanfar an cheist ar éilíodh vótáil uirthi a chur láithreach tar éis an toradh ar vótáil roimhe sin a fhógairt, is é dhá nóiméad ar a laghad agus nóiméad amháin ar a laghad faoi seach fad na tréimhse a mbeidh na cloig vótála á mbualadh lena linn agus fad an tseala idir na cloig a bhualadh agus an glas a chur ar na doirse.

89. An vótáil a chur ar atráth i gcás bearta slándála speisialta a bheith i bhfeidhm

Déanfaidh an Ceann Comhairle, más rud é, le linn imeachtaí faoi Bhuan-Orduithe 86, 87 agus 88, i gcás aon vótála, gur deimhin leis nó léi gur cuireadh bac ar chomhaltaí an Seomra a shroicheadh mar is gnách mar gheall ar bhearta slándála speisialta a bheith i bhfeidhm i dTeach Laighean, na himeachtaí sin a stopadh agus tógáil na vótála sin a chur ar atráth go dtí cibé uair nó dáta ina dhiaidh sin a ordóidh sé nó sí.

90. Toradh na vótála a fhógairt

Ar chríochnú an chomhairimh, síneoidh na háiritheoirí páipéar vótála agus sínfear é chuig an gCeann Comhairle, agus craolfaidh seisean nó sise na huimhreacha agus fógróidh an cinneadh¹⁷. Athosclófar na doirse ansin.

91. Neamhréireachtaí maidir le vótálacha nó toirmeasc ar vótálacha

Más rud é, le linn imeachtaí faoi Bhuan-Orduithe 86, 87, 88 agus 90, gur deimhin leis an gCeann Comhairle—

- (i) gur tharla neamhréireacht nár réitigh na háiritheoirí, féadfaidh sé nó sí a ordú go dtógfair an vótáil athuair (mura rud é gur deimhin leis nó léi nach ndéanann an

¹⁷ Féach freisin B.O. 22 agus 95 maidir le vótálacha agus córaim sa Dáil

neamhréireacht difear ábhartha do na huimhreacha a bheidh taifeadta sa vótáil agus sa chás sin fógróidh sé nó sí cinneadh na Dála nó an Choiste); nó féadfaidh sé nó sí an fógra nó tógáil na vótála a chur siar go cibé uair nó dáta ina dhiaidh sin a ordóidh sé nó sí;

- (ii) gur cuireadh toirmeasc ar thógáil na vótála agus go ndiúltaíonn áiritheoirí taoibh amháin, gan cúis mhaith, Buan-Ordú 90 a chomhlíonadh, féadfaidh sé nó sí cinneadh na Dála nó an Choiste a fhógairt i bhfabhar an taoibh eile nó an fógra a chur siar go cibé uair nó dáta ina dhiaidh sin a ordóidh sé nó sí.

92. Vóta cinniúna agus staonadh

- (1) Taobh amuigh de chás dá bhforáiltear a mhalairt leis an mBunreacht, déanfar ceisteanna sa Dáil nó i gCoiste den Dáil uile a chinneadh le tromlach vótaí na gcomhaltaí a bheidh i láthair agus a dhéanfaidh vótáil, ach gan an Ceann Comhairle, nó an comhalta a bheidh i gceannas, a áireamh, agus beidh vóta cinniúna aige nó aici sin nach foláir dó nó di a thabhairt más ionann líon na vótaí ar an dá thaobh.¹⁸
- (2) Ciallaíonn an abairt “comhaltaí a bheidh i láthair agus a dhéanfaidh vótáil” “comhaltaí a bheidh i láthair agus a chaithfidh vóta i bhfabhar nó i gcoinne na ceiste” agus ciallaíonn an abairt “staonadh” “staonadh ó vótáil i bhfabhar nó i gcoinne na ceiste”.
- (3) Féadfaidh comhaltaí a chlárú go foirmiúil gur staon siad ó vótáil, ach measfar, maidir le comhaltaí a staonfaidh ó vótáil, nach ndearna siad vótáil cibé acu a roghnóidh nó nach roghnóidh siad staonadh ó vótáil a chlárú go foirmiúil: Ar choinníoll go gcuirfear ar Chín Lae Imeachtaí na Dála ainmneacha na gcomhaltaí a staonfaidh ó vótáil agus a dhéanfaidh a staonadh a chlárú go foirmiúil.

Coistí

93. Dul i gCoiste

Rachaidh an Dáil i gCoiste aon uair a bheidh gnó le tógáil aici a bheidh le breithniú i gCoiste.

94. An córam i gCoiste den Dáil uile

Is é is córam i gCoiste den Dáil uile ná an líon céanna comhaltaí is gá chun córam den Dáil a dhéanamh.¹⁹

95. Easpa córaim i gCoiste den Dáil uile (lena n-áirítear ar thuairisc vótála)

Más rud é le linn suí de Choiste den Dáil uile, ar ócáid seachas le linn Bille comhalta phríobháidigh a bheith faoi bhreithniú, go gcuirfidh comhalta in iúl don Chathaoirleach nach bhfuil córam i láthair, nó más léir sin ó thuairisc vótála, buailfear na cloig vótála ar feadh seal nach lú ná trí nóiméad agus más rud é, i gceann seal nach lú ná trí nóiméad, go mbeifear fós gan chóram, athchromfaidh an Dáil ar a gnó agus tuairisceofar nach raibh córam i láthair. I gceann seal nach lú ná trí nóiméad, comhairfidh an Ceann Comhairle an Dáil (tar éis bhualadh na gclog), agus má bhítear

¹⁸ Féach Airteagal 15.11 den Bhunreacht

¹⁹ Féach B.O. 21

fós gan chóram cuirfidh sé nó sí an suí ar fionraí go dtí uair is déanaí ná sin agus a luafaidh sé nó sí, nó cuirfidh sé nó sí an Dáil ar athló go dtí an chéad lá eile chun suí gan ceist a chur; agus ní mheasfar aon chinneadh a bheith déanta leis an vótáil sin; agus déanfar an t-am a cuireadh an Dáil ar athló amhlaidh, mar aon le hainmneacha na gcomhaltaí a bhí i láthair, a chur síos ar Chín Lae Imeachtaí na Dála; ach má bhíonn córam i láthair rachaidh an Dáil i gCoiste arís.²⁰

96. An nós imeachta i gCoiste

- (1) Bainfidh na rialacha i dtaobh nós imeachta sa Dáil leis an nós imeachta i gCoiste den Dáil uile, agus i mBuan-Choistí, i Roghchoistí nó i gCoistí Speisialta, ach amháin go bhféadfaidh comhalta labhairt níos mó ná uair amháin ar an gceist chéanna.
- (2) Bainfidh na rialacha i dtaobh nós imeachta i Roghchoistí agus i mBuan-Choistí, de réir mar is cuí, le nós imeachta i gComhchoistí.
- (3) Bainfidh na rialacha i dtaobh nós imeachta i Roghchoistí, de réir mar is cuí, le nós imeachta i bhFochoistí de na Coistí sin.

97. An chéad chruinniú de Bhuan-Choiste, de Roghchoiste nó de Choiste Speisialta: cruinnithe a chur siar nó a thabhairt ar aghaidh

- (1) Is é Cléireach an Choiste a chomórfaidh an chéad chruinniú de Bhuan-Choiste, de Roghchoiste nó de Choiste Speisialta mura mbeidh an Dáil tar éis a mhalairt a ordú.
- (2) Féadfaidh Cathaoirleach Buan-Choiste, Roghchoiste nó Coiste Speisialta, le comhaontú dhá thrian ar a laghad de chomhaltaí an Choiste—
 - (a) cruinniú den Choiste a chomóradh le haghaidh dáta is luaithe ná an dáta a socraíodh ar an athló,
 - (b) cruinniú den Choiste a chur siar go dtí dáta nach déanaí ná trí seachtaine tar éis an dáta a socraíodh ar an athló.

98. Cruinnithe Coiste a Chur ar Fionraí

Féadfar tairiscint go gcuirfear cruinniú de Bhuan-Choiste, de Roghchoiste nó de Choiste Speisialta ar fionraí go dtí tráth is déanaí an lá céanna a dhéanamh, le cead ó Chathaoirleach an Choiste, agus gan fógra. Ceapfar leis an tairiscint sin an tráth a atosóidh an cruinniú. Ní ghlacfar le haon tairiscint den sórt sin más dóigh le Cathaoirleach an Choiste í a bheith á déanamh chun moill nó toirmeasc a chur ar an ngnó.

99. An Coiste um Fhormhaoirsiú Sainchúraim

- (1) Beidh arna bhunú, i ndiaidh ationól na Dála tar éis Olltoghcháin, Coiste um Fhormhaoirsiú Sainchúraim, chun na hiarrataí seo a leanas a bhreithniú, arb iarrataí iad a bhaineann le sainchúram Buanchoistí, Roghchoistí nó Coistí Speisialta:
 - (a) iarraidh ó Choiste ar chinneadh i dtaobh an amhlaidh go dtagann breithniú ar ní faoina shainchúram,
 - (b) iarraidh ón gCeann Comhairle ar chinneadh faoi mhír (a) i leith Coiste ar leith,

²⁰ Féach freisin B.O. 22 agus 121 maidir le vótálacha agus córaim

- (c) iarraidh ó Choiste chun a orduithe tagartha a leathnú chun críche áirithe, de réir Bhuan-Ordú 100, lena n-áirítear aon aighneacht ó Choiste dá ndéantar difear.
- (2) Chun críocha an Bhuan-Ordaithe seo agus Bhuan-Orduithe 100 agus 101—
folóidh “ní a bhreithniú” aon togra ó Choiste chun gabháil do ghníomhaíocht, cumhacht a fheidhmiú nó feidhm a urscaoileadh,
ciallóidh “sainchúram” orduithe tagartha Coiste arna n-údarú leis na Buan-Orduithe nó le hOrdú ón Dáil.
- (3) Déanfaidh an Coiste um Fhormhaoirsiú Sainchúraim iarraidh faoi mhír (1) a bhreithniú a luaithe is indéanta. Féachfaidh an Coiste le cinneadh a dhéanamh laistigh de sheachtain tar éis iarraidh a fháil, mura dtiocfaidh an Coiste ar an tuairim nach gá an ní a chinneadh go práinneach, agus sa chás sin tabharfar fógra don iarrthóir maidir leis an amscála le haghaidh cinneadh.
- (4) Beidh sé de chumhacht ag an gCoiste um Fhormhaoirsiú Sainchúraim cibé cinní a dhéanamh, agus cibé coinníollacha a chur ag gabháil leo, de réir mar is cuí leis i ndáil le hiarrataí faoi mhír (1). I bhfeidhmiú na cumhachta sin, féadfaidh an Coiste a chinneadh go dtagann ní faoi shainchúram níos mó ná Coiste amháin, agus, más rud é go measfaidh sé gur gá déanamh amhlaidh, féadfaidh sé Coiste ceannais a ainmniú chun an ní a bhreithniú.
- (5) Le linn breithniú a dhéanamh ar iarrataí faoin mBuan-Ordú seo a bhaineann le Comhchoistí, déanfar an Coiste um Fhormhaoirsiú Sainchúraim a chomhcheangal le Coiste dá shamhail de chuid Sheanad Éireann chun bheith ina Chomhchoiste um Fhormhaoirsiú Sainchúraim.
- (6) I gcás go mbeidh comhalta den Choiste um Fhormhaoirsiú Sainchúraim ina chomhalta nó ina comhalta freisin de Choiste dá ndéanann aon iarraidh a bheidh le breithniú ag an gCoiste um Fhormhaoirsiú Sainchúraim difear dó, staonfaidh an comhalta sin ó pháirt a ghlacadh sna himeachtaí go léir i leith na hiarrata sin: Ar choinníoll go bhféadfaidh comhalta eile ionadaíocht a dhéanamh don chomhalta sin sna himeachtaí sin de réir Bhuan-Ordú 115(2).

100. Féadfar treoir a iarraidh chun orduithe tagartha Coiste a leathnú

- (1) I gcás gur mian le Roghchoiste, Coiste Speisialta nó Buanchoiste aon ní a bhreithniú, ar ní é, i dtuairim an Chathaoirligh, a d'fhéadfadh gan bheith ag teacht faoina shainchúram, iarrfaidh an Coiste ar an gCoiste um Fhormhaoirsiú Sainchúraim an ní a chinneadh; agus féadtar go mbeidh ar áireamh freisin san iarraidh ar chinneadh iarraidh chun orduithe tagartha an Choiste a leathnú más gá é chun an ní a bhreithniú.
- (2) Aon Choiste a mbeidh sé i gceist aige iarraidh a dhéanamh faoi mhír (1), tabharfaidh sé fógra d'aon Choiste dá ndéantar difear go bhfuil sé i gceist aige an iarraidh a dhéanamh, agus féadfaidh an Coiste dá ndéantar difear aighneacht a chur faoi bhráid an Choiste um Fhormhaoirsiú Sainchúraim i leith an ní sin. I gcás nach dtabharfaidh an Coiste iarrthach fógra do Choiste dá ndéantar difear de réir an Bhuan-Ordaithe seo, tabharfaidh an Coiste um Fhormhaoirsiú Sainchúraim fógra don Choiste sin dá ndéantar difear ar an iarraidh a fháil.
- (3) Áireofar na nithe seo a leanas in iarraidh faoi mhír (1) chuig an gCoiste um Fhormhaoirsiú Sainchúraim:

- (a) scóip agus críoch an bhreithnithe a bheidh beartaithe ag an gCoiste ar an ní (lena n-áirítear an ní beacht atá le breithniú, an ghníomhaíocht a bhfuiltear le gabháil di, an chumhacht atá le feidhmiú nó an fheidhm atá le hurscaoileadh);
 - (b) an chúis ar cóir, le ceart, an ní a bheidh ina ábhar do bhreithniú ag an gCoiste;
 - (c) an tslí ar a mbaineann an ní le feidhm de chuid na Dála;
 - (d) dearbhú gur thug an Coiste iarrthach fógra d'aon Choiste dá ndéantar difear gur beartaíodh an iarraidh a dhéanamh (lena n-áirítear aon fhreagra ón gCoiste dá ndéantar difear);
 - (e) más indéanta, na finnéithe nó na hearnálacha finnéithe a mbeartaíonn an Coiste iarrthach dul i mbun plé leo.
- (4) Féadfaidh an Coiste um Fhormhaoirsiú Sainchúraim a chinneadh iarraidh faoin mBuan-Ordú seo a dheonú nó a dheonú i bpáirt, agus féadfaidh sé cibé coinníollacha is cuí leis a chur ag gabháil lena chinneadh. Ina thaobh sin, féadfaidh an Coiste cibé faisnéis bhreise is cuí leis a iarraidh ar an gCoiste iarrthach agus féadfaidh sé dul i gcomhairle le haon Choiste eile, nó le haon daoine nó comhlachtaí is cuí leis.
 - (5) Ar chinneadh faoi mhír (4) a dhéanamh chun orduithe tagartha Coiste a leathnú, déanfaidh an Coiste um Fhormhaoirsiú Sainchúraim tairiscint a chur síos chun treoir a thabhairt don Choiste de réir théarmaí a chinnte. Cinnfear tairiscint den sórt sin gan leasú.
 - (6) Ní bhreithneoidh an Coiste iarrthach an ní mura mbeidh, agus go dtí go mbeidh, treoir tugtha ag an Dáil dó ar scór tairiscint arna cur síos ag an gCoiste um Fhormhaoirsiú Sainchúraim faoi mhír (5).

101. Treoir ón gCoiste um Fhormhaoirsiú Sainchúraim chun scor de ní

- (1) I gcás, i bhfeidhmiú a fheidhmeanna, go gcinneadh an Coiste um Fhormhaoirsiú Sainchúraim gur ghníomhaigh Coiste (“an Coiste iomchuí”) nó go bhfuil sé ag gníomhú nó go bhfuil sé beartaithe aige gníomhú, de shárú ar a shainchúram, féadfaidh an Coiste um Fhormhaoirsiú Sainchúraim tairiscint a chur síos le haghaidh Ordú ó Dháil Éireann chun treoir a thabhairt don Choiste iomchuí de réir mhír (4).
- (2) Le linn cinneadh a dhéanamh i dtaobh tairiscint a chur síos faoi mhír (4), breithneoidh an Coiste an ndearna gníomhaíochtaí an Choiste iomchuí dochar, nó an dócha go ndéanfaidh siad dochar, d’aon duine, de réir bhrí Bhuan-Ordú 72.
- (3) I gcás go gcinneadh an Coiste tairiscint a chur síos faoi mhír (4), féadfaidh sé a chinneadh freisin gur mhí-úsáid an Coiste iomchuí pribhléid trí ghníomhú lasmuigh dá shainchúram agus féadfaidh sé an cinneadh sin a thuairisciú don Dáil.
- (4) Maidir le tairiscint faoin mBuan-Ordú seo, tabharfar treoir léi don Choiste iomchuí scor den ní a bhreithniú nó a bhreithniú tuilleadh agus déanfaidh an Dáil an tairiscint sin an chéad uair is indéanta. Cinnfear tairiscint den sórt sin gan leasú. Ar an tairiscint a chomhaontú le hOrdú ón Dáil, scoirfidh an Coiste iomchuí den ní a bhreithniú de réir théarmaí an Ordaithe.
- (5) Go dtí go ndéanfar tairiscint faoi mhír (4) agus faoi réir mhír (6), tabharfaidh an Coiste um Fhormhaoirsiú Sainchúraim treoir scríofa don Choiste iomchuí chun scor den ní a bhreithniú agus déanfaidh sé cóip den treoir sin a sholáthar d’aon fhinné lena mbaineann sna himeachtaí: Ar choinníoll go ndéanfar tairiscint sa Dáil a luaithe is

indéanta chun an treoir scríofa sin a dhearbhu, agus ar choinníoll fairis sin go scoirfidh an Coiste iomchuí, de réir mar a treoraíodh dó, mura mbeidh, agus go dtí go mbeidh, an treoir freaschurtha le hOrdú ón Dáil.

- (6) I gcás go dtabharfar treoir scríofa do Choiste iomchuí faoin mír seo agus sula ndéanfar tairiscint sa Dáil, féadfaidh an Coiste iomchuí gealltanais scríofa a thabhairt don Choiste um Fhormhaoirsiú Sainchúraim go seolfaidh sé a chuid imeachtaí ar shlí a chloífidh le téarmaí na treorach scríofa. I gcás go mbeidh sé sin inghlactha ag an gCoiste um Fhormhaoirsiú Sainchúraim, féadfaidh an Coiste iomchuí cromadh ar an modh a bheidh leagtha amach ina ghealltanais agus soláthróidh sé cóip den ghealltanais sin d'aon fhinné lena mbaineann sna himeachtaí. Ní dhéanfar aon tairiscint faoi mhír (5) fad a chloífidh an Coiste le téarmaí an ghealltanais scríofa.

102. Scóip agus Comhthéacs Gníomhaíochtaí Roghchoistí

- (1) Féadfaidh an Dáil Roghchoiste a cheapadh chun breithniú a dhéanamh agus, má cheadaítear sin, fianaise a ghlacadh ar aon Bhille, Meastachán nó ní, agus a thuairim a thuairisciú mar eolas agus mar chabhair don Dáil. Sa tairiscint sin, luafar go sonrath téarmaí tagartha an Choiste, míneofar na cumhachtaí a thugtar dó, socrófar an líon comhaltaí atá le fónamh air, luafar an córam agus féadfar dáta a cheapadh ar a ndéanfaidh an Coiste tuairisciú don Dáil.
- (2) Beidh sé ina threoir do gach Roghchoiste—
- (a) nach bhféadfaidh sé ach na nithe sin a bhreithniú, gabháil do na gníomhaíochtaí sin, na cumhachtaí sin a fheidhmiú agus na feidhmeanna sin a urscaoileadh a údarófar go sonrath faoina orduithe tagartha agus faoi na Buan-Orduithe;
 - (b) go mbainfidh na nithe, na gníomhaíochtaí, na cumhachtaí agus na feidhmeanna sin le hullmhú tuarascála don Dáil agus nach n-éireoidh siad ach i gcomhthéacs ullmhú tuarascála den sórt sin;
 - (c) nach mbreithneoidh sé aon ní a bheidh á bhreithniú ag an gComhchoiste um Achainíocha ón bPobal agus um na hOmbudsmain, nó ar thug an Comhchoiste sin fógra faoi á rá go bhfuil beartaithe aige é a bhreithniú, i bhfeidhmiú a fheidhmeanna faoi Bhuan-Ordú 134(1); agus
 - (d) go staonfaidh sé ó aon ní a fhiosrú i seisiún poiblí nó ó fhaisnéis rúnda maidir le haon ní a fhoilsiú más rud é go n-iarrfaidh na daoine seo a leanas amhlaidh air, ar chúiseanna a shonrófar agus a thabharfar i scríbhinn—
 - (i) comhalta den Rialtas nó Aire Stáit, nó
 - (ii) sealbhóir príomhoifige comhlachta Stáit atá faoi chúram Roinne Rialtais, nó
 - (iii) sealbhóir príomhoifige comhlachta nach comhlacht Stáit, atá á mhaoiniú go páirteach ag an Stát,
- Ar choinníoll go bhféadfaidh an Coiste achomharc a dhéanamh chuig an gCeann Comhairle in aghaidh aon iarrata den sórt sin a dhéanfar, agus is cinneadh críochnaitheach a bheidh i gcinneadh an Cheann Comhairle.
- (3) Beidh sé ina threoir do gach Roghchoiste a gcuirtear Billí faoina mbráid go gcinnteoidh siad nach suífidh níos mó ná dhá Roghchoiste chun Bille a bhreithniú ar aon lá áirithe,

mura rud é go ndéanfaidh an Dáil, tar éis do Chathaoirleach cheann de na Roghchoistí lena mbaineann fógra cuí a thabhairt don Choiste Gnó, an treoir sin a tharscaoileadh.

103. Feidhmeanna Roghchoistí Roinne

- (1) Féadfaidh an Dáil Roghchoiste Roinne a cheapadh chun breithniú a dhéanamh agus, mura bhforáiltear a mhalairt sna Buan-Orduithe seo nó le hordú, tuairisciú don Dáil ar aon ní a bhaineann le—
 - (a) reachtaíocht, beartas, rialachas, caiteachas agus riaradh—
 - (i) Roinne Rialtais, agus
 - (ii) comhlachtaí Stáit atá faoi chúram na Roinne sin, agus
 - (b) feidhmíocht comhlachta nach comhlacht Stáit, i ndáil le comhaontú chun seirbhísí a sholáthar a bheidh déanta aige le haon Roinn Rialtais nó comhlacht Stáit den sórt sin.
- (2) Déanfaidh Roghchoiste arna cheapadh de bhun an Bhuan-Ordaithe seo nithe eile a bhreithniú freisin, ar nithe iad—
 - (a) a bheidh arna dtarchur chuig an gCoiste de bhua na mBuan-Orduithe seo nó an dlí reachtúil, nó
 - (b) a tharchuirfear chuig an gCoiste le hordú ón Dáil.
- (3) Is é an príomhchuspóir a bheidh le Coiste do bhreithniú nithe a bhaineann le beartas, rialachas, caiteachas agus riarachán faoi mhír (1)—
 - (a) cuntasacht an Aire nó an Aire Stáit iomchuí, agus
 - (b) measúnú a dhéanamh ar fheidhmíocht na Roinne Rialtais iomchuí nó comhlachta Stáit atá faoi chúram na Roinne iomchuí le linn seirbhísí poiblí a sholáthar, agus na torthaí beartaithe á mbaint amach, lena n-áirítear luach ar airgead.
- (4) Ní bhreithneoidh Roghchoiste arna cheapadh de bhun an Bhuan-Ordaithe seo aon ní a bhaineann le cuntais a bheidh iniúchta ag an Ard-Reachtair Cuntas agus Ciste ná tuarascálacha de chuid an Ard-Reachtair Cuntas agus Ciste mura rud é—
 - (a) go ndéanfaidh an Coiste um Chuntais Phoiblí toiliú leis an mbreithniú sin, nó
 - (b) go bhfuil tuarascáil tugtha ag an gCoiste um Chuntais Phoiblí ar na cuntais nó na tuarascálacha sin.
- (5) Féadfar Roghchoiste arna cheapadh de bhun an Bhuan-Ordaithe seo a chomhcheangal le Roghchoiste arna cheapadh ag Seanad Éireann chun bheith ina Chomhchoiste agus chun gníomhú mar Chomhchoiste chun críocha mhír (1) agus cibé críocha eile a shonrófar sna Buan-Orduithe seo nó le hordú ón Dáil: Ar choinníoll nach mbreithneoidh an Comhchoiste—
 - (a) Céim an Choiste de Bhille,
 - (b) Meastacháin i gcomhair Seirbhísí Poiblí, nó
 - (c) togra in aon tairiscint arna tarchur chuig an gCoiste le hordú ón Dáil maidir le comhaontú idirnáisiúnta a tharraingeadh muirear ar chistí poiblí a cheadú.
- (6) Déanfar aon tuarascáil a bheartóidh an Comhchoiste a thabhairt, arna glacadh ag an gComhchoiste, a thabhairt do dhá Theach an Oireachtais.

- (7) Beidh Cathaoirleach an Roghchoiste arna cheapadh de bhun an Bhuan-Ordaithe seo ina Chathaoirleach nó ina Cathaoirleach ar an gComhchoiste freisin.
- (8) I gcás go mbeartóidh Roghchoiste breithniú a dhéanamh ar na nithe seo a leanas—
- (a) dréachtghníomhartha reachtacha AE arna dtarchur chuig an Roghchoiste faoi Bhuan-Ordú 142, lena n-áirítear an chaoi a gcomhlíonann na gníomhartha sin prionsabal na coimhdeachta,
 - (b) tograí eile le haghaidh reachtaíocht AE agus saincheistean beartais gaolmhara, lena n-áirítear cláir agus treoirlínte arna n-ullmhú ag an gCoimisiún Eorpach mar bhonn le gníomh reachtach a d'fhéadfaí a dhéanamh,
 - (c) doiciméid neamhreachtacha arna bhfoilsíú ag aon institiúid de chuid AE i ndáil le nithe a bhaineann le beartas AE, nó
 - (d) nithe a liostaítear lena mbreithniú ar an gclár oibre do chruinnithe den Chomhairle (Airí) iomchuí de chuid an Aontais Eorpaigh agus toradh na gcruinnithe sin,
- féadfar fógra dá réir a thabhairt do na daoine seo a leanas, agus beidh de cheart acu a bheith i láthair agus páirt a ghlacadh sa mbreithniú sin gan ceart a bheith acu tairiscintí nó leasuithe a dhéanamh ná ceart vótála:
- (i) comhaltaí de Pharlaimint na hEorpa arna dtoghadh ó thoghlaigh in Éirinn,
 - (ii) comhaltaí de thoscaireacht na hÉireann chuig Tionól Parlaiminteach Chomhairle na hEorpa, agus
 - (iii) ar chuireadh a fháil ón gCoiste, comhaltaí eile de Pharlaimint na hEorpa.
- (9) Féadfaidh Roghchoiste arna cheapadh de bhun an Bhuan-Ordaithe seo, i leith aon Ombudsman a bhfuil sé de chúram air nó uirthi formhaoirsiú a dhéanamh ar sheirbhísí poiblí faoi réim chúram beartais na Roinne iomchuí, breithniú a dhéanamh—
- (a) ar cibé tairiscintí a bhaineann le hOmbudsman a cheapadh agus a tharchuirfear chuig an gCoiste, agus
 - (b) ar cibé tuarascálacha Ombudsman a leagfar faoi bhráid ceachtar Teach den Oireachtas nó faoi bhráid an dá Theach sin agus a roghnóidh an Coiste: Ar choinníoll go mbeidh feidhm ag forálacha Bhuan-Ordú 139 i gcás nach mbeidh an tuarascáil Ombudsman, nó cuid nó codanna di, breithnithe ag an Roghchoiste laistigh de thréimhse dhá mhí (gan tréimhsí sosa na Nollag, na Cásca nó an tsamhraidh a chur san áireamh) tar éis an tuarascáil a leagan faoi bhráid ceachtar Teach den Oireachtas nó faoi bhráid an dá Theach sin.

104. Cumhachtaí Coistí

Mura n-ordóidh an Dáil a mhalairt, beidh na cumhachtaí seo a leanas ag Coiste arna cheapadh de bhun na mBuan-Orduithe seo:

- (1) an chumhacht fianaise béil agus fianaise scríofa a iarraidh agus na nithe seo a leanas a chlóbhualadh agus a fhoilsíú ó am go ham—
 - (a) miontuairiscí ar an bhfianaise sin a éisteadh go poiblí, agus
 - (b) cibé fianaise i scríbhinn is cuí leis an gCoiste;
- (2) an chumhacht Fochoistí a cheapadh agus aon ní a chuimsítear lena orduithe tagartha a tharchur chuig na Fochoistí sin agus aon cheann dá chumhachtaí a

tharmligean chuig na Fochoistí sin, lena n-áirítear an chumhacht tuairisciú go díreach don Dáil;

- (3) an chumhacht moltaí a dhréachtú maidir le hathrú reachtaíochta agus maidir le reachtaíocht nua;
- (4) i ndáil le haon ionstraim reachtúil, lena n-áirítear na hionstraimí reachtúla sin a leagtar, nó a leagtar ina ndrúacht, faoi bhráid ceachtar Tí den Oireachtas nó faoi bhráid an dá Theach sin, an chumhacht—
 - (a) ceangal a chur ar aon Roinn Rialtais nó ar aon údarás déanta ionstraimí lena mbaineann—
 - (i) meabhrán a chur faoi bhráid an Roghchoiste ina míneofar aon ionstraim reachtúil, nó
 - (ii) a bheith i láthair ag cruinniú den Roghchoiste chun aon ionstraim reachtúil den sórt sin a mhíniú: Ar choinníoll go bhféadfaidh an Roinn sin nó an t-údarás sin diúltú a bheith i láthair ar chúiseanna a thabharfar i scríbhinn don Roghchoiste, agus féadfaidh an Roghchoiste tuairisciú don Dáil ina leith sin, agus
 - (b) moladh a dhéanamh, más dóigh leis gur gá gníomh den sórt sin a dhéanamh, i dtaobh ar chóir an ionstraim a neamhniú nó a leasú;
- (5) an chumhacht ceangal a chur ar chomhalta den Rialtas nó ar Aire Stáit a bheith i láthair os comhair an Roghchoiste chun na nithe seo a leanas a phlé—
 - (a) beartas, nó
 - (b) reachtaíocht bheartaithe phríomha nó thánaisteach (sula bhfoilseofar an reachtaíocht sin),

a bhfuil sé nó sí freagrach astu go hoifigiúil: Ar choinníoll go bhféadfaidh comhalta den Rialtas nó Aire Stáit diúltú a bheith i láthair ar chúiseanna a shonrófar agus a thabharfar i scríbhinn don Roghchoiste, agus féadfaidh an Roghchoiste tuairisciú don Dáil ina leith sin: agus ar choinníoll fairis sin go bhféadfaidh comhalta den Rialtas nó Aire Stáit a iarraidh a bheith i láthair ag cruinniú den Roghchoiste, lena chumasú dó nó di an beartas nó an reachtaíocht bheartaithe sin a phlé;

- (6) an chumhacht ceangal a chur ar chomhalta den Rialtas nó ar Aire Stáit a bheith i láthair os comhair an Roghchoiste agus mionteagaisc ó bhéal a thabhairt, i seisiún príobháideach más rud é go n-iarrfaidh an comhalta den Rialtas nó an tAire Stáit amhlaidh, roimh chruinnithe iomchuí de Chomhairle an Aontais Eorpaigh chun a chumasú don Roghchoiste a thuairimí a chur in iúl: Ar choinníoll go bhféadfaidh an Coiste ceangal a chur ar chomhalta den Rialtas nó ar Aire Stáit a bheith i láthair amhlaidh tar éis na gcruinnithe sin freisin;
- (7) an chumhacht ceangal a chur ar Chathaoirleach ainmnithe comhlachta nó gníomhaireachta atá faoi choimirce Roinne a bheith i láthair os comhair an Roghchoiste, sula gceapfar é nó í, chun na tosaíochtaí straitéiseacha atá aige nó aici maidir leis an ról a phlé;
- (8) an chumhacht ceangal a chur ar chomhalta den Rialtas nó ar Aire Stáit atá freagrach go hoifigiúil in Acht a chur i ngníomh freastal os comhair Roghchoiste i ndáil le tuarascáil faoi Bhuan-Ordú 204 a bhreithniú;

- (9) faoi réir aon srianta a bheidh forordaithe thairis sin le dlí, an chumhacht ceangal a chur ar shealbhóirí príomhoifige—
- (a) comhlachta Stáit atá faoi chúram Roinne Rialtais, nó
 - (b) comhlachta nach comhlacht Stáit, atá á mhaoiniu go páirteach ag an Stát, bheith i láthair ag cruinnithe den Roghchoiste, de réir mar is cuí, chun saincheistanna a phlé a bhfuil siad freagrach iontu go hoifigiúil: Ar choinníoll go bhféadfaidh sealbhóir oifige den sórt sin diúltú a bheith i láthair ar chúiseanna a shonrófar agus a thabharfar i scríbhinn don Roghchoiste, agus féadfaidh an Roghchoiste tuairisciú don Dáil ina leith sin; agus
- (10) an chumhacht—
- (a) seirbhísí daoine a bhfuil saineolas nó eolas teicniúil acu a fhostú, d'fhonn cabhrú leis nó le haon Fhochoiste dá chuid le linn nithe áirithe a bhreithniú; agus
 - (b) tabhairt faoi thaisteal;
- Ar choinníoll go mbeidh na cumhachtaí faoin mír seo faoi réir cibé moltaí a dhéanfaidh an Gasra Oibre de Chathaoirigh Coistí faoi Bhuan-Ordú 130(5)(a).

105. Cúrsaí oird a ardú i gCoiste

- (1) I gcás, i gcúrsa imeachtaí Coiste arna cheapadh ag an Dáil, nó aon Fhochoiste den Choiste sin, go n-iarrfaidh comhalta nó finné rialú maidir le cúrsa oird, rialóidh an Cathaoirleach láithreach, nó a luaithe is indéanta, maidir leis an ní.
- (2) Féadfaidh cúrsaí oird faoi mhír (1) a bheith bainteach leis na nithe seo a leanas ach gan bheith teoranta dóibh—
- (a) an ábharthacht a bhaineann leis na himeachtaí maidir le horduithe tagartha an Choiste,
 - (b) an ábharthacht a bhaineann le ceistiú maidir leis an ní nó na nithe atá faoi scrúdú le linn na n-imeachtaí mar atá leagtha amach sa chuireadh don fhinné,
 - (c) caint a dhéanfar i gcúrsa na n-imeachtaí,
 - (d) fógra neamhleor i dtaobh nithe a thógfá le linn na n-imeachtaí, lena n-áirítear doiciméid,
 - (e) comhlíonadh aon treoirlínte nó aon phrótacal a bheidh glactha ag an gCoiste um Pribhléidí Parlaiminteacha agus Formhaoirsiú de réir Bhuan-Ordú 129, agus
 - (f) aon ní eile a bhaineann le seoladh na n-imeachtaí i gcoitinne.

106. Ordachán inordaitheachta (gnáthghnó Coiste)

- (1) Beidh feidhm ag forálacha an Bhuan-Ordaithe seo maidir le Coiste atá ag seoladh gnáthghnó Coiste (i.e. aon ghnó, seachas Fiosrúchán de chuid Chuid 2²¹), agus atá ag tabhairt ordacháin nó a thug ordachán (dá ngairtear “ordachán inordaitheachta” sa Bhuan-Ordú seo) arna mhíniú in alt 76 den Acht um Thithe an Oireachtais (Fiosrúcháin, Pribhléidí agus Nósanna Imeachta), 2013.

²¹ Féach an míniú in B.O. 146

- (2) Tabharfaidh an Coiste atá ag tabhairt ordachán inordaitheachta na nithe seo a leanas don duine dá dtugtar an t-ordachán sin:
 - (a) fógra réasúnach faoin dáta a cheanglaítear air nó uirthi a bheith i láthair; agus/nó,
 - (b) tréimhse réasúnach chun fianaise nó doiciméad a sholáthar, nó chun an t-ordachán a chomhlíonadh ar shlí eile.
- (3) Déanfaidh an Coiste atá ag tabhairt ordachán inordaitheachta a chur in iúl don duine dá dtugtar an t-ordachán sin na mór-réimsí gnó atá nó a bheidh an Coiste a sheoladh agus lena mbaineann an t-ordachán, agus beidh an t-ordachán iomchuí i gcónaí maidir le himeachtaí an Choiste.
- (4) Aon duine a fhreastalaíonn os comhair Coiste de bhun ordachán inordaitheachta, féadfaidh duine amháin eile, ar duine é nó í a fhéadfaidh a bheith ina chleachtóir dlí nó ina cleachtóir dlí, a bheith ina theannta nó ina teannta, tar éis don duine sin fógra réasúnach a thabhairt don Choiste.
- (5) Aon Choiste atá ag tabhairt ordachán inordaitheachta nó a thug ordachán inordaitheachta, agus tar éis do dhuine ordachán a chomhlíonadh, gníomhóidh an Coiste sin agus aird chuí aige ar na nithe seo a leanas:
 - (a) nósanna imeachta cothroma;
 - (b) cearta an duine dá dtugtar an t-ordachán; agus
 - (c) cearta aon duine eile dá ndéanann an t-ordachán difear.

107. Comhchruinnithe de Roghchoistí

Beidh de chumhacht ag gach Roghchoiste a iarraidh ar Roghchoiste eile go dtionólfar comhchruinniú den dá Choiste chun ní sonrath nó nithe sonracha comhghníomhaíochta a bhreithniú agus, i gcás aon chomhchruinnithe den sórt sin—

- (a) gníomhóidh Cathaoirleach an Choiste iarrthaigh mar Chathaoirleach agus, mura féidir don Chathaoirleach a bheith i láthair, beidh feidhm ag forálacha Bhuan-Ordú 113(3) agus (5);
- (b) beidh feidhm ag forálacha an dá Choiste i dtaobh córaim fara an modhnú go laghdófar gach córam den sórt sin de leath agus ansin go gcothromófar é suas go dtí an chéad slánuimhir eile is gaire; agus
- (c) ní bheidh feidhm ag orduithe tagartha an dá Choiste ach amháin a mhéid is orduithe iad a bhaineann leis an dá Choiste.

108. Cumhacht Roghchoiste chun a thuairim a thuairisciú, agus chun tuairisc speisialta a thabhairt

Féadfaidh Roghchoiste, dár tugadh cumhacht chun fios a chur ar dhaoine, ar pháipéir, agus ar thaifid, a thuairimí agus a thagairtí, mar aon le miontuairiscí na fianaise a glacadh os a chomhair, a thuairisciú don Dáil, agus fós tuairisc speisialta a thabhairt ar nithe ar bith is cuí leis a chur faoi bhráid na Dála.

109. Tuarascálacha Roghchoistí a Chlóbhualadh agus a Fhoilsiú, Cláir Oibre agus Tuarascálacha Bliantúla Roghchoistí

- (1) Faoi réir mhír (2), déanfar gach tuarascáil a bheartóidh Roghchoiste a thabhairt, arna glacadh ag an Roghchoiste, a leagan faoi bhráid Dháil Éireann láithreach, mar aon le haon doiciméad a bhaineann leis an gcéanna a bheartaíonn an Roghchoiste a fhoilsiú, agus as a aithle sin beidh cumhacht ag an Roghchoiste an tuarascáil sin agus an doiciméad nó na doiciméid sin, de réir mar a bheidh, a chlóbhualadh agus a fhoilsiú: Ar choinníoll go bhféadfaidh Roghchoiste cumhachtaí faoin mír seo a tharmligean go sainráite chun aon cheann dá Fhochoistí, i ndáil le tuarascálacha i gcoitinne nó i ndáil le tuarascáil ar leithligh.
- (2) D'ainneoin ghinearáltacht mhír (1), measfar gurb ionann Cléireach na Dála d'fháil Teachtaireachta, de réir Bhuan-Ordú 110, agus an Roghchoiste do thabhairt tuarascála ar an mBille nó ar an Meastachán, de réir mar a bheidh.
- (3) Faoi réir Bhuan-Ordú 128, déanfaidh gach Roghchoiste a nósanna imeachta, agus a ról i gcoitinne, a athbhreithniú go leanúnach, agus tabharfaidh sé tuarascáil faoi na nithe sin don Choiste um Buan-Orduithe agus Athleasú na Dála uair amháin ar a laghad gach bliain.
- (4) A luaithe is féidir i ndiaidh a cheaptha agus uair in aghaidh na bliana ina dhiaidh sin, ullmhóidh gach Roghchoiste clár oibre agus leagfaidh sé an clár sin faoi bhráid Dháil Éireann.
- (5) Déanfaidh gach Roghchoiste, ó am go ham de réir mar is cuí leis an Roghchoiste, miontuairiscí ar a chuid imeachtaí a leagan faoi bhráid Dháil Éireann.
- (6) I gcás—
 - (a) go mbeidh dáta ceaptha ag Dáil Éireann don Roghchoiste chun tuairisciú don Dáil agus gur mó ná bliain amháin an seal idir an dáta sin a cheapadh agus an dáta chun tuairisciú, nó
 - (b) nach mbeidh aon dáta ceaptha ag Dáil Éireann chun tuairisciú, déanfaidh an Roghchoiste sin, ar chothrom dháta a cheaptha gach bliain tar éis bhliain an cheaptha sin, tuarascáil bhliantúil a thabhairt do Dháil Éireann ina mbeidh mionsonraí—
 - (i) faoin obair a bheidh curtha i gcrích ag an Roghchoiste, agus
 - (ii) faoin obair a bheidh ar siúl ag an Roghchoiste,agus féadfar, má mheasann an Roghchoiste gur cuí é, an tuarascáil i dtaobh a nósanna imeachta, agus i dtaobh a róil, (agus sa chás sin cuirfear cóip den tuarascáil bhliantúil ar aghaidh chuig an gCoiste um Buan-Orduithe agus Athleasú na Dála), an clár oibre agus miontuairiscí ar a chuid imeachtaí dá dtagraítear i míreanna (3), (4) agus (5) faoi seach den Bhuan-Ordú seo a bheith ar áireamh sa tuarascáil bhliantúil.

110. Teachtaireachtaí ó Roghchoistí i nDáil le Billí nó Meastacháin

I gcás go mbeidh Roghchoiste tar éis a bhreithniú a chríochnú ar Bhille nó ar Mheastachán a bhí curtha faoina bhráid ag an Dáil, cuirfidh an Coiste Teachtaireacht á rá sin chuig an Dáil. Is i scríbhinn agus arna síniú ag Cléireach an Choiste a bheidh Teachtaireachtaí den sórt sin agus díreofar chuig Cléireach na Dála iad. Is é Cléireach

na Dála a ghlacfaidh Teachtaireachtaí ó Roghchoistí. Cuirfidh an Ceann Comhairle aon Teachtaireacht den sórt sin in iúl don Dáil a luaithe is caoithiúil.²²

111. Díospóireacht ar thuarascálacha ó Choistí

- (1) Más rud é go ndéanfaidh Buan-Choiste, Roghchoiste, Coiste Speisialta nó Comhchoiste, de réir mar a bheidh, tuarascáil a thabhairt ina bhfuil iarraidh go ndéanfaidh an Dáil díospóireacht ar an tuarascáil, déanfar tairiscint go dtabharfaidh an Dáil an tuarascáil dá haire a luaithe is indéanta tar éis don Choiste an tuarascáil a ghlacadh: Ar choinníoll go measfar aon tairiscint den sórt sin nach ndéanfar laistigh de dhá mhí dhéag ón dáta a ndearna an Cléireach í a fhoilsiú i dtosach agus fógra ina leith a thabhairt do chomhaltaí de bhun Bhuan-Ordú 37 a bheith tite ar lár, ach sin gan dochar don cheart chun an tairiscint sin a chur síos arís.
- (2) Féadfaidh Cathaoirleach an Choiste fógra a thabhairt gur mian leis nó léi tuarascáil ó Choiste a tharraingt anuas lena breithniú aon dara Déardaoin, is tuarascáil ó Choiste a leagadh faoi bhráid na Dála agus a bhfuil tairiscint go ndéanfaidh an Dáil an tuarascáil a thabhairt dá haire foilsithe ag an gCléireach agus fógra ina leith tugtha do na comhaltaí de bhun Bhuan-Ordú 37: Ar choinníoll go bhfaighidh an Coiste Gnó an fógra sin tráth nach déanaí ná 11 a.m. an ceathrú lá roimh chruinniú seachtainiúil an Choiste Gnó.
- (3) Is é an Coiste Gnó a chinnfidh cén tuarascáil ó Choiste a bheidh le breithniú aon dara Déardaoin.
- (4) Ní thabharfar thar dhá uair an chloig ar fad le haghaidh na díospóireachta ar an tairiscint go ndéanfaidh an Dáil an tuarascáil a thabhairt dá haire.

Ar choinníoll go mbeidh feidhm ag na teorainneacha ama agus ag an ord cainteoirí seo a leanas maidir leis an díospóireacht:

- (a) maidir leis na hóráidí seo a leanas—
 - (i) óráid an chomhalta a thairgfidh an tairiscint, arb é nó í Cathaoirleach an Choiste, nó ar comhalta eile den Choiste a bheidh ainmnithe ina ionad nó ina hionad, é nó í, agus
 - (ii) óráid ó chomhalta den Rialtas nó ó Aire Stáit, a dhéanfaidh freagra an Rialtais ar an tuarascáil, lena n-áirítear freagra an Rialtais ar aon mholtaí atá ar áireamh ann, a leagan amach,
ní rachaidh siad thar 15 nóiméad i ngach cás;
- (b) ní rachaidh óráid gach comhalta eile ar a nglaofar thar deich nóiméad;
- (c) beidh comhalta den Rialtas nó Aire Stáit, a fhéadfaidh labhairt faoi dhó, i dteideal óráid a thabhairt go díreach roimh an bhfreagra ón tairgtheoir, agus ní rachaidh an óráid sin thar deich nóiméad;
- (d) beidh an tairgtheoir i dteideal tréimhse nach faide ná deich nóiméad le haghaidh óráid freagartha; agus
- (e) beidh gach comhalta i dteideal a gcuid ama a roinnt.

²² Féach freisin B.O. 109(2), 143(2) agus 195

112. Féadfar dáta a cheapadh don Choiste Speisialta chun tuairisciú don Dáil

Déanfar, más gá sin, leis an Ordú ón Dáil ag cur Coiste Speisialta ar bun chun Bille a bhreithniú²³ dáta a cheapadh don Choiste chun tuairisciú don Dáil.

113. Cathaoirleach, Leas-Chathaoirleach agus Cathaoirligh shealadacha

- (1) I ngach Coiste, ní bheidh ach aon vóta amháin ag an gCathaoirleach.
- (2) Déanfar cion de phoist mar Chathaoirleach a leithroinnt ar an bpáirtí nó ar na páirtithe sa Rialtas agus ar gach grúpa sa Dáil (mar a mhínítear i mBuan-Ordú 170). Déanfar an cion sin a ríomh de réir chóras d'Hondt agus, faoin gcóras sin, roghnóidh an páirtí nó na páirtithe sa Rialtas agus gach grúpa post ar leith mar Chathaoirleach de réir mar a dhéanfar na poist a leithroinnt, gan poist arna leithroinnt cheana le Buan-Orduithe nó le hOrdú ón Dáil a áireamh: Ach ní cead do pháirtí Rialtais an Chathaoirleacht ar an gCoiste um Chuntais Phoiblí a roghnú. Ceapfaidh an Teach gach Cathaoirleach, de réir fhorálacha an Bhuan-Ordaithe seo agus na mBuan-Orduithe i gcoitinne.
- (3) Féadfaidh gach Coiste duine dá chomhaltaí a thoghadh chun bheith ina Leas-Chathaoirleach. Mura féidir don Chathaoirleach a bheith i láthair, déanfaidh an Leas-Chathaoirleach na dualgais a chomhlíonadh a chuirtear ar an gCathaoirleach leis na Buan-Orduithe, agus an t-údarás a fheidhmiú a thugtar dó nó di leis na Buan-Orduithe.
- (4) Ar dhul i gCeannas dó nó di den chéad uair tar éis a thofa nó a tofa, tabharfaidh an Cathaoirleach agus an Leas-Chathaoirleach an dearbhú seo a leanas:

“Dearbhaím go sollúnta go ndéanfaidh mé, go cuí agus go dílis agus a mhéid is eol agus is cumas dom, oifig Chathaoirleach / Leas-Chathaoirleach an [cuir isteach ainm an Choiste] a fheidhmiú gan scáth gan fabhar, na rialacha mar atá siad leagtha síos ag an Teach a chur i bhfeidhm go cothrom neamhchlaonta, ord a choimeád agus cearta agus pribhléidí comhaltaí a chaomhnú de réir an Bhunreachta agus na mBuan-Orduithe.”

- (5) I gcás nach féidir do Chathaoirleach Coiste (ná don Leas-Chathaoirleach má bhíonn sé nó sí ceaptha) a bheith i láthair, cromfaidh an Coiste láithreach ar dhuine dá chomhaltaí a bheidh i láthair a thoghadh chun na dualgais a chomhlíonadh a chuirtear ar an gCathaoirleach leis na Buan-Orduithe, agus an t-údarás a fheidhmiú a thugtar dó nó di leis na Buan-Orduithe, fad a bheidh an Cathaoirleach nó an Leas-Chathaoirleach as láthair amhlaidh.
- (6) I gcás go scoirfidh Cathaoirleach Coiste atá ag seoladh fiosrúchán de chuid Chuid 2²⁴ de bheith ina chomhalta nó ina comhalta den Choiste sin, déanfaidh an Dáil, le Rún, Cathaoirleach a cheapadh as measc an chuid eile de chomhaltaí an Choiste.²⁵

114. Freagracht Cathaoirleach Coiste maidir le Buan-Orduithe, rialacha agus prótacail a chomhlíonadh

- (1) Beidh Cathaoirleach gach Coiste arna cheapadh ag an Dáil freagrach as a áirithiú go gcomhlíonfaidh a Choiste nó a Coiste na Buan-Orduithe agus na rialacha a bheidh

²³ B.O. 188

²⁴ Féach an míniú in B.O. 146

²⁵ Féach Cuid 3 den Acht um Thithe an Oireachtais (Fiosrúcháin, Pribhléidí agus Nósanna Imeachta), 2013 i ndáil le fiosrúcháin de chuid Chuid 2 agus nósanna imeachta córa

leagtha síos ag an Teach nó na Tithe agus as imeachtaí an Choiste a sheoladh go hordúil agus go cothrom, de réir Bhuan-Ordú 75.

- (2) Beidh an Cathaoirleach freagrach as—
 - (a) a chinntiú go ngníomhóidh an Coiste faoi réim a orduithe tagartha arna gcinneadh ag an Teach,
 - (b) a chinntiú go ngníomhóidh an Coiste faoi réim théarmaí aon chuireadh arna eisiúint chuig aon fhinné chun láithriú os comhair an Choiste,
 - (c) ord a choimeád sa Choiste, lena n-áirítear rialú maidir le cúrsaí oird nuair a iarrfaidh comhalta, finné nó tríú páirtí air nó uirthi déanamh amhlaidh,
 - (d) cothromaíocht a aimsiú maidir le cearta daoine dá dtagraítear le linn imeachtaí agus cearta comhaltaí, ag féachaint do cibé treoirlínte nó prótacail a bheidh glactha ag an gCoiste um Pribhléidí Parlaiminteacha agus Formhaoirsiú de réir Bhuan-Ordú 129, agus
 - (e) a chinntiú go gcomhlíonfar cibé rialacha riaracháin lena rialófar Coistí agus a chinneadh Coimisiún Thithe an Oireachtais.
- (3) I gcás go dtabharfaidh Cathaoirleach rialú maidir leis an gCoiste do chloí lena chuid orduithe tagartha faoi mhír (2)(a) den Bhuan-Ordú seo, tabharfar fógra maidir leis an rialú sin don Choiste agus don Cheann Comhairle ina cháil nó ina cáil mar Chathaoirleach an Choiste um Fhormhaoirsiú Sainchúraim.
- (4) Más rud é, i dtuairim an Choiste iomchuí, gur mhainnigh Cathaoirleach an Choiste a fhreagrachtaí nó a freagrachtaí a urscaoileadh mar atá leagtha amach sna Buan-Orduithe seo, féadfaidh an Coiste, ar thairiscint shubstainteach, an Cathaoirleach a cháineadh agus tuairisciú don Choiste um Pribhléidí Parlaiminteacha agus Formhaoirsiú ar an gcéanna.

115. Comhaltas *Ex Officio* de Roghchoistí, Ionadú iontu, agus Freastal orthu

- (1) An comhalta den Rialtas atá i mbun na Roinne iomchuí, beidh sé nó sí ina chomhalta nó ina comhalta *ex officio* de Roghchoiste arna cheapadh de bhun Bhuan-Ordú 103, agus beidh sé nó sí i dteideal vótáil in imeachtaí Roghchoiste, chun na nithe seo a leanas a bhreithniú:
 - (a) Billí;
 - (b) tograí a bheidh in aon tairiscint, lena n-áirítear aon tairiscint de réir bhrí Bhuan-Ordú 228,
 - (c) Meastacháin i gcomhair Seirbhísí Poiblí, agus
 - (d) Grinnscrúdú ar Bhillí comhaltaí príobháideacha de réir Bhuan-Ordú 185,Ar choinníoll go bhféadfaidh an comhalta sin den Rialtas comhalta eile den Rialtas a ainmniú chun gníomhú ina ionad nó ina hionad féin chun na críche sin.
- (2)
 - (a) I gcás comhalta a bheidh ainmnithe chun fónamh ar Roghchoiste nó ar Choiste Speisialta a bheith as láthair, féadfaidh ionadaí páirt a ghlacadh sna himeachtaí agus beidh sé nó sí i dteideal vótáil in ionad an chomhalta a bheidh as láthair: Ar choinníoll nach comhalta den Rialtas ná Aire Stáit an t-ionadaí ainmnithe.
 - (b) Chun críocha an Bhuan-Ordaithe seo, maidir le comhalta a bheartóidh gníomhú mar ionadaí ar chomhalta a bheidh as láthair (nó ar ionadaí nach mbeidh i

láthair), ní aithneofar é nó í sa cháil sin ach amháin i gcás go gcuirfidh sé nó sí in iúl do chléireach an Choiste, roimh an gcruinniú nó le linn an chruinnithe, go bhfuil sé beartaithe aige nó aici ionadú a dhéanamh, faoi réir fhorálacha fhomhír (c).

Ach i gcás go mbeartóidh an t-ionadaí tairiscintí a dhéanamh ina ainm nó ina hainm féin, ní foláir dó nó di an t-ionadú a chur in iúl i scríbhinn do chléireach an Choiste roimh dhul in éag don sprioc-am iomchuí chun tairiscintí a chur isteach.

- (c) Ní bheidh ionadú mar a fhoráiltear i bhfomhír (b) bailí ach amháin—
- (i) más comhalta de pháirtí nó de chomhlacht comhaltaí ag a bhfuil ionadaíocht sa Rialtas an comhalta nó an t-ionadaí a bheidh as láthair, i gcás go bhfuil an comhalta a bheidh ag tabhairt fógra ina chomhalta nó ina comhalta d'aon pháirtí nó d'aon chomhlacht comhaltaí den sórt sin; agus
 - (ii) mura comhalta de pháirtí nó de chomhlacht comhaltaí ag a bhfuil ionadaíocht sa Rialtas an comhalta nó an t-ionadaí a bheidh as láthair, i gcás go bhfuil an comhalta a bheidh ag tabhairt fógra sa pháirtí nó sa ghrúpa céanna (mar a mhínítear i mBuan-Ordú 170) leis an gcomhalta nó leis an ionadaí a bheidh as láthair.
- (d) Féadfaidh comhalta de Choiste, lena n-áirítear ionadaí—
- (i) i gcás go bhfuil sé nó sí ina chomhalta nó ina comhalta de pháirtí nó de chomhlacht comhaltaí ag a bhfuil ionadaíocht sa Rialtas, tairiscintí a dhéanamh agus leasuithe a thairiscint in ainm aon chomhalta den Choiste ar comhalta é nó í d'aon pháirtí nó d'aon chomhlacht comhaltaí den sórt sin;
 - (ii) i gcás nach bhfuil sé nó sí ina chomhalta nó ina comhalta de pháirtí nó de chomhlacht comhaltaí ag a bhfuil ionadaíocht sa Rialtas, tairiscintí a dhéanamh agus leasuithe a thairiscint in ainm aon chomhalta den Choiste atá sa pháirtí nó sa ghrúpa céanna (mar a mhínítear i mBuan-Ordú 170).
- (3) Féadfaidh comhaltaí de Dháil Éireann, nach comhaltaí de Roghchoiste, a bheith i láthair agus páirt a ghlacadh in imeachtaí aon Roghchoiste nó Fochoiste gan ceart vótála a bheith acu ná an ceart tairiscintí a dhéanamh, ach amháin de réir mhír (2), agus de thoradh fhorálacha Bhuan-Ordú 189 i ndáil le leasuithe ar Bhillí a chur síos.
- (4) Féadfaidh comhaltaí páirt a ghlacadh i gcruinniú de Bhuanchoiste, de Roghchoiste nó de Choiste Speisialta trí cibé ardán sonraithe físchomhdhála a bheidh arna cheadú agus arna sholáthar ag Coimisiún Thithe an Oireachtais: Ar choinníoll, i gcás gur go poiblí a sheolfar an cruinniú, nach bhféadfaidh comhalta páirt a ghlacadh amhlaidh ach amháin ó ionad laistigh de mhaighne an Oireachtais; Ar choinníoll thairis sin nach gceadófar páirt a ghlacadh i vótálacha trí ardán den sórt sin, cibé acu an mbeidh an Coiste i seisiún poiblí nó i seisiún príobháideach.

116. Cruinnithe Príobháideacha Coistí

- (1) Faoi réir mhír (2) den Bhuan-Ordú seo, féadfaidh comhaltaí de Dháil Éireann cuairteoirí agus ionadaithe údaraithe Nuachtán a thabhairt isteach chuig cruinnithe de Bhuan-Choistí, de Roghchoistí nó de Choistí Speisialta.²⁶

²⁶ Féach freisin B.O. 154

- (2) Féadfaidh Buan-Choiste, Roghchoiste nó Coiste Speisialta tráth ar bith, le hOrdú, teacht le chéile go príobháideach agus déanfar gach cuairteoir agus ionadaí údaraithe Nuachtán a dhúnadh amach as an Seomra fad a bheidh an t-Ordú sin i bhfeidhm.

117. Vótáil a dhéanamh i gCoistí: comhionannas vótaí agus cásanna ina mbíonn tosaíocht ag vótáil Dála

- (1) Déanfar vótáil i mBuan-Choistí, i Roghchoistí nó i gCoistí Speisialta tríd an gCléireach a bheidh ag freastal ar an gCoiste do ghlaoch ainmneacha na gcomhaltaí agus, más ionann líon na vótaí ar an dá thaobh, cinnfear gur freagra diúltach a tugadh ar an gceist.
- (2) Má éilítear vótáil i Roghchoiste nó i gCoiste Speisialta, cuirfear an glas ar na doirse agus déanfar an vótáil i ndiaidh seal ocht nóiméad nó a luaithe a bheidh comhaltaí uile an Choiste (nó na hionadaithe uile a bheidh ainmnithe go cuí, de réir mar a bheidh) i láthair, cibé acu is luaithe: Ar choinníoll, i gcás go mbeifear tar éis vótáil a éileamh i Roghchoiste nó i gCoiste Speisialta agus go n-éileofar vótáil dá éis sin sa Dáil sula mbeidh cromtha ag an gCléireach a bheidh ag freastal ar an gCoiste ar an vótáil a dhéanamh trí ainmneacha chomhaltaí an Choiste a ghlaoch, go ndéanfar an vótáil sin i Roghchoiste nó i gCoiste Speisialta a chur siar go dtí tar éis chríochnú na vótála sa Dáil agus chríochnú aon vótálacha eile sa Dáil a éileofar láithreach dá éis sin, mura rud é go gcinnefidh an Coiste a mhalairt i dtosach an chruinnithe.

118. Córam Roghchoistí

- (1) Mura bhforáiltear a mhalairt leis na Buan-Orduithe seo nó le hOrdú ón Dáil, triúr is córam do Roghchoiste nó d'Fhochoiste de Roghchoiste.²⁷
- (2) Ní dhéanfar comhalta de Dháil Éireann a bheidh i láthair de bhun Bhuan-Ordú 115(3) a áireamh chun córam a chinneadh.
- (3) Déanfar comhalta den Rialtas nó Aire Stáit a bheidh i láthair de bhun Bhuan-Ordú 115(1) a áireamh chun córam a chinneadh.
- (4) Is é is córam do Chomhchoiste córam cónasctha an dá Roghchoiste atá ar áireamh ann, lúide duine amháin: Ar choinníoll, chun córam a chinneadh, gur comhalta de Dháil Éireann duine amháin ar a laghad de na comhaltaí a bheidh i láthair agus gur comhalta de Sheanad Éireann duine amháin ar a laghad de na comhaltaí a bheidh i láthair nó, chun críche Bhuan-Ordú 115(4), a bheidh ag glacadh páirt in imeachtaí ar cibé ardán sonraithe físchomhdhála arna cheadú agus arna sholáthar ag Coimisiún Thithe an Oireachtais: Ar choinníoll fairis sin go ndéanfar tagairtí sna Buan-Orduithe do bheith i láthair, do pháirt a ghlacadh in imeachtaí, do bheith i láthair agus páirt a ghlacadh, a fhorléiriú dá réir sin.

119. Asláithreacht le linn d'fhinné fianaise a thabhairt

- (1) Faoi réir Bhuan-Ordú 120, i gcás aon chomhalta de Choiste atá ag seoladh fiosrúchán de chuid Chuid 2²⁸ (i gcás go bhfuil an chumhacht ag an bhfiosrúchán cinntí fíorais a dhéanamh) a bheith as láthair le linn d'fhinné aon fhianaise a thabhairt ag cruinniú den Choiste, déanfaidh an Cathaoirleach tairiscint a chur síos le haghaidh Rún ó Dháil

²⁷ Féach freisin B.O. 121 maidir le vótálacha agus córaim i gCoistí

²⁸ Féach an míniú in B.O. 146

Éireann chun an comhalta a chur den Choiste de réir alt 20(4) den Acht um Thithe an Oireachtais (Fiosrúcháin, Pribhléidí agus Nósanna Imeachta), 2013.

- (2) Chun críocha an Bhuan-Ordaithe seo agus Bhuan-Ordú 120, is finné é nó í aon duine a thugann fianaise ó bhéal don Choiste seachas fostaithe de chuid Choimisiún Thithe an Oireachtais agus aon duine ag a bhfuil eolas nó saineolas teicniúil arna fhrúiliú nó arna frúiliú ag Coimisiún Thithe an Oireachtais.

120. Asláithrecht le linn d'fhinné fianaise a thabhairt mar gheall ar imthosca eisceachtúla

Más rud é go bhfuil, nó go mbeidh, comhalta de Choiste atá ag seoladh fiosrúchán de chuid Chuid 2²⁹ (i gcás go bhfuil an chumhacht ag an bhfiosrúchán cinntí fíorais a dhéanamh) as láthair le linn d'fhinné aon fhianaise a thabhairt ag cruinniú den Choiste, agus go gcomhaontaíonn an Coiste gur imthosca eisceachtúla is cúis leis an asláithrecht:

- (1) féadfaidh sé a chinneadh gan dul ar aghaidh le fianaise an fhinné nó tosach fhianaise an fhinné a chur siar; nó
- (2) i gcás go bhfuil an Coiste den tuairim gur gá dul ar aghaidh le fianaise an fhinné, féadfaidh sé, tar éis comhairle dlí a bhreithniú, dul ar aghaidh leis an gcruinniú más rud é:
 - (a) go dtoilíonn an finné go ndéanfar a fhianaise nó a fianaise a éisteacht gan an comhalta a bheith i láthair; agus
 - (b) go gcomhaontaíonn an finné le haon bhearta eile is gá agus/nó is cuí de réir na comhairle dlí a bheidh tugtha don Choiste,

agus ní dhéanfaidh an Cathaoirleach an tairiscint a chur síos (faoi Bhuan-Ordú 119) le haghaidh Rún chun an comhalta a chur den Choiste.

121. Easpa córaim i mBuan-Choiste, i Roghchoiste nó i gCoiste Speisialta (lena n-áirítear ar thuairisc vótála)

- (1) Más rud é, laistigh de sheal ceathrú uaire an chloig tar éis an ama a bheidh ceaptha le haghaidh an chruinnithe de Bhuan-Choiste, de Roghchoiste nó de Choiste Speisialta, nach mbeidh córam i láthair, beidh an Coiste ar athló agus déanfaidh an Cléireach a bheidh ag freastal ar an gCoiste, tar éis ainmneacha na gcomhaltaí a d'fhreastail a chur síos i miontuairiscí imeachtaí an Choiste nó na hainmneacha a thaifeadh ar cibé slí a ordóidh Cléireach an Choiste lena mbaineann, cruinniú a chomórath le haghaidh lae dá éis sin nó le haghaidh trátha ina dhiaidh sin an lá céanna.
- (2) Más rud é, aon tráth le linn cruinnithe de Bhuan-Choiste, de Roghchoiste nó de Choiste Speisialta, go gcuirfidh aon chomhalta in iúl don Chathaoirleach nach bhfuil córam i láthair, nó más léir sin ó thuairisc vótála, agus más rud é i gceann seal nach lú ná ocht nóiméad go mbeifear fós gan chóram, cuirfidh an Cathaoirleach an cruinniú ar fionraí go dtí uair is déanaí ná sin agus a luafaidh sé nó sí, nó cuirfidh sé nó sí an cruinniú ar athló go dtí lá ina dhiaidh sin gan ceist a chur; agus ní mheasfar aon chinneadh a bheith déanta leis an vótáil sin; agus déanfar an uair a cuireadh an cruinniú ar athló amhlaidh, mar aon le hainmneacha na gcomhaltaí a bhí i láthair, a

²⁹ Féach an míniú in B.O. 146

chur síos i miontuairiscí imeachtaí an Choiste nó a thaifeadadh ar cibé slí a ordóidh Cléireach an Choiste lena mbaineann.³⁰

122. Iompar mí-ordúil i gCoistí

- (1) Ordóidh Cathaoirleach Coiste a bheidh ceaptha ag Dáil Éireann, nó Fochoiste dá chuid, do chomhalta den Choiste, do chomhalta de Dháil Éireann a bheidh i láthair de bhun Bhuan-Ordú 115, nó d'aon duine eile a bheidh i láthair, a bheidh á iompar nó á hiompar féin go han-mhí-ordúil, imeacht láithreach ón gcruinniú den Choiste agus fanacht as ar feadh an chuid eile den chruinniú sin. An comhalta nó an duine eile a n-ordófar dó nó di imeacht de bhun an Bhuan-Ordaithe seo, imeoidh sé nó sí láithreach ón gcruinniú.
- (2) Chun críocha an Bhuan-Ordaithe seo, folóidh iompar an-mhí-ordúil neamhaird a thabhairt ar údarás na Cathaoireach, amhail ordachán arna thabhairt ag an gCathaoirleach dó nó di chun scor de cheistiú áirithe a shárú nó diúltú caint a tharraingt siar nuair a ordóidh an Cathaoirleach dó nó di déanamh amhlaidh.
- (3) Más rud é, gur dóigh le Cathaoirleach Coiste a bheidh ceaptha ag an Dáil, nó aon Fochoiste dá chuid, ar aon ócáid, nach leor na cumhachtaí a thugtar faoi mhír (1) chun déileáil le hiompar mí-ordúil comhalta, féadfaidh an Cathaoirleach tuarascáil a thabhairt don Dáil san fhoirm thíos, ina molfar go n-ainmneofar an comhalta lena fhionraí nó lena fionraí ó sheirbhís leis an gCoiste. Craolfaidh an Cathaoirleach, ag an gcruinniú ag ar tharla an t-iompar mí-ordúil go bhfuil beartaithe aige nó aici an tuarascáil a thabhairt, agus cuirfidh sé nó sí teachtaireacht i scríbhinn ina thaobh sin chuig Cléireach na Dála agus í san fhoirm seo a leanas:

“Tuiriscím leis seo go bhfuil an Teachta [cuir isteach ainm an Teachta] lena ainmniú/lena hainmniú le cur ar fionraí ó sheirbhís [cuir isteach ainm an Choiste] de réir Bhuan-Ordú 77, tar éis dó/di iompar/ an-mhí-ordúil a dhéanamh agus neamhaird a thabhairt ar m'údarás mar Chathaoirleach an [cuir isteach an dáta].”

Is ionann teachtaireacht den sórt sin agus tuarascáil faoin mír seo.

- (4) Féadfaidh Cathaoirleach Coiste, in ionad tuarascáil a thabhairt faoi mhír (3), a mholadh go ndéanfaidh an Coiste ina iomláine tuarascáil a thabhairt san fhoirm thíos, i ndáil le hiompar mí-ordúil comhalta, is tuarascáil ina molfar go ndéanfar an comhalta a fhionraí ó sheirbhís leis an gCoiste. I gcás go gcomhaontóidh Coiste tuarascáil den sórt sin a thabhairt, cuirfidh sé teachtaireacht i scríbhinn ina thaobh sin chuig Cléireach na Dála agus í san fhoirm seo a leanas:

“Tuiriscíonn.....[cuir isteach ainm an Choiste] leis seo go bhfuil an Teachta [cuir isteach ainm an Teachta] lena ainmniú/lena hainmniú le cur ar fionraí ó sheirbhís..... [cuir isteach ainm an Choiste] de réir Bhuan-Ordú 77, tar éis dó nó di iompar an-mhí-ordúil a dhéanamh agus neamhaird a thabhairt ar údarás na Cathaoireach ag cruinniú an [cuir isteach an dáta].”

Is ionann teachtaireacht den sórt sin agus tuarascáil faoin mír seo.

³⁰ Féach freisin B.O. 22 agus 95 maidir le vótálacha agus córaim sa Dáil

- (5) Ar Chléireach na Dála d'fháil tuarascála faoi mhír (3) nó (4), déanfaidh an Ceann Comhairle, díreach roimh an Ord Gnó, nó díreach tar éis Ceisteanna maidir le Beartas nó Reachtaíocht faoi Bhuan-Ordú 36, ar an gcéad lá suí eile, nó a luaithe is indéanta ina dhiaidh sin, an comhalta a ainmniú [*tar éis fógra ina thaobh sin a thabhairt don Choiste Gnó*] de réir Bhuan-Ordú 77, agus beidh feidhm ag forálacha an Bhuan-Ordaithe sin.

123. Cruinniú Buan-Choiste, Roghchoiste nó Coiste Speisialta a chur ar athló nó ar fionraí i gcás mí-oird mhóir

I gcás mí-oird mhóir, féadfaidh Cathaoirleach Buan-Choiste, Roghchoiste nó Coiste Speisialta an cruinniú a chur ar athló gan ceist a chur, nó an cruinniú a chur ar fionraí go ceann tréimhse a luafaidh sé nó sí.

124. Brath claontachta – freagracht comhalta

- (1) Más rud é, maidir le comhalta, gur comhalta é nó í de Choiste a bhfuil fiosrúchán de chuid Chuid 2³¹ á sheoladh nó le seoladh aige, nó go gceaptar é nó í chuig Coiste a bhfuil fiosrúchán de chuid Chuid 2 á sheoladh nó le seoladh aige, agus go bhfuil an comhalta sin ar an eolas faoi aon ní i ndáil leis nó léi féin a bhféadfadh duine réasúnach a bhrath dá dheasca go bhfuil claontacht i gceist i ndáil leis an gcomhalta sin do bheith páirteach san fhiosrúchán sin, ansin staonfaidh an comhalta sin ó pháirt a ghlacadh san fhiosrúchán sin.
- (2) Féadfaidh comhalta iarratas a dhéanamh chuig an gCoiste um Pribhléidí Parlaiminteacha agus Formhaoirsiú ar thuairim i dtaobh an bhféadfadh duine réasúnach a bhrath go bhfuil claontacht i gceist i ndáil leis an gcomhalta sin do bheith páirteach i bhfiosrúchán de chuid Chuid 2. Is é a bheidh mar thoradh ar an tuairim a iarradh tairiscint i dtaobh an mbeidh an comhalta sin ina chomhalta nó ina comhalta den Choiste fiosrúcháin, de réir Bhuan-Ordú 126(4).
- (3) Sna Buan-Orduithe seo, i gcás tagairt a bheith déanta go bhféadfadh duine réasúnach a bhrath go bhfuil claontacht i gceist, ciallaíonn sí go bhféadfadh an duine a bhrath go bhfuil claontacht i gceist i ndáil leis na nithe seo a leanas—
- (a) baint nó plé a bheith ag comhalta le haon ní is ábhar d'fhiosrúchán de chuid Chuid 2, i gcás go bhféadfadh duine réasúnach a bhrath go bhfuil claontacht i gceist de dheasca na bainte sin nó an phlé sin;
 - (b) caint a bheidh déanta ag comhalta faoin ní nó faoi na nithe is ábhar don fhiosrúchán; nó
 - (c) aon imthosca iomchuí eile.

125. Comhalta a chur de Choiste fiosrúcháin i ndáil le brath claontachta

I gcás go staonfaidh comhalta ó pháirt a ghlacadh i bhfiosrúchán de chuid Chuid 2 ar na forais go bhféadfadh duine réasúnach a bhrath go bhfuil claontacht i gceist i ndáil leis an gcomhalta sin do bheith páirteach san fhiosrúchán, beartóidh an Dáil le rún, a luaithe is indéanta, go gcuirfear an comhalta den Choiste fiosrúcháin.

³¹ Féach an míniú in B.O. 146

126. Nósanna imeachta maidir le brath claontachta

- (1) (a) Féadfaidh aon duine aighneacht a chur faoi bhráid an Choiste um Pribhléidí Parlaiminteacha agus Formhaoirsiú ina n-éileofar go bhféadfadh duine réasúnach a bhrath go bhfuil claontacht i gceist i ndáil le comhalta a bheidh ceaptha chun páirt a ghlacadh i bhfiosrúchán de chuid Chuid 2. Is i scríbhinn a bheidh aighneacht den sórt sin agus beidh ar áireamh inti fianaise a bheidh mar thaca leis an éileamh.
- Ar choinníoll, i gcás nach gcomhlíonfaidh an aighneacht na coinníollacha sin, go gcuirfidh an Coiste um Pribhléidí Parlaiminteacha agus Formhaoirsiú an méid sin in iúl don duine agus go dtabharfaidh sé deis dó nó di an aighneacht a chur faoi bhráid an Choiste ar an modh ceart.
- (b) Déanfaidh an Coiste um Pribhléidí Parlaiminteacha agus Formhaoirsiú, a luaithe is indéanta, an aighneacht faoi mhír (a) a bhreithniú agus deis a thabhairt don chomhalta atá i gceist aighneacht a chur faoi bhráid an Choiste mar chosaint ar a sheasamh nó ar a seasamh i cibé foirm is cuí leis an gCoiste.
- (2) (a) Maidir le comhalta a iarrfaidh tuairim faoi Bhuan-Ordú 124(2) i dtaobh an bhféadfadh duine réasúnach a bhrath go bhfuil claontacht i gceist i ndáil leis an gcomhalta sin do bheith páirteach i bhfiosrúchán de chuid Chuid 2, is i scríbhinn a dhéanfaidh sé nó sí an iarraidh chuig an gCoiste um Pribhléidí Parlaiminteacha agus Formhaoirsiú agus beidh ina teannta cúis nó cúiseanna go bhfuil an tuairim á iarraidh.
- (b) Déanfaidh an Coiste um Pribhléidí Parlaiminteacha agus Formhaoirsiú, a luaithe is indéanta, an tuairim arna iarraidh faoi mhír (a) a bhreithniú.
- (3) I gcás go mbeidh an Coiste um Pribhléidí Parlaiminteacha agus Formhaoirsiú tar éis aighneacht faoi mhír (1), nó tuairim arna iarraidh faoi mhír (2), a bhreithniú, déanfaidh sé, a luaithe is indéanta agus más rud é nach mbeidh an comhalta iomchuí tar éis staonadh ó pháirt a ghlacadh san fhiosrúchán de chuid Chuid 2, tuarascáil a thabhairt i ndáil leis an gcomhalta do bheith páirteach san fhiosrúchán de chuid Chuid 2, mar aon le moladh—
- (a) gurb amhlaidh, tríd is tríd, go bhféadfadh duine réasúnach a bhrath, go bhfuil claontacht i gceist i ndáil leis an gcomhalta, nó
- (b) nach amhlaidh, tríd is tríd, go bhféadfadh duine réasúnach a bhrath go bhfuil claontacht i gceist i ndáil leis an gcomhalta.
- (4) A luaithe is indéanta tar éis tuarascáil faoi mhír (3) a ghlacadh, déanfaidh an Coiste um Pribhléidí Parlaiminteacha agus Formhaoirsiú an tuarascáil sin a leagan faoi bhráid na Dála, agus ainmneoidh sé duine dá chomhaltaí chun tairiscint a chur síos a luaithe is indéanta—
- (a) ina dtabharfar dá aire an moladh sa tuarascáil, agus
- (b) á mholadh go ndéanfar—
- (i) an comhalta atá i gceist a dheimhniú mar chomhalta den Choiste fiosrúcháin, nó
- (ii) an comhalta atá i gceist a chur den Choiste fiosrúcháin.
- (5) Déanfaidh an Dáil an tairiscint faoi mhír (4) a bhreithniú a luaithe is indéanta.

127. Cléireach Coiste do Scaipeadh Doiciméad

Ní dhéanfar aon doiciméad a gheobhaidh Cléireach Buan-Choiste nó Roghchoiste nó Fochoiste de a choimeád siar, a tharraingt siar nó a athrú gan fhios don Choiste, nó don Fhochoiste, de réir mar is cuí, nó gan ceadú uaidh. Chun críocha an Bhuan-Ordaithe seo, féadfar a chur in iúl do Chomhaltaí go bhfuarthas doiciméid den sórt sin, le toiliú an Choiste nó an Fhochoiste lena mbaineann, trí liosta de dhoiciméid den sórt sin a scaipeadh ó am go ham, de réir mar a chinneadh an Coiste nó an Fochoiste.

128. An Coiste um Buan-Orduithe agus Athleasú na Dála

N.B. [Féach **Ith 140** maidir leis an Ordú Seisiúnach ón Dáil a fhearann ar an mBuan-Ordú seo].

- (1) Beidh arna bhunú, i ndiaidh ationól na Dála tar éis Olltoghcháin, Coiste ar a dtabharfar an Coiste um Buan-Orduithe agus Athleasú na Dála (dá ngairtear “an Coiste” anseo ina dhiadh seo sa Bhuan-Ordú seo).
- (2) Is iad na feidhmeanna seo a leanas a bheidh ag an gCoiste—
 - (a) cúrsaí nós imeachta i gcoitinne a bhreithniú, lena n-áirítear an nós imeachta i mBuan-Choistí, i Roghchoistí nó i gCoistí Speisialta, agus cibé moltaí a mheasfaidh sé is gá agus is cuí a dhéanamh maidir le leasuithe ar na Buan-Orduithe,
 - (b) breithniú a dhéanamh maidir le Buan-Choistí, Roghchoistí nó Coistí Speisialta nua a bhunú agus moltaí a dhéanamh ina leith sin, agus
 - (c) gnáthchúrsa laethúil Gnó a mholadh de réir Bhuan-Ordú 34, lena chomhaontú ag an Teach: Ar choinníoll go bhféadfaidh an Coiste Gnó moltaí a chur faoi bhráid an Choiste ina leith sin.
- (3) Beidh na cumhachtaí seo a leanas ag an gCoiste:
 - (a) an chumhacht chun Fochoistí a cheapadh mar a mhínítear i mBuan-Ordú 104(2);
 - (b) an chumhacht chun sainchomhairleoirí a fhostú mar a mhínítear i mBuan-Ordú 104(10) seachas mar a mhínítear sa choinníoll a ghabhann leis;
 - (c) an chumhacht chun taisteal mar a mhínítear i mBuan-Ordú 104(10), seachas mar a mhínítear sa choinníoll a ghabhann leis;
 - (d) an chumhacht chun tuarascálacha a chlóbhualadh agus a fhoilsiú agus chun a údarú d’Fhochoistí tuairisciú díreach don Dáil mar a mhínítear i mBuan-Ordú 109(1).
- (4) Is iad a bheidh ar an gCoiste an Ceann Comhairle, arb é nó í an Cathaoirleach é nó í, *ex officio*, agus gan aige nó aici ach vóta amháin, agus cibé líon comhaltaí ionas go ndéanfar ionadaíocht neamhchlaon do gach páirtí agus grúpa agus do na Comhaltaí Eile sa Dáil. Ochtar is córam don Choiste. Mura féidir don Cheann Comhairle a bheith i láthair, féadfaidh an Leas-Cheann Comhairle gníomhú mar Chathaoirleach.
- (5) I gcás comhalta a bheidh ainmnithe chun fónamh ar an gCoiste a bheith as láthair, féadfar ionadaí a ainmniú chun páirt a ghlacadh sna himeachtaí agus beidh sé nó sí i dteideal vótáil in ionad an chomhalta a bheidh as láthair agus tairiscintí agus leasuithe a dhéanamh ina ainm féin nó ina hainm féin.

- (6) Maidir leis an gCoiste, is é an Coiste arb é an Fochoiste ar Athleasú na Dála a bhí mar theideal air, faoi Bhuan-Orduithe Dháil Éireann i dTaobh Gnó Phoiblí, roimhe seo ag leanúint ar marthain dó é.

129. An Coiste um Pribhléidí Parlaiminteacha agus Formhaoirsiú

- (1) Beidh arna bhunú, i ndiaidh ationól na Dála tar éis Olltoghcháin, Buanchoiste ar a dtabharfar an Coiste um Pribhléidí Parlaiminteacha agus Formhaoirsiú (dá ngairtear “an Coiste” anseo ina dhiadh seo sa Bhuan-Ordú seo).
- (2) Is iad na feidhmeanna seo a leanas a bheidh ag an gCoiste—
- (a) nithe a bhreithniú a bhaineann leis na pribhléidí parlaiminteacha a ghabhann le comhaltas de Dháil Éireann agus a Coistí, lena n-áirítear tuairisciú don Dáil maidir le mí-úsáid phribhléide agus aighneachtaí nó tarchuir i ndáil le caint pharlaiminteach de bhun Bhuan-Ordú 73,
- (b) maoirseacht a dhéanamh ar an nós imeachta i gcoitinne, lena n-áirítear an nós imeachta i mBuanchoistí, i Roghchoistí, agus i gCoistí Speisialta agus go háirithe—
- (i) aighneachtaí agus tarchuir a bhreithniú agus, más cuí, cinntí a dhéanamh ar aighneachtaí nó ar tharchuir i ndáil le caint pharlaiminteach i gCoistí de bhun Bhuan-Ordú 73,
- (ii) treoirlínte a ghlacadh agus a fhoilsiú de réir Bhuan-Ordú 73(7),
- (iii) gníomhú mar an Coiste um Fhormhaoirsiú Sainchúraim de bhun Bhuan-Orduithe 99 go 101 go huile,
- (iv) prótacal a ghlacadh agus a fhoilsiú maidir le daoine do thabhairt fianaise do Choistí de chuid Thithe an Oireachtais,
- (v) tuarascáil ó Choiste maidir le Cathaoirleach a cháineadh de bhun Bhuan-Ordú 114(4) a bhreithniú,
- (c) feidhmeanna a chomhlíonadh i ndáil le fiosrúcháin de chuid Chuid 2 de réir mar a leanas:
- (i) gníomhú mar an Coiste ainmnithe i ndáil le haon tograí le haghaidh fiosrúchán de chuid Chuid 2 de réir mar a leagtar amach i mBuan-Orduithe 145 go 150 go huile, agus
- (ii) nithe a bhreithniú a bhaineann le brath go bhfuil claontacht i gceist i leith fiosrúchán de chuid Chuid 2 a bhreithniú de réir mar a leagtar amach i mBuan-Orduithe 124 go 126 go huile,
- (d) cibé treoirlínte is cuí leis a eisiúint i ndáil le—
- (i) fiosrúcháin de chuid Chuid 2, agus
- (ii) gnó Coiste eile i gcás go mbeidh cumhacht tugtha chun fios a chur ar dhaoine agus chun fios a chur i ndáil le páipéir agus taifid,
- de réir ailt 19 agus 79 den Acht um Thithe an Oireachtais (Fiosrúcháin, Pribhléidí agus Nósanna Imeachta), 2013,
- (e) feidhmeanna a chomhlíonadh i dtaobh doiciméid (scríbhinní) oifigiúla na Dála agus páipéir phríobháideacha a comhaltaí a chosaint (a dhéan) faoi Airteagal

15.10 den Bhunreacht, ar feidhmeanna iad a thugtar le Buan-Orduithe 162 agus 163,

- (f) feidhmeanna a chomhlíonadh mar an coiste de chuid Chuid 10 agus an coiste de chuid Chuid 11 faoin Acht um Thithe an Oireachtais (Fiosrúcháin, Pribhléidí agus Nósanna Imeachta), 2013, ar feidhmeanna iad a thugtar le Buan-Orduithe 164 agus 165.
- (3) Beidh na cumhachtaí seo a leanas ag an gCoiste:
- (a) an chumhacht chun Fochoistí a cheapadh mar a mhínítear i mBuan-Ordú 104(2);
 - (b) an chumhacht chun sainchomhairleoirí a fhostú mar a mhínítear i mBuan-Ordú 104(10), seachas mar a mhínítear sa choinníoll a ghabhann leis;
 - (c) an chumhacht chun taisteal mar a mhínítear i mBuan-Ordú 104(10) seachas mar a mhínítear sa choinníoll a ghabhann leis;
 - (d) an chumhacht chun tuarascálacha a chlóbhualadh agus a fhoilsiú agus chun a údarú d'Fhochoistí tuairisciú díreach don Dáil mar a mhínítear i mBuan-Ordú 109(1);
 - (e) an chumhacht chun gníomhú thar ceann Dháil Éireann agus chomhaltaí Dháil Éireann i ndáil le haon imeachtaí dlíthiúla nó éisteacht phoiblí nó fiosrúchán poiblí eile; agus
 - (f) an chumhacht chun toiliú a thabhairt i scríbhinn maidir le hordachán nó ordacháin a thabhairt i ndáil le daoine, páipéir agus taifid le haghaidh gnó Coiste, seachas fiosrúcháin de chuid Chuid 2.
- (4) Is iad a bheidh ar an gCoiste an Ceann Comhairle, arb é nó í an Cathaoirleach é nó í, *ex officio*, agus gan aige nó aici ach vóta amháin, agus cibé líon comhaltaí ionas go ndéanfar ionadaíocht neamhchlaon do gach páirtí agus grúpa agus do na Comhaltaí Eile sa Dáil. Ochtar is córam don Choiste. Mura féidir don Cheann Comhairle a bheith i láthair, féadfaidh an Leas-Cheann Comhairle gníomhú mar Chathaoirleach.
- (5) Maidir leis an gCoiste, is é an Coiste arb é an Coiste um Nós Imeachta, agus an Coiste um Nós Imeachta agus Pribhléidí roimhe sin, a bhí mar theideal air, faoi Bhuan-Orduithe Dháil Éireann i dTaobh Gnó Phoiblí, roimhe seo ag leanúint ar marthain dó é.

130. Gasra Oibre de Chathaoirligh Coistí

- (1) I ndiaidh ationól na Dála tar éis Olltoghcháin, beidh Buanchoiste arna bhunú dá ngairfear Gasra Oibre de Chathaoirligh Coistí, a bhreithneoidh oibriú na gCoistí i gcoitinne.
- (2) Is é a bheidh i gcomhaltas an Choiste Cathaoirleach gach Buanchoiste, Roghchoiste, Coiste Speisialta agus Comhchoiste, seachas an Coiste um Pribhléidí Parlaiminteacha agus Formhaoirsiú, an Coiste um Buan-Orduithe agus Athleasú na Dála agus an Coiste Gnó, agus seisear is córam don Choiste.
- (3) Féadfaidh Leas-Chathaoirleach an Bhuan-Choiste, an Roghchoiste, an Choiste Speisialta nó an Chomhchoiste a mbeidh Cathaoirleach an Ghasra Oibre ina chathaoirleach nó ina cathaoirleach air, a bheith i láthair agus páirt a ghlacadh in imeachtaí an Choiste gan ceart vótála a bheith aige nó aici ná an ceart tairiscintí a dhéanamh.

- (4) Gan dochar do ghinearáltacht mhír (1), féadfaidh an Coiste breithniú a dhéanamh ar na nithe seo a leanas—
- (a) éifeachtacht chóras na gCoistí,
 - (b) moltaí athleasaithe agus beartais a bhaineann le córas na gCoistí nó a bhfuil tionchar acu air,
 - (c) nithe is ábhar comhleasa do Chathaoirligh na gCoistí agus eisiúint treorach do Choistí i gcoitinne,
 - (d) sceidealú reachtaíochta sna Coistí,
 - (e) tograí a dhéanann difear do sholáthar seirbhísí do Choistí, agus
 - (f) aon ní eile a bhféadfar dul i gcomhairle leis ina leith faoi mhír (8).
- (5) Déanfaidh an Coiste, go háirithe, na nithe seo a leanas a bhreithniú agus a chinneadh—
- (a) cionroinnt airgid a bheidh ar fáil do Choistí le haghaidh comhairleachta agus taistil, ach sin faoi réir thoiliú Choimisiún Thithe an Oireachtais; agus
 - (b) leithroinnt na cóiríochta a bheidh ar fáil do chruinnithe Coiste:
- Ar choinníoll nach mbeidh feidhm ag an mír seo maidir leis an gCoiste um Pribhléidí Parlaiminteacha agus Formhaoirsiú, leis an gCoiste um Buan-Orduithe agus Athleasú na Dála ná leis an gCoiste Gnó.
- (6) Láithreoidh an Taoiseach os comhair an Choiste le linn sheisiúin Earraigh agus Fómhair na Dála araon chun saincheisteanna maidir le beartas poiblí a phlé, agus comhaontóidh an Coiste clár oibre do na cruinnithe sin leis an Taoiseach roimh ré.
- (7) Féadfaidh an Coiste, faoi réir forálacha reachtaíochta lena rialaítear Seirbhís Thithe an Oireachtais, agus faoi réir thoiliú Choimisiún Thithe an Oireachtais, más cuí, moltaí a dhéanamh faoi aon ní is iomchuí maidir le soláthar seirbhísí do Choistí atá faoina chúram.
- (8) Féadfaidh an Coiste dul i gcomhairle leis an gCoiste um Pribhléidí Parlaiminteacha agus Formhaoirsiú, leis an gCoiste um Buan-Orduithe agus Athleasú na Dála agus leis an gCoiste Gnó, agus féadfaidh na Coistí sin dul i gcomhairle leis an gCoiste, i ndáil le nithe a fhearann ar Choistí. Féadfaidh an Coiste cibé moltaí is cuí leis i ndáil le nithe a fhearann ar Choistí a chur faoi bhráid na gcomhlachtaí sin.
- (9) Ainmneoidh an páirtí sa Rialtas nó an grúpa (mar a mhínítear i mBuan-Ordú 170) ar a bhfuil an líon is mó de phoist faoi chóras d'Hondt leithroinnte, de bhun Bhuan-Ordú 113(2), duine dá Chathaoirligh lena cheapadh nó lena ceapadh ag an Teach mar Chathaoirleach an Choiste.
- (10) Beidh ag an gCoiste na cumhachtaí a mhínítear i mBuan-Ordú 104(1), (2), (5)(a) agus (10).

131. An Coiste um Leasanna Chomhaltaí Dháil Éireann

- (1) I ndiaidh ationól na Dála tar éis Olltoghcháin, beidh Roghchoiste arna bhunú dá ngairfear an Coiste um Leasanna Chomhaltaí Dháil Éireann chun na feidhmeanna a thugtar dó leis na hAchtanna um Eitic in Oifigí Poiblí, 1995 agus 2001 a chomhlíonadh.
- (2) Cúigear comhalta a bheidh ar an gCoiste ar córam triúr díobh.

- (3) Déanfar gach tuarascáil a bheartaíonn an Coiste a dhéanamh, ar an gCoiste do ghlacadh léi, a leagan láithreach faoi bhráid Dháil Éireann.
- (4) Beidh cumhacht ag an gCoiste, mar a mhínítear i mBuan-Ordú 104(10) chun sainchomhairleoirí a fhostú agus chun taisteal.
- (5) D'ainneoin aon ní dá mhalairt atá i mír (1), beidh feidhm ag na Buan-Orduithe seo maidir leis an gCoiste ar gach slí eile amhail is dá mba Bhuan-Choiste é: Ar choinníoll, go mbeidh feidhm ag Buan-Ordú 115 chun críocha comhairliúcháin dá bhforáiltear in alt 5(1) agus maidir le treoirlínte a eisiúint de bhun alt 12(1)(c) de na hAchtanna um Eitic in Oifigí Poiblí, 1995 agus 2001.

132. Coiste na Gaeilge, na Gaeltachta agus Phobal Labhartha na Gaeilge

- (1) Beidh arna bhunú, i ndiaidh ationól na Dála tar éis Olltoghcháin, Buanchoiste, a chomhcheanglófar le Coiste dá shamhail de chuid an tSeanaid chun Comhchoiste na Gaeilge, na Gaeltachta agus Phobal Labhartha na Gaeilge a chomhdhéanamh, chun na feidhmeanna a leagtar amach sa Bhuan-Ordú seo a chomhlíonadh, seachas na feidhmeanna a leagtar amach i mír (3) arb é Buan-Choiste na Dála a chomhlíonfaidh iad.
- (2) Breithneoidh an Comhchoiste ábhair bheartais a bhaineann leis an nGaeilge, leis an nGaeltacht agus le Pobal Labhartha na Gaeilge agus atá go ginearálta faoi chúram Ranna Rialtais agus comhlachtaí poiblí gaolmhara agus breithneoidh sé, go háirithe—
 - (a) straitéis i ndáil leis an nGaeilge, lena n-áirítear an Straitéis 20 Bliain don Ghaeilge, 2010-2030 agus aon straitéis a bheidh ann sa todhchaí, agus cur chun cinn na Gaeilge i gcoitinne,
 - (b) litríocht, ceol agus cultúr na Gaeilge agus nithe gaolmhara,
 - (c) úsáid is leithne na Gaeilge in imeachtaí dhá Theach an Oireachtais agus ina gCoistí agus timpeall an dá Theach a chur chun cinn,
 - (d) an Ghaeilge a chur chun cinn ar fud na státseirbhíse agus na seirbhíse poiblí, lena n-áirítear dul chun cinn maidir le cur i ngníomh Scéimeanna Gaeilge i gcomhlachtaí poiblí,
 - (e) tuarascálacha ón gCoimisinéir Teanga agus nithe gaolmhara,
 - (f) nithe a bhaineann leis an bhForas Teanga, i ndáil le Foras na Gaeilge agus le Gníomhaireacht na hUltaise araon,
 - (g) teagasc na Gaeilge agus oideachas trí mheán na Gaeilge,
 - (h) freagrachtaí reachtúla Raidió Teilifís Éireann agus Údarás Craolacháin na hÉireann i ndáil leis an nGaeilge,
 - (i) nithe a bhaineann le craoltóirí Gaeilge, lena n-áirítear TG4, Raidió na Gaeltachta, Raidió na Life agus Raidió Rí-Rá, agus
 - (j) aon nithe eile a bhaineann leis an nGaeilge, leis an nGaeltacht agus le Pobal Labhartha na Gaeilge.
- (3) Breithneoidh Buan-Choiste na Dála—
 - (a) cibé Billí a bhaineann leis an nGaeilge, leis an nGaeltacht agus le Pobal Labhartha na Gaeilge,
 - (b) cibé nithe gaolmhara eile, a tharchuirfidh an Dáil chuige, agus

- (c) cibé Athbhreithnithe ar Luach ar Airgead agus ar Bheartas agus ráitis bhliantúla aschuir, lena n-áirítear feidhmíocht, éifeachtúlacht agus éifeachtacht in úsáid airgid phoiblí maidir leis an nGaeilge, maidir leis an nGaeltacht agus maidir le Pobal Labhartha na Gaeilge, a roghnóidh an Coiste.
- (4) Naonúr comhaltaí de Dháil Éireann a bheidh ar Bhuan-Choiste na Dála, ar córam triúr díobh. Ceathrar is córam don Chomhchoiste, ar comhalta de Dháil Éireann duine amháin acu ar a laghad agus ar comhalta de Sheanad Éireann duine amháin acu ar a laghad. Beidh Cathaoirleach Bhuan-Choiste na Dála ina Chathaoirleach nó ina Cathaoirleach ar an gComhchoiste freisin.
- (5) Déanfaidh Buanchoiste na Dála na feidhmeanna a leagtar amach i mBuan-Ordú 103 a chomhlíonadh maidir le gach ní a bhaineann leis an nGaeltacht agus a thagann faoi fhreagracht na Roinne Turasóireachta, Cultúir, Ealaíon, Gaeltachta, Spóirt agus Meán agus beidh aige na cumhachtaí a mhínítear i mBuan-Ordú 104.
- (6) Beidh ag an gComhchoiste, maidir lena chúram, na cumhachtaí a mhínítear i mBuan-Ordú 104, seachas mír (6).
- (7) Féadfaidh an Comhchoiste breithniú a dhéanamh ar na nithe seo a leanas—
 - (a) scéim ghinearálta nó dréacht-cheannteidil aon Bhille a bhaineann leis an nGaeilge, leis an nGaeltacht agus le Pobal Labhartha na Gaeilge de bhun Bhuan-Ordú 181,
 - (b) aon tuarascáil iar-achtacháin a leagfaidh comhalta den Rialtas nó Aire Stáit faoi bhráid ceachtar Teach nó an dá Theach maidir le haon Bhille, arna achtú ag Tithe an Oireachtais de bhun Bhuan-Ordú 204, a bhaineann leis an nGaeilge, leis an nGaeltacht agus le Pobal Labhartha na Gaeilge; agus
 - (c) ar choinníoll go mbeidh an coiste earnála iomchuí tar éis toiliú leis sin.
- (8) Beidh feidhm ag forálacha Bhuan-Orduithe 107, 109 agus 115 maidir le Buan-Choiste na Dála agus maidir leis an gComhchoiste, de réir mar is cuí.
- (9) Míneofar an Comhchoiste mar an “Comhchoiste Oireachtais” chun críocha an Achta Craolacháin, 2009, a mhéid a bhaineann sé le TG4.

133. Gnóthaí Eorpacha a bhreithniú

- (1) (a) Cuirfear síos tairiscint roimh gach Uachtaránacht AE ó Chomhalta den Rialtas lena glacadh ag an Dáil ina leagfar amach tosaíochtaí an Rialtais d’Uachtaránacht AE de thuras na huaire.
- (b) Déanfaidh an Taoiseach ráitis leis an Dáil roimh gach cruinniú den Chomhairle Eorpach agus/nó dá éis.
- (c) D’ainneoin ghinearáltacht Bhuan-Orduithe 103 agus 104 agus ag féachaint do Chlár Oibre Bliantúil CE agus do thosaíochtaí an Rialtais d’Uachtaránacht AE de thuras na huaire arna nglacadh, is feidhm de chuid an Roghchoiste um Ghnóthaí Eorpacha clár oibre AE bliantúil a thíolacadh lena ghlacadh ag Dáil Éireann ar mhodh tairisceana ina leagfar amach a chuid tosaíochtaí féin agus tosaíochtaí Coistí eile arna mbunú faoi Bhuan-Ordú 103.
- (2) Déanfaidh Dáil Éireann agus a cuid Roghchoistí rannpháirtíocht i ngnóthaí an Aontais Eorpaigh a chur chun cinn, lena n-áirítear trí bhearta amhail Seachtain na hEorpa agus

tograí agus tionscnaimh AE a bhreithniú, chun feasacht phoiblí fheabhsaithe ar ról an Aontais Eorpaigh a chothú.

- (3) De réir Acht an Aontais Eorpaigh (Grinnscrúdú), 2002, tabharfaidh an Roghchoiste um Ghnóthaí Eorpacha tuarascáil bhliantúil do Dháil Éireann ar oibriú an Achta seo sa bhliain roimhe sin agus áireofar sa tuarascáil sin bearta agus tionscnaimh/gníomhaíochtaí formhaoirsithe, amhail teagmháil le hAirí roimh Chomhairle AE, arna ndéanamh ag Dáil Éireann agus a cuid Roghchoistí chun ról AE a chur chun cinn.

An Comhchoiste um Achainíocha ón bPobal agus um na hOmbudsmain

134. An Comhchoiste um Achainíocha ón bPobal agus um na hOmbudsmain

- (1) Beidh arna bhunú, i ndiaidh ationól na Dála tar éis Olltoghcháin, Buan-Choiste, a chomhcheanglófar le Coiste dá shamhail de chuid Sheanad Éireann, chun bheith ina Chomhchoiste um Achainíocha ón bPobal agus um na hOmbudsmain, chun breithniú a dhéanamh ar an méid seo a leanas—
 - (a) achainíocha ón bpobal a bheidh dírithe chuig Tithe an Oireachtais agus a bheidh arna dtarchur chuig an gCoiste de réir Bhuan-Orduithe 135 go 138, go huile;
 - (b) cibé nithe eile a tharchuirfidh Tithe an Oireachtais chuig an gCoiste; agus
 - (c) aon nithe gaolmhara eile.
- (2) Féadfaidh an Coiste freisin breithniú a dhéanamh ar ní is díol imní nó spéise don phobal i gcoitinne i ndáil le cumhachtaí reachtacha Thithe an Oireachtais nó le saincheist beartais phoiblí: Ar choinníoll go rachaidh Cathaoirleach an Chomhchoiste, roimh thosach an bhreithnithe sin, i gcomhairle leis an gCoiste iomchuí arna bhunú de bhun Bhuan-Ordú 103.
- (3) Seacht gcomhalta de Dháil Éireann a bheidh ar an mBuan-Choiste. Ceathrar is córam don Chomhchoiste, ar comhalta de Dháil Éireann duine amháin díobh ar a laghad agus ar comhalta de Sheanad Éireann duine amháin díobh ar a laghad. Beidh Cathaoirleach an Chomhchoiste ina chomhalta nó ina comhalta de Dháil Éireann.
- (4) Beidh na cumhachtaí seo a leanas ag an gComhchoiste:
 - (a) na cumhachtaí a mhínítear i mBuan-Ordú 104, seachas míreanna (4), (6) agus (7) den Bhuan-Ordú sin; agus
 - (b) cumhacht chun aon ní a bheidh arna bhreithniú aige (agus ar cinneadh dóthain tábhachta a bheith leis chun go bhfuil gá le breithniú breise) a tharchur chuig an gComhchoiste iomchuí a bheidh arna cheapadh faoi Bhuan-Ordú 103 chun é a bhreithniú tuilleadh agus tuairisciú don Choiste.
- (5) Beidh feidhm ag forálacha Bhuan-Ordú 115, seachas mír (1) den Bhuan-Ordú sin, maidir leis an gComhchoiste.
- (6) Féadfaidh an Comhchoiste dul i mbun plé leis an gCoiste um Achainíocha de chuid Pharlaimint na hEorpa, le hoifigí an Ombudsman Eorpaigh agus oifigí ombudsman idirnáisiúnta, lena n-áirítear plé i ndáil leis an Tionscnamh Eorpach ó na Saoránaigh.

- (7) Beidh sé ina threoir don Chomhchoiste nach mbreithneoidh sé aon ní a bheidh á bhreithniú ag an gCoiste um Chuntais Phoiblí, nó ar thug an Coiste sin fógra faoi á rá go bhfuil beartaithe aige é a bhreithniú, i bhfeidhmiú a fheidhmeanna faoi Bhuan-Ordú 226 agus/nó Acht an Ard Reachtaire Cuntas agus Ciste (Leasú), 1993.
- (8) Ullmhóidh an Comhchoiste clár oibre bliantúil agus tuarascáil bhliantúil, mar atá leagtha amach i mBuan-Ordú 109, agus leagfar iad faoi bhráid dhá Theach an Oireachtais.

135. Achainí a thaisceadh

- (1) Féadfar achainí a dhíriú chuig Tithe an Oireachtais maidir le ní is díol imní nó spéise don phobal i gcoitinne i ndáil lena gcumhachtaí reachtacha nó le saincheist beartais phoiblí.
- (2) Féadfaidh pearsa aonair, comhlacht corpraithe nó comhlachas neamhchorpraithe daoine achainí a thaisceadh.
- (3) Luafar go soiléir in achainí—
 - (a) ainm an achainígh;
 - (b) seoladh de chuid an achainígh ar chóir gach comhfhreagras a bhaineann leis an achainí a sheoladh chuige; agus
 - (c) ainm agus seoladh aon duine atá ag tacú leis an achainí.
- (4) Beidh gach achainí a dhíreofar chuig Tithe an Oireachtais arna tarchur chuig an gComhchoiste um Achainíocha on bPobal agus um na hOmbudsmain (dá ngairtear “an Coiste” sa Bhuan-Ordú seo agus i mBuan-Orduithe 136, 137 agus 138).
- (5) Cinnfidh an Coiste, ó am go ham—
 - (a) foirm chuí achainíocha;
 - (b) an modh ar a dtaiscfear achainíocha leis na Tithe; agus
 - (c) cibé nithe eile i ndáil le hachainíocha a bhreithniú is cuí leis an gCoiste agus nach ndéantar foráil lena n-aghaidh ar shlí eile sna Buan-Orduithe seo.

136. Inghlacthacht achainíocha

- (1) Tá achainí inghlactha mura rud é—
 - (a) go n-iarrtar léi ar an Dáil aon ní a dhéanamh seachas ní a bhfuil cumhacht ag an Dáil é a dhéanamh;
 - (b) nach gcomhlíonann sí na Buan-Orduithe nó nach bhfuil sí i bhfoirm chuí ar shlí eile;
 - (c) go bhfuil sí *sub judice* de réir bhrí Bhuan-Ordú 70;
 - (d) go bhfuil teanga inti atá maslach nó ar de chineál clúmhillteach í;
 - (e) gurb ionann í agus achainí, nó go bhfuil sí i dtéarmaí atá go substaintiúil de shamhail achainí, a thionscain an duine céanna, an comhlacht corpraithe céanna nó an comhlachas neamhchorpraithe céanna, nó a tionscnaíodh thar a cheann nó thar a ceann, le linn shaolré na Dála sin agus a dúnadh le comhaontú an Choiste;

- (f) go bhfuil sí suaibhreasach, cráiteach nó gur mí-úsáid ar an gcóras achainíoch a í ar shlí eile; agus
 - (g) go gceanglaítear léi ar an gCoiste gearán aonair a bhreithniú ab ábhar do chinneadh ó Ombudsman, nó ó chomhlacht rialála poiblí nó comhlacht arna bhunú chun críche sásaimh.
- (2) I ndáil le hachainíochta inghlactha, i gcás achainí ina bpléitear—
- (a) le nithe áitiúla nó réigiúnacha; nó
 - (b) le nithe ar mó is cuí do chomhlacht rialála poiblí nó comhlacht arna bhunú chun críche sásaimh iad;
- súifidh an Coiste gur úsáid an t-achainíoch na bealaí achomhairc nó sásaimh go léir atá ar fáil sula mbreithneoidh an Coiste an ní.
- (3) Breithneoidh an Coiste agus cinnfidh sé i gcás díospóide an bhfuil achainí inghlactha agus tabharfaidh sé fógra don achainíoch faoina chinneadh agus faoi na cúiseanna atá leis an gcinneadh sin.

137. Gníomh a dhéanamh maidir le hachainíochta

- (1) Má tá achainí inghlactha, déanfaidh an Coiste cibé gníomh is cuí leis i ndáil leis an achainí sin.
- (2) Gan dochar do ghinearáltacht mhír (1), féadfaidh an Coiste—
- (a) an achainí a tharchur chuig Ombudsman nó chuig comhlacht rialála poiblí nó comhlacht arna bhunú chun críche sásaimh;
 - (b) an achainí a tharchur chuig aon Choiste eile is cuí leis, mar aon le hiarraidh go ndéanfar í a bhreithniú tuilleadh agus tuairisciú don Choiste; agus
 - (c) tuarascáil a thabhairt don Dáil mar aon le moltaí, lena n-áirítear iarraidh go ndéanfaidh an Dáil díospóireacht ar an tuarascáil.
- (3) Tabharfaidh an Coiste fógra don achainíoch faoi aon ghníomh a dhéanfar faoi mhír (2).

138. Achainíochta a dhúnadh

- (1) Féadfaidh an Coiste achainí a dhúnadh aon tráth.
- (2) I gcás go ndúnfaidh an Coiste achainí, tabharfaidh sé fógra don achainíoch go bhfuil an achainí dúnta agus faoi na cúiseanna ar dúnadh í.

139. Tuarascáil Ombudsman a bhreithniú

I gcás nach ndéanfaidh Roghchoiste, faoi Bhuan-Ordú 103(9)(b), tuarascáil Ombudsman, nó cuid nó codanna di, a bhreithniú laistigh de thréimhse dhá mhí (gan tréimhsí sosa na Nollag, na Cásca nó an tsamhraidh a chur san áireamh) tar éis an tuarascáil a leagan faoi bhráid ceachtar Tí den Oireachtas nó faoi bhráid an dá Theach sin, cromfaidh an Coiste ar an tuarascáil Ombudsman, nó aon chodanna di nach mbeidh breithnithe ag an Roghchoiste, a bhreithniú.

Ról Dháil Éireann faoi Airteagal 29.4 den Bhunreacht (An Conradh ar an Aontas Eorpach agus an Conradh ar Fheidhmiú an Aontais Eorpaigh: Conradh Liospóin)

140. Socruithe idirthréimhseacha

N.B. [Féach *lth 139* maidir leis an Ordú Seisiúnach ón Dáil a fhearann ar an mBuan-Ordú seo].

- (1) Beidh arna bhunú i ndiaidh ationóil na Dála tar éis Olltoghcháin, Roghchoiste a mbeidh na cumhachtaí a leagtar amach i mBuan-Orduithe 142, 143 agus 144 arna dtabhairt dó.
- (2) Ceapfaidh an Dáil, tráth nach déanaí ná an tríú lá suí i ndiaidh an ationóil sin, trí chomhalta dhéag chuig an Roghchoiste a bhunófar faoi mhír (1) den Bhuan-Ordú seo, ar córam cúigear díobh, agus le linn di é sin a dhéanamh, déanfaidh sí—
 - (a) na feidhmeanna a bheidh le comhlíonadh ag an Roghchoiste a mhíniú, agus
 - (b) na cumhachtaí, más ann, a bheidh le tarmligean chun an Roghchoiste faoi Bhuan-Ordú 104 a mhíniú.

141. Treoracha do Roghchoistí áirithe

- (1) Maidir le Roghchoiste dá mbeidh cumhachtaí tugtha faoi Bhuan-Orduithe 142, 143 nó 144 agus a bheidh comhcheangailte le Roghchoiste arna cheapadh ag Seanad Éireann chun Comhchoiste a dhéanamh, féadfaidh sé a chinneadh, áfach, gníomhú mar Roghchoiste den Dáil maidir le ní sonraithe nó nithe sonraithe nó ar feadh tréimhse ama sonraithe chun na cumhachtaí a dúradh a fheidhmiú.
- (2) Beidh sé ina threoir do Roghchoiste dá mbeidh cumhachtaí tugtha faoi Bhuan-Orduithe 142, 143 nó 144 nach ndéanfaidh sé breithniú ar aon ní a chuimsítear leis na Buan-Orduithe a luadh cheana i gcás go mbeidh an ní sin á bhreithniú cheana féin ag Roghchoiste eile.
- (3) Beidh de chumhacht ag gach Roghchoiste dá mbeidh cumhachtaí tugtha faoi Bhuan-Orduithe 142, 143 nó 144 a iarraidh ar Roghchoiste eile de cheachtar Teach dá mbeidh na cumhachtaí sin tugtha sa tslí chéanna go dtionólfar comhchruinniú den dá Choiste chun ní sonracha nó nithe sonracha comhghníomhaíochta a bhreithniú agus, i gcás aon chomhchruinnithe den sórt sin—
 - (a) gníomhóidh Cathaoirleach an Choiste iarrthaigh mar Chathaoirleach agus, mura féidir don Chathaoirleach a bheith i láthair, beidh feidhm ag forálacha Bhuan-Ordú 113(3) agus (5);
 - (b) beidh feidhm ag forálacha an dá Choiste i dtaobh córaim fairis an modhnú go laghdófar gach córam den sórt sin de leath agus ansin go gcothromrófar é suas go dtí an chéad slánuimhir eile is gaire; agus
 - (c) ní bheidh feidhm ag orduithe tagartha an dá Choiste ach amháin a mhéid is orduithe iad a bhaineann leis an dá Choiste.

142. Dréachtghníomhartha reachtacha: teorainn ocht seachtaine chun tuairim a nochtadh i dtaobh sárú ar an gcoimhdeacht (“cárta buí agus oráiste”)

- (1) De réir Airteagal 6 de Phrótacal Uimh. 2 a ghabhann leis an gConradh ar an Aontas Eorpach agus leis an gConradh ar Fheidhmiú an Aontais Eorpaigh (*Prótacal maidir le Prionsabail na Coimhdeachta agus na Comhréireachta a Chur i bhFeidhm*) arna chur chun feidhme le halt 7(3) d’Acht an Aontais Eorpaigh, 2009, féadfaidh an Dáil a chumhachtú do Roghchoiste tuairim réasúnaithe a fhoirmiú nach gcomhlíonann dréachtghníomh reachtach (de réir bhrí Airteagal 3 den Phrótacal sin) prionsabal na coimhdeachta.
- (2) Beidh gach dréachtghníomh reachtach a chuirfear ar aghaidh chuig an Dáil faoi Airteagal 4 den Phrótacal a dúradh arna tharchur chuig Roghchoiste a chumhachtaítear faoin mBuan-Ordú seo.
- (3) Beidh sé ina threoir do Roghchoiste a chumhachtaítear faoin mBuan-Ordú seo—
 - (a) le linn dó tuairim réasúnaithe a fhoirmiú i dtaobh an gcomhlíonann dréachtghníomh reachtach prionsabal na coimhdeachta, go rachaidh an Coiste i gcomhairle le cibé Coistí eile agus le cibé páirtithe leasmhara is cuí leis;
 - (b) más rud é gurb é tuairim an Choiste nach gcomhlíonann dréachtghníomh reachtach prionsabal na coimhdeachta, go ndéanfaidh sé tuairim réasúnaithe sa chéill sin a chur isteach ar mhodh tuarascála a leagfar os comhair na Dála; agus
 - (c) i gcás go mbeidh tuarascáil leagtha ag an gCoiste faoi mhír (3)(b) den Bhuan-Ordú seo, go ndéanfaidh an Cathaoirleach, láithreach, tairiscint maidir léi a chur síos faoi alt 7(3) d’Acht an Aontais Eorpaigh, 2009;

Ar choinníoll, maidir leis an tuairim réasúnaithe a bheidh leagtha amach i dtuarascáil an Choiste, go bhféadfaidh an Dáil, trí leasú ar an tairiscint a bheidh curtha síos ag an gCathaoirleach faoin mír seo, tuairim a chur ina hionad, cur léi nó í a athrú ar shlí eile.

- (4) I gcás go n-aontaíonn an Dáil tairiscint a bheidh curtha síos de bhun mhír (3)(c) den Bhuan-Ordú seo, tar éis í a leasú nó gan í a leasú, cuirfidh an Ceann Comhairle faoi deara cóip—
 - (a) den Rún a bheidh aontaithe ag an Dáil,
 - (b) den tuairim réasúnaithe a bheidh aontaithe ag an Dáil, agus
 - (c) den tuarascáil ón gCoiste dá dtagraítear i mír (3)(c),a chur chuig Uachtarán Pharlaimint na hEorpa, Uachtarán na Comhairle agus Uachtarán an Choimisiúin.

143. Athruithe i gcinnteoireacht AE: teorainn sé mhí chun cur ina gcoinne (“cárta dearg”)

- (1) Féadfaidh an Dáil a chumhachtú do Roghchoiste breithniú a dhéanamh ar cibé fógraí—
 - (a) faoin tríú fomhír d’Airteagal 48.7 den Chonradh ar an Aontas Eorpach (*passerelle ginearálta*: athrú ó ghníomhú d’aon toil go dtí gníomhú trí thromlach cáilithe nó ó nós imeachta reachtach speisialta go dtí gnáthnós imeachta reachtach) arna cur chun feidhme le halt 7(1) d’Acht an Aontais Eorpaigh, 2009, agus

(b) faoin tríú fómhír d’Airteagal 81.3 den Chonradh ar Fheidhmiú an Aontais Eorpaigh (*passerelle dhlí an teaghlaigh*: athrú go dtí gnáthnós imeachta reachtach le haghaidh beart a bhaineann leis an dlí teaghlaigh agus a mbeidh impleachtaí trasteorann acu) arna cur chun feidhme le halt 7(2) d’Acht an Aontais Eorpaigh, 2009,

a tharchuirfidh an Dáil chuig an gCoiste ó am go ham.

- (2) Beidh sé ina threoir do Roghchoiste a chumhachtaítear faoin mBuan-Ordú seo—
- (a) le linn dó fógraí den sórt sin a bhreithniú, go rachaidh an Coiste i gcomhairle le cibé Coistí eile agus le cibé páirtithe leasmhara is cuí leis;
 - (b) i gcás go mbeidh an Coiste i gcoinne an chinnidh dá dtagraíonn an fógra, go leagfaidh sé tuarascáil sa chéill sin os comhair na Dála;
 - (c) i gcás go mbeidh tuarascáil leagtha ag an gCoiste faoi mhír (2)(b) den Bhuan-Ordú seo, go ndéanfaidh an Cathaoirleach, láithreach, tairiscint maidir léi a chur síos faoi alt 7(1) nó 7(2) d’Acht an Aontais Eorpaigh, 2009, mar is cuí; agus
 - (d) i gcás nach mbeidh an Coiste i gcoinne an chinnidh dá dtagraíonn an fógra, go gcuirfidh sé Teachtaireacht chuige sin chun na Dála de réir an nóis imeachta atá leagtha amach i mBuan-Ordú 110.
- (3) Cuirfidh an Ceann Comhairle faoi deara cóip de gach Rún arna dhéanamh ag an Dáil faoi mhír (2)(c) den Bhuan-Ordú seo a chur chuig Uachtarán na Comhairle Eorpaí nó chuig an gComhairle de réir mar is cuí, mar aon le cóip den Tuarascáil dá dtagraíonn an Rún.

144. Gníomhartha reachtacha: sárú ar an gcoimhdeacht: iarraidh ar athbhreithniú ag Cúirt Bhreithiúnais AE

- (1) De réir Airteagal 8 de Phrótacal Uimh. 2 a ghabhann leis an gConradh ar an Aontas Eorpach agus leis an gConradh ar Fheidhmiú an Aontais Eorpaigh (*Prótacal maidir le Prionsabail na Coimhdeachta agus na Comhréireachta a Chur i bhFeidhm*) arna chur chun feidhme le halt 7(4) d’Acht an Aontais Eorpaigh, 2009, féadfaidh an Dáil a chumhachtú do Roghchoiste breithniú a dhéanamh i dtaobh an ndéanann aon ghníomh de chuid institiúide den Aontas Eorpach sárú ar phrionsabal na coimhdeachta.
- (2) Beidh sé ina threoir do Roghchoiste a chumhachtaítear faoin mBuan-Ordú seo—
- (a) le linn dó breithniú a dhéanamh i dtaobh an ndéanann gníomh de chuid institiúide den Aontas Eorpach sárú ar phrionsabal na coimhdeachta, go rachaidh an Coiste i gcomhairle le cibé Coistí eile agus le cibé páirtithe leasmhara is cuí leis;
 - (b) más rud é—
 - (i) gurb é tuairim an Choiste go ndéanann gníomh de chuid institiúide den Aontas Eorpach sárú ar phrionsabal na coimhdeachta, agus
 - (ii) gur mian leis an gCoiste go ndéanfaí imeachtaí ag lorg athbhreithniú ar an ngníomh lena mbaineann a thionscnamh i gCúirt Bhreithiúnais an Aontais Eorpaigh,go leagfaidh sé tuarascáil sa chéill sin os comhair na Dála; agus

- (c) i gcás go mbeidh tuarascáil leagtha ag an gCoiste faoi mhír (2)(b) den Bhuan-Ordú seo, go ndéanfaidh an Cathaoirleach, láithreach, tairiscint maidir léi a chur síos faoi alt 7(4) d’Acht an Aontais Eorpaigh, 2009.
- (3) Cuirfidh an Ceann Comhairle faoi deara cóip de gach Rún arna dhéanamh ag an Dáil de réir mhír (2)(c) den Bhuan-Ordú seo a chur chuig an Aire iomchuí.

Fiosrúcháin de chuid Chuid 2

145. Fiosrúcháin de chuid Chuid 2

- (1) Ceadóidh an Dáil fiosrúcháin de chuid Chuid 2³² a sheoladh de réir na mBuan-Orduithe seo.
- (2) Déanfaidh Coiste a bheartaíonn fiosrúchán de chuid Chuid 2 a sheoladh togra iomchuí ina thaobh sin a chur, faoi Bhuan-Ordú 146, faoi bhráid Coiste arna ainmniú ag an Dáil faoi na Buan-Orduithe seo chun na tograí sin a ghlacadh.
- (3) Cuirfidh an Coiste a bheidh ainmnithe chun tograí iomchuí a ghlacadh faoi deara na tograí sin a mheasúnú agus ullmhóidh sé tuarascáil iomchuí ar na tograí iomchuí sin.
- (4) Ní foláir go gceadóidh an Dáil na tearmaí tagartha le haghaidh fiosrúchán de chuid Chuid 2, de réir Bhuan-Ordú 149, agus ní rithfidh an Dáil aon Rún maidir le Téarmaí Tagartha, ná ní dhiúltóidh sí aon rún den sórt sin a rith, sula ndéanfar an tuarascáil arna hullmhú faoi mhír (3) a bhreithniú.
- (5) Déanfaidh an Dáil foilsíú tuarascálacha eatramhacha nó críochnaitheacha³³ de chuid Coiste a bheidh ag seoladh fiosrúchán de chuid Chuid 2 a cheadú de réir Bhuan-Ordú 151.

146. An Coiste um Pribhléidí Parlaiminteacha agus Formhaoirsiú chun fógra maidir le togra iomchuí a ghlacadh

- (1) Is é an Coiste um Pribhléidí Parlaiminteacha agus Formhaoirsiú an Coiste ainmnithe faoi Bhuan-Ordú 145(2) chun fógra maidir le togra iomchuí a ghlacadh ó aon Choiste a bheartaíonn fiosrúchán de chuid Chuid 2 a sheoladh.
- (2) Déanfaidh an Coiste um Pribhléidí Parlaiminteacha agus Formhaoirsiú, ó am go ham, rialacha agus nósanna imeachta a bhaineann le measúnú tograí iomchuí a cheapadh agus a leagan faoi bhráid na Dála ó am go ham, lena n-áirítear rialacha agus nósanna imeachta a bhaineann le haon chomhairliúchán maidir le tograí iomchuí agus aon mhodh measúnachta a bhaineann leo.
- (3) Chun críocha na mBuan-Orduithe seo, ach amháin i gcás go gcuirtear a mhalairt in iúl, ciallaíonn “fiosrúchán de chuid Chuid 2” fiosrúchán faoi Chaibidil 1 de Chuid 2 den Acht um Thithe an Oireachtais (Fiosrúcháin, Pribhléidí agus Nósanna Imeachta), 2013.
- (4) Chun críocha na mBuan-Orduithe seo, ach amháin i gcás go gcuirtear a mhalairt in iúl, ciallóidh tuarascálacha eatramhacha agus tuarascálacha críochnaitheacha i ndáil le fiosrúcháin de chuid Chuid 2 tuarascálacha eatramhacha agus tuarascálacha

³² Féach an míniú in B.O. 146

³³ Féach Cuid 4 den Acht um Thithe an Oireachtais (Fiosrúcháin, Pribhléidí agus Nósanna Imeachta), 2013 i ndáil le tuarascálacha ó Choistí a bheidh ag seoladh fiosrúcháin de chuid Chuid 2

críochnaitheacha faoi ailt 33(1) agus 34(1) den Acht um Thithe an Oireachtais (Fiosrúcháin, Pribhléidí agus Nósanna Imeachta), 2013.

147. Togra iomchuí

Maidir le togra iomchuí faoi Bhuan-Ordú 145(2), a mhéid is indéanta, beidh ann na nithe seo a leanas nó díreofar ann ar na nithe seo a leanas—

- (a) an cineál fiosrúcháin de chuid Chuid 2 atá beartaithe de bhun ailt 7 go 11, go huile, den Acht um Thithe an Oireachtais (Fiosrúcháin, Pribhléidí agus Nósanna Imeachta), 2013;
- (b) an ní nó na nithe is ábhar don fhiosrúchán beartaithe, chun a shonrú, a mhéid is indéanta, an t-iompar, na teagmhais, na gníomhaíochtaí, na himthosca, na córais, na cleachtais nó na nósanna imeachta a bheidh le fiosrú, lena n-áirítear—
 - (i) na dátaí a tharla, nó na tréimhsí ar lena linn a tharla an t-iompar nó na teagmhais, ná dátaí a gabhadh de láimh nó na tréimhsí ar lena linn a gabhadh de láimh na gníomhaíochtaí, na dátaí a d’eascair nó na tréimhsí ar lena linn a d’eascair na himthosca, nó na dátaí a bhí, nó na tréimhsí ar lena linn a bhí na córais, na cleachtais nó na nósanna imeachta i ngníomh,
 - (ii) an áit nó an ceantar inar tharla an t-iompar nó na teagmhais, inar gabhadh de láimh na gníomhaíochtaí, inar eascair na himthosca, nó ina raibh na córais, na cleachtais nó na nósanna imeachta i ngníomh, agus
 - (iii) na daoine lena mbaineann an t-iompar nó na teagmhais sin, na gníomhaíochtaí nó na himthosca sin, nó na daoine a bhfuil a ngníomhaíochtaí, a gcórais, a gcleachtais nó a nósanna imeachta le fiosrú;
- (c) an amhlaidh go mbaineann an ní nó na nithe le feidhm de chuid na Dála;
- (d) an chúis gur chóir gurbh ábhar d’fhiosrúchán de chuid Chuid 2 an ní nó na nithe, seachas é nó iad a scrúdú trí fhoirmeacha eile d’imscrúdú parlaiminteach;
- (e) i ndáil leis an gCoiste a bheartaíonn an fiosrúchán a sheoladh—
 - (i) an chúis, de thoradh a orduithe tagartha láithreacha, go measann sé gur chóir dó an fiosrúchán a sheoladh, nó
 - (ii) na hathruithe, más ann, ar a orduithe tagartha láithreacha is gá, ina thuairim, chun go seolfaidh sé an fiosrúchán;
- (f) an sceideal ama a bhfuiltear ag súil lena úsáid i dtaca leis an bhfiosrúchán beartaithe, lena n-áirítear an le linn tréimhse aonair nó ina chéimeanna a bheartaítear an fiosrúchán beartaithe a sheoladh;
- (g) na hathruithe, más ann, is gá a dhéanamh, i dtuairim an Choiste a bheartaíonn an fiosrúchán a sheoladh, ar an dlí reachtúil, chun an fiosrúchán a sheoladh;
- (h) dréacht-Rún maidir le Téarmaí Tagartha á rá, *inter alia*, maidir leis an gCoiste a bheartaíonn an fiosrúchán a sheoladh, le linn dó é a sheoladh, an amhlaidh—
 - (i) go mbeartaíonn sé cinntí fíorais a dhéanamh, lena n-áirítear cinntí fíorais a d’fhéadfadh cur i gcoinne dea-chlú duine (ag brath ar chineál an fhiosrúcháin atá beartaithe), nó i ndáil le mí-iompar iomchuí,
 - (ii) go mbeartaíonn sé moltaí a dhéanamh ag eascairt as na nithe seo a leanas—

- (I) a chinntí fórais, nó
 - (II) na cinntí fórais arna ndéanamh ag Coiste eile le linn fiosrúchán eile de chuid Chuid 2 a sheoladh má luaitear go sainráite sna téarmaí tagartha don fhiosrúchán eile sin de chuid Chuid 2 go bhféadfar a chinntí fórais a úsáid i bhfiosrúcháin eile de chuid Chuid 2,
 - (iii) go mbeartaíonn sé go bhféadfaidh Coiste eile a chinntí fórais, más ann, a úsáid le linn fiosrúchán eile de chuid Chuid 2 a sheoladh,
 - (iv) go bhfuil nó go mbeidh an chumhacht aige chun fios a chur ar dhaoine nó chun fios a chur i ndáil le páipéir agus taifid;
- agus
- (i) cibé nithe eile i ndáil leis an bhfiosrúchán beartaithe is cuí leis an gCoiste um Pribhléidí Parlaiminteacha agus Formhaoirsiú.

148. An Coiste um Pribhléidí Parlaiminteacha agus Formhaoirsiú do bhreithniú togra iomchuí

Le linn breithniú a dhéanamh ar thogra iomchuí arna dhéanamh de bhun Bhuan-Orduithe 145(2) agus 147, déanfaidh an Coiste um Pribhléidí Parlaiminteacha agus Formhaoirsiú na nithe seo a leanas a bhreithniú—

- (a) an cóir fiosrúchán beartaithe de chuid Chuid 2 a sheoladh;
- (b) mura cóir é a sheoladh, an cóir gníomh malartach a bhreithniú;
- (c) más cóir an fiosrúchán a sheoladh—
 - (i) cén Coiste ar cóir dó é a sheoladh;
 - (ii) cén modh, faoi ailt 7 go 11 go huile den Acht um Thithe an Oireachtais (Fiosrúcháin, Pribhléidí agus Nósanna Imeachta), 2013, ar ar cóir é a sheoladh; agus
 - (iii) an dréacht-Rún maidir le Téarmaí Tagartha don fhiosrúchán beartaithe; agus
- (d) cibé nithe eile i ndáil leis an bhfiosrúchán beartaithe is cuí leis an gCoiste um Pribhléidí Parlaiminteacha agus Formhaoirsiú.

149. Tuarascáil iomchuí agus Rún maidir le Téarmaí Tagartha

- (1) Cuirfidh an Coiste um Pribhléidí Parlaiminteacha agus Formhaoirsiú faoi deara tuarascáil iomchuí faoi Bhuan-Ordú 145(3) a ullmhú maidir le haon tograí iomchuí a fhaigheann sé le haghaidh fiosrúchán de chuid Chuid 2 agus déanfaidh sé, a luaithe is indéanta tar éis an tuarascáil iomchuí a ghlacadh, an tuarascáil iomchuí a leagan faoi bhráid na Dála, agus déanfaidh comhalta a bheidh ainmnithe ag an gCoiste um Pribhléidí Parlaiminteacha agus Formhaoirsiú tairiscint a chur síos chun an tuarascáil iomchuí agus na moltaí atá inti a bhreithniú.
- (2) Déanfar moltaí sa tuarascáil iomchuí i ndáil leis na nithe atá i mBuan Ordú 148, agus féadtar go mbeidh ar áireamh sa tuarascáil sin an dréacht-Rún maidir le Téarmaí Tagartha i ndáil leis an togra iomchuí, mar aon le haon leasuithe air is cuí leis an gCoiste um Pribhléidí Parlaiminteacha agus Formhaoirsiú, lena mbreithniú ag an Dáil.

- (3) Déanfaidh an Dáil an tuarascáil iomchuí agus na moltaí a bheidh inti a bhreithniú agus ní dhéanfaidh sí Rún maidir le Téarmaí Tagartha a rith faoi Bhuan-Ordú 145(4) i ndáil leis an togra iomchuí, ná ní dhiúltóidh sí Rún den sórt sin a rith, go dtí go mbeidh an breithniú sin déanta.

150. Fiosrúchán ina dhiaidh sin

Más mian le Coiste a bheidh ag seoladh fiosrúchán de chuid Chuid 2 fiosrúchán iarmhartach a sheoladh, ar fiosrúchán é nach dtagann faoi réim an Rúin maidir le Téarmaí Tagartha arna rith ag an Dáil, tabharfaidh sé tuilleadh fógra i scríbhinn i dtaobh togra iomchuí breise don Choiste um Pribhléidí Parlaiminteacha agus Formhaoirsiú, agus beidh feidhm ag forálacha Bhuan-Orduithe 145 go 149 go huile maidir leis an togra iomchuí breise sin.

151. Tuarascálacha ar fhiosrúcháin de chuid Chuid 2

D'ainneoin ghinearáltacht Bhuan-Orduithe 108 agus 109³⁴, i gcás go dtabharfaidh Coiste a bheidh ag seoladh fiosrúchán de chuid Chuid 2 tuarascáil eatramhach nó tuarascáil chríochnaitheach, déanfar an tuarascáil a chur chuig Cléireach na Dála ar dtús agus déanfaidh sé nó sí socrú, a luaithe is indéanta, chun an tuarascáil a scaipeadh ar na comhaltaí. I gcás go mbeidh an tuarascáil sin scaipthe ag Cléireach na Dála ar na comhaltaí, féadfaidh an Dáil, i gcás gur tuarascáil eatramhach an tuarascáil, a ordú dá éis sin go ndéanfar an tuarascáil a leagan faoi bhráid na Dála agus a phoibliú, agus déanfaidh an Dáil, i gcás gur tuarascáil chríochnaitheach an tuarascáil, a ordú go ndéanfar an tuarascáil a leagan faoi bhráid na Dála agus a phoibliú.

152. Dualgas comhalta sláine fiosrúcháin a chosaint

Beidh sé ina dhualgas ginearálta ar chomhalta sláine fiosrúcháin de chuid Chuid 2 a chosaint, lena n-áirítear rúndacht pléití agus doiciméad a bhaineann leis an bhfiosrúchán a chothabháil.

153. Urscaoileadh ó Choiste

- (1) I gcás go ndéanfaidh comhalta de Choiste a mbeidh fiosrúchán de chuid Chuid 2 á sheoladh aige ordachán arna thabhairt ag an gCathaoirleach dó nó di chun scor de cheistiú áirithe a shárú, féadfaidh an Coiste comhaontú a dhéanamh tuarascáil a thabhairt don Dáil, á mholadh go ndéanfar an comhalta a bheidh i gceist a urscaoileadh ón gCoiste.
- (2) I gcás go measfaidh Coiste a mbeidh fiosrúchán de chuid Chuid 2 á sheoladh aige gur sháraigh duine dá chomhaltaí ceanglas de chuid an Achta Fiosrúchán is infheidhme maidir leis an bhfiosrúchán de chuid Chuid 2, agus gur sárú tromchúiseach an sárú i dtuairim an Choiste, féadfaidh an Coiste comhaontú a dhéanamh tuarascáil a thabhairt don Dáil—
- (a) ina sonrú an t-alt iomchuí de chuid an Achta Fiosrúchán ina bhfuil an ceanglas a sáraíodh, agus an fhianaise a bhaineann leis an sárú; agus

³⁴ Féach Cuid 3 den Acht um Thithe an Oireachtais (Fiosrúcháin, Pribhléidí agus Nósanna Imeachta), 2013 i ndáil le fiosrúcháin de chuid Chuid 2 agus nósanna imeachta córa

- (b) ina molfar go ndéanfar an comhalta a bheidh i gceist a urscaoileadh ón gCoiste.
- (3) Le linn dó a fheidhmeanna faoi mhír (2) a chomhlíonadh, déanfaidh an Coiste, gach tráth, aird chuí a thabhairt ar na prionsabail Bhunreacht a bhaineann le cothroime bhunúsach nósanna imeachta agus ar riachtanais an cheartais aiceanta agus Bunreacht.
 - (4) A luaithe is indéanta tar éis dó tuarascáil faoi mhír (1) nó faoi mhír (2) a ghlacadh, déanfaidh an Coiste an tuarascáil a leagan faoi bhráid na Dála, agus déanfaidh an Cathaoirleach tairiscint a chur síos, a luaithe is indéanta, á mholadh go dtabharfaidh an Dáil an moladh sa tuarascáil dá haire agus go ndéanfaidh sí an comhalta a bheidh i gceist a urscaoileadh ón gCoiste.
 - (5) Déanfaidh an Dáil tairiscint faoi mhír (4) a bhreithniú a luaithe is indéanta.
 - (6) Ní bheidh feidhm ag forálacha Bhuan-Ordú 151 maidir le tuarascáil faoin mBuan-Ordú seo.
 - (7) Na tagairtí do “an tAcht Fiosrúchán” sa Bhuan-Ordú seo, is tagairtí iad don Acht um Thithe an Oireachtais (Fiosrúcháin, Pribhléidí agus Nósanna Imeachta), 2013.

Cuairteoirí

154. Tabhairt isteach cuairteoirí ag comhaltaí: Ionadaithe Nuachtáin

Féadfaidh comhaltaí cuairteoirí a thabhairt isteach chun cibé áiteanna a choimeádfaidh an Ceann Comhairle in áirithe dóibh, agus féadfaidh ionadaithe údaraithe Nuachtán a bheith i láthair ag suíonna na Dála nó ag suíonna Coiste den Dáil uile.³⁵

155. Cuairteoirí agus ionadaithe Nuachtáin a dhúnadh amach i gcás éigeandála

I gcás éigeandáil speisialta a bheith ann, féadfaidh comhalta den Rialtas a thairiscint, gan fógra a thabhairt, go ndúnfar gach cuairteoir agus ionadaí Nuachtán amach as an Seomra, agus déanfar amhlaidh le hordú ón gCeann Comhairle, má thoilíonn dhá thrian de na comhaltaí a bheidh i láthair leis an tairiscint sin.³⁶

Oifig an Chléirigh agus Taifid na Dála

156. Cín Lae na Dála

Coimeádfaidh an Cléireach cuntas ar imeachtaí uile na Dála, nó an Choiste den Dáil uile, agus nuair a bheidh miontuairiscí na n-imeachtaí léite agus sínithe ag an gCeann Comhairle beidh siad ina gCín Lae ar Imeachtaí na Dála agus clóbhuailfear ansin iad.

157. Taifid agus scríbhinní a choimeád

Coimeádfaidh an Cléireach gach Cín Lae ar Imeachtaí, agus gach taifead nó scríbhinn eile leis an Dáil, agus ní dhéanfaidh sé nó sí ná ní cheadóidh sé nó sí aon Chín Lae ar na

³⁵ Féach freisin B.O. 116

³⁶ Féach Airteagal 15.8.2° den Bhunreacht

hlmeachtaí ná aon taifid ná scríbhinní den sórt sin a thabhairt amach as an Seomra nó na hoifigí, gan cead nó Ordú sainráite ón Dáil, ach amháin mar a fhoráiltear a mhalairt sna Buan-Orduithe seo: Ach má bhíonn an Dáil curtha ar athló go ceann aon tréimhse is faide ná seachtain, féadfaidh an Ceann Comhairle an cead sin a thabhairt agus tuairisceoidh sé nó sí é sin don Dáil ar theacht le chéile arís di.

158. Ceannas ar fhoireann na Parlaiminte

Is ag an gCléireach a bheidh stiúradh agus rialú na n-oifigeach agus na comhfhoirne uile, faoi réir cibé orduithe a gheobhaidh sé nó sí, ó am go ham, ón gCeann Comhairle, nó ón Dáil.

159. An Cléireach as láthair

Nuair a bheidh an Cléireach as láthair comhlíonfaidh nó oibreoidh an Leas-Chléireach, a mhéid a cheadaítear sin leis an dlí, gach dualgas a chuirtear ar an gCléireach, agus gach cumhacht a thugtar dó nó di, leis na Buan-Orduithe seo nó leis an dlí.

160. An Cléireach agus an Leas-Chléireach as láthair

Má bhíonn an Cléireach agus an Leas-Chléireach as láthair, féadfaidh an Ceann Comhairle duine de chomhfhoireann Thithe an Oireachtais a cheapadh, de thuras na huaire, chun na dualgais a chomhlíonadh agus na cumhachtaí a oibriú a chuirtear ar an gCléireach agus a thugtar dó nó di leis na Buan-Orduithe seo.

Doiciméid (Scríbhinní) Oifigiúla, Páipéir Phríobháideacha agus Cumarsáidí Rúnda

161. Doiciméid (scríbhinní) oifigiúla agus páipéir príobháideacha

- (1) Mura n-éilíonn an comhthéacs a mhalairt:
 - (a) ciallaíonn “doiciméad oifigiúil” (dá ngairtear “scríbhinn oifigiúil” in Airteagal 15.10 de Bhunreacht na hÉireann) i mBuan-Ordú 162 doiciméad oifigiúil chun críocha an Bhuan-Ordaithe sin, agus ciallaíonn sé i mBuan-Ordú 164 doiciméad oifigiúil mar a mhínítear é in alt 112(1) d’Acht 2013;
 - (b) folaíonn aon tagairt do Bhuan-Ordú 162 tagairt do Sceideal 1 a ghabhann leis na Buan-Orduithe seo;
 - (c) ciallaíonn “páipéar príobháideach” i mBuan-Ordú 163 páipéar príobháideach chun críocha an Bhuan-Ordaithe sin;
 - (d) ciallaíonn “Acht 2013” sa Bhuan-Ordú seo agus i mBuan-Orduithe 164 agus 165 an tAcht um Thithe an Oireachtais (Fiosrúcháin, Pribhléidí agus Nósanna Imeachta), 2013; agus
 - (e) i mBuan-Ordú 163 agus i Sceideal 1 a ghabhann leis na Buan-Orduithe seo, ciallaíonn “sealbhóir oifige” an Taoiseach, an Tánaiste, Aire den Rialtas, Aire Stáit, nó comhalta arb é nó í an tArd-Aighne.
- (2) Ní tharscaoilfidh cosaint arna tabhairt i dtaobh doiciméid le Buan-Ordú 162 nó 163 nó dá bhua teidlíocht aon duine, ná ní dhéanfaidh sí dochar do theidlíocht aon duine (lena n-áirítear an Dáil nó aon cheann dá Coistí) aon phribhléid nó díolúine eile a

agairt, mar shampla, pribhléid ghairmiúil dhlíthiúil nó díolúine maidir le leas an phobail, a fhéadfaidh a bheith ag gabháil, nó a bhféadfar an argóint a dhéanamh ina leith í a bheith ag gabháil, leis an doiciméad.

- (3) I Sceideal 1 a ghabhann leis na Buan-Orduithe seo, ciallaíonn “oifigeach don Dáil” an Ceann Comhairle, an Leas-Cheann Comhairle, aon Chathaoirleach sealadach, an Cathaoirleach nó an Leas-Chathaoirleach ar aon Choiste den Dáil, an Cléireach, agus an Leas-Chléireach, agus an Cléireach d’aon Choiste den Dáil, agus pléifear le haon ní arna dhéanamh ag duine éigin nó maidir le duine éigin ar fhoireann de chuid comhalta i gcáil an duine sin mar chomhalta foirne den sórt sin mar ní a bheidh déanta ag an gcomhalta nó maidir leis an gcomhalta.
- (4) Ní foláir plé le doiciméad, is doiciméad oifigiúil chun críocha Bhuan-Ordú 162 nó is páipéar príobháideach chun críocha Bhuan-Ordú 163, ar mhodh rúin, agus ceanglaítear leis na Buan-Orduithe seo é a choimeád ar mhodh rúin.
- (5) I mBuan-Orduithe 162 agus 163, tá de bhrí le “doiciméad” an míniú atá in alt 2(1) d’Acht 2013, agus bainfidh sé le cóip den doiciméad in aon ghaireacht.

162. Doiciméid (scríbhinní) oifigiúla agus an Bunreacht

- (1) Déantar an Buan-Ordú seo d’fhonn éifeacht a thabhairt d’Airteagal 15.10 den Bhunreacht a mhéid a dhéanann sé foráil maidir le doiciméid (scríbhinní) oifigiúla na Dála a chosaint (a dhídean).
- (2) Chun críche an Bhuan-Ordaithe seo, is éard iad doiciméid oifigiúla na doiciméid go léir atá i gcoimeád na Dála nó Coiste den Dáil, nó ar leis an Dáil nó Coiste den Dáil iad, nó atá faoina rialú ag an Dáil nó ag Coiste, agus:
 - (a) a ullmhófar nó a ullmhaíodh d’fhonn aon ghnó de chuid na Dála nó de chuid Coiste den sórt sin a dhéanamh, nó chun críocha a bheidh teagmhasach leis an gcéanna,
 - (b) a chruthófar nó a cruthaíodh leis na Buan-Orduithe seo nó dá mbun, nó le hOrdú nó le hordachán den Dáil nó de Choiste den sórt sin nó dá bhun,
 - (c) a thabharfar nó a tugadh i bhfianaise don Dáil nó do Choiste den sórt sin, nó
 - (d) a thabharfar nó a tugadh ar aird don Dáil nó do Choiste den sórt sin, nó a chuirfear nó a cuireadh faoi bhráid na Dála nó Coiste den sórt sin:

murar leagadh an doiciméad, nó mura bhfuil sé le leagan faoi láthair, faoi bhráid na Dála nó murar cuireadh é, nó mura bhfuil sé le cur faoi láthair, go dleathach ar shlí eile sa réimse poiblí.
- (3)
 - (a) Pléifear leis na hearnálacha doiciméad sa Sceideal 1 a ghabhann leis na Buan-Orduithe seo, faoi réir fhomhír (d) den mhír seo, mar dhoiciméid a thagann faoi réim mhír (2)(a) nó (2)(b).
 - (b) Féadfaidh an Coiste um Pribhléidí Parlaiminteacha agus Formhaoirsiú, faoi réir an Bhuan-Ordaithe seo, earnálacha eile doiciméad a ainmniú a bpléifear leo mar dhoiciméid a thagann faoi réim mhír (2)(a) nó (2)(b) agus féadfaidh an Coiste sin, aon tráth, an t-ainmniú sin a athrú nó a chúlghairm.
 - (c) Ní foláir aon ainmniú, aon athrú nó aon chúlghairm dá dtagraítear i bhfomhír (b) den mhír seo a fhoilsiú a luaithe is indéanta tar éis a dhéanta nó a déanta.

- (d) Maidir le doiciméid a thairgfear do Chléireach Coiste den Dáil ach a ndiúltóidh an Coiste iad a ghlacadh, agus doiciméid a thabharfar do Choiste den sórt sin ach a bheidh scortha, le breith ón gCoiste de réir reachta, de bheith ina ndoiciméid de chuid an Choiste sin, ní doiciméid oifigiúla iad agus pléifear leo mar dhoiciméid nach raibh riamh ina ndoiciméid oifigiúla, mura gcáileoidh siad ar fhoras éigin eile.
- (4) Ní thabharfaidh an Cléireach rochtain ar dhoiciméad oifigiúil, ná ní cheadóidh sé nó sí doiciméad oifigiúil a nochtadh, mura rud é go mbeidh, agus a mhéid a bheidh, foráil déanta le haghaidh na rochtana sin nó an nochtá sin i mír (5) nó (6) nó faoi mhír (5) nó (6), nó ar shlí eile sna Buan-Orduithe seo nó fúthu.
- (5) (a) Féadfar rochtain ar dhoiciméad oifigiúil sonraithe nó ar dhoiciméid oifigiúla shonraithe a thabhairt, nó féadfar a nochtadh a cheadú, aon tráth, cibé acu i gcoitinne nó chun críche sonraí, agus cibé acu gan choinníoll nó ar théarmaí arna gcinneadh:
- (i) le Rún ón Dáil; nó
- (ii) ag an gCoiste um Pribhléidí Parlaiminteacha agus Formhaoirsiú thar ceann na Dála.
- (b) Dá ndéanfaí an Dáil a chur ar athló go ceann aon tréimhse is faide ná seachtain, féadfaidh an Ceann Comhairle an fheidhm is infheidhmithe ag an gCoiste um Pribhléidí Parlaiminteacha agus Formhaoirsiú nó ag an Dáil faoi fhomhír (a) a fheidhmiú agus ní foláir don Cheann Comhairle tuairisc a thabhairt don Dáil, ar í a ationól, ina luafar go ndearna sé nó sí amhlaidh.
- (c) Ní foláir don Choiste um Pribhléidí Parlaiminteacha agus Formhaoirsiú, don Dáil nó don Cheann Comhairle, i bhfeidhmiú a gcumhachtaí dóibh faoi fhomhír (a) nó (b), aird a thabhairt ar na nithe seo a leanas:
- (i) a mhéid a bhaineann an doiciméad nó na doiciméid le ní a mbaineann tábhacht phoiblí leis nó a bhaineann le leas an phobail;
- (ii) cearta agus leasanna aon duine dá ndéantar difear; agus
- (iii) aon imthosca iomchuí eile.
- (6) (a) Maidir le deonú rochtana ar dhoiciméad oifigiúil, nó nochtadh doiciméid oifigiúil, do Choimisiún Thithe an Oireachtais nó dá fhoireann, ag an Dáil nó ag Coiste den Dáil nó thar a ceann nó thar a cheann, d'fhonn a chumasú don Choimisiún sin nó do Sheirbhís Thithe an Oireachtais a fheidhmeanna reachtúla nó a feidhmeanna reachtúla a chomhall:
- (i) ní gá aon toiliú dá bhforáiltear i mír (5) nó fúithi, aon chead nó Ordú faoi Bhuan-Ordú 157, ná aon cheadú eile faoi na Buan-Orduithe seo, cibé slí ar a dtuairiscítear é, lena aghaidh,
- (ii) ní dhéantar leis an doiciméad a chur sa réimse poiblí ná cur isteach ar shlí eile ar rúndacht an doiciméid, ná
- (iii) ní bhaineann sé den doiciméad an stádas atá aige mar dhoiciméad oifigiúil.
- (b) Aon chomhalta a bhfuil seilbh nó rochtain aige nó aici ar dhoiciméad oifigiúil de réir na mBuan-Orduithe seo nó le húdarás dleathach eile, féadfaidh sé nó sí, gan aon toiliú dá bhforáiltear i mír (5) nó fúithi, nó dá bhforáiltear ar shlí eile sna

Buan-Orduithe seo nó fúthu, an doiciméad oifigiúil a úsáid chun aon ghnó de chuid na Dála, nó de chuid Coiste den Dáil, a dhéanamh, nó chun críocha atá teagmhasach leis an gcéanna, más úsáid de shórt a luaitear sna Buan-Orduithe seo an úsáid sin, agus sin fiú amháin má thagann an doiciméad isteach sa réimse poiblí dá thoradh sin.

- (7) Maidir leis an gcead nó leis an ordú a luaitear i mBuan-Ordú 157, ní dheonófar ná ní dhéanfar é i leith doiciméad oifigiúil ach amháin de réir an Bhuan-Ordaithe seo.
- (8) Ní dhéanfaidh comhalta, ach amháin mar a fhoráiltear i mír (5) nó (6) nó faoin gcéanna, nó ar shlí eile sna Buan-Orduithe seo nó fúthu, aon doiciméad oifigiúil nó lánas an doiciméid sin a nochtadh go poiblí. Is mí-úsáid pribhléide *prima facie* é aon chomhalta do nochtadh, de shárú ar an mír seo, doiciméad oifigiúil nó a lánais.
- (9) (a) Maidir le doiciméid atá i gcoimeád dhá Theach an Oireachtais, nó Comhchoiste, nó ar le dhá Theach an Oireachtais, nó le Comhchoiste, iad, nó ar a bhfeidhmíonn an dá Theach nó Comhchoiste rialú, bainfidh cosaint an Bhuan-Ordaithe seo leo, ar choinníoll go bhfuil contrapháirt i mBuan-Orduithe an tSeanaid do na téarmaí den Bhuan-Ordú seo lena dtugtar an chosaint sin.
(b) Féadfar deonú rochtana ar dhoiciméad oifigiúil a thuairiscítear i bhfomhír (a) a cheadú nó a thabhairt, nó nochtadh an chéanna a cheadú nó a thabhairt, más rud é:
 - (i) go bhfuil contrapháirt i mBuan-Orduithe an tSeanaid don fhoráil den Bhuan-Ordú seo chun an rochtain sin a thabhairt nó an nochtadh sin a cheadú; agus
 - (ii) más gá toiliú dá bhforáiltear i mír (5) nó fúithi, nó ar shlí eile sna Buan-Orduithe seo nó fúthu, le haghaidh na rochtana nó an nochtadh sin, go ndeonóidh an dá Theach comhthoilithe.

163. Páipéir phríobháideacha agus an Bunreacht

- (1) Déantar an Buan-Ordú seo chun éifeacht a thabhairt d'Airteagal 15.10 den Bunreacht a mhéid a dhéantar foráil leis maidir le páipéir phríobháideacha comhaltaí a chosaint (a dhídean).
- (2) Chun críche an Bhuan-Ordaithe seo, is éard iad páipéir phríobháideacha comhalta na doiciméid go léir a bhfuil súil réasúnach ag an gcomhalta ina leith gur páipéir phríobháideacha iad, agus:
 - (a) a ullmhaítear chun na gcríoch seo a leanas, nó chun críoch atá teagmhasach leo:
 - (i) aon ghnó de chuid na Dála, nó aon Choiste den Dáil, a dhéanamh, nó
 - (ii) ról an chomhalta mar ionadaí poiblí;
 - (b) ach:
 - (i) i gcás inar sealbhóir oifige an chomhalta, nach doiciméid a bhaineann le feidhmeanna an chomhalta mar shealbhóir oifige (cibé acu atá na doiciméid sin á sealbhú ag an gcomhalta, ag Roinn nó Oifig an tsealbhóra oifige, ag aon duine dá chomhairleoirí speisialta nó dá chomhairleoirí speisialta, nó ag duine éigin eile); ná
 - (ii) nach bhfuil sa réimse poiblí go dleathach.

- (3) Folaíonn tagairt do chomhalta sa Bhuan-Ordú seo:
 - (a) de réir mar is féidir sa chomhthéacs, iarchomhalta ina cháil nó ina cáil mar iarchomhalta, agus
 - (b) de réir mar a éilíonn an comhthéacs, comhalta éagtha, mar aon lena sheiceadóirí nó lena seiceadóirí nó lena riarthóirí ina gcáil mar sheiceadóirí nó riarthóirí.
- (4) Beidh comhalta i dteideal diúltú d'iarraidh ar rochtain ar aon cheann dá pháipéir phríobháideacha, nó dá páipéir phríobháideacha, nó ar an gcéanna a nochtadh, agus más chuig an Dáil, chuig aon cheann dá coistí, nó chuig an gCléireach a dhéantar an iarraidh ar an gcéad ásc, ní foláir don Chléireach diúltú don iarraidh agus a chur in iúl gan mhoill don chomhalta go ndearnadh an iarraidh.
- (5) Ní dhéanfaidh comhalta páipéar príobháideach aon chomhalta eile nó lánas an pháipéir phríobháidigh sin a nochtadh go poiblí ach amháin le toiliú sainráite an chomhalta eile sin. Is mí-úsáid pribhléide *prima facie* é aon chomhalta do nochtadh, de shárú ar an mír seo, páipéar príobháideach comhalta eile nó a lánais.

164. Doiciméid oifigiúla agus Acht 2013

- (1) Déantar an Buan-Ordú seo chun tuilleadh éifeachta a thabhairt do Chuid 11 d'Acht 2013 i leith dhoiciméid oifigiúla na Dála.
- (2) Ar an Dáil do cheadú an Bhuan-Ordaithe seo, tá an Coiste um Pribhléidí Parlaiminteacha agus Formhaoirsiú arna cheapadh mar an coiste de chuid Chuid 11 dá bhforáiltear i gCuid 11 d'Acht 2013.
- (3) Féadfaidh an coiste de chuid Chuid 11, aon tráth, uaidh féin nó ar iarratas ó aon chomhalta, ordachán de bhun alt 113(1) d'Acht 2013, ina sonraítear na hearnálacha doiciméad atá le bheith ina ndoiciméid oifigiúla, a thabhairt, a athrú nó a chúlghairm, agus ní foláir aon ordachán, athrú nó cúlghairm den sórt sin a fhoilsiú a luaithe is indéanta tar éis a dhéanta nó a déanta.
- (4) I gcás go bhfuil doiciméad á shealbhú ag an Dáil agus an Seanad i gcomhpháirt, ní doiciméad oifigiúil de cheachtar Teach chun críocha Acht 2013 an doiciméad sin mura bhfuil ordachán i bhfeidhm ó na coistí de chuid Chuid 11 den dá Theach á rá go bhfuil an earnáil doiciméad lena mbaineann an doiciméad arna hainmniú mar earnáil doiciméad oifigiúil.
 - (a) Féadfaidh an coiste de chuid Chuid 11 breithniú a dhéanamh ar iarratas le haghaidh rochtain ar dhoiciméad oifigiúil nó ar dhoiciméid oifigiúla, nó le haghaidh nochtadh an chéanna, agus féadfaidh sé moladh a dhéanamh don Dáil i leith an iarratais sin.
 - (b) Féadfaidh an Dáil, faoi réir fhomhír (c), le Rún, toiliú go hiomlán nó go páirteach le hiarratas den sórt sin, agus is é an Rún sin an toiliú i scríbhinn ón Dáil arna thabhairt de réir na mBuan-Ordaithe seo mar a luaitear le halt 114(1)(a) d'Acht 2013.
 - (c) Ceanglaítear comhthoilithe i scríbhinn ón dá Theach le haghaidh rochtain ar dhoiciméad oifigiúil den dá Theach nó le haghaidh nochtadh an chéanna.
 - (d) Féadfaidh toiliú faoi fhomhír (b) a bheith ginearálta nó chun críche sonraí, agus féadfaidh sé a bheith gan choinníoll nó ar théarmaí.

165. Páipéir phríobháideacha, cumarsáidí rúnda agus Acht 2013

- (1) Déantar an Buan-Ordú seo chun tuilleadh éifeachta a thabhairt do Chuid 10 d'Acht 2013 i leith páipéir phríobháideacha agus cumarsáidí rúnda comhalta ar bith.
- (2) Ar an Dáil do cheadú an Bhuan-Ordaithe seo, tá an Coiste um Pribhléidí Parlaiminteacha agus Formhaoirsiú arna cheapadh mar an coiste de chuid Chuid 10 dá bhforáiltear i gCuid 10 d'Acht 2013.
- (3) Féadfaidh an coiste de chuid Chuid 10 treoirínte agus prótacail mar a luaitear le halt 108 d'Acht 2013 a ullmhú agus féadfaidh sé a mholadh go ndéanfaidh an Dáil iad a ghlacadh.

Tuairisc Oifigiúil na nDíospóireachtaí

166. Eisiúint faoi mhaoirseacht an Cheann Comhairle

- (1) Déanfar Tuairisc Oifigiúil ar Dhíospóireachtaí na Dála do gach suí a eisiúint faoi mhaoirseacht an Cheann Comhairle.
- (2) I gcás ina n-iarrfaidh comhalta amhlaidh, ordóidh an Ceann Comhairle ráiteas táblach achomair ina mbeidh eolas staitistiúil a bhainfidh go díreach le hóráid an chomhalta a thabhairt i dTuairisc Oifigiúil na nDíospóireachtaí: Ar choinníoll—
 - (a) go sroichfidh gach ráiteas den sórt sin Eagarthóir na nDíospóireachtaí sula ndéanfar an óráid lena mbaineann sé agus go ndéanfar tagairt dó i gcúrsa na hóráide sin, agus
 - (b) nach faide an ráiteas nó na ráitis sin ná an tríú cuid d'óráid an chomhalta.
- (3) I ndáil le vótáil den Teach, i gcás go n-iarrfaidh comhalta amhlaidh, ordóidh an Ceann Comhairle go ndéanfar míniú gearr an chomhalta ar an tslí inar vótáil sé nó sí nó ar an gcúis ar staon sé nó sí ón vótáil a thabhairt i dTuairisc Oifigiúil na nDíospóireachtaí, ar choinníoll go ndéanfaidh an comhalta an iarraidh sin laistigh de sheachtain amháin ón vótáil.
- (4) Déanfar cóip de Thuairisc Oifigiúil na nDíospóireachtaí, nó aon chuid di, i dteannta gach foilseacháin eile de chuid na Dála, a chur ar fáil do gach Comhalta i bhfoirm leictreonach nó i bhfoirm chlóite nó sa dá fhoirm, de réir mar a mholfaidh an Coiste um Pribhléidí Parlaiminteacha agus Formhaoirsiú don Cheann Comhairle, agus déanfaidh an Ceann Comhairle cinneadh faoin moladh sin, ach amháin go mbeidh na heagráin lena mbaineann mír (6) sa dá fhoirm.
- (5) D'ainneoin mhír (4), ní dhéanfaidh fágáil ar lár aon eiliminte de Thuairisc Oifigiúil na nDíospóireachtaí as an eagrán neamhcheartaithe aon difear dá sheasamh mar fhoilseachán de chuid na Dála.
- (6) Déanfar eagrán ceartaithe de Thuairisc Oifigiúil na nDíospóireachtaí a ullmhú i bhfoirm imleabhar ceangailte ó am go ham de réir mar a chinneadh an Ceann Comhairle.
- (7) Beidh an ceart eisiach ag an gCeann Comhairle a údarú, más gá, Tuairisc Oifigiúil na nDíospóireachtaí a atáirgeadh i bhfoirm ar bith: Ar choinníoll go bhféadfaidh an Ceann Comhairle, más iomchuí, a ordú agus a údarú do Chléireach na Dála dul i mbun na socruithe is gá agus na socruithe is gá a dhéanamh le tríú páirtithe chun iad a atáirgeadh.

- (8) Gan dochar do ghinearáltacht mhír (5) agus d'ainneoin í a fhágáil ar lár as an eagrán neamhcheartaithe de Thuairisc Oifigiúil na nDíospóireachtaí de réir mhír (4), is é an seasamh a bheidh ag téacs, agus freagra, gach Ceiste, a mbeidh réiltín curtha léi de réir Bhuan-Ordú 51(2) nó a gcuirfear freagra ar fáil ina leith i dThuairisc Oifigiúil na nDíospóireachtaí de réir Bhuan-Ordú 51(3), an seasamh a bheadh aici murach gur fágadh ar lár í amhlaidh.

Imeachtaí a Chraoladh

167. Coinníollacha maidir le craoladh imeachtaí

Go n-údarófar do chraoltóirí náisiúnta, áitiúla agus coigríche craoladh fuaimne agus físe a dhéanamh ar imeachtaí na Dála agus a cuid Coistí, agus go n-údarófar iad a chraoladh freisin ar an idirlíon trí mheán an ghréasáin dhomhanda, ach sin faoi réir na gcoinníollacha seo a leanas:

- (a) nach ndéanfar taifeadtaí ná sleachta de na himeachtaí a úsáid i gcláir siamsaíochta, i gcláir aoire polaitiúla, i gcrailtaí páirtithe polaitíochta ná in aon chineál fógraíochta ná poiblíochta, seachas i bhfoirm tréiléar do chláir nuachta agus cúrsaí reatha;
- (b) go gcinnteoidh craoltóirí go mbainfidh cothromaíocht pholaitíochta leis an ábhar a úsáideann siad;
- (c) go gceadófar do chraoltóirí, faoi réir cheadú an Chomhchoiste Riaracháin nó Fochoiste de, tuairisciú beo a dhéanamh ar aon mhír gnó ach sin faoi réir na gcoinníollacha seo a leanas:
 - (i) nach gcuirfear isteach ar an mír sin le tráchtairacht, anailísiú ná agaí tráchtála, agus
 - (ii) nach ndéanfar an mhír sin a athchraoladh go hiomlán ná go páirteach ach amháin mar a cheadaítear sa Bhuan-Ordú seo agus faoi réir a théarmaí; agus
- (d) go ndéanfar an cóipcheart sa chlosábhar agus san ábhar teilifísithe go léir a dhílsiú don Cheann Comhairle thar ceann Dháil Éireann agus a cuid Coistí.

Gnó Comhaltaí Príobháideacha

168. Roinnt an ama idir gnó Rialtais agus gnó comhaltaí príobháideacha

- (1) Stopfar gnó Rialtais nó Gnó Príobháideach, de réir mar a bheidh, chun gnó comhaltaí príobháideacha a thógáil ar feadh dhá uair an chloig ar an Máirt agus ar an gCéadaoin, de réir ghnáthchúrsa laethúil an Ghnó mar a mhínítear le Buan-Ordú 34.
- (2) De réir ghnáthchúrsa laethúil an ghnó mar a mhínítear le Buan-Ordú 34, déanfar ceann de na míreanna gnó seo a leanas (a bheidh roghnaithe ag an gCoiste Gnó de bhun Bhuan-Orduithe 111, 169 nó 187) a thógáil ar feadh tréimhse nach faide ná dhá uair an chloig:
 - (a) an Dara Céim de Bhille arna thionscnamh ag comhalta príobháideach,
 - (b) tairiscint maidir le tuarascáil ó Choiste, nó

- (c) tairiscint a bhaineann leis an Ordú do Chéim an Choiste de Bhille comhalta phríobháidigh.
- (3) Féadfaidh comhalta den Choiste Gnó, thar ceann an Choiste agus gan fógra a thabhairt, a thairiscint ar an Ord Gnó aon Mháirt nó i dtosach Gnó Poiblí aon Chéadaoin nó Déardaoin, nach stopfar, an lá sin ná le linn na tréimhse a shonrófar sa tairiscint, gnó Rialtais nó Gnó Príobháideach, de réir mar a bheidh, a shonrófar, má bhíonn sé faoi bhreithniú an uair a bheidh socraithe chun gnó comhaltaí príobháideacha a thógáil. Cinnfear tairiscint den sórt sin gan leasú.

169. Billí comhaltaí príobháideacha gach dara Déardaoin

- (1) Féadfaidh aon chomhalta seachas comhalta den Rialtas nó Aire Stáit fógra a thabhairt gur mian leis nó léi Bille a tharraingt anuas lena bhreithniú aon dara Déardaoin, ar Bille é a thionscain sé nó sí agus atá ag an Dara Céim nó ag Ordú don Dara Céim: Ar choinníoll go bhfaighidh an Coiste Gnó an fógra sin tráth nach déanaí ná 11 a.m. an ceathrú lá roimh chruinniú seachtainiúil an Choiste Gnó
- (2) Is é an Coiste Gnó a chinnfidh cén Bille comhaltaí príobháideacha a bheidh le breithniú aon dara Déardaoin.
- (3) Déanfar aon Bhille a bheidh le breithniú aon dara Déardaoin de bhun an Bhuan-Ordaithe seo a chur síos don Dara Céim agus ní thabharfar thar dhá uair an chloig ar fad le haghaidh na díospóireachta ar an tairiscint don dara léamh:

Ar choinníoll go mbeidh feidhm ag na teorainneacha ama agus ag an ord cainteoirí seo a leanas maidir leis an díospóireacht:

- (a) maidir leis na hóráidí seo a leanas—
 - (i) óráid an chomhalta a thairgfídh an tairiscint don dara léamh ar an mBille, agus
 - (ii) óráid ó chomhalta den Rialtas nó ó Aire Stáit, ní rachaidh siad thar 15 nóiméad i ngach cás;
- (b) ní rachaidh óráid gach comhalta eile ar a nglaofar thar deich nóiméad;
- (c) beidh comhalta den Rialtas nó Aire Stáit, a fhéadfaidh labhairt faoi dhó, i dteideal óráid a thabhairt go díreach roimh an bhfreagra ón tairgtheoir, agus ní rachaidh an óráid sin thar cúig nóiméad;
- (d) beidh an tairgtheoir i dteideal tréimhse nach faide ná deich nóiméad le haghaidh óráid freagartha; agus
- (e) beidh gach comhalta i dteideal a gcuid ama a roinnt.

Grúpaí

170. Grúpaí

- (1) Is éard is grúpa ann comhlacht comhaltaí sa Fhreasúra a fhéadfaidh leas a bhaint as na cearta dá bhforáiltear sna Buan-Orduithe seo i ndáil le grúpaí.
- (2) Cúigear an líon íosta comhaltaí nach foláir a bheith ann chun aitheantas mar ghrúpa a fháil.

- (3) I gcás go ndéanfar comhaltaí de pháirtí polaitíochta cláraithe a thoghadh chun na Dála, gairfear “páirtí” de na comhaltaí tofa sin sna Buan-Orduithe seo, agus tabharfar aitheantas mar ghrúpa do pháirtí den sórt sin go huathoibríoch i gcás go mbeidh cúigear comhaltaí nó níos mó ann.
- (4) Maidir le comhlacht comhaltaí ina mbeidh aon teaghlaim de na hearnálacha comhaltaí seo a leanas—
 - (a) comhaltaí de pháirtí ina bhfuil cúigear comhaltaí nó níos mó,
 - (b) comhaltaí de pháirtí ar lú a líon comhaltaí ná cúigear,
 - (c) comhaltaí neamhpháirtí,
 féadfar aitheantas mar ghrúpa a thabhairt dó freisin, agus gairfear grúpa teicniúil de.
- (5) Ní cead a bheith ar áireamh i ngrúpa—
 - (i) páirtí ina mbeidh Aire nó Aire Stáit;
 - (ii) comhalta ar Aire nó Aire Stáit é nó í;
 - (iii) roinnt comhaltaí de pháirtí ach gan na comhaltaí eile.
- (6) Ní cead do chomhalta de ghrúpa teicniúil a bheith ina chomhalta nó ina comhalta de ghrúpa teicniúil eile freisin.
- (7) Níl teorainn ar bith leis an líon grúpaí a fhéadfar a aithint i nDáil.

171. Cearta grúpaí: ní cead do chomhaltaí tairbhe a bhaint “faoi dhó”

- (1) Tá ag grúpaí na cearta a shanntar dóibh sna Buan-Orduithe seo i ndáil leis na nithe seo a leanas—
 - (i) Ceisteanna ó Cheannairí,
 - (ii) Ceisteanna a mbeidh tosaíocht sonraithe dóibh,
 - (iii) gnó comhaltaí príobháideacha,
 - (iv) na hóráidí tosaigh maidir leis an tairiscint chun Bille a léamh an dara huair,
 - (v) an ceart chun ráiteas gairid a dhéanamh i gcoinne moladh ar an Ord Gnó, agus
 - (vi) cibé cearta eile a thabharfar do ghrúpaí sna Buan-Orduithe seo.
- (2) Maidir le páirtí dá dtugtar aitheantas mar ghrúpa go huathoibríoch, agus atá tar éis dul i gcomhcheangal le comhaltaí eile chun grúpa teicniúil a dhéanamh, ní cead dó leas a bhaint ach amháin as na cearta sin a eascraíonn as a chomhaltas de ghrúpa teicniúil.

172. Aitheantas a thabhairt do ghrúpaí: ag scríobh chuig an gCeann Comhairle

- (1) Tugtar aitheantas mar ghrúpa go huathoibríoch do pháirtí ina bhfuil cúigear comhaltaí nó níos mó, agus ní gá don pháirtí scríobh chuig an gCeann Comhairle chun aitheantas a fháil.
- (2) Déanfaidh comhaltaí a bheidh ag iarraidh aitheantas a bheith acu mar ghrúpa teicniúil iarraidh i scríbhinn, a bheidh sínithe ag gach duine de na comhaltaí a bheidh ag déanamh na hiarrata, a chur chuig an gCeann Comhairle.

173. Ag dul isteach i ngrúpa

Aithnítear comhalta a bheith curtha le grúpa teicniúil i gcás go síneoidh comhordaitheoir an ghrúpa theicniúil agus an comhalta nua fógra i scríbhinn don Cheann Comhairle á rá sin.

174. Comhalta do scor de bheith ina chomhalta nó ina comhalta de ghrúpa

- (1) Scoirfidh comhalta de bheith ina chomhalta nó ina comhalta de ghrúpa i gcás gur deimhin leis an gCeann Comhairle go bhfuil an comhalta tar éis deireadh a chur le gach baint a bhí aige nó aici leis an ngrúpa.
- (2) I gcás go n-imeoidh comhalta ó pháirtí agus go rachaidh sé nó sí isteach i bpáirtí eile nó, i gcás comhalta neamh-pháirtí, i gcás go rachaidh an comhalta sin isteach i bpáirtí, measfar gur cuid dá pháirtí polaitíochta nua nó dá pháirtí polaitíochta nua é nó í chun críocha grúpa, ar choinníoll go mbeidh a chomhaltas nó a comhaltas de réir na rialacha sna Buan-Orduithe seo a bhaineann le comhaltas grúpaí: Ar choinníoll fairis sin go dtabharfar neamhaird ar chomhalta nó ar chomhaltaí a chur le páirtí ar shlí seachas le corrrthoghchán nó le hOlltoghchán nuair a bheidh tosaíocht páirtí á cinneadh.

175. Scor de stádas grúpa

- (1) Scoirfidh grúpa teicniúil d'aitheantas mar ghrúpa a bheith aige i gcás go síneoidh aon chomhalta agus gach comhalta de na comhaltaí atá fágtha den ghrúpa fógra i scríbhinn don Cheann Comhairle á rá sin.
- (2) Scoirfidh aon ghrúpa (lena n-áirítear grúpa teicniúil) d'aitheantas mar ghrúpa a bheith aige más deimhin leis an gCeann Comhairle gur lú a líon comhaltaí ná cúigear. I gcás den sórt sin, scríobhfaidh an Ceann Comhairle chuig an ngrúpa á rá sin.
- (3) I gcás gur lú an líon comhaltaí d'iar-ghrúpa (lena n-áirítear grúpa teicniúil) ná cúigear de bharr corrfholúntas nó corrfholúntais sa Dáil, ní chaillfidh an t-iar-ghrúpa a chearta go dtí go mbeifear ar an eolas faoi thoradh aon chorrthoghcháin iarmhartaigh.
- (4) I gcás gur mian le iar-ghrúpa aitheantas mar ghrúpa a bheith aige athuair, síneoidh gach comhalta dá iar-chomhaltaí fógra i scríbhinn don Cheann Comhairle. Ar choinníoll, más rud é gur de thoradh corrfholúntais a cailleadh an stádas grúpa, nach gá an fógra i scríbhinn a chur chuig an gCeann Comhairle ach amháin i gcás grúpa teicniúil. I gcás nach bhfuil san iar-ghrúpa ach aon pháirtí amháin agus go dtoghfar an comhalta nua chun an pháirtí sin, ní gá an fógra i scríbhinn a chur. Ar choinníoll nach dtabharfar aitheantas do ghrúpa, riamh ná i gcás ar bith, i gcás nach mbeidh a chomhaltas de réir na rialacha a leagtar amach sna Buan-Orduithe seo agus a bhaineann le comhaltas grúpaí.

176. Comhaltaí de ghrúpaí do thíolacadh Billí agus do dhéanamh tairiscintí

N.B. [Féach **lth 140** maidir leis an *Ordú Seisiúnach ón Dáil a fhearann ar an mBuan-Ordú seo*].

- (1) Beidh de cheart ag gach grúpa comhalta den ghrúpa a ainmniú chun Bille a thíolacadh ar choinníoll nach mbeidh os comhair na Dála Bille eile arna thíolacadh ag comhalta a bheidh ainmnithe ag an ngrúpa.

- (2) Beidh de cheart ag gach grúpa de réir uainíochta comhalta den ghrúpa a ainmniú chun tairiscint ina ainm nó ina hainm a dhéanamh nó dul ar aghaidh le Céim de Bhille sa Dáil.
- (3) Déanfar an t-ord ina bhféadfaidh na grúpaí éagsúla feidhm a bhaint as an gceart faoi mhír (2) a chinneadh de réir an lín comhaltaí atá sna grúpaí, agus tosach labhartha á thabhairt do ghrúpa is mó ar ghrúpa is lú. I gcás comhlíon comhaltaí, cinnfear an tosaíocht le crannchur: Ar choinníoll go mbeidh tosach labhartha ag grúpa nach bhfuil ann ach páirtí aonair ar ghrúpa teicniúil.

176A. Cearta na gComhaltaí Eile

- (1) Faoi réir mhír (2) den Bhuan-Ordú seo, déanfar, sna Buan-Orduithe seo, 'na Comhaltaí Eile' a ghairm de chomhaltaí nach comhaltaí de ghrúpa de bhun Bhuan-Ordú 170, agus beidh na teidíochtaí seo a leanas acu:
 - (a) Ceisteanna ó na Comhaltaí Eile de réir Bhuan-Ordú 38A;
 - (b) Ceisteanna a mbeidh tosaíocht sonraithe dóibh de réir Bhuan-Ordú 50(1);
 - (c) am labhartha le linn am comhaltaí príobháideacha de bhun Bhuan-Ordú 177;
 - (d) ionadaíocht ar an gCoiste Gnó arna bhunú de bhun Bhuan-Ordú 28;
 - (e) ionadaíocht ar an gCoiste um Buan-Orduithe agus Athleasú na Dála arna bhunú de bhun Bhuan-Ordú 128; agus
 - (f) cibé cearta eile a thabharfar do na Comhaltaí Eile sna Buan-Orduithe seo.
- (2) Cáileoidh na comhaltaí seo a leanas mar na Comhaltaí Eile chun críocha na mBuan-Orduithe seo:
 - (a) comhaltaí de pháirtí sa Rialtas; agus
 - (b) gach comhalta nach n-áirítear i mír (a) agus nach comhalta de ghrúpa de bhun Bhuan-Ordú 170, agus ar cúigear ar a laghad is líon dóibh;

Ar choinníoll nach measfar gur duine de na Comhaltaí Eile aon chomhalta den Rialtas nó Aire Stáit.

Gnó Comhaltaí Príobháideacha: Teorainn ama le díospóireacht

177. Teorainn ama le díospóireacht

- (1) Ní thabharfar thar dhá uair an chloig ar fad le haghaidh na díospóireachta ar thairiscint ó chomhalta príobháideach, seachas tairiscint a bhainfidh le céim ar bith de Bhille. Nuair a bheidh an tréimhse sin caite, agus mura mbeidh na himeachtaí críochnaithe roimhe sin, cuirfidh an Ceann Comhairle, láithreach, an cheist nó na ceisteanna is gá chun na himeachtaí ar an tairiscint agus ar aon leasú uirthi a chríochnú.
- (2) Ní thabharfar thar cheithre huair an chloig ar fad, seachas i gcás Bille a roghnófar lena bhreithniú aon dara Déardaoin, na díospóireachta ar an tairiscint don Dara Céim de Bhille a thionscnóidh comhalta príobháideach. Nuair a bheidh an tréimhse sin caite, agus mura mbeidh na himeachtaí críochnaithe, cuirfidh an Ceann Comhairle, láithreach, an cheist nó na ceisteanna is gá chun na himeachtaí ar an tairiscint agus aon leasú uirthi a chríochnú.

- (3) I gcás vótáil a bheith ar siúl ag an am a bheidh socraithe chun gnó comhaltaí príobháideacha a thógáil faoi Bhuan-Ordú 168, déanfar aon am a chaithfear chun an vótáil sin a thógáil a bhaint as na teorainneacha ama atá leagtha amach i míreanna (1) agus (2) den Bhuan-Ordú seo.
- (4) Beidh feidhm ag an ord agus na hamanna seo a leanas i ndáil leis na socrúithe labhartha le linn am comhaltaí príobháideacha:
- (a) i gcás gurb é Sinn Féin an tionscnóir—
- Sinn Féin – 20 nóiméad
 - Aire nó Aire Stáit – 10 nóiméad
 - Sinn Féin – 10 nóiméad
 - gach páirtí agus grúpa eile sa Fhreasúra – 12 nóiméad an ceann
 - na Comhaltaí Eile, mar a mhínítear i mBuan-Ordú 176A – 12 nóiméad
 - Aire nó Aire Stáit – 10 nóiméad
 - Sinn Féin – 10 nóiméad; agus
- (b) i gcás gur páirtí nó grúpa eile sa Fhreasúra an tionscnóir—
- an Tionscnóir – 20 nóiméad
 - Aire nó Aire Stáit – 10 nóiméad
 - an Tionscnóir – 10 nóiméad
 - Sinn Féin – 20 nóiméad
 - gach páirtí agus grúpa eile sa Fhreasúra – 10 nóiméad an ceann
 - na Comhaltaí Eile, mar a mhínítear i mBuan-Ordú 176A – 10 nóiméad
 - Aire nó Aire Stáit – 10 nóiméad
 - an Tionscnóir – 10 nóiméad;

Ar choinníoll go bhféadfaidh grúpa nó na Comhaltaí Eile, sa chás go roghnóidh siad gan leas a bhaint as an seal ama, comhaontú a dhéanamh le faighteoir (i.e. grúpa nó comhalta aonair) go bhféadfaidh an faighteoir an t-am a úsáid. Tabharfar fógra don Cheann Comhairle roimh am comhaltaí príobháideacha maidir le haon chomhaontú den sórt sin chun am a aistriú, agus ní fhágfaidh aon am breise a gheofar faoin gcoinníoll seo go mbeidh teideal ag comhalta labhairt faoi dhó;

Ar choinníoll fairis sin go mbeidh tosaíocht ag grúpa nach bhfuil ann ach aon pháirtí amháin ar ghrúpa teicniúil.

Billí, Rúin agus Orduithe

178. Nithe a ndéileálfar leo trí Rún nó Ordú a thairiscint, nó trí Bhille

- (1) Aon ní a bheidh le cinneadh ag an Dáil, is trí Rún simplí nó Ordú a thairiscint, nó trí Bhille a thionscnamh, a thabharfar os comhair na Dála é.
- (2) Ar na nithe a bhféadfar déileáil leo le Rún áirítear Buan-Orduithe, an Dáil a chur ar athló, an Ceann Comhairle nó an Leas-Cheann Comhairle a cheapadh nó a chur as oifig, comhbhrón, cáineadh, buíochas agus tuairim a chur in iúl, agus aon ní eile a fhéadfaidh an Dáil, de réir dlí, a chinneadh le Rún simplí.

Féadfaidh an Taoiseach, nó comhalta den Rialtas, ag gníomhú dó nó di thar ceann an Taoisigh, vóta comhbhróin a thairiscint, gan fógra a thabhairt.

- (3) Ar na nithe a bhféadfar déileáil leo le hOrdú áirítear comhaltaí a chur ar fionraí, Coistí a cheapadh, comhaltaí a cheapadh chun Coistí agus comhaltaí a bhaint de Choistí, Billí agus scríbhinní a chlóbhualadh, agus ceisteanna nós imeachta i gcoitinne.
- (4) Ar na nithe a ndéileálfar leo le Billí áirítear gach togra reachtaíochta.

Ráitis Chomhbhróin

179. Ráitis chomhbhróin

Ag suí den Dáil tar éis d'iarchomhalta den Dáil, do chomhalta den Dáil, do Cheann Stáit, do Phríomh-Aire nó do dhuine eile de stádas comhchosúil d'fháil bháis, féadfar éisteacht a thabhairt do ráitis chomhbhróin de réir socruithe a chomhaontóidh an Teach de thoradh moladh i dtuarascáil an Choiste Gnó faoi Bhuan-Ordú 31.

Billí a Rith

An Chéad Chéim

180. Billí a thionscnamh

- (1) Déanfaidh an Ceann Comhairle téacs gach Bille a thíolacfar nó a bheidh le tabhairt isteach a scrúdú le go mbeidh sé de réir na mBuan-Orduithe agus déanfaidh an Cléireach teideal an Bhille mar aon le gearrthuirisc ar a chuspóir, a d'ullmhaigh tairgtheoir an Bhille agus lenar ghlac an Ceann Comhairle, a fhoilsíú agus fógra ina leith a thabhairt do chomhaltaí de réir Bhuan-Ordú 37, faoi réir mhír (6).
- (2) Féadfaidh comhalta ar bith a thairiscint go dtabharfar cead chun Bille a thabhairt isteach, faoi réir mhír (6). Tabharfaidh an Ceann Comhairle cead don chomhalta sin ráiteas mínitheach a dhéanamh ar an mBille sin nach faide ná cúig nóiméad ar fad.
- (3) Má chuirtear i gcoinne cead chun Bille a thabhairt isteach, tar éis an ráiteas ón gcomhalta a bheidh ag lorg cead, tabharfaidh an Ceann Comhairle cead don chomhalta a chur i gcoinne na tairisceana ráiteas mínitheach a dhéanamh nach faide ná cúig nóiméad ar fad sula gcuirfean an cheist ar an tairiscint sin.
- (4) Má thugtar cead Bille a thabhairt isteach, déanfar Ordú don dara léamh agus clóbhuailfean an Bille.
- (5) Féadfaidh comhalta den Rialtas, Aire Stáit nó comhalta príobháideach a ainmneofar chuige sin faoi Bhuan-Ordú 176(1) Bille a thíolacadh gan cead roimh ré a fháil ón Teach agus clóbhuailfean aon Bhille a thíolacfar amhlaidh agus déanfar Ordú don dara léamh, faoi réir mhír (6).
- (6) I gcás go mbeidh Bille clóbhuailte cheana féin, nó go mbeidh cead tugtha ag an Dáil é a thabhairt isteach, ní cead do chomhalta príobháideach Bille a thíolacadh ná a thairiscint go dtabharfar cead Bille a thabhairt isteach, más é tuairim an Cheann Comhairle gurb ionann a ábhar agus an Bille céadluaite nó go bhfuil a ábhar go substaintiúil de shamhail an Bhille chéadluaite. I gcás go mbeidh scrúdú á dhéanamh ag an gCeann Comhairle ar Bhillí le go mbeidh siad de réir na mBuan-Orduithe agus go

bhfionnfaidh sé nó sí gurb ionann dhá Bhille nó níos mó nó go bhfuil dhá Bhille nó níos mó go substaintiúil de shamhail a chéile, is é nó is í an comhalta a thionscain an Bille is tuisce a gheobhaidh an Ceann Comhairle an comhalta dá gceadófar é a thíolacadh nó a thairiscint go dtabharfar cead é a thabhairt isteach.

181. Breithniú réamhrechtach ar Bhillí Rialtais agus iad a fhoilsiú

(1) Tabharfaidh comhalta den Rialtas nó Aire Stáit dréacht-cheannteidil nó scéim ghinearálta Bille beartaithe (dá ngairtear “na ceannteidil/an scéim” sa Bhuan-Ordú seo) don Choiste ag a bhfuil cumhacht faoi Bhuan-Ordú 103 chun Billí arna bhfoilsiú ag an Aire sin a bhreithniú (an “Coiste iomchuí”) chun críocha grinnscrúdaithe réamhreachtaigh (“grinnscrúdú”).

(2) I gcás nach ndéanfar na ceannteidil/an scéim a sholáthar de bhun mhír (1), agus gur mian leis an Aire an Bille beartaithe a thionscnamh de bhun Bhuan-Ordú 180, déanfaidh sé nó sí tairiscint a chur síos ar fhógra a thabhairt sna téarmaí seo a leanas, agus féadfar an Bille beartaithe a thionscnamh i gcás go gcomhaontóidh an Dáil an tairiscint:

“Go bhféadfar dul ar aghaidh le tionscnamh an [cuir isteach gearrtheideal an Bhille] de bhun Bhuan-Ordú 180 d’ainneoin nach bhfuil dréacht-cheannteidil nó scéim ghinearálta an Bhille tugtha don Choiste ag a bhfuil cumhacht faoi Bhuan-Ordú 103 chun Billí arna bhfoilsiú ag an Aire [cuir isteach teideal an Aire] a bhreithniú.”.

Ar choinníoll nach mbeidh feidhm ag an gceanglas na dréacht-cheannteidil nó an scéim a thabhairt don Choiste maidir leis na Billí seo a leanas:

- (a) an Bille Airgeadais lena dtugtar éifeacht do Rúin Airgeadais arna ndéanamh de bhun an Achta um Bhailiú Shealadach Cánach, 1927 lá an Bhuiséid,
 - (b) an Bille Leasa Shóisialaigh lena dtugtar éifeacht do bhearta lá an Bhuiséid, agus
 - (c) an Bille Leithreasa.
- (3) I gcás go dtabharfaidh Aire na ceannteidil/an scéim do Choiste iomchuí de bhun mhír (1), ní fhéadfar an Bille beartaithe a thionscnamh de bhun Bhuan-Ordú 180 go dtí go mbeidh ocht seachtaine caite ón data ar tugadh na ceannteidil/an scéim, seachas i gcás—
- (a) go mbeidh grinnscrúdú críochnaithe ag an gCoiste iomchuí agus tuairisc tugtha aige ar an toradh,
 - (b) go mbeidh cinneadh déanta ag an gCoiste iomchuí nach mian leis grinnscrúdú a sheoladh, agus go mbeidh an cinneadh sin tugtha le fios don Aire, nó
 - (c) go mbeidh tarscaoileadh faighte ag an Aire de bhun mhír (4).
- (4) Tar éis dó nó di na ceannteidil/an scéim a thabhairt don Choiste iomchuí, agus i gcás nach mbeidh feidhm ag na heisceachtaí i bhfomhíreanna (a) agus (b) de mhír (3), féadfaidh Aire tarscaoileadh a iarraidh chun go gceadófar an Bille beartaithe a thionscnamh sula mbeidh na n-ocht seachtaine a cheanglaítear le mír (3) caite. Faoi réir mhír (7), is chuig an gCoiste iomchuí a dhéanfar iarraidh den sórt sin.
- (5) I gcás go ndiúltóidh Coiste iomchuí iarraidh ar tharscaoileadh arna déanamh de bhun mhír (4), féadfaidh an tAire a iarraidh ar an gCoiste Gnó cinneadh a dhéanamh maidir leis an ní: Ar choinníoll, i gcás go gcinneadh an Coiste Gnó nár chóir grinnscrúdú a

tharscaoileadh, go bhféadfadh an tAire tairiscint a chur síos ar fhógra a thabhairt sna téarmaí seo a leanas, agus féadfar an Bille beartaithe a thionscnamh i gcás go gcomhaontóidh an Dáil an tairiscint:

“Go bhféadfar dul ar aghaidh le tionscnamh an [cuir isteach gearrtheideal an Bhille] de bhun Bhuan-Ordú 180 d’ainneoin nach bhfuil grinnschrúdú réamhrechtach ar an mBille de bhun Bhuan-Ordú 181 tarscaoilte.”

- (6) Chun críocha an Bhuan-Ordaithe seo, ní dhéanfar tréimhsí sosa na Nollag, na Cásca nó an tsamhraidh a chur san áireamh nuair a bheidh an tréimhse ocht seachtain á ríomh.
- (7) I gcás gur Bille omnibus an Bille beartaithe, lena gcuimsítear réimse beartais dhá roinn Rialtais nó níos mó, féadfar iarraidh ar tharscaoileadh faoi mhír (4) a dhéanamh chuig an gCoiste Gnó ar an gcéad ásc.

Meabhráin Mhíniúcháin

182. Meabhráin mhíniúcháin a sholáthar le haghaidh Billí

Ní chlóbhuailfear Bille ach amháin má bhíonn Meabhrán Míniúcháin ag gabháil leis ina ndéanfar, i dtéarmaí soiléire—

- (a) cuspóir an Bhille a leagan amach i gcomhthéacs an dlí atá ann cheana agus na n-athruithe atá beartaithe sa Bille, agus
- (b) forálacha an Bhille a mhíniú alt ar alt.

An Dara Céim

183. An Dara Léamh

- (1) Sa díospóireacht ar an tairiscint, go léifear an Bille an dara huair anois, ní thráchtfar ach ar bhunbhrí an Bhille. Féadfar leasuithe a dhéanamh ar an tairiscint sin—
 - (i) tríd an bhfocal “anois” a ligean ar lár agus na focail “ráithe ó inniu”, nó “sé mhí ó inniu”, nó dáta éigin eile, a chur i ndeireadh na tairisceana;
 - (ii) trí na focail go léir nó cuid de na focail i ndiaidh “Go” a scriosadh agus focail a chur ina n-ionad ag lua cúis éigin speisialta i gcoinne an Bhille a léamh an dara huair.
- (2) Mura n-ordóidh an Dáil a mhalairt, ní rachaidh—
 - (i) óráid an chomhalta den Rialtas nó an Aire Stáit a thairgfídh an tairiscint don dara léamh ar an mBille,
 - (ii) óráid an phríomhurlabhraí a ainmneoidh gach ceann de na grúpaí, mar a mhínítear i mBuan-Ordú 170, ná
 - (iii) óráid comhalta arb é nó í Cathaoirleach nó Leas-Chathaoirleach an Choiste a cheapfar chun Billí a bhreithniú i leith na Roinne Rialtais iomchuí, nó comhalta den Choiste a ainmneofar ina ionad nó ina hionad, ag labhairt dó nó di i ndáil le breithniú réamhrechtach an Choiste sin ar an mBille,

thar 20 nóiméad: Ar choinníoll, i gcás gurb é tuairim an Choiste Gnó gur ceart, i leith Bille áirithe, an t-am le haghaidh gach óráide sa chéad bhabhta sin a fhadú de mhéid áirithe, go n-áireoidh sé togra chuige sin ina thuarascáil faoi Bhuan-Ordú 31(3).

Ní rachaidh óráid aon chomhalta eile i gcúrsa na díospóireachta thar 20 nóiméad.

Ar choinníoll go mbeidh tosach labhartha, chun críocha an Bhuan-Ordaithe seo, ag grúpa nach bhfuil ann ach aon pháirtí amháin ar ghrúpa teicniúil;

Ar choinníoll fairis sin, maidir le comhalta arb é nó í Cathaoirleach nó Leas-Chathaoirleach an Choiste a cheapfar chun Billí a bhreithniú i leith na Roinne Rialtais iomchuí, nó comhalta den Choiste a ainmneofar ina ionad nó ina hionad, nach bhféadfaidh sé nó sí óráid a thabhairt de bhun fhomhír (iii) ach amháin i gcás go mbeidh breithniú réamhrechtach déanta ar an mBille faoi Bhuan-Ordú 181. Ar choinníoll fairis sin nach bhféadfaidh an óráid sin go mbeidh cosc ar an gcomhalta sin óráid eile a thabhairt i gcáil phearsanta le linn na díospóireachta;

Ar choinníoll fairis sin, i gcás go dtagann Bille Rialtais faoi réim Airteagail 127(4) agus 282(5) den Chonradh ar Fheidhmiú an Aontais Eorpaigh, agus dá bhrí sin go gceanglaítear comhchomhairliúcháin a dhéanamh leis an mBanc Ceannais Eorpach, go ndéanfar toradh an chomhchomhairliúcháin leis an mBanc a thuairisciú don Dáil i gcúrsa óráid Dara Céim an chomhalta iomchuí den Rialtas nó an Aire Stáit: Ar choinníoll fairis sin, mura dtabharfar an tuarascáil i gcúrsa na hóráide sin, go bhféadfaidh an comhalta iomchuí den Rialtas nó an tAire Stáit tuarascáil ina mbeidh toradh an chomhchomhairliúcháin a leagan faoi bhráid na Dála;

Ar choinníoll fairis sin go mbeidh comhalta den Rialtas nó Aire Stáit, nó cibé comhalta eile a údaróidh sé nó sí chuige sin, i dteideal freisin tréimhse nach giorra ná 15 nóiméad, agus nach faide ná 30 nóiméad, le haghaidh óráid freagartha.

Billí comhaltaí príobháideacha: grinnscrúdú roimh Chéim an Choiste

184. I gcás go mbeidh an dara léamh de Bhille comhalta phríobháidigh rite

Cuirfidh Cléireach na Dála faoi deara fógra, á rá gur léadh Bille comhalta phríobháidigh an dara huair, a chur—

- (a) chuig Cléireach an Roghchoiste iomchuí arna cheapadh de bhun Bhuan-Ordú 103 (dá ngairtear an “Coiste iomchuí” sna Buan-Orduithe seo),
- (b) chuig an gComhalta a bheidh i mbun an Bhille, agus
- (c) chuig an gComhalta den Rialtas ar faoi réim a chúraim beartais nó a cúraim beartais a thagann an Bille.

185. Coistí do dhéanamh grinnscrúdú ar Bhillí comhaltaí príobháideacha a mbeidh an dara léamh díobh rite

(1) Más rud é—

- (a) go mbeidh fógra á rá gur léadh Bille comhalta phríobháidigh an dara huair scaipthe ar an gCoiste iomchuí³⁷ ag Cléireach an Choiste; agus
- (b) go mbeidh iarraidh i scríbhinn go ndéanfaí grinnscrúdú mionsonraithe ar an mBille (dá ngairtear “grinnscrúdú” sna Buan-Orduithe seo) curtha chuig an gCoiste iomchuí ag an gcomhalta atá i mbun an Bhille,

³⁷ Féach an míniú ar “Coiste iomchuí” in B.O. 184

beidh an Bille faoi réir grinnscrúdú ag an gCoiste iomchuí: Ar choinníoll go bhféadfaidh an Coiste Gnó, de réir Bhuan-Ordú 30, an ceanglas maidir le grinnscrúdú a tharscaoileadh, tar éis iarraidh a fháil ón gcomhalta atá i mbun an Bhille nó ón gCoiste iomchuí. Maidir le iarraidh ar tharscaoileadh den sórt sin, ní fhéadfar í a dhéanamh ach amháin i gcás go mbeidh an Bille léite an dara huair, beidh sí de réir treoirlínte arna nglacadh ag an Coiste um Buan-Orduithe agus Athleasú na Dála, agus beidh sí faoi réir fógra a bheith tugtha don Choiste Gnó tráth nach déanaí ná 11 a.m. an ceathrú lá roimh a chruinniú seachtainiúil: Ar choinníoll go bhféadfar, le cead an Cheann Comhairle, iarraidh ar tharscaoileadh a dhéanamh ar fhógra níos giorra ná sin. Féadfaidh an comhalta a bheidh i mbun an Bhille tarscaoileadh ó ghrinnscrúdú a iarraidh, fiú amháin tar éis don chomhalta a iarraidh ar an gCoiste iomchuí grinnscrúdú a dhéanamh. Ní fhéadfaidh an Coiste iomchuí tarscaoileadh a iarraidh ach amháin tar éis an iarraidh ar ghrinnscrúdú a bheith déanta.

- (2) Déanfar grinnscrúdú a sheoladh agus aird á tabhairt ar chúrsaí beartais, dlí agus airgeadais, agus de réir na dtreoirlínte a bheidh leagtha amach sa Mheabhrán Tuisceana arna chomhaontú idir an Dáil agus an Rialtas, agus arna leagan faoi bhráid Dháil Éireann.
- (3) I gcás go mbeidh an Coiste iomchuí tar éis grinnscrúdú ar Bhille comhalta phríobháidigh a chríochnú, déanfaidh sé—
 - (a) tuarascáil ar an gcéanna a leagan faoi bhráid na Dála, agus
 - (b) tar éis an tuarascáil a leagan, Teachtaireacht a chur chuig an Dáil—
 - (i) á dhaingniú go bhfuil an grinnscrúdú críochnaithe agus go bhfuil tuarascáil tugtha air, agus
 - (ii) ina bhfuil moladh i dtaobh cibé acu an bhféadfaidh nó nach bhféadfaidh an Bille dul ar aghaidh chuig Céim an Choiste.

Is i scríbhinn agus arna síniú ag Cléireach an Choiste a bheidh Teachtaireacht den sórt sin, agus díreofar chuig Cléireach na Dála í. Cuirfidh an Ceann Comhairle an Teachtaireacht sin in iúl don Dáil a luaithe is caoithiúil.

- (4) Ní dhéanfaidh aon ní sna Buan-Orduithe seo cosc a chur ar Chomhchoiste grinnscrúdú a dhéanamh, agus tuairisciú ar an gcéanna, ach amháin nach bhféadfaidh ach an Coiste iomchuí an moladh i dtaobh cibé acu an bhféadfaidh nó nach bhféadfaidh an Bille dul ar aghaidh chuig Céim an Choiste a chinneadh.

Billí comhaltaí príobháideacha: Comhchomhairliúchán le BCE

186. Comhchomhairliúchán le BCE ar Bhilí comhaltaí príobháideacha, de bhun an Chonartha ar Fheidhmiú an Aontais Eorpaigh

- (1) Más rud é, i dtuairim an Cheann Comhairle, go dtagann Bille comhalta phríobháidigh faoi réim Airteagail 127(4) agus 282(5) den Chonradh ar Fheidhmiú an Aontais Eorpaigh, agus dá bhrí sin go gceanglaítear comhchomhairliúchán a dhéanamh leis an mBanc Ceannais Eorpach, déanfaidh an Coiste iomchuí an comhchomhairliúchán sin (dá ngairtear “comhchomhairliúchán” sa Bhuan-Ordú seo), agus déanfaidh sé

breithniú ar aon tuairim ón mBanc a bheidh mar thoradh air, mar chuid de ghrinnscrúdú³⁸.

- (2) Mar chuid de chomhchomhairliúchán, sonrúidh an Coiste iomchuí teorainn ama chun tuairim an Bhainc a chur faoina bhráid. I gcás go n-iarrfaidh an Banc fadú ar an teorainn ama shonraithe de réir an chinnidh sin, déanfaidh an Coiste iomchuí breithniú cuí ar an iarraidh ón mBanc.
- (3) I gcás go mbeidh an teorainn ama arna sonrú ag an gCoiste iomchuí de bhun mhír (2), nó aon fhadú ama arna dheonú de bhun na míre sin, imithe in éag, ní cosc ar an gCoiste iomchuí dul ar aghaidh le grinnscrúdú gan tuairim ón mBanc a bheith ann: Ar choinníoll go ndéanfar aon tuairim a gheofar ina dhiaidh sin a chur in iúl don Choiste iomchuí agus go leagfaidh Cléireach an Choiste faoi bhráid na Dála í.
- (4) Déanfar toradh an chomhchomhairliúcháin leis an mBanc ar Bhille comhalta phríobháidigh a thuairisciú de réir Bhuan-Ordú 185 agus cuirfear san áireamh sa tuarascáil aon mholtaí a eascróidh as tuairim an Bhainc a bhreithniú.

Billí comhaltaí príobháideacha: Ordú do Chéim an Choiste

187. Billí comhaltaí príobháideacha: Ordú do Chéim an Choiste

- (1) Is i Roghchoiste arna cheapadh de bhun Bhuan-Ordú 103 a dhéanfar breithniú Chéim an Choiste ar Bhille comhalta phríobháidigh.
- (2) Ní fhéadfar breithniú Chéim an Choiste den sórt sin a ordú ach amháin tar éis don Choiste iomchuí grinnscrúdú a dhéanamh ar an mBille³⁹, seachas i gcás go mbeidh an ceanglas maidir le grinnscrúdú tarscaoilte ag an gCoiste Gnó. I gcás an ceanglas maidir le grinnscrúdú a bheith tarscaoilte, nó i gcás gurb é an moladh iar-ghrinnscrúdaithe go bhféadfaidh an Bille dul ar aghaidh chuig Céim an Choiste, féadfaidh an comhalta a bheidh i mbun an Bhille, ar fhógra arna thabhairt don Choiste Gnó, an tOrdú do Chéim an Choiste a thairiscint an chéad uair is indéanta tar éis an Oird Gnó, nó tar éis Ceisteanna maidir le Beartas nó Reachtaíocht faoi Bhuan-Ordú 36, agus tógfar an tairiscint sin gan díospóireacht.
- (3) I gcás gurb é moladh⁴⁰ an Choiste iomchuí nach bhféadfaidh an Bille comhalta phríobháidigh dul ar aghaidh chuig Céim an Choiste, agus nach n-aontóidh an comhalta a bheidh i mbun an Bhille leis an moladh sin, féadfaidh sé nó sí tairiscint i scríbhinn a chur síos sna téarmaí seo a leanas:

“D’ainneoin mholadh an Choiste dar teideal [cuir isteach ainm an Choiste iomchuí arna cheapadh de bhun Bhuan-Ordú 103] nach bhféadfaidh [cuir isteach ainm an Bhille] dul ar aghaidh chuig Céim an Choiste, déantar leis seo an Bille a tharchur chun an Roghchoiste dar teideal [cuir isteach ainm an Choiste iomchuí arna cheapadh de bhun Bhuan-Ordú 103].”
- (4) Féadfar an tairiscint faoi mhír (3) a dhéanamh—
 - (a) le linn seal ama i rith am comhaltaí príobháideacha faoi Bhuan-Ordú 176(3),

³⁸ De bhun B.O. 185

³⁹ De bhun B.O. 185

⁴⁰ i.e., an moladh faoi B.O. 185(3)

- (b) ar an Déardaoin, de bhun Bhan-Ordú 168(2) agus de réir ghnáthchúrsa laethúil an Ghnó mar a mhínítear le Buan-Ordú 34, nó
 - (c) ag am agus ar dháta a bheidh le comhaontú ag an gCoiste Gnó, agus a bheidh faoi réir socruithe arna gcomhaontú ar an Ord Gnó.
- (5) Aon chomhalta ar mian leis nó léi tairiscint a dhéanamh faoi mhír (3) ar an Déardaoin de réir mhír (4)(b), tabharfaidh sé nó sí fógra don Choiste Gnó tráth nach déanaí ná 11 a.m. an ceathrú lá roimh chruinniú seachtainiúil an Choiste Gnó.
- (6) Má bhuaitear ar thairiscint faoi mhír (3), measfar gur tarraingíodh siar an Bille.

An Tríú Céim

188. Nuair a léitear Bille Rialtais an dara huair

- (1) Tar éis Bille, nach Bille comhalta phríobháidigh, a bheidh léite an dara huair, féadfar a ordú go mbeidh sé le breithniú i gCoiste den Dáil uile lá a ainmneofar an tráth sin, nó féadfar é a tharchur chun Coiste éigin eile.
- (2) Má ordaítear Bille, seachas Bille comhalta phríobháidigh, a tharchur chun Coiste Speisialta, ceapfar leis an ordú sin—
- (a) an dáta a thosóidh Céim an Choiste,
 - (b) an líon comhaltaí a bheidh ar an gCoiste, agus
 - (c) córam an Choiste,

agus beidh feidhm ag Buan-Orduithe 112 agus 113 ar gach slí eile: Ar choinníoll go bhféadfaidh an Dáil, ar thairiscint ón gcomhalta a bheidh i mbun an Bhille, an Bille a chur chun Roghchoiste nó Coiste Speisialta maidir le cuid dá fhorálacha, agus chun Coiste den Dáil uile maidir le forálacha eile agus, má chuirtear i gcoinne na tairisceana sin, go gceadóidh an Ceann Comhairle ráiteas mínitheach ón gcomhalta a rinne an tairiscint, agus ó chomhalta atá ag cur i gcoinne na tairisceana, sula gcuirfidh sé nó sí an cheist uirthi.

189. Fógra maidir le leasuithe agus ord na leasuithe

- (1) Nuair a bheidh Bille le breithniú i gCoiste nó ar Thuarascáil,
- (a) is i scríbhinn arna síniú ag an gcomhalta a bheidh leasuithe a bheidh le tairiscint agus sroichfidh siad an Cléireach tráth nach déanaí ná 11 a.m. ar an gceathrú lá roimh an lá sin ar a mbeidh an Bille nó, más cuí, an chuid de a mbeidh siad dírithe uirthi, le breithniú agus cuirfear in ord ceart iad,
 - (b) is i scríbhinn arna síniú ag an gcomhalta a bheidh leasuithe ar leasuithe a bheidh le tairiscint agus sroichfidh siad an Cléireach tráth nach déanaí ná 11 a.m. ar an dara lá roimh an lá sin ar a mbeidh an Bille nó, más cuí, an leasú atá le tairiscint ar an mBille a mbeidh siad dírithe air, le breithniú agus cuirfear in ord ceart iad:

Ar choinníoll, dá ainneoin sin, ar bhonn eisceachtúil, nó in imthosca ina bhfágfaí, de bharr sceideal níos giorra a bheidh ann do ghnó Bille, go mbeadh feidhmiú praiticiúil an sprioc-ama dodhéanta, go bhféadfar leasuithe, nó leasuithe ar leasuithe, a thairiscint ar fhógra níos giorra de rogha an Cheann Comhairle amháin, nó le cead roimh ré ón gCathaoirleach gan fógra.

Ar choinníoll fairis sin go bhféadfaidh comhalta leasuithe ar Bhille a chur síos i Roghchoiste nó i gCoiste Speisialta, agus go bhféadfaidh sé nó sí freastal ar an gCoiste sin chun a leasuithe a thairiscint, fiú amháin mura comhalta den Choiste sin é nó í. Ní fhéadfaidh an comhalta sin vótáil sa Choiste sin, áfach, mura mbeidh sé nó sí ag freastal mar ionadaí a bheidh ainmnithe ar fhógra a thabhairt de réir Bhuan-Ordú 115(2).

- (2) Déanfaidh an Cléireach socrú maidir le le gach leasú a mholfar de bhun an Bhuan-Ordaithe seo a fhoilsiú agus fógra ina leith a thabhairt do chomhaltaí a luaithe is indéanta tar éis iad a fháil.

Meabhrán Míniúcháin tar éis leasú substainteach a dhéanamh

190. Meabhrán Míniúcháin Athbhreithnithe a Sholáthar i ndáil le Billí

I gcás go mbeidh leasú substainteach le déanamh ar Bhillí ag Céim an Choiste nó Céim na Tuarascála, beidh de rogha ag an gCeann Comhairle nó ag Cathaoirleach an Choiste, de réir mar a bheidh, a ordú go gcaithfidh an comhalta a bheidh i mbun an Bhille meabhrán míniúcháin athbhreithnithe a sholáthar chun cuidiú le comhaltaí na leasuithe a bhreithniú.

Breithniú ar Bhille i gCoiste

191. Bille a bhreithniú alt ar alt

Nuair a bheidh Bille i gCoiste, ní foláir é a bhreithniú alt ar alt. Beidh sé in ordú, áfach, sula dtosófar ar alt nó ailt a bhreithniú, a thairiscint go gcuirfear an t-alt nó na hailt siar go dtí go mbeifear réidh le halt nó le hailt eile nó le sceidil. Féadfar aon alt de Bhille a leasú i gCoiste agus féadfar ailt nua a chur isteach ann.

192. Leasuithe a thairiscint agus déileáil leo: breithniú an réamhrá agus an teidil

- (1) Nuair a bheidh leasú le tairiscint i gCoiste á mholadh go gcuirfear alt nua isteach i mBille, féadfar an leasú sin a thairiscint nuair a léifear amach ón gCathaoir uimhir an ailt a mbeidh an t-alt nua le cur isteach roimhe, agus is í an cheist ar an leasú sin is túsce a chinnfear.
- (2) Nuair a bheifear réidh leis na leasuithe (más ann) a tairgeadh ar alt, tairgfear an cheist, “Go bhfanfaidh an t-alt sin (nó an t-alt sin mar a leasaíodh é) ina chuid den Bhille”, nó, de réir mar is cuí, “Go ndéanfar an t-alt sin a scriosadh as an mBille”.
- (3) Déanfar an breithniú ar réamhrá agus ar theideal Bille i gCoiste a chur siar go dtí go mbeidh breithniú déanta ar na hailt agus ar na sceidil (más ann).

193. Buan-Choistí, Roghchoistí nó Coistí Speisialta a chur ar athló: tuairisc ar a ndearnadh ó Choiste den Dáil uile

Le linn dó Bille a bhreithniú, féadfaidh Buanchoiste, Roghchoiste nó Coiste Speisialta dul ar athló tráth ar bith, agus féadfaidh Coiste den Dáil uile, tráth ar bith, tuairisc a thabhairt ar a ndearnadh, má rithear an tairiscint is gá chuige sin. Ní ghlacfar aon

tairiscint den sórt sin más dóigh le Cathaoirleach an Choiste í a bheith á déanamh chun moill nó toirmeasc a chur ar an ngnó.

194. Cumhacht Coiste chun Billí a leasú: treoir do Choiste: teideal a leasú

- (1) Beidh sé ina threoir do na Coistí uile chun a gcuirfear Billí go mbeidh sé de chumhacht acu cibé leasuithe is cuí leo a dhéanamh iontu ach baint a bheith ag na leasuithe sin le forálacha an Bhille agus gan iad a bheith bunoscionn le bunbhrí an Bhille mar a léadh é an dara huair.
- (2) Féadfaidh an Dáil, tar éis díospóireacht nach lú ná 60 nóiméad, de réir mar a ordóidh an Teach, ar thairiscint ón gcomhalta a bheidh i mbun Bille, treoir a thabhairt do Choiste chun ar cuireadh Bille á chumhachtú dó leasuithe a dhéanamh, de chineál a shonrófar, ach baint a bheith ag na leasuithe leis an ábhar ginearálta agus gan iad a bheith bunoscionn le bunbhrí an Bhille.
- (3) Má bhíonn aon leasú a dhéanfar ar Bhille taobh amuigh de theideal an Bhille, leasóidh an Coiste an teideal dá réir sin agus tabharfaidh sé tuairisc speisialta air sin don Dáil.

195. Roghchoistí nó Coistí Speisialta do chlóbhualadh Billí agus Ordú don Thuarascáil

Tar éis réamhrá (más ann) agus teideal Bille a bhreithniú i gCoiste den Dáil uile nó i Roghchoiste nó i gCoiste Speisialta—

- (a) clóbhuailfear an Bille, má leasaítear é, agus
- (b) déanfaidh an Dáil ordú chun é a bhreithniú ar Thuarascáil.⁴¹

An Ceathrú Céim (Thuarascáil)

196. Bille a bhreithniú ar Thuarascáil

- (1) Murar tairgeadh aon leasuithe ar Bhille ar Thuarascáil déanfar Ordú ag ceapadh lá dá Chúigiú Céim.
- (2) Má tairgeadh leasuithe ar Bhille ar Thuarascáil cromfaidh an Dáil ar iad a bhreithniú.
- (3) Féadfaidh comhaltaí labhairt faoi dhó ar leasú a thairgfear ar Bhille ar Thuarascáil. Ní rachaidh an chéad óráid thar seacht nóiméad agus ní rachaidh an dara hóráid thar dhá nóiméad: Ar choinníoll go mbeidh ceart freisin ag an gcomhalta a thairg an leasú freagra a thabhairt agus nach rachaidh an freagra sin thar dhá nóiméad.

197. Tairiscint le haghaidh athchúrsa i gCoiste

- (1) Féadfar tairiscint a dhéanamh go gcuirfear Bille ar athchúrsa i gCoiste ina iomláine nó maidir le hailt nó leasuithe áirithe. Féadfar an tairiscint a dhéanamh maidir leis an mBille iomlán nuair a thosófar ar é a bhreithniú ar Thuarascáil agus maidir le hailt nó leasuithe áirithe sula mbeidh an breithniú ar an alt nó ar an leasú, de réir mar a bheidh, críochnaithe ar Thuarascáil.
- (2) Má chuirtear i gcoinne tairisceana chun Bille a chur faoi athchúrsa i gCoiste, ceadóidh an Ceann Comhairle ráiteas mínitheach ón gcomhalta a rinne an tairiscint ar na

⁴¹ Féach freisin B.O. 109(2) agus 110

cúiseanna chun é a chur faoi athchúrsa i gCoiste agus ráiteas ó chomhalta atá ag cur i gcoinne na tairisceana sula gcuirfidh sé nó sí an cheist uirthi.

198. Leasuithe ar an gCeathrú Céim

Féadfar leasuithe a thairiscint ar an gCeathrú Céim, ach ní bheidh aon leasú in ordú má diúltaíodh dó roimhe sin i gCoiste den Dáil uile.

199. Leasuithe a bhunódh muirir ar an ioncam poiblí nó ar an bpobal

Ar an gCeathrú Céim, ní cead aon alt nua ná aon leasú eile a thairiscint a bhunódh muirear ar an ioncam poiblí nó ar an bpobal ach féadfar an Bille a chur faoi athchúrsa i gCoiste maidir le haon alt nó leasú den sórt sin.

200. Ordú don Chúigiú Céim

Nuair a bheifear réidh le haon leasuithe déanfar Ordú ag ceapadh lá dá Chúigiú Céim.

An Cúigiú Céim

201. Tairiscint chun Bille a rith: leasuithe focal

Nuair a thiocfaidh Bille ar aghaidh chun an breithniú deiridh a dhéanamh air, tairgfear “Go rithfear an Bille anois”. Ní dhéanfar aon leasú ar aon Bhille ar an gCéim seo ach amháin leasú focal.

Orduithe ag socrú dáta don chéad Chéim eile de Bhillí

202. Orduithe ag socrú dáta don chéad Chéim eile de Bhillí

Déanfar déanamh Ordaithe ag socrú an dáta don chéad chéim eile de Bhille, nó ag tarchur Bille chun Coiste, a chinneadh gan leasú.

Ceartuithe i mBillí

203. Ceartuithe i mBillí

Le linn Bille a bheith ag dul ar aghaidh, féadfaidh an Cléireach ceartuithe focal nó ceartuithe foirmiúla a dhéanamh air tráth ar bith, faoi threorú an Cheann Comhairle. Is trí thairiscint a dhéanfar ceartú ar leaganacha, agus gach ceartú eile, agus déileálfar leo mar a dhéileáiltear le haon leasú eile.

Tuarascáil iar-achtacháin

204. Tuarascáil iar-achtacháin

Dhá mhí dhéag tar éis Bille a achtú, ach amháin i gcás an Bhille Airgeadais agus an Bhille Leithreasa, déanfaidh an comhalta den Rialtas nó an tAire Stáit atá freagrach go hoifigiúil san Acht a chur i ngníomh tuarascáil a sholáthar ina ndéanfar athbhreithniú ar fheidhmiú an Achta agus a leagfar i Leabharlann an Oireachtais.

Míreanna gnó do thitim ar lár agus Billí a thit ar lár a chur ar ais

205. Míreanna gnó do thitim ar lár agus Billí a thit ar lár a chur ar ais

- (1) Ar lánscor Dháil Éireann, gach mír gnó a bheidh faoi bhráid na Dála an tráth sin, agus aon mhír a bheidh curtha chun Coiste de chuid Thithe an Oireachtais ag an Dáil, measfar í a bheith tite ar lár.
- (2) Aon Bhille a thitfidh ar lár, toisc an Dáil a lánscor, féadfar dul ar aghaidh leis an mBille ag an gcéim a bhí sroichte aige roimh an lánscor, má rithear Rún chun é a chur ar ais.

Billí Croschineálacha

206. Míniú

Bille poiblí (nach Bille chun Ordú Sealadach a dhaingniú) a bhaineann le leasanna príobháideacha i slí, dá mba Bhille príobháideach é, gur ghá, faoi na Buan-Orduithe i dtaobh Gnó Phríobháidigh, réamhfhógraí ina thaobh a thabhairt sula dtabharfaí isteach é, gairtear Bille croschineálach de agus beidh sé faoi réir fhorálacha Bhuan-Ordú 60 de na Buan-Orduithe i dtaobh Gnó Phríobháidigh.

Billí Comhdhlúite

207. Míniú agus tabhairt isteach

- (1) Bille a mbeidh sé ráite sa teideal fada gurb é is cuspóir dó an Dlí Reachtúil maidir le hábhar áirithe a chomhdhlúthú, agus a mbeidh sin deimhnithe ina thaobh ag an Ard-Aighne i ndeimhniú a bheidh ag gabháil leis an mBille ar é a thabhairt isteach, gairfear Bille Comhdhlúite de.
- (2) Déanfaidh an Cléireach an Deimhniú dá bhforáiltear sa mhír sin roimhe seo den Bhuan-Ordú seo a fhoilsiú agus fógra ina leith a thabhairt do chomhaltaí de bhun Bhuan-Ordú 37 an tráth céanna a dtabharfar fógra do chomhaltaí go bhfuiltear chun an Bille sin a thabhairt isteach.
- (3) I dtosach gach Bille Chomhdhlúite beidh Meabhrán arna ullmhú ag an Ard-Aighne ina sonrú na hachtacháin a aisghairtear leis an mBille, na hait den Bhille ina bhfuil macasamhail na n-achtachán a aisghairtear, mar aon le nótaí an Ard-Aighne ar aon leasuithe a rinneadh sa téacs.
- (4) Má thugtar cead Bille Comhdhlúite a thabhairt isteach, déanfar Ordú don Dara Céim le haghaidh dáta nach luaithe ná ocht lá is fiche tar éis é a thabhairt isteach agus clóbhuaifear an Bille agus an Meabhrán.

208. An Dara Céim

Ar an Dara Céim de Bhille Comhdhlúite ní ghlacfar le haon leasú a thairgfear a dhéanamh ar an tairiscint, “Go léifear an Bille an dara huair anois”, ach amháin leasú á thairiscint go ndéanfar na focail go léir i ndiaidh an fhocail “Go” a fhágáil ar lár d’fhonn focail a chur ina n-ionad ag lua cúise nó cúiseanna in aghaidh Dheimhniú an Ard-Aighne.

209. An Bille a chur faoi bhráid Buan-Chomhchoiste

Tar éis an Dara Céim de Bhille Comhdhlúite a bheith rite, déanfar, le comhthoil an dá Theach, é a chur faoi bhráid Buan-Chomhchoiste a bheidh comhdhéanta de Choistí ón dá Theach arna gcomhcheangal chun Billí den sórt sin a bhreithniú⁴². Mura gcomhthoileofar amhlaidh féadfar an Bille a chur faoi bhráid Buan-Choiste den Dáil.

210. Leasú a cheadaítear ar thairiscint chun comhthoilíú leis an mBille a chur faoi bhráid an Bhuan-Chomhchoiste

Ar thairiscint a dhéanamh sa Dáil, i gcás Bille Chomhdhlúite a tionscnaíodh sa Seanad, chun comhthoilíú leis an Seanad i dtaobh é a bheith oiriúnach an Bille a chur faoi bhráid an Bhuan-Chomhchoiste, ní fhéadfar aon leasú a thairiscint ach amháin leasú ag lua cúise nó cúiseanna in aghaidh Dheimhniú an Ard-Aighne.

211. Bille a chur faoi bhráid an Chomhchoiste

Ar Bhille Comhdhlúite a bheith léite an dara huair sa Teach tionscnaimh, agus ar rún ag comhthoilíú leis an mBille a chur faoi bhráid an Bhuan-Chomhchoiste a bheith rite ag an Teach eile, déanfaidh an dá Theach orduithe chun an Bille a chur faoi bhráid an Bhuan-Chomhchoiste ar dháta nach luaithe ná ceithre lá dhéag tar éis an Rún comhthoilithe a rith.

212. An Buan-Chomhchoiste um Billí Comhdhlúite

- (1) Beidh arna bhunú, i ndiaidh ationól na Dála tar éis Olltoghcháin, Buan-Choiste a bheidh le comhcheangal lena shamhail de Choiste den Seanad chun an Buan-Chomhchoiste um Billí Comhdhlúite a chomhdhéanamh. Faoi réir fhorálacha mhír (3), triúr comhalta a bheidh ar an mBuan-Choiste ar beirt is córam dó. Ceathrar is córam don Bhuan-Chomhchoiste ar comhalta de Dháil Éireann duine amháin ar a laghad díobh agus ar comhalta de Sheanad Éireann duine amháin ar a laghad díobh.
- (2) An comhalta den Rialtas atá i mbun na Roinne lena mbaineann an dlí reachtúil a bheidh i dtrácht i mBille a bheidh curtha faoi bhráid an Bhuan-Chomhchoiste, beidh sé nó sí ina c(h)omhalta *ex officio* den Bhuan-Chomhchoiste chun an Bille a bhreithniú: Ar choinníoll go bhféadfaidh an comhalta sin den Rialtas comhalta eile den Rialtas nó Aire Stáit a ainmniú chun gníomhú ina ionad nó ina hionad chun na críche sin.
- (3) Féadfar cibé líon comhaltaí, nach mó ná triúr, a chur leis an mBuan-Choiste um Billí Comhdhlúite chun aon Bhille áirithe a bhreithniú a bheidh curtha chun an Bhuan-Chomhchoiste.
- (4) Beidh na cumhachtaí seo a leanas ag an mBuan-Chomhchoiste:
 - (a) an chumhacht chun fios a chur ar dhaoine, ar pháipéir agus ar thaifid;
 - (b) an chumhacht chun fianaise béil agus fianaise scríofa a ghlacadh mar a mhínítear i mBuan-Ordú 104(1); agus
 - (c) an chumhacht chun tuarascálacha mar a mhínítear i mBuan-Ordú 109(1) a chlóbhualadh agus a fhoilsiú.

⁴² B.O. 212

- (5) Déanfaidh an Buan-Chomhchoiste, ó am go ham de réir mar is cuí leis an mBuan-Chomhchoiste, miontuairiscí ar a chuid imeachtaí a leagan faoi bhráid gach Tí.

213. Leasuithe a cheadaítear sa Choiste

Sa Bhuan-Chomhchoiste um Bille Comhdhlúite ní cead aon leasuithe ach amháin leasuithe chun athbhríonna agus neamhréireachtaí a dhíchur, chun sásra nua a chur in ionad sean-sásra nó sásra neamhchaoithiúil nó chun comhréireacht cainte a áirithiú nó nithe a chur in oiriúint don dlí agus don chleachtas mar atá. Ní bheidh aon leasuithe in ordú más cinn iad de shaghas a leasódh substaint an Dlí Reachtúil.

214. Teachtaireachtaí ón mBuan-Chomhchoiste um Billí Comhdhlúite

Nuair a bheidh breithniú déanta ar réamhrá (más ann) agus ar theideal Bille Comhdhlúite sa Bhuan-Chomhchoiste—

- (a) cuirfidh an Buan-Chomhchoiste Teachtaireacht chuig gach Teach ar an modh dá bhforáiltear i mBuan-Ordú 110. D’ainneoin ghinearáltacht Bhuan-Ordú 212(4), measfar gurb ionann Cléireach na Dála d’fháil Teachtaireachta den sórt sin agus an Buan-Chomhchoiste do thabhairt tuarascála ar an mBille;
- (b) clóbhuailfear an Bille, má leasaítear é; agus
- (c) cuirfear an Bille síos do Chéim na Tuarascála sa Teach tionscnaimh ar dháta nach luaithe ná ocht lá is fiche ina dhiaidh sin.

215. An Ceathrú Céim

Ar Chéim na Tuarascála beidh srian le leasuithe amhail mar atá sa Bhuan-Chomhchoiste⁴³ agus socrófar an Cúigiú Céim do dháta nach luaithe ná ceithre lá dhéag ina dhiaidh sin.

216. Gabháil thar Céimeanna

I gcás Bille Comhdhlúite a tionscnaíodh sa Seanad déanfar, ar an mBille a fháil sa Dáil tar éis a rite ag an Seanad, é a chur síos do Chéim na Tuarascála agus gabhfar thar an gCéad, an Dara, agus an Tríú Céim.

Nós Imeachta Airgeadais

217. Meastacháin agus Rúin Airgeadais le breithniú i gCoiste

Mura n-ordóidh an Dáil a mhalairt, déanfar gach tairiscint, chun muirear ar an bpobal a mhéadú, a laghdú nó a athrú ar shlí eile, agus gach Meastachán i gcomhair na Seirbhíse Poiblí, a bhreithniú i gCoiste.

218. Billí a tharraingeodh muirir ar an bpobal

- (1) Ní thionscnaíodh aon chomhalta, seachas comhalta den Rialtas, Bille a tharraingeodh muirear ar an bpobal, seachas muirear teagmhasach.

⁴³ B.O. 213

- (2) Ní thógfair Céim an Choiste de Bhille a tharraingeodh muirear ar an bpobal, lena n-áirítear muirear teagmhasach, mura mbeidh an Dáil tar éis tairiscint a rith ag ceadú an mhuirir. Ní fhéadfaidh aon chomhalta nach comhalta den Rialtas aon tairiscint den sórt réamhráite a dhéanamh, ná aon leasú uirthi a thairiscint chun an tsuim a luaitear inti a mhéadú.
- (3) Ní fhéadfaidh aon chomhalta nach comhalta den Rialtas nó Aire Stáit leasú a thairiscint ar Bhille a bhféadfadh go mbeadh d'éifeacht leis go gcuirfí nó go méadófaí muirear ar an bpobal.

219. Billí a tharraingeodh leithreasú ioncaim nó airgid phoiblí eile

- (1) Ní thionscnóidh aon chomhalta nach comhalta den Rialtas Bille a tharraingeodh leithreasú ioncaim nó airgid phoiblí eile, seachas caiteachais theagmhasacha.
- (2) Ní thógfair Céim an Choiste de Bhille a tharraingeodh leithreasú ioncaim nó airgid phoiblí eile, lena n-áirítear caiteachais theagmhasacha, mura mbeidh Teachtaireacht ag an Dáil ón Rialtas ag moladh chuspóir an leithreasaithe di. Déanfaidh an Cléireach téacs aon Teachtaireachta den sórt sin a fhoilsiú agus fógra ina leith a thabhairt do chomhaltaí de bhun Bhuan-Ordú 37.⁴⁴
- (3) Ní fhéadfaidh aon chomhalta nach comhalta den Rialtas nó Aire Stáit leasú a thairiscint ar Bhille a bhféadfadh go mbeadh d'éifeacht leis go gcuirfí nó go méadófaí muirear ar an ioncam.

220. Deontais le haghaidh na seirbhíse poiblí

Déanfaidh an Dáil gach deontas airgid a bheartófar le haghaidh na seirbhíse poiblí a bhreithniú ar thairiscint a gcinnfear í gan leasú agus ina luafar an tsuim a bheidh le deonú agus an tseirbhís áirithe dá mbeifear ag iarraidh na suime. Ní fhéadfaidh aon chomhalta nach comhalta den Rialtas aon tairiscint den sórt sin a dúradh a dhéanamh.

221. Billí a thionscnamh ag tabhairt feidhme do Rúin lena vótáiltear airgead nó lena bhforchuirtear cánachas

Nuair a bheidh an Dáil réidh le breithniú aon Rúin, nó aon sraith Rúin, lena vótáiltear airgead do sheirbhísí poiblí, nó lena bhforchuirtear cánachas, déanfaidh an comhalta den Rialtas atá i mbun na Roinne Airgeadais, nó comhalta eile den Rialtas ag gníomhú thar a cheann nó thar a ceann, Bille a ullmhú agus a thionscnamh.

222. Meastacháin a Thíolacadh don Dáil agus a Chur faoi bhráid Coistí

- (1) Déanfar, mura n-ordóidh an Dáil a mhalairt, na gnáth-Mheastacháin bhliantúla i gcomhair na Seirbhísí Poiblí a thíolacadh don Dáil agus a scaipeadh ar na comhaltaí le linn na tréimhse dar tosach seacht lá roimh lá an Bhuiséid (arb é an lá é ar a dtairgtear na gnáthrúin bhliantúla lena bhforchuirtear cánachas) agus dar críoch ar an gcéad Chéadaoin i mí na Nollag roimh an mbliain lena mbaineann na Meastacháin: Ar choinníoll go bhféadfar Meastacháin fhorlíontacha nó bhreise, nach mbeidh sna gnáth-Mheastacháin bhliantúla, a thabhairt isteach, le cead ón Dáil, tar éis tairiscint a dhéanamh.

⁴⁴ Féach Airteagal 17.2 den Bhunreacht

- (2) Beidh Meastachán nó Meastacháin, lena n-áirítear Meastacháin fhorlíontacha agus bhreise, ar iad a thíolacadh don Dáil agus a scaipeadh ar na comhaltaí, arna tharchur nó arna dtarchur chuig an gCoiste nó na Coistí cuí lena bhreithniú nó lena mbreithniú: Ar choinníoll, más rud é go dtosóidh an Dáil ar bhreithniú a dhéanamh ar aon tairiscint faoi Bhuan-Ordú 220 i leith an Mheastacháin nó na Meastachán sin, go mbeidh tarchur an Mheastacháin sin chuig an gCoiste sin ar ceal.

223. Coistí do dhéanamh breithniú ar Mheastacháin: Tuarascáil ó Choiste ar Mheastachán

- (1) Faoi réir Bhuan-Ordú 222(2), agus mura n-ordóidh an Dáil a mhalairt, críochnóidh Coistí a mbreithniú ar Mheastacháin arna gcur faoina mbráid de bhun an Bhuan-Ordaithe sin tráth nach déanaí ná 80 lá tar éis na Meastacháin sin a chur faoina mbráid amhlaidh.
- (2) Aon tuarascáil a bheartóidh Coiste a thabhairt, is tuarascáil a eascróidh as a bhreithniú ar Mheastachán, tabharfar í laistigh de thréimhse bhreise 30 lá.

224. Díospóireacht ar Mheastacháin Fhorlíontacha

Mheastacháin, agus ní fhéadfar aon díospóireacht a dhéanamh ar an Meastachán bunaidh, ach amháin sa mhéid gur gá é chun na Míreanna áirithe a bheidh faoi dhíospóireacht a mhíniú nó a léiriú.

225. Teorainn ama le hóráidí ar Rúin Airgeadais agus Meastacháin

Mura n-ordóidh an Dáil a mhalairt ní rachaidh óráid comhalta le linn díospóireachta ar thairiscint le haghaidh muirear a chur ar an bpobal nó le haghaidh airgead a dheonú a bheartófar don tseirbhís phoiblí thar uair an chloig: Ar choinníoll nach rachaidh óráid an chéad chainteora ó ghrúpa (mar a mhínítear le Buan-Ordú 170) ná óráid chomhalta an Rialtais nó an Aire Stáit ag freagairt na díospóireachta thar uair go leith an chloig i ngach cás: Ar choinníoll fairis sin nach mbainfidh an t-ordú seo leis an óráid ó chomhalta den Rialtas nó Aire Stáit ag cur tús leis an díospóireacht.

226. An Coiste um Chuntais Phoiblí

- (1) I ndiaidh ationól na Dála tar éis Olltoghcháin, beidh Buan-Choiste arna bhunú dá ngairfear an Coiste um Chuntais Phoiblí, chun scrúdú a dhéanamh agus tuarascáil a thabhairt don Dáil—
- (a) ar na cuntais ina dtaispeánfar leithreasú na suimeanna a bheidh deonaithe ag an Dáil le haghaidh an chaiteachais phoiblí agus cibé cuntais eile is cuí leo (nach cuntais daoine a áirítear sa Dara Sceideal a ghabhann le hAcht an Ard-Reachtair Cuntas agus Ciste (Leasú), 1993) a bheidh iniúchta ag an Ard-Reachtair Cuntas agus Ciste agus tíolactha don Dáil ar bhonn bliantúil, maille le haon tuarascálacha ón Ard-Reachtair Cuntas agus Ciste orthu;
- (b) ar thuarascálacha an Ard-Reachtair Cuntas agus Ciste maidir lena chuid nó lena cuid scrúduithe ar bharrinneacht, éifeachtacht, córais mheasúnaithe éifeachtúlachta, nósanna imeachta agus cleachtais; agus
- (c) ar thuarascálacha eile a dhéanfaidh an tArd-Reachtair Cuntas agus Ciste faoin Acht.

- (2) Le linn dó cuntais áirithe a bhreithniú de bhun mhír 1(a), scrúdóidh an Coiste, ag féachaint d'athruithe—
- (a) ar líon nó caighdeán na seirbhísí nó na n-aschur arna seachadadh, agus
- (b) ar chaiteachas gaolmhar,
- an féidir, le himeacht aimsire, a thaispeáint ar baineadh nó nár baineadh amach luach ar airgead.
- (3) Déanfaidh an Coiste conclúidí agus moltaí arna dtuairisciú don Dáil de bhun mhír 1(a) i ndáil le cuntais áirithe a chur in iúl don Choiste iomchuí arna bhunú de bhun Bhuan-Ordú 103.
- (4) Féadfaidh an Coiste athruithe agus feabhsúcháin a mholadh ar leagan amach na Meastachán a chuirfear faoi bhráid na Dála agus déanfaidh sé aon mholtaí den sórt sin arna dtuairisciú don Dáil a chur in iúl don Choiste um Fhormhaoirsiú Buiséid.
- (5) Féadfaidh an Coiste dul ar aghaidh lena scrúdú ar chuntas nó ar thuarascáil ón Ard-Reachtair Cuntas agus Ciste am ar bith tar éis don chuntas nó don tuarascáil sin a bheith tíolactha do Dháil Éireann.
- (6) Beidh sé de chumhacht ag an gCoiste fios a chur ar dhaoine, ar pháipéir agus ar thaifid.
- (7) Ní bheidh feidhm ag míreanna (4) go (9), go huile, de Bhuan-Ordú 104 maidir leis an gCoiste.
- (8) Déanfar gach tuarascáil a bheartóidh an Coiste a thabhairt, arna glacadh ag an gCoiste, a leagan faoi bhráid na Dála láithreach agus as a aithle sin beidh cumhacht ag an gCoiste an tuarascáil sin, mar aon le cibé doiciméid ghaolmhara is cuí leis, a chlóbhualadh agus a fhoilsiú.
- (9) Déanfaidh an Coiste tuarascáil bhliantúil ar dhul chun cinn maidir lena chuid gníomhaíochtaí agus pleananna a thíolacadh do Dháil Éireann.
- (10) D'ainneoin fhorálacha mhír (1) den Bhuan-Ordú seo, beidh sé de chumhacht ag an gCoiste scrúdú a dhéanamh agus tuarascáil a thabhairt don Dáil maidir le ní sonracha is díol spéise don phobal i gcoitinne a bhaineann le leithreasú airgid phoiblí, ar ní é nach gcuimsítear le cuntais leithreasa ná tuarascálacha ón Ard-Reachtair Cuntas agus Ciste de réir bhrí mhír (1), faoi réir—
- (a) cinneadh dearfach a bheith déanta ag an gCoiste um Fhormhaoirsiú Sainchúraim faoi Bhuan-Ordú 99 de bhun iarrata ón gCoiste um Chuntais Phoiblí faoi Bhuan-Ordú 100 chun a orduithe tagartha a leathnú chun an ní a scrúdú; agus
- (b) ceadú ón Dáil ar mhodh tairisceana cuí faoi Bhuan-Ordú 100 chun treoir a thabhairt don Choiste le linn dó a scrúdú ar an ní a sheoladh.
- (11) Staonfaidh an Coiste—
- (a) ó fhaisméis rúnda i ndáil le gníomhaíochtaí agus pleananna Roinne nó oifige Rialtais, nó comhlachta a bheidh faoi réir iniúchta, scrúdaithe nó cigireachta ag an Ard-Reachtair Cuntas agus Ciste, a fhiosrú i seisiún poiblí nó a fhoilsiú más rud é go n-iarrfaidh comhalta den Rialtas nó an comhlacht a bheidh i gceist air déanamh amhlaidh; nó

- (b) ó fhiosrú a dhéanamh maidir leis na fiúntais a ghabhann le beartas nó beartais de chuid an Rialtais nó comhalta den Rialtas nó maidir leis na fiúntais a ghabhann le cuspóirí na mbeartas sin.
- (12) Gan dochar do neamhspleáchas an Ard-Reachtair Cuntas agus Ciste maidir le cinneadh na hoibre a bheidh le cur i gcrích ag a Oifig nó ag a hOifig nó an mhodha ina gcuirtear i gcrích í, féadfaidh an Coiste, i gcumarsáid rúnda, cibé moltaí is cuí leo a thabhairt don Ard-Reachtair Cuntas agus Ciste maidir leis an obair sin.
- (13) Trí chomhalta dhéag a bheidh ar an gCoiste, nach comhalta den Rialtas ná Aire Stáit aon duine acu, agus ceathrar acu sin is córam dó. Beidh an Coiste agus aon Fhochoiste a cheapfaidh sé comhdhéanta ar chuma go ndéanfaidh sé ionadaíocht chothrom don Dáil.

227. An Coiste um Fhormhaoirsiú Buiséid

- (1) Beidh arna bhunú, a luaithe is féidir i ndiaidh ationól na Dála tar éis Olltoghcháin, Buanchoiste, dá ngairfear an Coiste um Fhormhaoirsiú Buiséid, chun scrúdú a dhéanamh agus, más cuí leis é, chun tuarascáil a thabhairt don Dáil—
 - (a) ar an staid fhioscach fhoriomlán, lena n-áirítear—
 - (i) an staid chomhiomlánaithe maidir le hioncam agus caiteachas agus larmhéid Ginearálta an Rialtais, lena n-áirítear spriocanna struchtúracha;
 - (ii) réamh-mheastacháin mheántearma don airgeadas poiblí;
 - (iii) réamhaisnéisí agus forbairtí maicreacnamaíocha;
 - (iv) rialachas fioscach ginearálta, lena n-áirítear rialacha agus priacail fhioscacha a fheidhmiú maidir leis an staid fhioscach; agus
 - (v) nithe a eascróidh as Meastachán forlíontach nó Meastacháin fhorlíontacha a thabhairt isteach a mbeadh, nó a bhféadfadh go mbeadh, ina thuairim, impleachtaí buiséid suntasacha acu: Ar choinníoll go dtabharfaidh an Coiste le fios don Choiste nó do na Coistí iomchuí aon chinneadh uaidh breithniú den sórt sin a dhéanamh agus an chúis nó na cúiseanna atá leis;
 - (b) ar an mbeartas maidir le caiteachas poiblí, lena n-áirítear —
 - (i) an staid chaiteachais ag féachaint don Uasteorainn Caiteachais Rialtais agus don tslat tomhais chaiteachais faoin gComhaontú Cobhsaíochta agus Fáis;
 - (ii) na hUasteorainneacha Caiteachais Aireachta a bhfuil feidhm acu maidir le Meastacháin ar leith nó grúpaí Meastachán i gcomhair Seirbhísí Poiblí i gcás go bhféadfadh athruithe suntasacha ar an bpróifíl chaiteachais tionchar a bheith acu ar an staid fhioscach fhoriomlán; agus
 - (iii) leordhóthanacht leibhéal comhiomlán beartaithe agus iarbhír an chaiteachais chaipitiúil agus na beartais agus na cleachtais i ndáil le caiteachas caipitiúil, lena n-áirítear beartas maidir le sainfháil phoiblí agus beartas maidir le comhpháirtíocht phoiblí phríobháideach, atá ceaptha chun a chinntiú go mbainfear luach ar airgead amach;
 - (c) ar an mbeartas maidir le fáiltas an Státchiste.

- (2) Féadfaidh an Coiste breithniú a dhéanamh ar ní a bhaineann le beartas poiblí agus a bhfuil tionchar suntasach aige ar an staid bhuiséid nó ar an staid fhioscach fhoriomlán: Ar choinníoll go rachaidh Cathaoirleach an Choiste, roimh thosach an bhreithnithe sin, i gcomhairle leis an gCoiste eanála iomchuí arna bhunú de bhun Bhuan-Ordú 103.
- (3) Féadfaidh an Coiste freisin breithniú a dhéanamh ar an gcreat foriomlán do rannpháirtíocht pharlaiminte le linn an timthrialla buiséid agus féadfaidh sé moltaí i ndáil leis an gcéanna a dhéanamh don Choiste um Buan-Orduithe agus Athleasú na Dála, is moltaí a bheidh le breithniú ag an gCoiste sin faoi Bhuan-Ordú 128(2)(a): Ar choinníoll, le linn dó é sin a dhéanamh, go rachaidh an Coiste i gcomhairle—
- (a) leis na Coistí arna mbunú de bhun Bhuan-Ordú 103 maidir le haon mholtaí a bhfuil tionchar acu, i dtuairim an Choiste, ar ról nó ar chúram na gCoistí sin; agus
- (b) leis an Aire nó leis na hAirí iomchuí maidir le haon mholtaí a bhfuil tionchar acu, i dtuairim an Choiste, ar ról nó ar chúram Roinne nó Ranna,
- agus tabharfaidh sé fógra i dtaobh thorthaí na gcomhairliúchán sin don Choiste um Buan-Orduithe agus Athleasú na Dála.
- (4) Beidh na cumhachtaí seo a leanas ag an gCoiste:
- (a) an chumhacht chun fios a chur ar dhaoine, ar pháipéir agus ar thaifid;
- (b) an chumhacht chun fianaise ó bhéal agus i scríbhinn a ghlacadh mar a mhínítear i mBuan-Ordú 104(1);
- (c) an chumhacht chun Fochoistí a cheapadh mar a mhínítear i mBuan-Ordú 104(2);
- (d) an chumhacht chun sainchomhairleoirí a fhostú mar a mhínítear i mBuan-Ordú 104(10);
- (e) an chumhacht chun taisteal mar a mhínítear i mBuan-Ordú 104(10).
- (5) Déanfar gach tuarascáil a bheartóidh an Coiste a thabhairt, arna glacadh ag an gCoiste, a leagan faoi bhráid na Dála láithreach agus as a aithle sin beidh cumhacht ag an gCoiste an tuarascáil sin, mar aon le cibé doiciméid ghaolmhara is cuí leis, a chlóbhualadh agus a fhoilsiú.
- (6) Maidir leis an gCoiste cúig chomhalta dhéag a bheidh air, nach comhalta den Rialtas ná Aire Stáit aon duine acu, agus ceathrar acu sin is córam dó: Ar choinníoll —
- (a) go mbeidh an Coiste agus aon Fhochoistí a cheapfaidh sé comhdhéanta ar chuma go ndéanfaidh sé nó siad ionadaíocht chothrom don Dáil; agus
- (b) go mbeidh feidhm ag forálacha Bhuan-Ordú 115 maidir leis an gCoiste.

228. Comhaontuithe Idirnáisiúnta a Tharraingeodh Muirir ar Chistí Poiblí a Cheadú

- (1) I gcás gur gá don Dáil téarmaí aon chomhaontaithe idirnáisiúnta a tharraingeodh muirear ar chistí poiblí a cheadú, féadfaidh comhalta den Rialtas nó Aire Stáit tairiscint a dhéanamh chun na críche sin.
- (2) Faoi réir cheanglas Airteagal 29.5.2° den Bhunreacht i gcónaí, ní dhéanfaidh aon ní sa Bhuan-Ordú seo cosc a chur le togra in aon tairiscint den sórt sin a tharchur chuig Roghchoiste lena bhreithniú.

Billí Airgid

229. Deimhniú i dtaobh Billí Airgid

Chomh luath agus a bheidh Bille, arb é tuairim an Cheann Comhairle gur Bille Airgid é, rite ag an Dáil, agus sula gcuirfear chun an tSeanaid é, bhéarfadh an Ceann Comhairle a dheimhniú nó a deimhniú gur Bille Airgid é agus craolfadh sé nó sí don Dáil é sin a bheith déanta aige nó aici. Ina theannta sin, cuirfidh sé nó sí faoi deara go gcuirfear fógra chuig Cathaoirleach an tSeanaid láithreach á insint dó nó di go bhfuil sé nó sí tar éis an Bille sin a dheimhniú.⁴⁵

Cumarsáid idir an Dáil agus an Seanad

Teachtaireachtaí

230. Teachtaireachtaí chun an tSeanaid

Is i scríbhinn, faoi láimh Chléireach na Dála, a chuirfear Teachtaireachtaí ón Dáil go dtí an Seanad, agus is chun Cléireach an tSeanaid a dhíreofar iad.

231. Teachtaireachtaí ón Seanad

- (1) Is é nó í an Cléireach a ghlacfaidh Teachtaireachtaí ón Seanad. Cuirfidh an Ceann Comhairle aon Teachtaireacht den sórt sin in iúl don Dáil a luaithe a bheidh caoi aige nó aici air: Ach i gcás práinne speisialta, féadfar briseadh isteach ar aon ghnó a bheidh ar siúl nuair a gheofar an Teachtaireacht sin chun go gcloisfear í.
- (2) Más gá i gcás Teachtaireachta ón Seanad go ndéanfadh an Dáil aon ghníomh nó ní, déanfaidh an Cléireach í a fhoilsiú agus fógra ina leith a thabhairt do chomhaltaí de bhun Bhuan-Ordú 37, agus déanfaidh an Coiste Gnó í a bhreithniú a luaithe is indéanta.

Billí

232. Billí a ritheadh ag an Dáil a dheimhniú

Tar éis do Bhille gabháil trí gach céim sa Dáil, déanfaidh an Cléireach, nó cuirfidh sé nó sí faoi deara go ndéanfar, cóip bheacht de, agus deimhneoidh sé nó sí gur cóip dhílis chruinn an chóip sin trína dheimhniú sin ar bharr an chéad leathanaigh agus trína inisealacha nó a hinisealacha agus uimhir a chur ar gach leathanach ina dhiaidh sin. Luafar sa deimhniú faoi láimh an Chléirigh an dáta a ghabh an Bille trína chéim deiridh sa Dáil, agus an dáta a cuireadh chun an tSeanaid é.

233. Billí a chur chun an tSeanaid

Déanfar an chóip dhílis sin de Bhille a ritheadh mar a dúradh, arna deimhniú go cuí mar a fhoráiltear anseo roimhe seo, a chur chun an tSeanaid mar aon le Teachtaireacht ag tagairt don Bhille sin. Déanfar sa Teachtaireacht gur mian leis an Dáil

⁴⁵ Féach Airteagal 22.2 den Bhunreacht

go gcomhaontódh an Seanad le dlí a dhéanamh den Bhille nó, i gcás Bille Airgid, go bhfuil an Bille á chur chun an tSeanaid le haghaidh a mholtaí.

234. Billí a tionscnaíodh sa Seanad

Bille a tionscnaíodh agus a ritheadh sa Seanad, measfar, tar éis é a fháil ón Seanad, an Chéad Céim a bheith rite aige sa Dáil, agus cuirfear síos don Dara Céim é, agus déanfaidh an Cléireach é a fhoilsiú agus fógra ina leith a thabhairt do chomhaltaí de bhun Bhuan-Ordú 37.

235. Leasuithe nó moltaí ón Seanad a bhreithniú

Nuair a bheidh Bille, a cuireadh ón Dáil go dtí an Seanad, tar éis gabháil trí gach céim sa Seanad, agus go mbeidh sé curtha ar ais chun na Dála le leasuithe a rinneadh sa Seanad nó, i gcás Bille Airgid, le moltaí a rinne an Seanad, foilseofar na leasuithe nó na moltaí sin, cibé acu é, don Dáil, agus déanfaidh an Dáil, i gCoiste, na leasuithe nó na moltaí sin, cibé acu é, a bhreithniú agus tuairisc a thabhairt orthu.

236. Cumhachtaí an Tí maidir le leasuithe ón Seanad: leasuithe ar leasuithe ón Seanad

Aon leasú a dhéanfaidh an Seanad ar Bhille a tionscnaíodh sa Dáil, féadfaidh an Dáil glacadh leis tar éis é a leasú nó gan é a leasú nó féadfaidh sí diúltú dó. Ní thairgfear aon leasú ar leasú a rinne an Seanad mura bhfuil dlúthbhaint aige leis, ná ní fhéadfar aon leasú eile a thairiscint ar an mBille mura leasú é a leanann as glacadh le leasú ón Seanad nó as é a leasú nó as diúltú dó.

Gnó a bheidh gan chríochnú

237. Gnó a bheidh gan chríochnú

Gach gnó a bheidh gan chríochnú agus an Dáil ag dul ar athló, beidh sé curtha siar go dtí go gcuirfear ar an sceideal arís é lena thógáil de réir tuarascáil ón gCoiste Gnó de bhun Bhuan-Ordú 31.

Comhaltaí d'éirí as

238. An nós imeachta i dtaobh comhalta d'éirí as oifig, agus an dáta óna mbeidh éifeacht leis

Féadfaidh aon chomhalta den Dáil éirí as bheith ina chomhalta nó ina comhalta di, dá dheoin nó dá deoin féin, trí fhógra i scríbhinn don Cheann Comhairle, agus beidh éifeacht leis an éirí as sin ar an gCeann Comhairle d'fháil an fhógra agus cuirfidh seisean nó sise in iúl don Dáil é a luaithe is féidir.

Corrfholúntais

239. Eascairí a chur amach agus freagraí orthu, etc.

- (1) Féadfar tairiscint a dhéanamh, tar éis fógra a thabhairt, á ordú don Cheann Comhairle a ordú don Chléireach a Eascaire nó a hEascaire a chur amach chun comhalta a thoghadh chun aon fholúntas a tharlóidh ó am go ham a líonadh. Is i dtosach an Ghnó Phoiblí a dhéanfar an tairiscint sin.
- (2) Tabharfaidh an Cléireach tuarascáil ar eisiúint gach Eascaire den sórt sin, agus luafar inti an Dáilcheantar ar eisíodh an tEascaire sin ina leith, ainm an Cheann Comhairimh ar cuireadh amach chuige nó chuici é, agus an dáta a cuireadh amach é.
- (3) Nuair a gheobhaidh an Cléireach an freagra ar an Eascaire craolfaidh sé nó sí ainm an chomhalta a toghadh, agus leagfaidh sé nó sí faoi bhráid na Dála cóip den Eascaire, agus den fhreagra a formhuiníodh air.
- (4) Nuair a bheidh an freagra faighte aige nó aici ar Eascaire a eisíodh chun comhalta a thoghadh chun corrfholúntas a líonadh, tabharfaidh an Cléireach fógra don chomhalta a toghadh nach foláir dó nó di bheith i láthair, in áit a cheapfaidh sé nó sí agus lá (nó laethanta) a ainmneoidh sé nó sí, chun forálacha mhír (1) de Bhuan-Ordú 1 a chomhlíonadh.

Scríbhinní a leagfar faoi bhráid na dála

240. An modh chun scríbhinní a leagan faoi bhráid na Dála: iad a bheith infhoilsithe

- (1) Nuair is gá scríbhinn a leagan faoi bhráid na Dála measfar í a bheith leagtha faoi bhráid na Dála má dhéantar cóip den scríbhinn, a bhféadfaidh gur cóip leictreonach i bhfoirm cheadaithe í, a sheachadadh chun na críche sin do Leabharlann an Oireachtais.
- (2) Gach scríbhinn a leagfar faoi bhráid na Dála, measfar í a bheith infhoilsithe.

Buan-Orduithe

241. Buan-Orduithe a chur ar fionraí nó a mhodhnú ó thaobh éifeachta

- (1) Féadfar aon cheann nó cinn de Bhuan-Orduithe na Dála a chur ar fionraí nó a mhodhnú, agus chun críche áirithe, má thairgtear sin tar éis fógra a thabhairt: Ach má bhíonn práinn leis, agus is é nó is í an Ceann Comhairle a bheidh ina bhreitheamh nó ina breitheamh air sin, féadfar aon Bhuan-Ordú nó Buan-Orduithe a chur ar fionraí ar thairiscint a dhéanamh gan fógra. Má chuirtear i gcoinne tairisceana den sórt sin ceadóidh an Ceann Comhairle ráiteas mínitheach ón gcomhalta a rinne an tairiscint, agus ráiteas ó chomhalta atá ag cur i gcoinne na tairisceana, sula gcuirfidh sé nó sí an cheist uirthi.
- (2) I gcás ina mbeidh ar áireamh sa chríoch áirithe chun a bhféadfar aon Bhuan-Ordú nó aon Bhuan-Orduithe a chur ar fionraí nó a mhodhnú treoir a thabhairt do Choiste leasuithe a dhéanamh nach bhfuil de réir Bhuan-Ordú 194 thairis sin, beidh díospóireacht nach lú ná 60 nóiméad ann de réir mar a ordóidh an Teach i dtaobh

phrionsabal na leasuithe lena mbaineann: ach amháin go bhféadfaidh an Ceann Comhairle a chinneadh go ndlíonn na leasuithe sin Bille ar leithligh a thionscnamh.

- (3) Ní fhéadfaidh comhalta príobháideach tairiscint a dhéanamh chun Buan-Orduithe a chur ar fionraí nó a mhodhnú ach le linn an ama a bheidh socraithe chun gnó comhaltaí príobháideacha a thógáil.

242. Ré na mBuan-Orduithe

Leanfaidh na Buan-Orduithe sin roimhe seo i bhfeidhm go dtí go n-athrófar, go leasófar nó go n-aisghairfear iad.

SCEIDEAL 1

Na hearnálacha doiciméid a ainmnítear leis na Buan-Orduithe seo chun críocha Bhuan-Ordú 162(2)(a) agus (b):

- (a) Imeachtaí Dháil Éireann (“bileoga an chléirigh”).
- (b) Mionteagaisc maidir le reachtaíocht nó maidir le himeachtaí eile atá faoi bhráid na Dála.
- (c) Páipéir oibre de chuid na Dála nó de chuid aon cheann dá Coistí.
- (d) Na doiciméid seo a leanas maidir le cruinnithe de chuid Coistí Dála—
 - (i) cláir oibre,
 - (ii) mionteagaisc,
 - (iii) miontuairiscí, agus
 - (iv) athscríbhinní.
- (e) Páipéir thaighde arna n-ullmhú ag an tSeirbhís Leabharlainne agus Taighde, nó ag aon saoráid a chuirfear in ionad na saoráide sin, ar iarratas ón Dáil nó ó Choiste den Dáil.
- (f) Comhairle do chomhaltaí ó oifigigh don Dáil nó ó chomhaltaí den chomhfhoireann.
- (g) Tuairimí, comhairle, moltaí, nó torthaí comhchomhairliúcháin, arna mbreithniú nó arna breithniú ag an Dáil nó ag Coiste den Dáil, nó arna n-ullmhú nó arna hullmhú le haghaidh an bhreithnithe sin.
- (h) Doiciméid arb éard iad cumarsáidí idir comhaltaí agus oifigigh don Dáil nó cumarsáidí idir oifigigh don Dáil, nó doiciméid is fianaise ar chumarsáidí den sórt sin.
- (i) Doiciméid arb éard iad cumarsáidí idir oifigigh don Dáil nó comhaltaí den chomhfhoireann, de pháirt, agus aon sealbhóir oifige nó a Roinn nó a Oifig nó a hOifig, agus aon oifigigh, comhaltaí foirne, nó gníomhaireachtaí de chuid an Rialtais, den pháirt eile, a bhaineann go díreach le haon chuid den ghnó dá dtagraítear i mBuan-Ordú 162(2)(a), nó doiciméid is fianaise ar chumarsáidí den sórt sin
- (j) Doiciméid arb éard iad cumarsáidí ó Choiste den Dáil lena n-iarrtar faisnéis chun críocha gnó Coiste agus aon fhreagra (nach freagra ar dhiúltaigh an Coiste é a ghlacadh, ná freagra arb éard é doiciméid a scoir, le cinneadh ón gCoiste de réir reachta, de bheith ina ndoiciméid de chuid an Choiste) a cuireadh ar aghaidh chuig an gCoiste agus ar ghlac an Coiste leis, nó doiciméid is fianaise ar an gcéanna.
- (k) Doiciméid arna gcruthú i ndáil leis an gcaoi a rialáiltear an gnó parlaiminteach idir páirtithe nó grúpaí de réir mar a fhoráiltear sna Buan-Orduithe seo, lena n-áirítear doiciméid maidir le comhaltaí a cheapadh chun Coiste.
- (l) Doiciméid a bhaineann le saincheistanna araíonachta atá iomchuí maidir leis an Dáil nó lena Coistí.
- (m) Gan an earnáil is neasa roimhe seo a theorannú, doiciméid arb éard iad cumarsáidí de bhun reachta idir oifigeach don Dáil nó comhalta de cheachtar Teach den Oireachtas, de pháirt, agus Coiste den Dáil, den pháirt eile, i ndáil le hiompar nó le hiompar líomhnaithe comhalta den Dáil, nó doiciméid is fianaise ar an gcéanna.
- (n) Dréachtaí de dhoiciméid oifigiúla is dréachtaí nach mbeartaítear a fhoilsiú.

- (o) Maidir le doiciméad nach dtagann faoi réim Bhuan-Ordú 162(2) ar an gcúis go bhfuil sé sa réimse poiblí nó gur leagadh faoi bhráid na Dála é nó go bhfuil sé le foilsiú nó le leagan faoina bráid amhlaidh ar ball, agus ar an gcúis sin amháin, dréachtaí nach mbeartaítear a fhoilsiú nó nach mbeartaítear a leagan faoina bráid amhlaidh.
- (p) Doiciméid a bhaineann le toiliú dá dtagraítear in Airteagal 15.8.2° den Bhunreacht agus le haon suí den Dáil de bhun an toilithe sin.
- (q) Doiciméid a bhaineann leis an gCeann Comhairle nó an Leas-Cheann Comhairle a thoghadh.

SCEIDEAL 2

Na Rialacha chun iarrthóir a roghnú chun bheith ina Cheann Comhairle nó ina Ceann Comhairle chun críocha Bhuan-Orduithe 6 agus 7:

Páipéir bhallóide a sholáthar

- (1) Soláthrófar páipéir bhallóide do chomhaltaí ar an modh seo a leanas—
 - (a) Déanfar an páipéar ballóide a mharcáil leis an marc oifigiúil;
 - (b) Soláthróidh an Cléireach páipéir bhallóide do na comhaltaí a bheidh i láthair sa Seomra;
 - (c) Cuirfear marc ar liosta vótála na gcomhaltaí os coinne ainm an chomhalta chun a léiriú gur eisíodh páipéar ballóide chuig an gcomhalta sin;
 - (d) Aon chomhalta a mbeidh a pháipéar ballóide nó a páipéar ballóide millte aige nó aici de thaisme, déanfar, nuair a thabharfaidh sé nó sí ar ais don Chléireach é agus nuair a shásóidh sé nó sí an Cléireach maidir leis an taisme, páipéar ballóide eile a thabhairt dó nó di. Marcálfaidh an Cléireach “millte” láithreach ar an bpáipéar ballóide millte. Coinneoidh an Cléireach an páipéar ballóide millte agus pléifidh sé nó sí leis de réir mhír 19 den Sceideal seo.

Rialacha chun na vótaí a chomhaireamh

- (2) Féadfaidh an Cléireach, a chúntóirí nó a cúntóirí agus na hiarrthóirí a bheith i láthair le linn oscailt na mboscaí ballóide agus le linn chomhaireamh na vótaí a gheofar astu agus ní bheidh aon duine eile i láthair gan cead ón gCléireach.
- (3) Diúltóidh an Cléireach d’aon pháipéar ballóide atá neamhbhailí trí “diúltaithe” a fhormhuiniú ar a aghaidh agus ní áireofar aon pháipéar ballóide den sórt sin sa chomhaireamh.
- (4) Fionnfaidh an Cléireach ansin an líon príomhroghanna a taifeadh ar na páipéir bhallóide do gach iarrthóir, agus ansin socróidh sé nó sí na hiarrthóirí ar liosta (dá ngairtear “*an t-ord roghanna*” anseo feasta) in ord líon na bpríomhroghanna a taifeadh do gach iarrthóir, ag tosú leis an iarrthóir dar taifeadh an líon is mó príomhroghanna. Más ionann an líon príomhroghanna a taifeadh d’aon bheirt iarrthóirí nó d’aon líon iarrthóirí is mó ná beirt (dá ngairtear “*iarrthóirí comhionanna*” anseo feasta), fionnfaidh an Cléireach an líon dara roghanna a taifeadh ar na páipéir bhallóide uile do gach duine de na hiarrthóirí comhionanna agus socróidh sé nó sí na hiarrthóirí comhionanna eatarthu féin ar an ord roghanna san ord dara roghanna a taifeadh do gach iarrthóir acu sin, ag tosú leis an iarrthóir dar taifeadh an líon is mó dara roghanna. Más ionann an líon príomhroghanna agus dara roghanna a taifeadh d’aon bheirt iarrthóirí comhionanna, nó d’aon líon iarrthóirí comhionanna is mó ná beirt, fionnfaidh an Cléireach, ar an modh céanna, an líon tríú roghanna a taifeadh ar na páipéir bhallóide uile do gach duine de na hiarrthóirí comhionanna sin is déanaí a luaitear agus socróidh sé nó sí na hiarrthóirí sin ar an ord roghanna dá réir sin, agus mar sin de go dtí go mbeidh na hiarrthóirí uile socraithe in ord ar an ord roghanna. Más ionann an líon príomhroghanna, dara roghanna, tríú roghanna agus roghanna eile go léir a taifeadh d’aon bheirt iarrthóirí comhionanna, nó d’aon líon iarrthóirí comhionanna is mó ná beirt, cinnfidh an Cléireach le crannchur an t-ord ina mbeidh na hiarrthóirí sin le socrú ar an ord roghanna.

- (5) Socróidh an Cléireach ansin na páipéir bhallóide bhailí ina mbeartáin de réir na bpríomhroghanna a taifeadadh do gach iarrthóir.
- (6) Déanfaidh an Cléireach ansin an líon páipéar i ngach beartán a chomhaireamh agus creidiúnóidh sé nó sí do gach iarrthóir líon vótaí is ionann agus an líon páipéar bailí ar ar taifeadadh príomhrogha don iarrthóir sin.
- (7) Ansin déanfaidh an Cléireach an líon vótaí a creidiúnaíodh do gach iarrthóir a shuimiú agus an uimhir sin a roinnt ar a dó; an toradh air sin móide a haon, gan aon fhuílleach codánach a áireamh, is é an líon vótaí é is leor chun iarrthóir a thoghadh agus tugtar an *“cuóta”* ar an uimhir sin sna Rialacha seo.
- (8) Más ionann agus an cuóta, nó más mó ná an cuóta, an líon vótaí a bheidh creidiúnaithe d’iarrthóir i ndeireadh aon chomhairimh nó i ndeireadh aistriú aon bheartáin nó aon fhobheartáin le hiarrthóir eisiata, measfar gurb é nó í *“an t-iarrthóir ar éirigh leis nó léi”* an t iarrthóir sin agus críochnófar an comhaireamh air sin.
- (9) Más rud é, i ndeireadh aon chomhairimh, nach mbeidh an cuóta sroichte ag aon iarrthóir nó nach mó ná an cuóta líon vótaí aon iarrthóra, beidh feidhm ag na forálacha seo a leanas—
 - (a) eisiafaidh an Cléireach an t-iarrthóir (ar a dtugtar *“an t-iarrthóir eisiata”* sa Riail seo) a mbeidh an líon is lú vótaí creidiúnaithe dó nó di an tráth sin agus scrúdófar páipéir uile an iarrthóra sin;
 - (b) déanfar páipéir inaistrithe an iarrthóra eisiata a shocrú ina bhfobheartáin de réir na roghanna is neasa ar fáil a bheidh taifeadta orthu le haghaidh na n-iarrthóirí leanúnacha agus déanfar gach fobheartán a aistriú chuig an iarrthóir leanúnach a mbeidh an rogha taifeadta dó nó di;
 - (c) aistreofar beartán ina mbeidh bunvótaí ar dtús;
 - (d) déanfar fobheartáin ina mbeidh vótaí aistrithe a aistriú san ord ina bhfuair an t-iarrthóir eisiata iad;
 - (e) déanfar fobheartán ar leith de na páipéir neamh-inaistrithe agus cuirfear i leataobh iad mar pháipéir a bhfuiltear réidh ar fad leo;
 - (f) más rud é, nuair a bheidh iarrthóir le heisiamh faoin Riail seo, go mbeidh líon iomlán na vótaí a fuair an bheirt, nó an líon is mó ná beirt, iarrthóirí is ísle vótaí faoi bhun líon na vótaí a creidiúnaíodh don chéad iarrthóir eile is airde vótaí, déanfaidh an Cléireach an bheirt, nó an líon is mó ná beirt, iarrthóirí sin is ísle vótaí a eisiamh d’aon iarracht;
 - (g) más rud é, nuair nach foláir iarrthóir a eisiamh faoin Riail seo, go mbeidh an líon céanna vótaí ag beirt, nó ag líon is mó ná beirt, iarrthóirí agus gurb iad is ísle vótaí (ar mó a n iomlán ná líon vótaí an chéad iarrthóra eile is airde vótaí), tabharfar aird ar líon na mbunvótaí a creidiúnaíodh do gach iarrthóir díobh, agus eisiafar an t-iarrthóir ag a bhfuil an líon is lú bunvótaí. Nuair is ionann líon na mbunvótaí, tabharfar aird ar líon iomlán na vótaí a creidiúnaíodh do na hiarrthóirí sin sa chéad chomhaireamh ina raibh líon neamhionann vótaí acu agus eisiafar an t-iarrthóir ag a bhfuil an líon is ísle vótaí sa chomhaireamh sin agus, nuair ab ionann líon na vótaí a creidiúnaíodh do na hiarrthóirí sin i ngach comhaireamh, eisiafar an t-iarrthóir is ísle san ord roghanna sa chéad chomhaireamh.

- (10) Más rud é, i ndeireadh aon chomhairimh, nach mbeidh an cuóta sroichte ag aon iarrthóir nó nach mó ná an cuóta líon vótaí aon iarrthóra, agus nach mbeidh ach aon iarrthóir leanúnach amháin fágtha, measfar gurb é nó í an t-iarrthóir sin an t-iarrthóir ar éirigh leis nó léi agus críochnófar an comhaireamh air sin.
- (11) Ar gach aistriú faoi na Rialacha seo, déanfar gach fobheartán de pháipéir a aistrítear a chur ar bharr an bheartáin nó an fhobheartáin (más ann) de pháipéir an iarrthóra chun a ndéantar an t aistriú, agus creidiúnófar don iarrthóir sin líon vótaí is ionann agus líon na bpáipéar arna n aistriú chuige nó chuici.
- (12) I ndeireadh gach comhairimh, taifeadfaidh an Cléireach ar leathanach torthaí líon iomlán na vótaí a bheidh creidiúnaithe do gach iarrthóir i ndeireadh an chomhairimh sin agus taifeadfaidh sé nó sí freisin líon na bpáipéar neamh-inaistrithe nach raibh éifeacht leo sa chomhaireamh sin.
- (13) I ndeireadh aon chomhairimh, féadfaidh aon iarrthóir a iarraidh ar an gCléireach gach ceann nó aon cheann de na páipéir bhallóide lenar pléadh sa chomhaireamh sin a athscrúdú agus a athchomhaireamh, agus féadfaidh an Cléireach na páipéir a thaispeánfar a athscrúdú agus a athchomhaireamh dá réir sin.
- (14) Féadfaidh an Cléireach dá rogha féin, nó ar iarrthóir dá iarraidh sin, páipéir bhallóide a athchomhaireamh uair amháin nó níos minice ná sin in aon chás nach deimhin leis nó léi cruinneas aon chomhairimh.
- (15) Ní chuirfear, le haon ní sna Rialacha seo, d'oibleagáid ar an gCléireach an beartán céanna páipéar ballóide a athchomhaireamh níos mó ná uair amháin.
- (16) San athscrúdú agus san athchomhaireamh, ní chuirfear isteach ar líon ná ar ord na bpáipéar ballóide in aon bheartán.
- (17) Is breith chríochnaitheach breith an Chléirigh, cibé acu sainráite nó intuigthe as a ghníomhartha nó as a gníomhartha, ar aon cheist a eascróidh i ndáil leis an gcomhaireamh, lena n-áirítear i ndáil le haon iarrthóir a eisiadh, nó i ndáil le haon pháipéar ballóide nó aistriú vótaí.
- (18) Nuair a bheidh comhaireamh na vótaí críochnaithe, cinnfidh agus dearbhóidh an Cléireach an toradh san ionad comhairimh, agus craolfaidh sé nó sí ainm an iarrthóra ar éirigh leis nó léi is iarrthóir a gcuirfear a ainm nó a hainm faoi bhráid an Tí de réir Bhuan-Ordú 7(3).

Páipéir bhallóide a scriosadh

- (19) A luaithe is indéanta tar éis an toghcháin agus tar éis don iarrthóir ar éirigh leis nó léi dul i gceannas, scriosfaidh an Cléireach na páipéir bhallóide.

Mínithe

- (20) Sna Rialacha seo—

- (a) ciallaíonn “*iarrthóir leanúnach*” aon iarrthóir nach meastar gurb é nó í an t-iarrthóir ar éirigh leis nó léi agus nach bhfuil eisiata;
- (b) ciallaíonn “*comhaireamh*” (de réir mar a éileoidh an comhthéacs)—
- (i) na hoibríochtaí go léir a bhaineann le comhaireamh na bpríomhroghanna a taifeadadh d’iarrthóirí; nó
- (ii) na hoibríochtaí go léir a bhaineann le haistriú vótaí iarrthóra eisiata; nó

- (iii) na hoibríochtaí go léir a bhaineann le haistriú vótaí de chuid beirt, nó de chuid líon is mó ná beirt, iarrthóirí le chéile;
- (c) ciallaíonn *“cinneadh le crannchur”* cinneadh de réir na dtreoracha seo a leanas, is é sin, tar éis ainmneacha na n-iarrthóirí lena mbaineann a scríobh ar stialla cosúla páipéir, agus na stialla a fhilleadh chun nach bhféadfaí iad a aithint thar a chéile agus iad a mheascadh agus a tharraingt ar corr, socrófar na hiarrthóirí lena mbaineann eatarthu féin ar an ord roghanna san ord ina dtarraingeofar na stialla ar a mbeidh a n-ainmneacha, ag tosú leis an iarrthóir a mbeidh a ainm nó a hainm ar an gcéad stiall a tharraingeofar;
- (d) ciallaíonn *“neamhbhailí”*, nuair is tagairt do pháipéar ballóide é, aon pháipéar ballóide—
 - (i) nach mbeidh an marc oifigiúil air; nó
 - (ii) nach mbeidh an figiúr “1”, ina sheasamh leis féin, nó na focail *“a haon”*, nó aon mharc eile is dóigh leis an gCléireach a thaispeánann príomhrogha go soiléir, curtha air ar chor ar bith nó nach mbeidh sé curtha air ar shlí a thaispeánann príomhrogha d’iarrthóir éigin; nó
 - (iii) ar a mbeidh an figiúr “1”, ina sheasamh leis féin, nó na focail *“a haon”*, nó aon mharc eile is dóigh leis an gCléireach a thaispeánann príomhrogha go soiléir, curtha os coinne ainm níos mó ná iarrthóir amháin; nó
 - (iv) ar a mbeidh an figiúr “1”, ina sheasamh leis féin, ag taispeáint príomhrogha agus uimhir éigin eile curtha os coinne ainm an iarrthóra chéanna; nó
 - (v) ar a mbeidh ní ar bith scríofa nó marcáilte is dóigh leis an gCléireach gur ní é as ar féidir an comhalta atá ag vótáil a shainaithint;
- (e) ciallaíonn *“páipéar neamh-inaistrithe”* páipéar ballóide—
 - (i) nach bhfuil aon dara rogha ná aon rogha dá éis sin taifeadta air d’iarrthóir leanúnach; nó
 - (ii) ar a mbeidh ainmneacha beirt, nó líon is mó ná beirt, iarrthóirí (cibé acu is iarrthóirí leanúnacha iad nó nach ea) marcáilte leis an uimhir chéanna, agus gurb iad is neasa san ord rogha; nó
 - (iii) ar a mbeidh ainm an iarrthóra is neasa san ord rogha (cibé acu is iarrthóir leanúnach é nó í nó nach ea) marcáilte le huimhir nach bhfuil ag teacht go leantach i ndiaidh uimhir éigin eile ar an bpáipéar vótála, nó le dhá uimhir nó níos mó; nó
 - (iv) a bheidh ar neamhní mar gheall ar neamhchinnteacht;
- (f) ciallaíonn *“bunvóta”*, maidir le haon iarrthóir, vóta as páipéar ballóide ar ar taifeadadh príomhrogha don iarrthóir sin
- (g) léireofar *“rogha”* mar a leanas—
 - (i) ciallaíonn *“príomhrogha”* an figiúr “1”, ina sheasamh leis féin, nó na focail *“a haon”*, nó aon mharc eile is dóigh leis an gCléireach a thaispeánann príomhrogha go soiléir

- (ii) ciallaíonn “*dara rogha*” an figiúr “2”, ina sheasamh leis féin, nó na focail “*a dó*”, nó aon mharc eile is dóigh leis an gCléireach a thaispeánann dara rogha go soiléir agus é ina sheasamh ar leanúint as príomhrogha;
- (iii) ciallaíonn “*tríú rogha*” an figiúr “3”, ina sheasamh leis féin, nó na focail “*a trí*”, nó aon mharc eile is dóigh leis an gCléireach a thaispeánann tríú rogha go soiléir agus é ina sheasamh ar leanúint as dara rogha agus mar sin de;
- (iv) ciallaíonn “*rogha is neasa ar fáil*” rogha ar dóigh leis an gCléireach gur dara rogha nó rogha ina dhiaidh sin í a taifeadadh in ord leantach d’iarrthóir leanúnach, gan aird a thabhairt ar na roghanna is neasa in ord ar an bpáipéar ballóide d’iarrthóirí a mheastar a bheith eisiata cheana féin;
- (h) ciallaíonn “*páipéar inaistrithe*” páipéar ballóide ar a ndearnadh, tar éis príomhrogha, dara rogha nó rogha ina dhiaidh sin a thaifeadadh in ord uimhreach d’iarrthóir leanúnach;
- (i) ciallaíonn “*vóta aistrithe*”, maidir le haon iarrthóir, vóta as páipéar ballóide ar ar taifeadadh dara rogha nó rogha ina dhiaidh sin don iarrthóir sin.

SCEIDEAL 3

Gnáthchúrsa laethúil an ghnó

DÉ MÁIRT	Ag tosú ar 2 p.m.
Ceisteanna ó Cheannairí	2.00 p.m. – 2.34 p.m.
An tOrd Gnó agus Ceisteanna maidir le beartas nó reachtaíocht	2.34 p.m. – 3.04 p.m.
Aon tairiscint i ndáil le Bille a thabhairt isteach de bhun Bhuan-Ordú 180	<i>Suas le 5 nóiméad d'óráidí in aghaidh an Bhille</i>
Aon tairiscint a liostaítear sa tuarascáil ón gCoiste Gnó faoi 'Tairiscint(i) gan díospóireacht'	
Aon tairiscint i ndáil le Billí a tharchur chuig Roghchoiste de bhun Bhuan-Ordú 187(2)	
CPanna - ó Bhéal, An Taoiseach	3.04 p.m. – 3.49 p.m. tuairim
Gnó Rialtais	3.49 p.m. – 6.12 p.m. tuairim
Ceisteanna ar Fhógra Príobháideach (más ann)	Am ar bith sonraithe
Gnó Comhaltaí Príobháideacha	6.12 p.m. – 8.12 p.m. tuairim
CPanna - ó Bhéal, Aire (1)	8.12 p.m. – 9.48 p.m. tuairim
Saincheisteanna Tráthúla	9.48 p.m. – 10.48 p.m. tuairim
	Téann an Dáil ar athló ar 10.48 p.m. tuairim

DÉ CÉADAOIN	Ag tosú ar 9 a.m.
Saincheisteanna Tráthúla	9.00 a.m. – 10.00 a.m.
Gnó Comhaltaí Príobháideacha	10.00 a.m. – 12 meán lae
Ceisteanna ó Cheannairí	12 meán lae – 12.34 p.m.
Ceisteanna ó na Comhaltaí Eile	12.34 p.m. – 12.42 p.m.
Ceisteanna maidir le Beartas nó Reachtaíocht	12.42 p.m. – 1.12 p.m.
Aon tairiscint i ndáil le Bille a thabhairt isteach de bhun Bhuan-Ordú 180	<i>Suas le 5 nóiméad d'óráidí in aghaidh an Bhille</i>

Aon tairiscint a liostaítear sa tuarascáil ón gCoiste Gnó faoi 'Tairiscint(i) gan díospóireacht'	
Aon tairiscint i ndáil le Billí a tharchur chuig Roghchoiste de bhun Bhuan-Ordú 187(2)	
SOS	1.12 p.m. – 2.12 p.m.
Gnó Rialtais	2.12 p.m. – 8.45 p.m.
Ceisteanna ar Fhógra Príobháideach (más ann)	Am ar bith sonraithe
Bloc vótála	8.45 p.m. – 9.30 p.m.
	Téann an Dáil ar athló ar 9.30 p.m. tuairim

DÉARDAOIN	Ag tosú ar 8.47 a.m.
CPanna - ó Bhéal, Aire (2)	8.47 a.m. – 10.23 a.m.
CPanna - ó Bhéal, Aire (3)	10.23 a.m. – 12 meán lae
Ceisteanna ó Cheannairí	12 meán lae – 12.34 p.m.
Ceisteanna ó na Comhaltaí Eile	12.34 p.m. – 12.42 p.m.
Ceisteanna maidir le Beartas nó Reachtaíocht	12.42 p.m. – 1.12 p.m.
Aon tairiscint i ndáil le Bille a thabhairt isteach de bhun Bhuan-Ordú 180	<i>Suas le 5 nóiméad d'óráidí in aghaidh an Bhille</i>
Aon tairiscint a liostaítear sa tuarascáil ón gCoiste Gnó faoi 'Tairiscint(i) gan díospóireacht'	
Aon tairiscint i ndáil le Billí a tharchur chuig Roghchoiste de bhun Bhuan-Ordú 187(2)	
SOS	1.12 p.m. – 1.52 p.m.
Gnó Rialtais	1.52 p.m. – 7.24 p.m. tuairim
Ceisteanna ar Fhógra Príobháideach (más ann)	Am ar bith sonraithe
Saincheisteanna Tráthúla	7.24 p.m. – 8.24 p.m. tuairim
An Dara Céim de Bhille Comhalta Príobháideach nó tuarascáil ó Choiste (gach dara seachtain)	8.24 p.m. – 9.39 p.m.
	Téann an Dáil ar athló ar 9.39 p.m. tuairim

FOSRÍBHINN

Nithe a fhoilseoidh an Cléireach agus a dtabharfar fógra ina leith do chomhaltaí de bhun Bhuan-Ordú 37

Áireofar na nithe seo a leanas ar an ngnó os comhair an Tí agus na nithe eile a mbeidh fógra ina leith le tabhairt ag an gCléireach do chomhaltaí de bhun Bhuan-Ordú 37:

1. Gnó Príobháideach agus aon tuarascálacha ar an gcéanna, de bhun na mBuan-Orduithe i dtaobh Gnó Phríobháidigh;
2. Gnó Poiblí, lena n-áirítear—
 - a. míreanna speisialta a thógtar ar ationól na Dála tar éis olltoghcháin nó tar éis corrthoghcháin chun na Dála, lena n-áirítear—
 - i. léamh an Fhorógra ag comóradh Dháil Éireann ag an gCléireach,
 - ii. an tuarascáil ón gCléireach ar eisiúint na n-eascairí le haghaidh comhaltaí a thoghadh agus craoladh ainmneacha na gcomhaltaí a thoghadh;
 - b. fógra i dtaobh Ceann Comhairle a thoghadh de bhun Bhuan-Ordú 6;
 - c. fógra i dtaobh—
 - i. Taoiseach a ainmniú,
 - ii. an Taoiseach d’ainmniú comhaltaí eile den Rialtas, lena gceapadh ag an Uachtarán, de bhun Airteagal 13 den Bhunreacht;
 - d. Gnó Poiblí eile lena n-áirítear—
 - i. Billí a thionscnamh,
 - ii. Billí ón Seanad,
 - iii. leasuithe ón Seanad ar Bhillí Dála,
 - iv. fógraí tairisceana agus leasuithe ar thairiscintí,
 - v. aon ráiteas ar mian le comhalta den Rialtas é a dhéanamh de bhun Bhuan-Ordú 56,
 - vi. aon ghnó a bheidh gan chríochnú, lena n-áirítear aon ghnó a cuireadh ar athló;
3. Teachtaireachtaí ón Rialtas de bhun Airteagal 17.2 den Bhunreacht;
4. Ceisteanna chun comhalta den Rialtas de bhun Bhuan-Ordú 44 (seachas Ceisteanna a bhfuil deabhadh agus tábhacht phoiblí ag baint leo), arna bhfoilsíú de bhun Bhuan-Ordú 43;
5. doiciméid arna leagan os comhair na Dála;
6. míreanna speisialta eile, lena n-áirítear—
 - a. an Deimhniú ón Ard-Aighne i ndáil le Bille Comhdhlúite de bhun Bhuan-Ordú 207,
 - b. aithisc speisialta; agus
7. aon mhír nó faisnéis eile ar gá, i dtuairim an Chléirigh, agus faoi threorú an Cheann Comhairle, fógra a thabhairt do chomhaltaí ina leith.

Tábla na ndátaí ar ar ritheadh agus ar ar leasaíodh Buan-Orduithe 2024

Uimhir an Bhuan-Orduithe in Eagrán 2024	Dátaí ar ar ritheadh agus ar ar leasaíodh gach Buan-Ordú
1	24 Iúil, 1923; 21 Iúil, 1926; 12 Deireadh Fómhair, 1933; 12 Eanáir, 1938 agus 29 Deireadh Fómhair, 1963.
2	24 Iúil, 1923; 21 Iúil, 1926; 12 Eanáir, 1938 agus 29 Deireadh Fómhair, 1963.
3	24 Iúil, 1923; 21 Iúil, 1926 agus 29 Deireadh Fómhair, 1963.
4	24 Iúil, 1923; 21 Iúil, 1926 agus 29 Deireadh Fómhair, 1963.
5	21 Iúil, 1926; 12 Eanáir, 1938 agus 10 Márta, 2021.
6	24 Iúil, 1923; 21 Iúil, 1926; 28 Eanáir, 2016; 21 Iúil, 2016 agus 10 Márta, 2021.
7	28 Eanáir, 2016.
8	28 Eanáir, 2016.
9	24 Iúil, 1923; 21 Iúil, 1926 agus 10 Márta, 2021.
10	15 Deireadh Fómhair, 1996.
11	24 Iúil, 1923; 21 Iúil, 1926; 29 Deireadh Fómhair, 1963; 15 Deireadh Fómhair, 1996 agus 30 Meitheamh, 2016.
12	21 Iúil, 1926 agus 25 Meitheamh, 1986.
13	21 Iúil, 1926 agus 29 Deireadh Fómhair, 1963.
14	21 Iúil, 1926; 29 Deireadh Fómhair, 1963 agus 23 Deireadh Fómhair, 1974.
15	21 Iúil, 1926 agus 29 Deireadh Fómhair, 1963.
16	26 Meán Fómhair, 1922; 21 Iúil, 1926 agus 23 Deireadh Fómhair, 1974.
17	26 Meán Fómhair, 1922; 24 Iúil, 1923; 21 Iúil, 1926 agus 31 Eanáir, 1978.
18	8 Márta, 1923; 21 Iúil, 1926; 29 Deireadh Fómhair, 1963; 23 Deireadh Fómhair, 1974 agus 10 Márta, 2021.
19	23 Deireadh Fómhair, 1974 agus 10 Márta, 2021.
20	26 Meán Fómhair, 1922; 21 Iúil, 1926; 12 Eanáir, 1938; 23 Deireadh Fómhair, 1974; 6 Feabhra, 2007 agus 5 Aibreán, 2022.

Tábla na ndátaí ar ar ritheadh agus ar ar leasaíodh Buan-Orduithe 2020—*ar lean*

Uimhir an Bhuan-Orduithe in Eagrán 2024	Dátaí ar ar ritheadh agus ar ar leasaíodh gach Buan-Ordú
21	26 Meán Fómhair, 1922; 21 Iúil, 1926 agus 2 Bealtaine, 2017.
22	26 Meán Fómhair, 1922; 21 Iúil, 1926; 30 Deireadh Fómhair, 1962; 23 Deireadh Fómhair, 1974; 9 Meitheamh, 2016; 12 Feabhra, 2019 agus 10 Márta, 2021.
23	26 Meán Fómhair, 1922; 3 Deireadh Fómhair, 1922; 24 Iúil, 1923; 21 Iúil, 1926; 5 Meitheamh, 1936; 30 Deireadh Fómhair, 1962; 29 Deireadh Fómhair, 1963; 23 Deireadh Fómhair, 1974; 13 Samhain, 1986; 15 Deireadh Fómhair, 1996; 29 Eanáir, 1998; 9 Meitheamh, 2016; 25 Deireadh Fómhair, 2016; 17 Eanáir, 2017, 14 Samhain, 2017; 15 Bealtaine, 2018; 12 Feabhra, 2019; 15 Deireadh Fómhair, 2019 agus 5 Aibreán, 2022.
24	8 Márta, 1923; 21 Iúil, 1926; 5 Meitheamh, 1936; 30 Deireadh Fómhair, 1962; 23 Deireadh Fómhair, 1974; 13 Samhain, 1986 agus 15 Deireadh Fómhair, 1996.
25	8 Márta, 1923; 21 Iúil, 1926; 29 Deireadh Fómhair, 1963; 23 Deireadh Fómhair, 1974; 13 Samhain, 1986; 9 Meitheamh, 2016; 17 Eanáir, 2017; 14 Samhain, 2017 agus 5 Aibreán, 2022.
26	26 Meán Fómhair, 1922; 21 Iúil, 1926; 29 Deireadh Fómhair, 1963; 15 Deireadh Fómhair, 1996 agus 25 Márta, 1997.
27	14 Iúil, 1932 agus 4 Bealtaine, 2017.
28	9 Meitheamh, 2016; 7 Iúil, 2020; 10 Márta, 2021 agus 25 Márta, 2025 (S) .
29	9 Meitheamh, 2016 agus 5 Aibreán, 2022.
30	18 Nollaig, 2018 agus 5 Márta, 2020 agus 14 Meán Fómhair, 2022.
31	9 Meitheamh, 2016; 18 Nollaig, 2018 agus 5 Aibreán, 2022.
32	9 Meitheamh, 2016.
33	9 Meitheamh, 2016; 10 Márta, 2021; 21 Aibreán, 2021 agus 17 Bealtaine, 2022.
34	5 Aibreán, 2022.

Tábla na ndátaí ar ar ritheadh agus ar ar leasaíodh Buan-Orduithe 2020—*ar lean*

Uimhir an Bhuan-Ordaithe in Eagrán 2024	Dátaí ar ar ritheadh agus ar ar leasaíodh gach Buan-Ordú
35	26 Meán Fómhair, 1922; 24 Iúil, 1923; 21 Iúil, 1926; 29 Deireadh Fómhair, 1963; 15 Deireadh Fómhair, 1996; 20 Feabhra, 2001; 24 Deireadh Fómhair, 2002; 9 Meitheamh, 2016; 28 Meitheamh, 2016, 17 Eanáir, 2017; 15 Bealtaine, 2018; 12 Feabhra, 2019; 5 Aibreán, 2022 agus 25 Márta, 2025 (S) .
36	5 Aibreán, 2022.
37	5 Aibreán, 2022.
38	24 Deireadh Fómhair, 2002; 9 Meitheamh, 2016; 10 Meán Fómhair, 2020 agus 5 Aibreán, 2022.
38A	25 Márta, 2025 (S) .
39	9 Meitheamh, 2016; 14 Samhain, 2017; 12 Feabhra, 2019; 10 Meán Fómhair, 2020; 5 Aibreán, 2022 agus 25 Márta, 2025 (S) .
40	21 Iúil, 1926 agus 23 Deireadh Fómhair, 1974.
41	26 Meán Fómhair, 1922; 24 Iúil, 1923; 21 Iúil, 1926; 29 Deireadh Fómhair, 1963 agus 5 Aibreán, 2022.
42	26 Meán Fómhair, 1922; 3 Deireadh Fómhair, 1922; 21 Iúil, 1926; 5 Meitheamh, 1936; 30 Deireadh Fómhair, 1962; 29 Deireadh Fómhair, 1963; 23 Deireadh Fómhair, 1974; 13 Samhain, 1986; 21 Márta, 1991 agus 24 Deireadh Fómhair, 2002.
43	5 Aibreán, 2022.
44	26 Meán Fómhair, 1922; 3 Deireadh Fómhair, 1922; 21 Iúil, 1926; 26 Bealtaine, 1943; 6 Nollaig, 1949; 13 Iúil, 1965; 23 Deireadh Fómhair, 1974; 13 Samhain, 1986 agus 15 Deireadh Fómhair, 1996.
45	26 Meán Fómhair, 1922; 21 Iúil, 1926; 15 Deireadh Fómhair, 1996 agus 28 Meitheamh, 2016.
46	26 Meán Fómhair, 1922; 8 Márta, 1923; 21 Iúil, 1926; 13 Samhain, 1986; 15 Deireadh Fómhair, 1996 agus 9 Meitheamh, 2016.
47	23 Deireadh Fómhair, 1974; 13 Samhain, 1986; 15 Deireadh Fómhair, 1996; 30 Meán Fómhair, 1999; 3 Aibreán, 2001; 18 Aibreán, 2002; 24 Deireadh Fómhair, 2002; 9 Meitheamh, 2016; 25 Deireadh Fómhair, 2016; 14 Samhain, 2017; 5 Aibreán, 2022 agus 25 Márta, 2025 (S) .

Tábla na ndátaí ar ar ritheadh agus ar ar leasaíodh Buan-Orduithe 2020—*ar lean*

Uimhir an Bhuan-Ordaithe in Eagrán 2024	Dátaí ar ar ritheadh agus ar ar leasaíodh gach Buan-Ordú
48	13 Samhain, 1986; 15 Deireadh Fómhair, 1996; 9 Meitheamh, 2016; 28 Meitheamh, 2016; 2 Samhain, 2016; 17 Eanáir, 2017; 5 Aibreán, 2022; 25 Márta, 2025 (S) agus 24 Márta, 2026 (S) .
49	13 Samhain, 1986; 30 Meán Fómhair, 1999; 18 Aibreán, 2002; 9 Meitheamh, 2016; 28 Meitheamh, 2016 agus 5 Aibreán, 2022.
50	13 Samhain, 1986; 15 Deireadh Fómhair, 1996; 30 Meán Fómhair, 1999; 18 Aibreán, 2002; 24 Deireadh Fómhair, 2002; 7 Bealtaine, 2013; 9 Meitheamh, 2016; 5 Aibreán, 2022 agus 25 Márta, 2025 (S) .
51	26 Meán Fómhair, 1922; 21 Iúil, 1926; 29 Deireadh Fómhair, 1963; 23 Deireadh Fómhair, 1974; 13 Samhain, 1986; 15 Deireadh Fómhair, 1996; 25 Márta, 1997; 18 Aibreán, 2002 agus 5 Aibreán, 2022.
52	28 Meitheamh, 2016 agus 5 Aibreán, 2022.
53	28 Meitheamh, 2016 agus 5 Aibreán, 2022.
54	26 Meán Fómhair, 1922; 8 Márta, 1923; 21 Iúil, 1926; 29 Deireadh Fómhair, 1963; 13 Samhain, 1986; 30 Meán Fómhair, 1999; 18 Aibreán, 2002 agus 5 Aibreán, 2022.
55	9 Meitheamh, 2016.
56	23 Deireadh Fómhair, 1974.
57	25 Márta, 1997.
58	26 Meán Fómhair, 1922; 8 Márta, 1923; 21 Iúil, 1926 agus 23 Deireadh Fómhair, 1974.
59	26 Meán Fómhair, 1922; 21 Iúil, 1926 agus 23 Deireadh Fómhair, 1974.
60	26 Meán Fómhair, 1922; 21 Iúil, 1926 agus 23 Deireadh Fómhair, 1974.
61	15 Deireadh Fómhair, 1996.
62	26 Meán Fómhair, 1922; 21 Iúil, 1926; 29 Deireadh Fómhair, 1963 agus 23 Deireadh Fómhair, 1974.
63	21 Iúil, 1926 agus 29 Deireadh Fómhair, 1963.

Tábla na ndátaí ar ar ritheadh agus ar ar leasaíodh Buan-Orduithe 2020—*ar lean*

Uimhir an Bhuan-Ordaithe in Eagrán 2024	Dátaí ar ar ritheadh agus ar ar leasaíodh gach Buan-Ordú
64	20 Deireadh Fómhair, 1988 agus 5 Aibreán, 2022.
65	21 Iúil, 1926 agus 29 Deireadh Fómhair, 1963.
66	26 Meán Fómhair, 1922 agus 21 Iúil, 1926.
67	26 Meán Fómhair, 1922 agus 21 Iúil, 1926.
68	3 Deireadh Fómhair, 1922; 21 Iúil, 1926; 23 Deireadh Fómhair, 1974; 15 Deireadh Fómhair, 1996; 13 Samhain, 1997 agus 5 Aibreán, 2022.
69	3 Deireadh Fómhair, 1922; 8 Márta, 1923; 21 Iúil, 1926; 29 Deireadh Fómhair, 1963; 23 Deireadh Fómhair, 1974; 25 Márta, 1997 agus 13 Samhain, 1997.
70	15 Deireadh Fómhair, 1996; 9 Meitheamh, 2016 agus 16 Nollaig, 2020.
71	26 Meán Fómhair, 1922; 24 Iúil, 1923; 21 Iúil, 1926 agus 23 Deireadh Fómhair, 1974.
72	15 Deireadh Fómhair, 1996; 25 Márta, 1997, 13 Samhain, 1997; 10 Iúil, 2018; 16 Nollaig, 2020; 10 Márta, 2021 agus 17 Bealtaine, 2022.
73	16 Nollaig, 2020; 10 Márta, 2021; 5 Aibreán, 2022 agus 17 Bealtaine, 2022.
74	16 Nollaig, 2020 agus 10 Márta, 2021.
75	23 Deireadh Fómhair, 1974, 13 Samhain, 1997; 10 Iúil, 2018; 16 Nollaig, 2020 agus 10 Márta, 2021.
76	26 Meán Fómhair, 1922; 8 Márta, 1923; 21 Iúil, 1926 agus 23 Deireadh Fómhair, 1974.
77	21 Iúil, 1926; 5 Meitheamh, 1936; 22 Bealtaine, 1962; 23 Deireadh Fómhair, 1974; 15 Deireadh Fómhair, 1996; 13 Samhain, 1997; 1 Aibreán, 1999; 7 Iúil, 2010, 9 Meitheamh, 2016; 10 Iúil, 2018; 16 Nollaig, 2020; 10 Márta, 2021; 5 Aibreán, 2022 agus 17 Bealtaine, 2022.
78	16 Nollaig, 2020 agus 10 Márta, 2021.
79	21 Iúil, 1926.

Tábla na ndátaí ar ar ritheadh agus ar ar leasaíodh Buan-Orduithe 2020—*ar lean*

Uimhir an Bhuan-Ordaithe in Eagrán 2024	Dátaí ar ar ritheadh agus ar ar leasaíodh gach Buan-Ordú
80	3 Deireadh Fómhair, 1922; 21 Iúil, 1926; 12 Eanáir, 1938; 29 Deireadh Fómhair, 1963 agus 31 Eanáir, 1978.
81	2 Meitheamh, 2004; 10 Márta, 2021 agus 5 Aibreán, 2022.
82	26 Meán Fómhair, 1922; 21 Iúil, 1926; 23 Deireadh Fómhair, 1974; 15 Deireadh Fómhair, 1996; 13 Samhain, 1997; 7 Márta, 2000 agus 10 Márta, 2021.
83	29 Deireadh Fómhair, 1963; 23 Deireadh Fómhair, 1974 agus 31 Eanáir, 1978.
84	14 Iúil, 2022.
85	26 Meán Fómhair, 1922; 21 Iúil, 1926; 23 Deireadh Fómhair, 1974; 15 Deireadh Fómhair, 1996; 7 Márta, 2002; 9 Meitheamh, 2016; 28 Meitheamh, 2016; 21 Iúil, 2016; 12 Feabhra, 2019 agus 5 Aibreán, 2022.
86	21 Iúil, 1926; 23 Deireadh Fómhair, 1974; 24 Deireadh Fómhair, 1989; 9 Meitheamh, 2016; 21 Samhain, 2017; 5 Aibreán, 2022 agus 24 Márta, 2026 (B) .
87	21 Iúil, 1926; 29 Deireadh Fómhair, 1963; 23 Deireadh Fómhair, 1974; 22 Meitheamh, 1994; 15 Deireadh Fómhair, 1996 agus 9 Meitheamh, 2016.
88	7 Márta, 2002; 9 Meitheamh, 2016 agus 24 Márta, 2026 (B) .
89	8 Iúil, 1983 agus 7 Márta, 2002.
90	21 Iúil, 1926 agus 23 Deireadh Fómhair, 1974.
91	15 Deireadh Fómhair, 1996 agus 7 Márta, 2002.
92	26 Meán Fómhair, 1922, 21 Iúil, 1926; 29 Deireadh Fómhair, 1963 agus 9 Meitheamh, 2016.
93	26 Meán Fómhair, 1922; 21 Iúil, 1926 agus 5 Aibreán, 2022.
94	21 Iúil, 1926.
95	21 Iúil, 1926; 30 Deireadh Fómhair, 1962; 23 Deireadh Fómhair, 1974 agus 10 Márta, 2021.

Tábla na ndátaí ar ar ritheadh agus ar ar leasaíodh Buan-Orduithe 2020—*ar lean*

Uimhir an Bhuan-Ordaithe in Eagrán 2024	Dátaí ar ar ritheadh agus ar ar leasaíodh gach Buan-Ordú
96	26 Meán Fómhair, 1922; 3 Deireadh Fómhair, 1922; 8 Márta, 1923; 21 Iúil, 1926; 23 Deireadh Fómhair, 1974; 13 Samhain, 1997 agus 16 Meitheamh, 2016.
97	15 Deireadh Fómhair, 1996; 13 Samhain, 1997 agus 10 Márta, 2021.
98	13 Samhain, 1997 agus 10 Márta, 2021.
99	16 Nollaig, 2020.
100	16 Nollaig, 2020 agus 10 Márta, 2021.
101	16 Nollaig, 2020.
102	21 Iúil, 1926; 23 Deireadh Fómhair, 1974; 13 Samhain, 1997; 18 Aibreán, 2002; 16 Meitheamh, 2016; 12 Iúil, 2016; 28 Márta, 2017; 28 Iúil, 2020; 10 Meán Fómhair, 2020; 10 Márta, 2021 agus 17 Bealtaine, 2022.
103	16 Meitheamh, 2016; 12 Iúil, 2016; 21 Iúil, 2016; 17 Eanáir, 2017; 18 Nollaig, 2018; 28 Iúil, 2020 agus 10 Márta, 2021.
104	13 Samhain, 1997; 2 Iúil, 1999; 6 Feabhra, 2007; 16 Meitheamh, 2016; 28 Meitheamh, 2016; 28 Iúil, 2020; 10 Márta, 2021 agus 17 Bealtaine, 2022.
105	16 Nollaig, 2020 agus 10 Márta, 2021.
106	10 Meitheamh, 2014.
107	13 Samhain, 1997 agus 10 Márta, 2021.
108	21 Iúil, 1926.
109	13 Samhain, 1997; 5 Márta, 2020 agus 17 Bealtaine, 2022.
110	13 Samhain, 1997.
111	15 Deireadh Fómhair, 1996; 13 Samhain, 1997; 9 Meitheamh, 2016; 18 Nollaig, 2018; 10 Márta, 2021 agus 5 Aibreán, 2022.
112	26 Meán Fómhair, 1922 agus 21 Iúil, 1926.
113	21 Iúil, 1926; 13 Samhain, 1997; 28 Eanáir, 2014; 28 Eanáir, 2016; 9 Meitheamh, 2016; 21 Iúil, 2016; 16 Nollaig, 2020 agus 10 Márta, 2021.

Tábla na ndátaí ar ar ritheadh agus ar ar leasaíodh Buan-Orduithe 2020—*ar lean*

Uimhir an Bhuan-Ordaithe in Eagrán 2024	Dátaí ar ar ritheadh agus ar ar leasaíodh gach Buan-Ordú
114	25 Márta, 1997; 13 Samhain, 1997; 6 Feabhra, 2007; 16 Nollaig, 2020 agus 10 Márta, 2021.
115	29 Deireadh Fómhair, 1963; 23 Deireadh Fómhair, 1974; 31 Eanáir, 1978; 15 Deireadh Fómhair, 1996; 25 Márta, 1997; 9 Deireadh Fómhair, 1997; 13 Samhain, 1997; 9 Meitheamh, 2016; 16 Meitheamh, 2016; 21 Iúil, 2016; 2 Samhain, 2016; 18 Nollaig, 2018; 21 Aibreán, 2021; 1 Meitheamh, 2021 agus 17 Bealtaine, 2022.
116	13 Samhain, 1997; 28 Iúil, 2020 agus 1 Meitheamh, 2021.
117	21 Iúil, 1926; 29 Deireadh Fómhair, 1963; 23 Deireadh Fómhair, 1974; 15 Deireadh Fómhair, 1996 agus 13 Samhain, 1997.
118	16 Meitheamh, 2016; 28 Iúil, 2020 agus 17 Bealtaine, 2022.
119	27 Samhain, 2014 agus 10 Márta, 2021.
120	27 Samhain, 2014 agus 10 Márta, 2021.
121	15 Deireadh Fómhair, 1996; 13 Samhain, 1997 agus 10 Márta, 2021.
122	15 Deireadh Fómhair, 1996; 13 Samhain, 1997; 16 Nollaig, 2020; 10 Márta, 2021; 5 Aibreán, 2022 agus 17 Bealtaine, 2022.
123	15 Deireadh Fómhair, 1996; 13 Samhain, 1997 agus 10 Márta, 2021.
124	28 Eanáir, 2014 agus 16 Nollaig, 2020.
125	28 Eanáir, 2014.
126	28 Eanáir, 2014 agus 16 Nollaig, 2020.
127	13 Samhain, 1997.
128	5 Márta, 2020; 10 Márta, 2021; 5 Aibreán, 2022; 17 Bealtaine, 2022 agus 25 Márta, 2025 (S) .
129	29 Deireadh Fómhair, 1963; 30 Aibreán, 1985; 15 Deireadh Fómhair, 1996; 25 Márta, 1997; 21 Deireadh Fómhair, 1997; 13 Samhain, 1997; 28 Aibreán, 1998; 27 Bealtaine, 2003; 6 Feabhra, 2007; 14 Samhain, 2007; 17 Aibreán, 2008; 7 Iúil, 2010; 28 Eanáir, 2014; 27 Samhain, 2014; 17 Nollaig, 2015; 28 Meitheamh, 2016; 21 Iúil, 2016; 16 Nollaig, 2020; 10 Márta, 2021; 17 Bealtaine, 2022 agus 25 Márta, 2025 (S) .

Tábla na ndátaí ar ar ritheadh agus ar ar leasaíodh Buan-Orduithe 2020—*ar lean*

Uimhir an Bhuan-Ordaithe in Eagrán 2024	Dátaí ar ar ritheadh agus ar ar leasaíodh gach Buan-Ordú
130	25 Márta, 1997; 13 Samhain, 1997; 28 Aibreán, 1998; 6 Feabhra, 2007; 28 Eanáir, 2016; 12 Iúil, 2016; 28 Márta, 2017; 5 Márta, 2020; 16 Nollaig, 2020; 10 Márta, 2021; 5 Aibreán, 2022 agus 17 Bealtaine, 2022.
131	13 Samhain, 1997; 28 Eanáir, 1998; 7 Márta, 2002; 28 Iúil, 2020 agus 17 Bealtaine, 2022.
132	28 Meitheamh, 2016; 14 Samhain, 2017; 22 Meán Fómhair, 2020; 10 Márta, 2021; 21 Aibreán, 2021 agus 14 Meán Fómhair, 2022.
133	7 Bealtaine, 2013 agus 28 Iúil, 2020.
134	12 Iúil, 2016; 28 Márta, 2017; 10 Márta, 2021; 5 Aibreán, 2022 agus 17 Bealtaine, 2022.
135	12 Iúil, 2016 agus 17 Bealtaine, 2022.
136	12 Iúil, 2016 agus 5 Aibreán, 2022.
137	12 Iúil, 2016.
138	12 Iúil, 2016.
139	17 Eanáir, 2017 agus 17 Bealtaine, 2022.
140	25 Samhain, 2010.
141	25 Samhain, 2010 agus 10 Márta, 2021.
142	25 Samhain, 2010; 16 Meitheamh, 2016; 10 Márta, 2021 agus 5 Aibreán, 2022.
143	25 Samhain, 2010; 10 Márta, 2021 agus 5 Aibreán, 2022.
144	25 Samhain, 2010; 10 Márta, 2021 agus 5 Aibreán, 2022.
145	28 Eanáir, 2014.
146	28 Eanáir, 2014 agus 16 Nollaig, 2020.
147	28 Eanáir, 2014 agus 16 Nollaig, 2020.
148	28 Eanáir, 2014 agus 16 Nollaig, 2020.
149	28 Eanáir, 2014 agus 16 Nollaig, 2020.
150	28 Eanáir, 2014 agus 16 Nollaig, 2020.

Tábla na ndátaí ar ar ritheadh agus ar ar leasaíodh Buan-Orduithe 2020—*ar lean*

Uimhir an Bhuan-Ordaithe in Eagrán 2024	Dátaí ar ar ritheadh agus ar ar leasaíodh gach Buan-Ordú
151	28 Eanáir, 2014.
152	28 Eanáir, 2014.
153	5 Márta, 2015 agus 10 Márta, 2021.
154	26 Meán Fómhair, 1922; 21 Iúil, 1926; 23 Deireadh Fómhair, 1974 agus 13 Samhain, 1997.
155	26 Meán Fómhair, 1922; 8 Márta, 1923 agus 21 Iúil, 1926.
156	26 Meán Fómhair, 1922; 21 Iúil, 1926; 23 Deireadh Fómhair, 1974 agus 15 Deireadh Fómhair, 1996.
157	21 Iúil, 1926 agus 17 Nollaig, 2015.
158	21 Iúil, 1926 agus 23 Deireadh Fómhair, 1974.
159	21 Iúil, 1926.
160	29 Deireadh Fómhair, 1963.
161	17 Nollaig, 2015 agus 10 Márta, 2021.
162	17 Nollaig, 2015 agus 16 Nollaig, 2020.
163	17 Nollaig, 2015.
164	17 Nollaig, 2015 agus 16 Nollaig, 2020.
165	17 Nollaig, 2015 agus 16 Nollaig, 2020.
166	26 Meán Fómhair, 1922; 8 Márta, 1923; 21 Iúil, 1926; 23 Deireadh Fómhair, 1974; 19 Nollaig, 1990; 17 Bealtaine, 1995; 2 Nollaig, 2010; 28 Meitheamh, 2016 agus 16 Nollaig, 2020.
167	15 Deireadh Fómhair, 1996; 13 Samhain, 1997; 28 Aibreán, 1998; 14 Samhain, 2007 agus 7 Iúil, 2010.
168	26 Meán Fómhair, 1922; 3 Deireadh Fómhair, 1922; 21 Iúil, 1926; 5 Meitheamh, 1936; 30 Deireadh Fómhair, 1962; 23 Deireadh Fómhair, 1974; 13 Samhain, 1986; 9 Meitheamh, 2016; 17 Eanáir, 2017; 14 Samhain, 2017; 15 Bealtaine, 2018; 18 Nollaig, 2018; 15 Deireadh Fómhair, 2019 agus 5 Aibreán, 2022.
169	9 Meitheamh, 2016 agus 5 Aibreán, 2022.

Tábla na ndátaí ar ar ritheadh agus ar ar leasaíodh Buan-Orduithe 2020—*ar lean*

Uimhir an Bhuan-Ordaithe in Eagrán 2024	Dátaí ar ar ritheadh agus ar ar leasaíodh gach Buan-Ordú
170	30 Deireadh Fómhair, 1962; 23 Deireadh Fómhair, 1974; 27 Feabhra, 1992; 15 Deireadh Fómhair, 1996; 9 Deireadh Fómhair, 1997; 13 Samhain, 1997; 24 Deireadh Fómhair, 2002 agus 26 Bealtaine, 2016.
171	26 Bealtaine, 2016.
172	26 Bealtaine, 2016.
173	26 Bealtaine, 2016.
174	26 Bealtaine, 2016 agus 9 Meitheamh, 2016.
175	26 Bealtaine, 2016.
176	26 Bealtaine, 2016 agus 9 Meitheamh, 2016.
176A	25 Márta, 2025 (S) .
177	27 Samhain, 1940; 18 Meitheamh, 1953; 11 Meitheamh, 1959; 23 Deireadh Fómhair, 1974; 25 Márta, 1997; 15 Nollaig, 1998; 9 Meitheamh, 2016, 9 Meitheamh, 2016; 15 Bealtaine, 2018; 10 Meán Fómhair, 2020 agus 25 Márta, 2025 (S) .
178	26 Meán Fómhair, 1922; 8 Márta, 1923; 24 Iúil, 1923; 21 Iúil, 1926; 23 Deireadh Fómhair, 1974; 9 Deireadh Fómhair, 1997 agus 13 Samhain, 1997.
179	15 Deireadh Fómhair, 1996 agus 17 Eanáir, 2017.
180	26 Meán Fómhair, 1922; 8 Márta, 1923; 21 Iúil, 1926; 29 Deireadh Fómhair, 1963; 23 Deireadh Fómhair, 1974; 31 Eanáir, 1978; 15 Deireadh Fómhair, 1996; 28 Meitheamh, 2016; 13 Iúil, 2017 agus 5 Aibreán, 2022.
181	14 Meán Fómhair, 2022 agus 10 Iúil, 2024.
182	18 Nollaig, 2018.
183	26 Meán Fómhair, 1922; 21 Iúil, 1926; 23 Deireadh Fómhair, 1974; 15 Deireadh Fómhair, 1996; 24 Deireadh Fómhair, 2002; 17 Iúil, 2014; 28 Meitheamh, 2016; 15 Samhain, 2016; 18 Nollaig, 2018; 10 Márta, 2021 agus 14 Meán Fómhair, 2022.
184	18 Nollaig, 2018.

Tábla na ndátaí ar ar ritheadh agus ar ar leasaíodh Buan-Orduithe 2020—*ar lean*

Uimhir an Bhuan-Ordaithe in Eagrán 2024	Dátaí ar ar ritheadh agus ar ar leasaíodh gach Buan-Ordú
185	18 Nollaig, 2018; 5 Márta, 2020 agus 17 Bealtaine, 2022.
186	18 Nollaig, 2018 agus 17 Bealtaine, 2022.
187	18 Nollaig, 2018; 5 Aibreán, 2022 agus 17 Bealtaine, 2022.
188	26 Meán Fómhair, 1922; 8 Márta, 1923; 21 Iúil, 1926; 29 Deireadh Fómhair, 1963; 23 Deireadh Fómhair, 1974; 21 Iúil, 2016 agus 18 Nollaig, 2018.
189	26 Meán Fómhair, 1922; 21 Iúil, 1926; 15 Deireadh Fómhair, 1996; 6 Iúil, 2006; 28 Meitheamh, 2016; 10 Márta, 2021 agus 5 Aibreán, 2022.
190	7 Iúil, 2010 agus 10 Márta, 2021.
191	26 Meán Fómhair, 1922; 8 Márta, 1923 agus 21 Iúil, 1926.
192	26 Meán Fómhair, 1922; 21 Iúil, 1926; 23 Deireadh Fómhair, 1974; 15 Deireadh Fómhair, 1996 agus 17 Iúil, 2014.
193	26 Meán Fómhair, 1922; 8 Márta, 1923; 24 Iúil, 1923; 21 Iúil, 1926; 13 Samhain, 1997 agus 10 Márta, 2021.
194	24 Iúil, 1923; 21 Iúil, 1926; 29 Deireadh Fómhair, 1963; 23 Deireadh Fómhair, 1974 agus 7 Samhain, 2006.
195	26 Meán Fómhair, 1922; 8 Márta, 1923; 21 Iúil, 1926 agus 13 Samhain, 1997.
196	23 Deireadh Fómhair, 1974; 30 Aibreán, 1997 agus 17 Eanáir, 2017.
197	23 Deireadh Fómhair, 1974 agus 15 Deireadh Fómhair, 1996.
198	26 Meán Fómhair, 1922; 8 Márta, 1923 agus 21 Iúil, 1926.
199	21 Iúil, 1926 agus 23 Deireadh Fómhair, 1974.
200	26 Meán Fómhair, 1922; 21 Iúil, 1926 agus 23 Deireadh Fómhair, 1974.
201	26 Meán Fómhair, 1922; 24 Iúil, 1923 agus 21 Iúil, 1926.
202	15 Deireadh Fómhair, 1996; 18 Nollaig, 2018 agus 5 Aibreán, 2022.
203	21 Iúil, 1926.

Tábla na ndátaí ar ar ritheadh agus ar ar leasaíodh Buan-Orduithe 2020—*ar lean*

Uimhir an Bhuan-Ordaithe in Eagrán 2024	Dátaí ar ar ritheadh agus ar ar leasaíodh gach Buan-Ordú
204	28 Meitheamh, 2016.
205	8 Márta, 1923; 21 Iúil, 1926; 29 Deireadh Fómhair, 1963; 23 Deireadh Fómhair, 1974 agus 5 Aibreán, 2022.
206	21 Iúil, 1926.
207	28 Bealtaine, 1946; 29 Deireadh Fómhair, 1963 agus 5 Aibreán, 2022.
208	28 Bealtaine, 1946 agus 10 Meán Fómhair, 2020.
209	28 Bealtaine, 1946 agus 13 Samhain, 1997.
210	28 Bealtaine, 1946.
211	28 Bealtaine, 1946.
212	28 Bealtaine, 1946; 29 Deireadh Fómhair, 1963; 23 Deireadh Fómhair, 1974; 31 Eanáir, 1978; 9 Deireadh Fómhair, 1997; 13 Samhain, 1997; 10 Meán Fómhair, 2020 agus 17 Bealtaine, 2022.
213	28 Bealtaine, 1946.
214	28 Bealtaine, 1946; 29 Deireadh Fómhair, 1963 agus 13 Samhain, 1997.
215	28 Bealtaine, 1946.
216	28 Bealtaine, 1946.
217	15 Deireadh Fómhair, 1996 agus 25 Márta, 1997.
218	23 Deireadh Fómhair, 1974; 31 Eanáir, 1978 agus 15 Deireadh Fómhair, 1996.
219	23 Deireadh Fómhair, 1974; 31 Eanáir, 1978; 15 Deireadh Fómhair, 1996 agus 5 Aibreán, 2022.
220	23 Deireadh Fómhair, 1974.
221	8 Márta, 1923; 21 Iúil, 1926; 12 Eanáir, 1938 agus 15 Deireadh Fómhair, 1996.
222	8 Márta, 1923; 21 Iúil, 1926; 29 Deireadh Fómhair, 1963; 26 Márta, 1968; 23 Deireadh Fómhair, 1974; 13 Samhain, 1997 agus 6 Iúil, 2021.

Tábla na ndátaí ar ar ritheadh agus ar ar leasaíodh Buan-Orduithe 2020—*ar lean*

Uimhir an Bhuan-Ordaithe in Eagrán 2024	Dátaí ar ar ritheadh agus ar ar leasaíodh gach Buan-Ordú
223	6 Iúil, 2021 agus 10 Iúil, 2024.
224	24 Iúil, 1923; 21 Iúil, 1926; 29 Deireadh Fómhair, 1963 agus 23 Deireadh Fómhair, 1974.
225	23 Deireadh Fómhair, 1974 agus 31 Eanáir, 1978.
226	8 Márta, 1923; 15 Bealtaine, 1924; 21 Iúil, 1926; 29 Deireadh Fómhair, 1963; 31 Eanáir, 1978; 3 Márta, 1994; 15 Deireadh Fómhair, 1996; 13 Samhain, 1997; 1 Aibreán, 1999; 16 Meitheamh, 2016; 5 Iúil, 2016 agus 28 Iúil, 2020.
227	15 Nollaig, 2016; 5 Márta, 2020; 10 Márta, 2021; 6 Iúil, 2021 agus 17 Bealtaine, 2022.
228	14 Feabhra, 2001.
229	8 Márta, 1923; 21 Iúil, 1926; 5 Meitheamh, 1936; 11 Bealtaine, 1938; 23 Deireadh Fómhair, 1974 agus 10 Márta, 2021.
230	8 Márta, 1923; 21 Iúil, 1926; 5 Meitheamh, 1936 agus 11 Bealtaine, 1938.
231	8 Márta, 1923; 21 Iúil, 1926; 5 Meitheamh, 1936; 11 Bealtaine, 1938 agus 5 Aibreán, 2022.
232	8 Márta, 1923; 21 Iúil, 1926; 5 Meitheamh, 1936 agus 11 Bealtaine, 1938.
233	8 Márta, 1923; 21 Iúil, 1926; 5 Meitheamh, 1936; 11 Bealtaine, 1938 agus 29 Deireadh Fómhair, 1963.
234	8 Márta, 1923; 21 Iúil, 1926; 5 Meitheamh, 1936; 11 Bealtaine, 1938 agus 5 Aibreán, 2022.
235	8 Márta, 1923; 24 Iúil, 1923; 21 Iúil, 1926; 5 Meitheamh, 1936; 11 Bealtaine, 1938 agus 23 Deireadh Fómhair, 1974.
236	7 Bealtaine, 1924; 21 Iúil, 1926; 5 Meitheamh, 1936 agus 11 Bealtaine, 1938.
237	26 Meán Fómhair, 1922; 8 Márta, 1923; 21 Iúil, 1926 agus 5 Aibreán, 2022.
238	26 Meán Fómhair, 1922; 21 Iúil, 1926 agus 22 Meitheamh, 1994.

Tábla na ndátaí ar ar ritheadh agus ar ar leasaíodh Buan-Orduithe 2020—*ar lean*

Uimhir an Bhuan-Ordaithe in Eagrán 2024	Dátaí ar ar ritheadh agus ar ar leasaíodh gach Buan-Ordú
239	24 Iúil, 1923; 21 Iúil, 1926; 12 Deireadh Fómhair, 1933; 29 Deireadh Fómhair, 1963 agus 23 Deireadh Fómhair, 1974.
240	8 Márta, 1923; 21 Iúil, 1926; 29 Deireadh Fómhair, 1963 agus 7 Iúil, 2010.
241	8 Márta, 1923; 6 Márta, 1924; 21 Iúil, 1926; 29 Deireadh Fómhair, 1963; 23 Deireadh Fómhair, 1974; 15 Deireadh Fómhair, 1996 agus 7 Samhain, 2006.
242	26 Meán Fómhair, 1922; 24 Iúil, 1923 agus 21 Iúil, 1926.
Sceideal 1	17 Nollaig, 2015; 28 Eanáir, 2016; 21 Iúil, 2016 agus 16 Nollaig, 2020.
Sceideal 2	28 Eanáir, 2016.
Sceideal 3	5 Aibreán, 2022; 17 Bealtaine, 2022 agus 25 Márta, 2025 (S) .
Foscú	5 Aibreán, 2022.

Nótaí — I dteannta na leasuithe sonracha a rinneadh ar gach Ordú ar na dátaí thuasluaite, rinneadh athruithe ginearálta áirithe ó bhéal ar na Buan-Orduithe ar fad an 12 Eanáir 1938.

Rinneadh na Buan-Orduithe a phromhadh ó thaobh inscne de an 15 Deireadh Fómhair 1996.

Níor cuireadh Rialacha na Seirbhíse Leabharlainne agus Taighde san áireamh san eagrán seo mar go bhfuil comhaontú leibhéal seirbhíse curtha ina n-ionad.

(S) = Leasú Sealadach; (B) = Leasú Buan.

Orduithe Seisiúnacha sa 34ú Dáil a fhearann ar an sceideal seachtainiúil, am cainte, agus nithe nós imeachta eile

Ordú	Éifeacht
<p>An Roghchoiste um Choimhdeacht (Grinnscrúdú Reachtach maidir leis an Aontas Eorpach)</p> <p>D'ainneoin aon ní sna Buan Orduithe—</p> <p>(1) go ndéanfaidh na hAoirí agus na hainmnithe eile trí chomhalta dhéag a cheapadh chun an Roghchoiste arna bhunú faoi Bhuan-Ordú 140 (ar a dtabharfar an Roghchoiste um Choimhdeacht (Grinnscrúdú Reachtach maidir leis an Aontas Eorpach));</p> <p>(2) go ndéanfaidh Aire nó Aire Stáit ainmneacha na gcomhaltaí arna gceapadh faoi mhír (1) a chraoladh mar eolas don Dáil ar an gcéad lá suí den Dáil i ndiaidh a gceaptha;</p> <p>(3) nach mbeidh feidhm ag Buan Ordú 113(2) i gcás an Choiste seo agus nach mbeidh an Coiste faoi réir chóras d'Hondt maidir le poist mar Chathaoirleach a leithdháileadh;</p> <p>(4) go dtiocfaidh an Roghchoiste le chéile nuair is gá chun na feidhmeanna seo a leanas a chomhlíonadh:</p> <p>(a) breithniú a dhéanamh ar an ngá a d'fhéadfadh a bheith ann le tuairim réasúnaithe nach gcomhlíonann dréachtghníomh reachtach prionsabal na coimhdeachta de réir mar a fhoráiltear i mír (1) de Bhuan Ordú 142,</p> <p>(b) breithniú a dhéanamh ar cibé fógraí faoi mhíreanna (1)(a) agus (b) de Bhuan-Ordú 143 a tharchuirfidh Dáil Éireann chuige,</p> <p>(c) breithniú a dhéanamh ar aon sáruithe a d'fhéadfadh a bheith déanta ar phrionsabal na coimhdeachta de réir mar a fhoráiltear i mír (1) de Bhuan Ordú 144, agus</p> <p>(d) breithniú a dhéanamh ar dhréachtghníomhartha reachtacha eile de réir mar is cuí leis,</p> <p>(5) go mbeidh ag an Roghchoiste na cumhachtaí a mhínítear—</p> <p>(a) i mBuan Ordú 104 (1), (2), (3), (4) agus (10), agus</p> <p>(b) i mBuan Orduithe 142, 143 agus 144.</p> <p>[Arna dhéanamh an 23 Eanáir, 2025]</p> <p>* Féach freisin Buan-Ordú 140</p>	<p>Foráil a dhéanamh maidir le líon comhaltaí (13), feidhmeanna agus cumhachtaí an Roghchoiste um Choimhdeacht (Grinnscrúdú Reachtach maidir leis an Aontas Eorpach)</p>

<p>Líon comhaltaí an Choiste um Buan-Orduithe agus Athleasú na Dála agus córam</p> <p>D'ainneoin aon ní sna Buan-Orduithe, agus go dtí go gcuirfear a mhalairt in iúl sa 34ú Dáil—</p> <p>(a) go ndéanfaidh na páirtithe agus na grúpaí 19 gcomhalta a cheapadh chun an Choiste um Buan-Orduithe agus Athleasú na Dála, a bheidh arna bhunú faoi Bhuan-Ordú 128 ('an Coiste'), mar a leanas:</p> <p>(i) 10 gcomhalta a bheidh ceaptha ag na páirtithe Rialtais,</p> <p>(ii) ceathrar comhaltaí a bheidh ceaptha ag Sinn Féin, agus</p> <p>(iii) comhalta amháin in aghaidh an ghrúpa, a bheidh ceaptha ag na páirtithe eile agus ag na grúpaí teicniúla ionchasacha; agus</p> <p>(b) go gcrálfaidh an Ceann Comhairle ainmneacha na gcomhaltaí a bheidh ceaptha faoi mhír (a) mar eolas don Dáil ar an gcéad lá suí den Dáil tar éis a gceaptha, agus gur córam ochtar comhaltaí den Choiste.</p> <p>[Arna dhéanamh an 23 Eanáir, 2025] * Féach freisin Buan-Ordú 128</p>	<p>Foráil a dhéanamh maidir le líon comhaltaí (19, gan Cathaoirleach a áireamh) an Choiste um Buan-Orduithe agus Athleasú na Dála agus córam (8)</p>
<p>Córam den Dáil</p> <p>Go dtí go bhfógrófar a mhalairt sa 34ú Dáil, i gcás go gceanglaítear le Buan-Orduithe 21 agus 22 gur 10 is córam nó gur 20 is córam, laghdófar an córam sin, gach tráth, go cúigear.</p> <p>[Arna dhéanamh an 5 Feabhra, 2025] * Féach freisin Buan-Orduithe 21 agus 22</p>	<p>Foráil a dhéanamh, go dtí go bhfógrófar a mhalairt, gur 5 is córam don Dáil, cibé acu i dtosach suí nó i gcás go nglaofar córam aon tráth le linn suí</p>
<p>Rótaí agus socrúithe maidir le Ceisteanna ó Cheannairí, Ceisteanna a mbeidh tosaíocht sonraithe dóibh agus Am Comhaltaí Príobháideacha</p> <p>Go ndéanfar, d'ainneoin aon ní sna Buan-Orduithe, agus go dtí go gcuirfear a mhalairt in iúl sa 34ú Dáil, na rótaí agus na socrúithe a mholtar sa Tuarascáil ón gCoiste um Buan-Orduithe agus Athleasú na Dála dar teideal “Rótaí agus socrúithe maidir le Ceisteanna ó Cheannairí, Ceisteanna a mbeidh tosaíocht sonraithe dóibh agus Am Comhaltaí Príobháideacha”, ar leagadh cóip di faoi bhráid Dháil Éireann an 17 Feabhra 2025, a ghlacadh—</p> <p>(a) i ndáil le Ceisteanna ó Cheannairí de bhun Bhuan-Ordú 38, le héifeacht ón 18 Feabhra 2025,</p> <p>(b) i ndáil le Ceisteanna Parlaiminte a mbeidh tosaíocht sonraithe dóibh de bhun Bhuan-Ordú 50, le héifeacht ón 25 Feabhra 2025, agus</p> <p>(c) i ndáil le ham comhaltaí príobháideacha de bhun Bhuan-Ordú 176, le héifeacht ón 18 Feabhra 2025.</p>	<p>Glacadh róta le haghaidh am comhaltaí príobháideacha agus Ceisteanna Parlaiminte ó bhéal a mbeidh tosaíocht sonraithe dóibh</p> <p>Ina theannta sin, tugadh tuilleadh ama do Shinn Féin do Cheisteanna ó Cheannairí, ó 8 nóiméad go 10 nóiméad, ar choinníoll nach faide ná 4 nóiméad an cheist tosaigh ná an freagra tosaigh</p> <p>[Nóta: an 5 Feabhra 2025, cheadaigh an Dáil tairiscint lena leagadh</p>

[Arna dhéanamh an 18 Feabhra, 2025]

* Féach freisin Buan-Orduithe 38, 50 agus 176

amach an róta ina ndéanfar Ceisteanna a chur chun comhaltaí den Rialtas.]

[**Nóta:** an 16 Nollaig 2025, cheadaigh an Dáil tairiscint lenar leagadh amach an róta, i ndáil le seachtain suí trí lá, ina ndéanfar Ceisteanna ó Cheannairí a chur]

[féach **Foscríbhinn 1** (Ceisteanna ó Cheannairí), **Foscríbhinn 2** (róta le haghaidh Ceisteanna ar Sonraíodh Tosaíocht dóibh), **Foscríbhinn 3** (Ceisteanna Parlaiminte ó bhéal) agus **Foscríbhinn 4** (róta le haghaidh am comhaltaí príobháideacha)]

Foscúbhinn 1: An Róta i gcomhair Ceisteanna ó Cheannairí

Moladh ó thuarascáil an Choiste um Buan-Orduithe agus Athleasú na Dála an 17 Feabhra 2025 maidir le Ceisteanna ó Cheannairí

Molann an Coiste um Buan-Orduithe agus Athleasú na Dála, go dtí go bhfógrófar a mhalairt sa 34ú Dáil agus le héifeacht ón 18 Feabhra 2025—

- (1) de bhun Bhuan-Ordú 38(d), go ndéanfar an róta i **bhFoscúbhinn 1** i ndáil le Ceisteanna ó Cheannairí a ghlacadh i ndáil le Ceisteanna ó Cheannairí le haghaidh seachtainí suí ina ndéanfar, faoi seach, Ceisteanna ó Cheannairí a thógáil ar thrí lá, nó le haghaidh seachtainí nach ndéanfar Ceisteanna ó Cheannairí a thógáil ach ar dhá lá;

Ar choinníoll, i gcás go mbrisfear an róta le haghaidh seachtainí ina dtógfar Ceisteanna ó Cheannairí ar thrí lá le seachtain nach ndéanfar Ceisteanna ó Cheannairí a thógáil ach ar dhá lá, go n-atosófar an róta le haghaidh seachtainí ina dtógfar Ceisteanna ó Cheannairí ar thrí lá ina dhiaidh sin; agus

- (2) d'ainneoin aon ní i mBuan-Ordú 38, ní faide ná 34 nóiméad an t-am iomlán a cheadófar do Cheisteanna ó Cheannairí aon lá ar leith, agus, i gcás Shinn Féin amháin, ní faide ná ceithre nóiméad an ceann an t-am don cheist tosaigh agus don fhreagra.

Moladh ó thuarascáil an Choiste um Buan-Orduithe agus Athleasú na Dála an 11 Nollaig 2025 maidir le Ceisteanna ó Cheannairí

An 11 Nollaig 2025, chomhaontaigh an Coiste um Buan-Orduithe agus Athleasú na Dála (d'ainneoin Ordú an 18 Feabhra 2025 ón Dáil), chun críocha Ceisteanna ó Cheannairí a thógfar de bhun Bhuan-Ordú 38, go ndéanfar an róta i **bhFoscúbhinn 1** i ndáil le seachtainí suí trí lá a ghlacadh le héifeacht ón 13 Eanáir 2026.

[Éifeacht: Tugadh tuilleadh ama do Shinn Féin do Cheisteanna ó Cheannairí, ó 8 nóiméad go 10 nóiméad, ar choinníoll nach faide ná 4 nóiméad an cheist tosaigh ná an freagra tosaigh]

[Arna dhéanamh an 18 Feabhra 2025]

*** Féach freisin Buan-Ordú 38**

An Róta i gcomhair Ceisteanna ó Cheannairí le haghaidh seachtainí suí 3 lá le héifeacht ón 13 Eanáir 2026

Seachtain suí trí lá – seachtain 1

Dé Máirt	Dé Céadaoin	Déardaoin
Sinn Féin	Sinn Féin	Sinn Féin
Páirtí an Lucht Oibre	Páirtí an Lucht Oibre	Páirtí an Lucht Oibre
Na Daonlathaithe Sóisialta	Na Daonlathaithe Sóisialta	An Grúpa Teicniúil um Neamhspleáigh agus Páirtithe
An Grúpa Teicniúil um Neamhspleáigh agus Páirtithe	An Grúpa Teicniúil Neamhspleách	An Grúpa Teicniúil Neamhspleách

Seachtain suí trí lá – seachtain 2

Dé Máirt	Dé Céadaoin	Déardaoin
Sinn Féin	Sinn Féin	Sinn Féin
Páirtí an Lucht Oibre	Páirtí an Lucht Oibre	Páirtí an Lucht Oibre
Na Daonlathaithe Sóisialta	An Grúpa Teicniúil um Neamhspleáigh agus Páirtithe	Na Daonlathaithe Sóisialta
An Grúpa Teicniúil um Neamhspleáigh agus Páirtithe	An Grúpa Teicniúil Neamhspleách	An Grúpa Teicniúil Neamhspleách

Seachtain suí trí lá – seachtain 3

Dé Máirt	Dé Céadaoin	Déardaoin
Sinn Féin	Sinn Féin	Sinn Féin
Páirtí an Lucht Oibre	Páirtí an Lucht Oibre	Na Daonlathaithe Sóisialta
Na Daonlathaithe Sóisialta	Na Daonlathaithe Sóisialta	An Grúpa Teicniúil um Neamhspleáigh agus Páirtithe
An Grúpa Teicniúil Neamhspleách	An Grúpa Teicniúil um Neamhspleáigh agus Páirtithe	An Grúpa Teicniúil Neamhspleách

Seachtain suí trí lá – seachtain 4

Dé Máirt	Dé Céadaoin	Déardaoin
Sinn Féin	Sinn Féin	Sinn Féin
Páirtí an Lucht Oibre	Na Daonlathaithe Sóisialta	Páirtí an Lucht Oibre
Social Democrats Na Daonlathaithe Sóisialta	Independent and Parties TG	Na Daonlathaithe Sóisialta
An Grúpa Teicniúil Neamhspleách	An Grúpa Teicniúil Neamhspleách	An Grúpa Teicniúil um Neamhspleáigh agus Páirtithe

Róta i gcomhair Ceisteanna ó Cheannairí le haghaidh seachtainí suí 2 lá le héifeacht ón 18 Feabhra 2025

Seachtain suí dhá lá – seachtain 1

Lá 1	Lá 2
Sinn Féin	Sinn Féin
Páirtí an Lucht Oibre	Páirtí an Lucht Oibre
Na Daonlathaithe Sóisialta	Na Daonlathaithe Sóisialta
An Grúpa Teicniúil Neamhspleách	An Grúpa Teicniúil um Neamhspleáigh agus Páirtithe

Seachtain suí dhá lá – seachtain 2

Lá 1	Lá 2
Sinn Féin	Sinn Féin
Páirtí an Lucht Oibre	Na Daonlathaithe Sóisialta
An Grúpa Teicniúil um Neamhspleáigh agus Páirtithe	An Grúpa Teicniúil um Neamhspleáigh agus Páirtithe
An Grúpa Teicniúil Neamhspleách	An Grúpa Teicniúil Neamhspleách

Seachtain suí dhá lá – seachtain 3

Lá 1	Lá 2
Sinn Féin	Sinn Féin
Páirtí an Lucht Oibre	Páirtí an Lucht Oibre
Na Daonlathaithe Sóisialta	Na Daonlathaithe Sóisialta
An Grúpa Teicniúil um Neamhspleáigh agus Páirtithe	An Grúpa Teicniúil Neamhspleách

Foscúbhinn 2: An Róta i gcomhair Ceisteanna Tosaíochta

Moladh ó thuarascáil an Choiste um Buan-Orduithe agus Athleasú na Dála an 17 Feabhra 2025 maidir le Ceisteanna ar sonraíodh tosaíocht dóibh

Molann an Coiste um Buan-Orduithe agus Athleasú na Dála, go dtí go bhfógrófar a mhalairt sa 34ú Dáil agus le héifeacht ón 25 Feabhra 2025, go ndéanfar an róta i **bhFoscúbhinn 2** a ghlacadh mar an róta de bhun Bhuan-Ordú 50(1)(iv) i gcomhair Ceisteanna ar sonraíodh tosaíocht dóibh le haghaidh, faoi seach, seachtainí suí ina bhfuil trí sheisiún CT, nó le haghaidh seachtainí nach mbeidh ach dhá sheisiún CT iontu: Ar choinníoll, i gcás go mbrisfear an róta le haghaidh seachtainí ina bhfuil trí sheisiún CT le seachtain ina bhfuil dhá sheisiún CT, go n-atosófar an róta le haghaidh 3 sheisiún CT ina dhiaidh sin.

[*Arna dhéanamh an 18 Feabhra, 2025*]

* *Féach freisin Buan-Ordú 50*

An Róta i gcomhair Ceisteanna Tosaíochta le haghaidh seachtain suí 3 lá le héifeacht ón 25 Feabhra 2025

	Seachtain 1 Seisiún CT 1	Seisiún CT 2	Seisiún CT 3
1	Sinn Féin	Sinn Féin	Sinn Féin
2	Páirtí an Lucht Oibre	An Grúpa Teicniúil um Neamhspleáigh agus Páirtithe	Páirtí an Lucht Oibre
3	Sinn Féin	Sinn Féin	Sinn Féin
4	Na Daonlathaithe Sóisialta	An Grúpa Teicniúil Neamhspleách	Na Daonlathaithe Sóisialta
5	Sinn Féin	Sinn Féin	An Grúpa Teicniúil um Neamhspleáigh agus Páirtithe
	Seachtain 2 Seisiún CT 1	Seisiún CT 2	Seisiún CT 3
1	Sinn Féin	Sinn Féin	Sinn Féin
2	Páirtí an Lucht Oibre	Na Daonlathaithe Sóisialta	Páirtí an Lucht Oibre
3	Sinn Féin	Sinn Féin	Sinn Féin
4	An Grúpa Teicniúil Neamhspleách	An Grúpa Teicniúil um Neamhspleáigh agus Páirtithe	Na Daonlathaithe Sóisialta
5	Sinn Féin	Sinn Féin	An Grúpa Teicniúil Neamhspleách

	Seachtain 3 Seisiún CT 1	Seisiún CT 2	Seisiún CT 3
1	Sinn Féin	Sinn Féin	Sinn Féin
2	Páirtí an Lucht Oibre	An Grúpa Teicniúil um Neamhspleáigh agus Páirtithe	Páirtí an Lucht Oibre
3	Sinn Féin	Sinn Féin	Sinn Féin
4	Na Daonlathaithe Sóisialta	An Grúpa Teicniúil Neamhspleách	Na Daonlathaithe Sóisialta
5	Sinn Féin	Sinn Féin	An Grúpa Teicniúil um Neamhspleáigh agus Páirtithe
	Seachtain 4 Seisiún CT 1	Seisiún CT 2	Seisiún CT 3
1	Sinn Féin	Sinn Féin	Sinn Féin
2	Páirtí an Lucht Oibre	Na Daonlathaithe Sóisialta	Páirtí an Lucht Oibre
3	Sinn Féin	Sinn Féin	Sinn Féin
4	An Grúpa Teicniúil Neamhspleách	An Grúpa Teicniúil um Neamhspleáigh agus Páirtithe	Na Daonlathaithe Sóisialta
5	Sinn Féin	Sinn Féin	An Grúpa Teicniúil Neamhspleách
	Seachtain 5 Seisiún CT 1	Seisiún CT 2	Seisiún CT 3
1	Sinn Féin	Sinn Féin	Sinn Féin
2	An Grúpa Teicniúil um Neamhspleáigh agus Páirtithe	Páirtí an Lucht Oibre	Páirtí an Lucht Oibre
3	Sinn Féin	Sinn Féin	Sinn Féin
4	An Grúpa Teicniúil Neamhspleách	Na Daonlathaithe Sóisialta	Na Daonlathaithe Sóisialta
5	Sinn Féin	Sinn Féin	An Grúpa Teicniúil um Neamhspleáigh agus Páirtithe
	Seachtain 6 Seisiún CT 1	Seisiún CT 2	Seisiún CT 3
1	Sinn Féin	Sinn Féin	Sinn Féin
2	Páirtí an Lucht Oibre	Páirtí an Lucht Oibre	Na Daonlathaithe Sóisialta
3	Sinn Féin	Sinn Féin	Sinn Féin
4	Na Daonlathaithe Sóisialta	An Grúpa Teicniúil um Neamhspleáigh agus Páirtithe	Páirtí an Lucht Oibre
5	Sinn Féin	An Grúpa Teicniúil Neamhspleách	An Grúpa Teicniúil um Neamhspleáigh agus Páirtithe

Róta i gcomhair Ceisteanna Tosaíochta le haghaidh seachtain suí 2 lá

	Seisiún CT 1	Seisiún CT 2
1	Sinn Féin	Sinn Féin
2	Páirtí an Lucht Oibre	Páirtí an Lucht Oibre
3	Sinn Féin	Sinn Féin
4	Na Daonlathaithe Sóisialta	An Grúpa Teicniúil um Neamhspleáigh agus Páirtithe
5	Sinn Féin	An Grúpa Teicniúil Neamhspleách

Foscúbhinn 3: Róta i gcomhair Ceisteanna Parlaiminte ó Bhéal

1. An tAire Gnóthaí Eachtracha
2. An tAire Airgeadais
3. An tAire Caiteachais Phoiblí, Seachadta ar an bPlean Forbartha Náisiúnta, agus Athchóirithe
4. An tAire Oideachais
5. An tAire Cosanta
6. An tAire Comhshaoil, Aeráide agus Cumarsáide
7. An tAire Leanaí, Comhionannais, Míchumais, Lánpháirtíochta agus Óige
8. An tAire Fiontar, Trádála agus Fostaíochta
9. An tAire Coimirce Sóisialaí
10. An tAire Iompair
11. An tAire Turasóireachta, Cultúir, Ealaíon, Gaeltachta, Spóirt agus Meán
12. An tAire Sláinte
13. An tAire Tithíochta, Rialtais Áitiúil agus Oidhreachta
14. An tAire Dlí agus Cirt
15. An tAire Talmhaíochta, Bia agus Mara
16. An tAire Breisoideachais agus Ardoideachais, Taighde, Nuálaíochta agus Eolaíochta
17. An tAire Forbartha Tuaithe agus Pobail

Foscúbhinn 4: Róta i gcomhair Am Comhaltaí Príobháideacha

	An chéad lá suí den tseachtain	An dara lá suí den tseachtain
1.	Sinn Féin	Páirtí an Lucht Oibre
2.	Sinn Féin	Na Daonlathaithe Sóisialta
3.	Sinn Féin	An Grúpa Teicniúil um Neamhspleáigh agus Páirtithe
4.	Sinn Féin	An Grúpa Teicniúil Neamhspleách
	<i>Tosóidh an t-ord arís</i>	

